Synonyma Magistri Johānis de Garlandia cum expositiōe magistri Galfridi anglici: de recēti tā in versibus q̄ in sentētiis ortographiaqʒ diligētissime Parisii correcta et impressa.

C. 8. B.

The first Edition mentioned by Maittaire in his Ann. Typ. but Denis mentions two earlier printed at Reutlingen in 1487 & 1488.

I. 14 — 19

1406

Papers

K

7508

Synonyma Magistri Johãnis de Garlandia cum expositiõe magistri Galfridi anglici: de recẽti tã in versibus q̃ in sentẽtiis ortographiaq; diligẽtissime Parisii correcta et impressa.

B L

a D mare ne videar latices deferre: camino

Igniculū: frondes vel densis addere siluis:

Hospitibusq; pira calabris dare: vina lico:

Aut Cereri fruges: apibus mel: vel thima pratis:

Poma vel Alchinoo: vel molli thura sabeo:

Nil veterum tritis curo superaddere dictis.

Sed dare lac pueris: proponēs pauca pusillis:

Quos solum ditant materne munera lingue:

Sermonis tribuo pueris alimenta latini:

Quorum multiplicem lector preconcipe fructū.

¶ Cum omnis libri diuisio sit vtilis: ad faciliorem acceptionem ad euidentiam pleniorem: et ad memoriā firmiorem. Hac de causa in duas partes diuiditur pncipaliter hoc volumen. In prohemiū videlicet: et tractatum. Prohemium incipit ibi Ad mare ne videar. Tractat⁹ siue ps executiua ibi Pluribus officiis. Pars aūt phemialis diuidit in qttuor partes. In quarum prima vitat arrogantiam per hoc q dicit Ad mare etc. vel ibi Nil veterum trit. In secunda captat beniuolentiam: per hoc q dicit Quisquis etc. In tercia suscitat attētionē: ibi Sub multis plures. In quarta reparat docilitatē: ibi cum dicit. Est opus idcirco. Item tractat⁹ siue pars executiua diuiditur in duas partes. In quar pma tractat autor de synonymis ibi. Pluribus officiis. In scda tractat de equiuocis: ibi. Augustus tito. Ista vltima diuisio potest colligi maifeste ex dictis autoris in prohemio. Particulis opus hoc placuit complere duabus Multiuocis prior: equiuocis pars altera cedit. Item vtramq; istarum parciū exequitur autor tractādo secundū ordinez alphabeti: quod satis claret ex dictis ipsius. Ut querenda loco statuantur singula certo. Hoc alphabeti geminus discriminat ordo. ¶ Et quia in quolibet phemio qttuor cause debēt tangi, pptereа illas in hoc phemio videamus. Causa materialis tangit ibi: cum dicit. Equiuocis et abvniuocis synonyma distant. Nam materia est de synonymis et equocis. Causa formalis tangit ibi. Hoc alphabeti etc. Imitat enī ordinē alphabeti vt satis patet. Causa efficiens tangit cū dicit. Fallim⁹ hinc alios et

Cause opis.

a.ii.

ab ipsis fallimur ipsi. Uidens igit magister galfridus multos decipi in fallacia singular dictionū: eo q non cognosceret synonymatione: et equocatione: hoc opus aggressus est quo cor ignorancie ruditate: lima doctrinatiōis erasit. ¶ Diuisis ad expositione litere veniam⁹. Quidā incipiūt ɔstructione istor versuū. Ne videar deferre. et quidā ibi Milveter tritis. Et vtraq ɔstructio satis pbabilis ē. Melior est fm quosdā de Milveter tritis ¶ Cōstrue ergo sic. Ego curo. i. volo. nil. i. nihil. supaddere tritis. i. vsitatis dictis. veter. s. doctor. ne videar. i. nō videar. i. appareā: deferre ad mare latices: vel camīo igniculū: vel addere densis siluis frondes. q p et ne videar dare hospitib⁹ calabriis. i. talib⁹ populis qui sūt hospites. i. incole siue habitatores calabrie. s. illi⁹ regionis pira: vel dare lieo. i. deo vini vinū. Aut dare cereri. i. dee frugū fruges: vel dare apib⁹ mel. vel dare tima prati. i. illos flores vel alchinoo. i. illi regi. vel deo pomor. poma. vel dare molli sabeo thura qsi diceret si psumere cōponere libzū ppter hoc tm: q libri sufficiētes nō sūt traditi nobis: et facti a magistris qui tēpora nra precesserūt: in quib⁹ nō sufficiēs tradita est doctrina: ita iuste merito deriderer ac si illa facerē q̄ sunt supius mēorata. Quis eni me nō argueret stoliditatis supme: si ad mare aquas adducerē: qd exuberās est in aquis. Si camino deferrē igniculū: qui ignib⁹ efferuere nō desinit. Si ad siluas vndiq circūtectas cū frōdibus folia deportarē. Si in calabriā pira transferrē: vbi piror copia legit abūdare. Si vino lieū cererē frugib⁹. Apes melle. Prata cum timis. cū pomis alchinoū. cū thure sabeū. quēlibz cū suis donis ornarē ymo veri⁹ onerarē. Nō equidē volo sic facere. ¶ Cōstrue sz ego pponēs dare pusillis pueris. i. iuuenib⁹ nō adultis. lac. i. humilē doctrinā. lac dico pauca (anglice litill thyngs). s. respectu altioris scie. que nō est ɔueniēs pueris nam debet adultis siue puectis quos. s. pueros munera materne lingue ditāt. i. qui nesciunt loqui nisi maternā linguā. tribuo. i. do pueris. s. talibus elementa. i. principia. vel elemēta. i. verba sermonis latini. quor. s. elementor. multiplicē fructum O lector preconcipe. et sic mutat ordo ɔstructionis ppter hoc relatiuū quor. qd conueniētius incipiet constructionē quā finiet. pōt tm alit sic exponi O lector pconcipe multiplicē fructū. q̄r. s. elemtor. sz pōr ɔstructio magi placet

Q Uisquis abundare cupit in sermone latino:
Atq reseruare que mens cito lubrica fundit:
Eligat e multis hinc mutatoria vocum.
Ut diuersimode rem significabit eandem:
Atq modo varias res significabit eodem:

Constructio versuū pcedentium.

Constructio.

Edocet equiuocis opus hoc: synonyma iungēs.

Versibus et rithmis: vt vocum copia detur.

Exemplis variis breuis: et producta: docetur.

¶ Construe quisquis id ē quicūqꝫ cupit abūdare in sermone latino. Atqꝫ ꝑ et: reseruare. i. custodire vel seruare: que mens lubrica cito fundit. Eligat hic. i. in isto libro: e multis. i. de multis dcōnibus et vocabuꝶ: mutatoria. i. mutatiōes: vocū. i. dictionū. Hoc mutatoriū rij ꝓprie est vestis p̄ciosa ꝓ q̄ sumēda alia mutaꝶ. Vn̄ in hy. regū legiꝶ ꝙ Naaman duo vestiū mutatoria dedit Giezi: q̄ fuit seruꝰ helizei ꝓphē: et diciꝶ mutatoriū de muto as. ¶ Ut diuersimode ꝛc. Cōstrue sic hoc opus. Iste liber iūgēs synonyma id ē librū synonymoꝝ: equocis. i. libro equocorū: edocet. i. docet: vt. i. qualiꝶ supple dictio vel vox: significabit diuersimode. i. diuersis mod eandē scꝫ rem. Ut ista dictio Ensis significabit ista scꝫ gladius: mucro: sica: ꝛ hmōi. Et ꝑ hoc intelligit synonyma. qꝫ ꝑ et: vt id ē qualiꝶ: vna dictio significabit varias res id ē diuersas res: eodē modo. Ut ista dictio Canis significat equoce: aīal latrabile: piscē marinū: et sidꝰ celeste. Et ꝑ hoc itelligit equoca. ¶ Versibꝰ ꝛc. vt copia vocū. i. dcōnū detꝶ versibꝰ. i. metris ꝛ rithmis. i. rithmicātibꝰ breuis sillaba et producta docetur varijs exemplis in hoc libro:

ub multis plures: vnam rem voce sub vna.

Et fieri semper: quod fit plerumqꝫ putamus.

Fallimus hinc alios: et ab illis fallimur ipsi.

Est opus idcirco cognoscere qualiter: et quo.

Equiuocis: et ab vniuocis: synonyma distant.

¶ Hic dicit autor: ꝙ aliq̄ credūt ꝙ q̄libet dictio habet nisi vnicā significationē: ꝺm quos nō essēt equoca: vnde putāt ꝙ ista dictio Canis: nihil aliud significat nisi aīal latrabile: ꝛ tales taliꝶ putātes decipiūꝶ plerūqꝫ in argumētationibꝰ: cū ad incōueniēs deducanꝶ: vn̄ tales volūt ꝯcedē istā ꝓpōnē oīs canis est latrabilis: ꝛ tn̄ illa est falsa: nam quoddā signū celeste est canis: et tamē nō est latrabile. Et istud mouet autorē istū tractare de synonymis ꝛ equiuocis ꝛ hmōi. Etiā dicit: ꝙ aliq̄ credūt: ꝙ multe voces sēꝑ habent multas significatiōes: qꝛ sic sepiꝰ cōtigit: ꝛ ꝺm illos nō eēnt noīa synonyma ꝛ hoc est qđ dicit autor. Et fieri sꝑ qđ fit plerūqꝫ: putamꝰ

dicit ergo: q opus est. i. vtile cognoscere qualiter synonyma differūt: id est differāt ab equiuocis et vniuocis: scilicet dictionibus. ¶ Cōstrue poresversus sic: nos putamus plures res: supple signari sub multis vocibus: vt capiamus istos plures anglicos: scz a Bone: a Stone. a Crane. Ita iste plures res significātur sub multis vocibus: vt capiamus Os: lapis: et grus: et sicut credūt in istis: credūt in oībus: et sic negant synonyma esse: q significāt vnā rē sub multis vocibus. Alterius cōstrue: et nos putamus vnā rem significari sub vna voce: et sic negāt equoca eē: que significāt multas res sub vna voce. Et nos putamus illud fieri sp: quod fit nisi plerūqz. i. aliqñ vel frequēter: qz aliquādo et multotiēs accidit: q vna res significatur sub vna voce: et tamē nō sp accidit. Ita hinc. i. ideo: nos fallimus alios: scz clericos in disputādo vel argumentādo: et nos ipsi fallimur: id est decipimur ab alijs: si ignoramus equocationē alicuius vocis: et idcirco. i. ideo: opus. i. vtile vel necessariū est cognoscē qualiter et quomō est. Uel potest cōstructio incipi ibi: nos putamus illud fieri semper quod fit plerūqz et pro id est plures res. &c

Cōstructio.

Significat multas res vnius rationis.

Uniuocum: sicut homo particularia signat.

¶ Sepius dixit: q opus est cognoscē quō dr̄it abinuicē noīa vniuoca. Nomen vniuocū est qd sub vna voce tm̄ significat vnā rem vt hec dictio vox: petra: sub vna voce tātū significat vnā rem: anglice a Stone: et hec dictio homo significat pticulares hoīes: vt iohānē: vvilhelmū: hēricū: vt porphirius indiuiduū est socrates et plato qui sunt hoīes pticulares. ¶ Construe: vniuocū scz nomē: est qd significat multas res vnius rationis. s. vnius diffinitionis: et non diuerse. Et dicit vniuocū quasi vnius vocis nomē.

constructio.

diffinitio equiuocorum.

e quiuocum celat: sub eadem plurima voce.

Quorum nomē idem: ratio diuersa sub illo.

Quod natat equore: splendet in ethere: latrat in ede.

Significat triplici canis: hec tria sub ratione.

¶ Hic docet autor quid est equocū: et dicit q equocū significat plurima sub eadem voce: quorū nomen est idem: ratio tamē est diuersa sub illo noīe. Huic cōsonat phūs dicens. Equiuoca dicūtur quorū solū nomē cōmune est: ratio autē substātie diuersa: vt ista dictio canis: sub eadem voce significāt plura quorum nomē idem est et cōe: qz aīal latrabile: et qddā piscis: et qddā signū celeste hn̄t idē

nomē et vōe:scʒ canis:tamē ratio substātie diuersa est in illo: quia aliud est canis aial:et aliud canis piscis : et aliud canis signū. Illud quod natat in equore.i. mare:splēdet in ethere : et latrat in ede: hoc nomē canis est illud:et significat hec tria sub triplici ratione:id est diffinitione.

Diuersa celant vnum synonyma voce. — diffinitō synonymorum

Ut mucro gladius:ensis:res vna vocatur.

Nominibus tribus his:eadem res significatur.

Posito superius qd sit vniuocū : et qd equocū:hic docet qd sit synonymū:et dicit:ꝙ synonyma celant id est tegūt:vnū id est vnā rem sub diuersa voce:vt.i.sicut vna res vocatur mucro Gladius et Ensis:ista tria noīa vocātur vna res:et sic sunt synonyma.qa eadem res significatur hijs tribus noībus scʒ mucro: gladius:ensis.

Sed quia dactilici:sunt multa vocabula metri.

Que legem fugiunt:operi quibus est opus isti.

Quod breue longari placet: et longum breuiari.

De multis valeant:versus vt parte locari.

Non aliter poterunt synonyma consociari.

Hic excusat se autor:eo ꝙ i sequēti ope sūt aliq versus ; in qbus alique dictiones que metrū dactilicū fugiunt collocātur:quales sunt odorisecus:promptuaria:opio:nā iste dcōnes nō pñt bñ poni i metro dactilico saltē exametro heroico:qr hec dcō Odorisecus nō pōt poni in metro : vbi ista sillaba se: q̄ est breuis staret in pricipio tercij pedis: qd esse nō pōt:qa media sillaba breuis non pōt ibi stare:finalis breuis sillaba bene pōt stare ibi. Et similiter dic de promtuaria. Sed nec opio pōt stare in versu:qr habet tres sillabas breues inmediate coniūctas : et talis dcō nō pōt stare in versu:qa nec media sillaba breuis: nec pma sillaba breuis dictionis polisillabe pt stare in vsu. Et dico id polisillabe:qr monasillaba breuis pt satis bene ibi stare:vt hic. Scribo sic lego facio de lector vtroqʒ. Sʒ qr tales dictiōes sunt inter synonyma collocande. Autor iste posuit eas in vsibus suis. Cōstrue sed qr multa vocabula sūt q̄ fugiūt.i. fugere volūt:legē metri dactilici:quibus scʒ vocabulis.opus.i. necciū ē isti opi.s.in quo tractatū est de syno

Margin notes: Odorisecus — promptuaria — Cōstructio.

nymis placet.i.placitū ē mihi de multꝭ.s.vocabulū illud lōgari qꝺ est breue:ꝛ illud breuiari quod est longum. Quasi diceret:placet breuem sillabam longari: sicut ponit infra de ista dictione promptuaria:quia producit hanc sillabam tu: que est breuis: et longam sillabam breuiari:sicut patet de ista dictione Dodrissec⁹:qꝛ corripit hanc sillabam do:que est longa. Ulterius construe:vt dictiones huiusmodi:valeāt locari.i. collocari vel poni in parte:vl in aliquo loco versus scilicet dactilici: quia synonyma non poterunt aliter consociari:id est simul sociari vel coniūgi.

Particulis opus hoc placuit complere duabus:

Multiuocis prior:equiuocis pars altera cedit.

¶Hic docet autor: ꝙ diuiditur opus istud in duas partes: siue in duos libros. In primo ponit synonyma:et incipit ibi. Pluribꝰ officijs. In secūdo ponit equiuoca:qui incipit sic. Augustus tito

Cōstructio.

¶Construe placuit id est placitum fuit mihi:complere:id est pficere:hoc opus duabus particulis:id est per duas particulas id partes. Prior pars cedit:id est dat locum mltiuocis: id est synonymis. Pars altera:id est secūda cedit: id est dat locū eꝗuocis: sicut patet in hoc tractatu:et in alio qui incipit. Augustus.

Ut querenda loco.statuantur singula certo.

Hoc alphabeti geminis discriminat ordo.

¶Hic docet autor:ꝙ vtrumqꝫ librum suum: scꝫ librū synonymorū:et equiuocorū faciet ſm ordinem alphabeti:vt singule dictiones siue synonyme:siue equiuoce notificent faciliꝰ inquirenti.

Cōstructio.

¶Construe:vt singula scilicet que continētur in isto libro de synonymis et equiuocis:querenda:id est inueniēda:statuantur id est collocentur in certo loco:scꝫ in quo inuenientur: ordo gemini alphabeti:id est duorum alphabetorū nec diuersorum: qꝛ vtrūqꝫ alphabetū est latinū:discerminat id est discernit vel diuidit: sicut patet cuilibet intuenti.

Anima.

Pars executiua libri Synonymorū.

p Luribus officijs anime sunt nomina plura.

Dum sentit sensus.ratio dum iudicat.et mens

Dum quid comemorat:animus dū cogitat.et cor.

Quando quid affectat.cum vult est dicta volūtas.

¶ Terminato ꝓhemio: autor incipit ṗncipale opus: de quo ꝓmi
sit se supius determinatur. videlicȝ de synonymis. ꝛ incipit ab hoc
noīe Aīa. tanꝙ̄ a digniori et excellētiori. Habet aūt aīma (vt ait
Augustin⁹ in libro de spū et aīma) quandā naturā ꝓpriā omibus
hijs mūdane molis elemētis excellētiorē. qua veracit nō possit in
aliq̄ fantasmata corpaliū imaginū. quas per sensus carnis pcipi
mus cogitari. sȝ mēte itelligibili vitaqꝫ sentiri. Dicit ergo ꝙ aīa Diffinitō aīe
scdm̄ sua diuersa officia diuersis noībus appellatur. ¶ Diffinit
autē eā augustin⁹ sic. Aīa est spūs intellectualis: rōnalis: semper
in motu: bone maleqꝫ volūtatis capax. scdm̄ beīgnitatē creatoris
atqꝫ scdm̄ operis sui officiū: diuersis nūcupat̃ noībus. Dicit̃ nan
qꝫ anima dū vegetat Spūs. dū ꝯtemplat̃. Sensus. dū sentit. Ani
mus. dū sapit. mens dū itelligit. ratio dū discernit. Memoria dū
recordat̃. Volūtas dū vult. Ista tñ nō differūt in substātia quē ad
modū in noībus. qm̄ oīa ista vna anīa est. ꝓprietates quidē diuer
se. sed essentia vna. In spū tñ et anima pōt esse differētia: qm̄ ois
anima est spūs. nō oīs spūs aīa ¶ Nota differentiā inter sensum
Imaginationē. Rationē. Intellectū. et Intelligentiā. ¶ Sēsus Sensus.
est ea vis aīe: que rerū corpearū formas corpeas pcipit presētes.
¶ Imaginatio est ea vis aīe. que rerū corpearū formas corpeas Imaginatio
pcipit: sed absētes. ¶ Ratio est ea vis aīe que rer̄ corpear̄ natu= Ratio.
ras / forās / differētias / ꝓpa: ꝛ oīa accidētia pcipit icorpea. sȝ nō
corporea nisi ratione substātie. Abstrahit eni a corpibus que fū= Intellectus.
dant̃ in corpibus: non actione sed cōsideratione. ¶ Intellectus
est ea vis aīe: que inuisibilia pcipit. sicut angelos. demones. aīas
et oēm spm̄. ¶ Intelligētia est ea vis aīe: que imediate supponit̃ Intelligētia
deo. cernit si quidē ipm summū bonū: verū et incōmutabilē. Sic
aīa sensu pcipit corpea. Imaginatiōe corpis similitudines. Rō=
ne corpis naturas Intellectu spm̄ creatū. Intelligētia spm̄ increa
tū. ¶ His dictis ad expōnē litter eveniamus. Cōstrue sic. plura Cōstructio
noīa. i. diuersa noīa. sūt aīe. i. istius dictiōis aīa plurib⁹ officijs. i. versuum.
ꝓpter plura sui officia. Nam sēsus dr̃ aīa. dū sentit aliqd. Ratio
dū iudicat aliqd Et dicit̃ mens: dū cōmemorat quid. i. aliqd Et
dicit̃ animus: dū cogitat aliqd Et cor: qn̄ affectat̃. i. cupit. qd hoc
est aliqd Et aīa est dicta volūtas cū vult. i. cū voluntatē habeat ali
qd faciendi. ¶ Hic nota ꝙ aīa exuta carne viuit / videt / audit / et Deriuatio di
oēs sensus atqꝫ igenia viuacit̃ tenet: sine organo naturali. ¶ His ctionū.
visis videamus istarū originē dictionū et primo de aīma. ¶ Aīa Anima.
(scdm Johannē ianuensē in suo cath) deriuatur ab animos grece
qd latine dicit̃ vētus: qr quidā putauerūt animā esse ventū: quasi
ore trahentes aerē vnde viuamus. Vñ hic animus. mi. et hoc ani
mal lis. et animo. as. aui. are. i. animā dare. vel exhortari. vel au
dacē facere. ¶ Sensus a sentio tis. sensi. tire. ꝛ hic est idē qd aīa Sensus.
et inde deriuat̃ hic et hec sensualis. et hoc sensuale. ad sensū pti=
nens vel sensu ꝛ corpori dedit⁹ seu pertinens. vñ sensualit̃ aduer=
biū et hec sēsualitas tis. ¶ Rō dr̃ a ratus. a. um. i. firm⁹. a. um. ꝛ

Dfa int rōnē et ratinationē | scribitur ratio per t et non per c. ❡Et nota differentiā inter rationem et ratinationē. Ratio est quidam motus animi visum mētis acuens verum a falso distinguens. Uel secundū augustinum. Ratio est animi aspectus: quo per seipsum verum intuetur. Et ratinatio est inquisitio rationis: quare illa opus est ad vendendum ast ad inquirendū. ❡Item in ratione sunt duo. Unum ad superna et celestia intendens. et illud dicitur sapientia: et est ad transitoriā et caduca respiciens: et illud vocatur prudentia. hec duo ex ratione sunt: et in ratione consistunt. ❡Et sciendum q̄ ratio diuidit se in duo sursum: et deorsum. Sursum in sapientia. Deorsū in prudentia: quasi in virum et mulierem: vt vir sit superior et regat. et mulier inferior et regatur. ❡Item nota differentiam inter sensualitatem et rationem. Sensualitas eavis est anime: que corpus sensificat: et mouet. vt appetat ea que delectabilia sunt corpori: et refugiat nociua. Ratio est illa vis anime: que inter bonum et malum: verum et falsum discernit. ❡Et a ratio deriuatur hic et hec rationalis et hoc rationale. et hic et hec rationabilis et hoc rationabile. Et licet ista nomina indifferenter accipiantur: differunt tamen: quia rationale est illud quod vtitur: vel aptum natum est vti ratione: vt homo: angelus. Sed rationabile est quod ratione agitur: vel ducitur et rationabiliter viuit: vnde multi homines sunt rationabiles quia ducuntur rōne. Et scias q̄ hō dicitur rationabilis. Angelus dicitur intellectualis. ❡Mens dicitur a mene grece: quod est luna latine: secundum augustinū quia sicut luna crescit et deficit: varia vicissitudine commutatur: in idem tamen quod fuit se quadam perfecta nouitate restituit. Sic mens nunc caput summo inserit: nunc descendit ad infima nunc sese refrenans sibi: veris falsa secernit: modo ad corporalia regenda reflectitur: modo eternis rationibus inspiciendis vel cōsulendis adheret. Uel mens dicitur a menim: et componitur cum ista prepositione a. et dicitur amens: et cū de. et dicitur demens: et vtrumq̄ est idem quod insanus insana insanum ❡Et nota differentiā inter mentem/ memoriam/ et cogitationem. Nam mēs futura preuidet. Memoria preterita retinet. Et cogitatio presentia complectitur. Aliquādo tamen sumitur vnum p̄ alio. ❡Animus dicitur ab hec anima: et tot habet significationes. quot patent per versus.

(Margin notes: Duo sunt in ratione — Diuisio rōis. — Dfa int sēsualitatē et rōnē — Rationale — Rationabile — Mens. — Dfa int mentē/ memoriā/ et cogitationē)

Est animus ratio/ sapientia/ vita/ voluntas:

Impetus/ ingenium/ proponit/ consulit/ audet:

Sit virtus/ anima/ spes/ dispositio/ cura:

Cogitat: et sufflat preconcipit: atq; figurat. Animus.

¶ Est animus secundũ Augustinũ substãtia quedã rationis pti
ceps: regẽdo corpi cõmodata: sapiẽtia illustrata: et suũ principiũ
respicit: ⁊ seipsum cognoscit: ⁊ quãtum sit iudiciorum vt extra se
querat q ipse possit inuenire intelligit: corporalib⁹ vero passiõi-
bus cõsopitus: et persẽsibiles formas extra se ipm abduct⁹ obli
tus est quid sit: et qd fuit: q quia nihil aliud fuisse se meminit: nil
preter quod videtur esse credit: solo sẽsu circa corpora: et ymagi
nationẽ circa corporũ similitudines: atq; locorum varietates ver
satur: et hoc fit in eis: siue vigilãdo: siue dormiendo. Cum vero ab Descriptõ ai
hac distractione per purã intelligẽtiã ascẽderit: in vnũ se colligit respiciẽtis su
et rationał dicił animus: corporis ductor: rector: habitator: ⁊ gu perna.
bernator videt se p se: ⁊ p seipsũ seipsũ videt: nec querit auxiliuz
corporalium: primo ab omnibus corporalibus sensibus tanq̃ im
pedientibus et perstrepentibus abstrahit se ad se: vt videat se in
se: vt mouet se apud se: ⁊ cũ deũ vult cognoscere: eleuat se supra se
mentis acie: nature enim aliquid tale deus est qualis est anim⁹:
non tamen videri nisi ab animo potest: nec ita videri vt anim⁹ põt
¶ Animus componitur cum equus a: um: ⁊ dicitur hic et hec e- Equanimis.
quanimis: et hoc e: vel equanimus a: um: id est habens constantẽ
animũ: vnde equanimiter aduerbiũ et hec eq̃nimitas tis: id est
anime equitas: scz cõstantia animi. Item cum vnus ⁊ dicitur hic Unanimis.
et hec vnanimis et hoc vnanime: vel vnanimus a: um: id est con-
cors: vel vnius animi: vnde vnanimiter aduerbium et hec vnani-
mitas: tis: id est vnitas animi. Item cum magnus ⁊ dicitur hic et Magnanis.
hec magnanimis et hoc magnanime: vel magnanimus ma: mũ:
vnde Stacius magnanimũ eacidẽ. i. audax: vł fortẽ: vł magni aĩ:
vnde magnanimiter aduerbium et hec magnanimitas tatis: id
est animi magnitudo. Et cum pusillus: et dicitur hic et hec pusil- Pusillanis.
lanimis: et hoc pusillanime: vel pusillanimus a: um: vnde pusilla
nimiter aduerbium: et hec pusillanimitas pusillanimitatis: id ẽ
paruitas vel debilitas animi. Et cum ex et dicitur hic et hec exa Exanimis
nimis et hoc examine id est stupefact⁹: territus. mortuus: ⁊ inde
exanimiter aduerbium: et exanimitas exanimitatis. Et cum lon Lõganimis.
gus: et dicitur longanimis: vnde longanimiter aduerbium ⁊ hec
longanimitas longanimitatis. Et cum semis: ⁊ dicitur semiani Semianis.
mis. Et omnia ista composita sunt tercie declinationis: et bene
possunt esse secunde declinationis. ¶ Cor a cordian grece dicił: Cor
hoc cor cordis: ⁊ (vt dicit Isidorus) cor ideo vicinum est pulmoni
ut cum ira fellis accenditur: pulmonis humore temperet. ¶ Et
nota q a corde sapimus: a pulmone loquimur: a felle irascimur: Operatiões
ridemus a splene: sed a iecore nos amamus: vnde versus. cord: pulmo-
Cor sapit: et pulmo loquitur: fel commouet iras. nis: fell: sple-
Splen ridere facit: cogit amare iecur. nis: ⁊ iecoris

Descriptio celi.

¶ Item scias: q Rabi moyses dicit: q celu in vniuso est sicut cor in aiali: cuius motus si ad hora desceret: vita corporis finiret: et ex hoc pz: q celu sidereu causat gnatione et corruptione in istis inferiorib9.

Nō periculū dormiētꝭ: sup latus sinistrū

¶ Itē nō cū qs incubat sinistro lateri. Epar: Fel: et Stomach9 opprimūt cor: qd pncipiū mot9 est: et inde fit grauitas: et qñqz mors subitanea: vñ plures moriūt in lectis: iacentes in tali latē dormiēdo.

Nota tres vires in anima

¶ Tres sūt vires in aia: vis nālis: vis vitalis: vis aialis Scias itaqz: q cū corp9 hūanū ex qtuor elemētis cpositū sit: et qd lib3 elemētū vēdicet sibi certā ptē in corpe: sicut tra in carne et ossib9. Aqua in hūorib9. Aer in pulmone: qm iccirco sēp pulmo in motu est: qr vētilabr est cordis: ne nimio calore cor csumat et dissoluat.

Cor tenet forma3 ignis qa sedes ignis ē in corde.

Sedes ignis est in corde: et ideo iferi9 est latū: supius acutū: quā formā ignis tenet

Concors Discors. Excors. Ecors. Secors. Vecors. Recordor. Unicors

¶ Cor cponit cū con et dr h et hec et hoc cōcors dis: et cū dis et dr discors dis: et cū ex: et dr excors dis: et cū e: et dr ecors: et cū se: et habet secors: et cū ve: et dr vecors: et cū re: et dr recordor aris: vbū deponēs: et cū vnus: et dr vnicors. Et scias q oia illa noia cposita a cor sunt ois gnis: et tmināt abltm singulare in e: et in i: vt abltō ab hic et ab hec et ab hoc vecorde vel di.

Diffinitio voluntatis.

¶ Volūtas dicit a volo vis: et sic diffinit volūtas ab Augustino: in libro lxxxiij questionū: Volūtas est animi motus: nullo cogēte ad aliud amittendū vel adipiscendū: et tāgit tminus a quo cū dr motus animi: et tminus ad quem cum dicit ad aliud amittendū

Voluntarius Inuolūtari9

¶ A volūtas dicit volūtarius: a: um: qd cōponitur cum in: et dicitur inuolūtarius: a: um: id est non volūtarius.

Questio: vtrū oē peccatū sit voluntariū

¶ Hic pōt queri: vtrum omne peccatū est volūtariū: videt qd sic: qa dicit Augustinus. Peccatū adeo volūtariū est: qd si non est voluntariū: non est peccatū. ¶ Item omnis motus vel est naturalis: vel volūtarius: vel violentus. Peccatū non est motus naturalꝭ nec violētus: ergo volūtarius. ¶ Item si non est volūtariū non est vituperabile: qa dicit Damascenus: q voluntariū est: quod neqz per ignorantiā fit voluntarium. Sed contingit peccare per violentiam et ignorantiam: sicut qui timore mortis mentit vel fornicat: igit non omne peccatum est voluntarium.

Responsio.

¶ Ad hoc respōdetur: q omne peccatum est voluntariū sicut monstrat. ¶ Ad hoc qd obiicit de peccato ignorātie: dicit q ignorātia facti quod est necessariū ad salutē est pctm. ¶ Ad vero obiicit de coactiōe: dicēdū est q nō pōt cogi volūtas coactiōe sufficiēti q̄uis efficiētivt in illo q timore mortis mētit accidit: et in illo q timore mortꝭ pijcit merces in mare:: duplex eni ē volūtas fm Johānē de rupella. s. absoluta: qñ aliqs vult aliqd ppt se: et detinata siue collatiua: qñ aliqs vult aliqd cōsideratiōe alicui9 cause ipellētis vt ppt naufragiū pijcē volum9 merces in mare.

Diuisiones ignorantie: q excusat et que nō: quos et qs nō

¶ Et qr ignorātia aliqñ excusat: aliqñ accusat: ad questionē istā detminādā ncce est pdrere diuisiones ignorantie Dico igit: q ignorātia alia iuris: alia facti: et hoc. Vel indifferētis et illa excusat sufficiēter: vt Corinth. x. nō interrogātes propt

conscientiam. Uel ignorantia necessaria ad salutem: vt christum passum: et huiusmodi. Et circa hoc distinguendū: qꝛ aut non pōt vitari sicut est in hoīe q̄ a natiuitate sua caret vsu rationis: et hec excusat. Aut qꝛ p̄t vitari: sicut est in iudeis ꝛ paganis: ꝛ hec nō excusat ¶ Ignorātia iurꝭ subdiuidit: qꝛ aut est iuris nālis: ꝛ ista nullū adultū excusat: sicut dicit decretū. Nulli adulto lꝫ legē nālem ignorare: siue ius naturale. Nō huiꝰ ē hec: qꝛ scribit in corde hoīs nāli: et iō nullū excusat eiꝰ ignorātia. Uel ē ignorātia iuris legis scripte. s. diuine, pphetie/ euāgelii/ aplice doctrine: et ista accusat sicut de mortali delicto eos: q̄ tenent ista scire: vt platos/ ꝛ p̄cipue epos/ et metropolitanos/ q̄ tenent oī posceti reddere rōnē de ea q̄ in eis fide et spe. Un̄ de epo q̄rit: an sciat nouū et vetꝰ testamētū. Hec accusat sicut de veniali simplices clicos ꝛ illr̄atos: q̄ cū potuissent didicisse nō didicerūt. vn̄ ad Thi. iiii. c. Attēde lectionē/ exhortationem/ et doctrinā. In nullo aūt accusat laicos dūmō non ꝯtēnāt. Itē ignorantia iurꝭ positiui. vt decretoꝝ: legū: q̄ ad determinationē cāꝝ ptinet: et ignorātia huius iurꝭ solos iudices accusat. Item est ignorātia iuris positiui: qđ ꝯtinet mores: ꝯstitutiones ecclasticas aduitāda pctā: hec accusat sacerdotes habentes curas animarum et ꝯfessores.

Igñorātia iurꝭ

Q꞉ lex nature scribitur in corde hoīs

Spiritus: et aīa: manes: pfectio: vita:

Uis: endelechia: natura potētia: virtus:

Interior vel homo: p̄dictis additur vmbra.

¶ Supiꝰ autor determinauit quō hec dictio aīa ppt diuisa sui officia. diuersa sortit vocabula. Hic ponit spālem synonymationem istiꝰ nois aīa: dicēs ꝙ oīa ista scꝫ spūs ꝛc. sūt idē qđ aīa Sꝫ nūqd vere sūt idē qđ aīa Ad hoc dicimꝰ. ꝙ in aīa sūt q̄dā naturalia: ꝛ q̄dā accn̄tia: et q̄dā vires et ista oīa sūt idē cū aīa: et eandē rē signt ẜm Augustinū in caplo de spū et aīa. Et sūt q̄dā accn̄talia in aīa. et illa aīa nō ē Nō est ei sua prudētia: sua tpantia: sua fortitudo: sua iusticia. Potētie aīe sūt Cōcupiscibilitas Irascibilitas Rōnabilitas Uires sunt sensus: imaginatio: ratio: memoria: intellectus: intelligētia. Potētie pn̄t dici vires et eꝰ. ¶ Cōstrue sic. ac ꝓ et ꝛ p̄ter hec q̄ supiꝰ ponūt ꝓ aīa. ista q̄ hic sequūt sūt idem qđ aīa: viꝫ spūs ē aīa: manes sūt aīa. i. idē qđ aīa ꝛc. ¶ Spūs a spiro as dr ¶ Manes sūt aīe īfernales Uel ẜm papiā manes sūt vmbre: vel aīe mortuoꝝ: vl īfernꝰ: aut sepulcra: fauille maloꝝ: vl nocumēta: tercie declinationis: et caret singulari nūo Et dr a mene grece: qđ ē defectꝰ latine. Uel p antiphrasim a manim grece: qđ est bonū latine. qꝛ nō sūt boni imo mali: qꝛ in īferno morant. Perfectio. i. interior ē aīa. Et dr a pficio cis. qꝛ pficit hoīem: qꝛ sine illa

Cōstructio

Manes.

Perfectio

Vita. pfectione aīa nō eēt. ¶ Vita est idē qd aīa. Et dr̄ de viuo uis. Et vita cōponit̄ cū 𝔷 τ dr̄ hoc ꝯuitiū tū. cū t in penultima sillaba. et

Conuitiū. est ꝯuitiū dictū opprobriosū 𝔷 bonāvitā alicui⁹: vt ille dixit mihi pla ꝯuitia. i. opprobriosa: vel dicta opprobriosa: et inde cōuitiosus. τ hoc ꝯuitiolū li. diminutiuū. i. puū ꝯuitiū: τ ꝓducit hāc sillabā vi.

Vis. ¶ Vis. s. īfior ē aīa. Et drā est int̄ vis: τ virt⁹ fm papiā. Nā vis ē aie τ corpis. s; virt⁹ ē aīe. Itē vis fm eūdē ē potestas/ violen

Quō vis τ vir tus drāt tia/ virt⁹. Vis nō h; nisi tres casus in singl̄i etynicū in plī f; q̄sdā vt sic. Ntō hec vis. actō hāc vim. abltō ab hac vi. Et plr̄ actō has vires. Scdm doctrinale h; oēs casus: iuxta hūc versū. Et si vi vincqȝ dabit: totū plē tenebit. Et tūc declinet̄ in plī nūo. Ntō hee vires gtō harꝝ viriū. dtō his virib⁹ τc. Et dr̄ de vireo es.

Endelechia ¶ Endelechia est aīa. τ est endelechia (f; Calcidiū vt ait papias) perfecta etas q̄si indelichia. i. intima etas. fm. Aristo. absoluta pfectio fm platonē aīa mūdi. Et dr̄ endelechia: ab en qd est in. et delechia: qd ē pfectio: q̄si int̄ior pfectio ¶ Et nō qȝ pt dici endelechia vl̄ indelechia. qr tātū valet en apd grecos: qȝtū valet in apud nos. vñ hmōi noīa greca sine notha q̄ pdictā ꝓpōnē hñt in sui cōpōne: pñt scribi indifferent̄. mō p en. mō p in. vt encaustū vel incaustū/ entimema vel itimema/ emplastrū vel implastrū/ energumin⁹ vl̄ inergumin⁹. τ sic de cet̄is

Natura ¶ Natura est aīa. Et dr̄ a nascor eris ¶ Natura ē cuiuslibet subñe specificata ꝓp̄etas. τ hec diffinitio itelligit̄

Duplex ē nā. de natura naturata: qr duplex est natura. sc; natura naturata. et natura naturans: q̄ est de⁹. Et natura dr̄ h et hec naturalis. τ hoc le. et naturo as. aui. are. i. facere naturā. vl̄ fm naturā facere. τ ꝓducit hanc sillabā. tu. Unde versus

Lex: et natura: christus: simul oīa iura.

Damnant ingratum: lugēt et eum fore natum.

Potentia ¶ Potētia sc; interior est aīa. Et potentia format̄ a dtō huius nois potēs: sic potenti: addita a. fit potētia. Et dr̄ de possū potes

Virtus. ¶ Virt⁹ ē idē qd aīa. Et dr̄ de vireo res. qr facit vir̄ virere bonis moribȝ: et nō madere vitijs

Inferior hō ¶ Inferior vel hō. vel ꝑ τ inferior homo est aīa. Et nō qȝ hō est inferior τ hō extior: et vterqȝ est homo. Exte-

Hō ē duplex. rior hō est corp⁹ hois. hō interior est ipsa aīa. hō vterqȝ ē exterior hō. et inferior hō. i. corp⁹ et aīa. et hec duo vn⁹ hō est.

Vmbra. ¶ Vmbra addit̄. i. sociat̄ pdictis. s. noībȝ: qr vmbra est idē qd aīa. vnde Lucanus vmbraqȝ erraret crassus inulta.

Orcus habet manes: aīabus corpa viuūt

Spūs in celis: vmbre per busta vagantur

Drā iter Manes Aīa Spirit⁹ et Vmbra ¶ Supi⁹ autor determinat de synonymatione istoꝝ nominū τc. et qr inter ista quattuor sc; manes: aīa: spūs: et vmbra est aliqua lis differentia quo ad loca in quibus proprie creduntur inesse:

docet hic quō dixit abiuicē dicēs . q̄ manes sūt apud iferos ꝛ sic reperiꝰ apud poetas. Anima ꝓꝑe dr̄ dūmodo est in corꝑe: illud vegetādo et viuificando. Spiritꝰ ꝓprie dr̄ dū exutꝰ est corpore: et trāsferꝰ ad celū. Et vmbra est spūs: q̄ fm poetas semꝑ circa mortuoꝝ sepulchra vagaꝰ: qꝛ tres aīas dicebāt poete quēlibet hoīez habere Unā: q̄ post mortē hoīs aduolat ad stellas: a q̄bꝰ ortū hūt Aliā: q̄ in infernū demittiꝰ. Terciā: q̄ dr̄ circa busta. i. sepulchra mortui homīs vagari: et hec dr̄ vmbra. ¶ Construe sic. Orcus. i. infernꝰ: habet. i. possidet: manes. i. illas aīas infernales: corpora supple. s. humana: viuūt aīabus. i. ꝑ aīas dū sūt in corꝑibꝰ Spūs scꝫ in celis. vmbre vagaꝰ per busta. i. sepulchra mortuoꝝ. ¶ Hic orcus ci. dr̄ de orce grece qd̄ est capere latine. In plurali numero hij manes niū. manibꝰ. ꝛc. Et diciꝰ de mene grece qd̄ est defectꝰ latine: quia semper in defectu sunt.

M] poete dixerūt hoīem habere tres animas
Constructio
Orcus.
Manes

Aula/vel atria/castra/palacia/regia/regum.

Aula

¶ Hic agit autor de sinonymatiōe istoꝝ noīm. q̄ ꝑtinēt ad habitationē dn̄oꝝ: dicēs q̄ oīa ista aula ꝛc. idē significāt. i. simul signt scꝫ vnū: formaꝰ aliꝰ ꝯstructiōis sentētia sic. Hic docet autor quot sūt noīa sinonyma cū isto noīe hec aula e. qd̄ est māsio magnatū: dicēs q̄ atriū trij. idē ē qd̄ hoc castꝝ tri. et idē qd̄ palaciū cij. hec regia e. idē est ¶ Cōstrue sic Aula vel atria. i. atriū: numerꝰ ꝑ numero: castra ꝑ castrū: palacia. i. palaciū: regia supple sūt: regū. i. magnoꝝ dn̄oꝝ ꝛ magnatū. ¶ Hec aula le. dr̄ ab altabo rege qui ꝑmo aulas inuenit ¶ Hoc atriū trij. dr̄ de attero ris. qꝛ ateritur pedibus āmbulātiū in ea. ¶ Hoc castꝝ tri. dr̄ de castro as. qꝛ castretur ibi licētia habitātiū ne passim vagari liceat: ꝛ pateāt hostibꝰ Diciꝰ eni castra in expeditiōe tm̄ in plurali. Uel dr̄ castrū de castus a. um. qꝛ ibi tanq̄ casti debēt esse: luxuria eni viros eneruat ¶ Hoc palaciū cij. de palo as. i. vagari: dr̄ ampla domꝰ: in q̄ multi vagari pn̄t. Uel dr̄ a palās tis. q̄ fuit rex archadie: in cuiꝰ honorē regiā ꝯditā palaciū vocaueꝛt ¶ Hec regia e. de rex regis dr̄. i. aula. Un̄ Ouidius. Regia solis erat sublimibꝰ alta colūnis.

Constructio.
Aula
Atrium
Castrum.
Palatium
Regia.

Aliger/ales/auis/volucrisq̄/volatile/prepes.

auis.

¶ Hic docet autor quot sūt noīa sinonyma cum isto nomīe auis: Et dr̄ auis ab aueo es. i. cupe: dicit q̄ ista scꝫ hic aliger ri Et cōponitur de ala ale q̄ est pars volucris. Hoc volatile lis: et proprie est omne qd̄ volat siue musca siue auis. Hic et hec prepes petis. a ꝑpeto tis. ꝓprie auis que ex rapina viuit. ¶ Construe Aliger est auis: ales est auis: q̄ pro ꝛ volucris est auis: volatile est auis: prepes est auis. i. idē quod auis.

Uolatile.
Prepes

Si sit auis specio/capio/vel garrio iunctum:

Auspicoꝛ/auspiciũ/simul auspex/aucupoꝛ/auceps/

Augoꝛ/et augurium simul auguroꝛ efficiantur.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ si ista dictio auis ꝯponitᷣ cũ istis trib⁹ ꝟbis Specio Capio Garrio: tũc illa q̃ sequuntᷣ in seq̃ntib⁹ ꝟsib⁹ oriũtᷣ ab illis: vt si auis et specio cis. simul ꝯponantᷣ: tũc deriuantᷣ inde

Auspicoꝛ

Auspicoꝛ ris. verbũ deponẽs: qđ est idẽ qđ diuiari ꝑ inspectionẽ auiũ. Auspiciũ est idẽ qđ diuiatio. Auspex cis. i. diuinatoꝛ. Et si capio pis. ꝯponatᷣ cũ ista dictõe auis: tũc Aucupoꝛ. i. hoc ꝟbũ au

Aucupoꝛ

cupoꝛ aris verbũ deponẽs: idẽ qđ cape aues. ⁊ hic et hec Auceps gtĩo hui⁹ aucupis pi. efficiũtᷣ. i. deriuantᷣ Sic si garrio ꝯponitᷣ cũ

Augur

isto noĩe auis: tũc ista tria Augur auguriũ ⁊ auguroꝛ efficiuntᷣ i. deriuantᷣ: Augur declinatᷣ hic et hec augur: gtĩo hui⁹ gurꝭ. dtĩo gurĩ. i. diuiatoꝛ ꝑ cant⁹ auiũ: vel gest⁹: vel volatũ. hoc auguriũ rij

Augurium

i. ꝑitia diuinãdi ꝑ auiũ cãtus: vel gest⁹ vel volatũ. Auguroꝛ aris.

Auguroꝛ

ꝟbũ deponẽs taliᷣ diuiari vt supi⁹ dᷣ ¶ Et hic vide q̃liᷣ de hmõi

Nota Augu- stinũ ꝯtra in cantatoꝛes ⁊ huiusmodi

auguriis ⁊ diuinatõib⁹ sẽserit Augustin⁹ vt scribitᷣ ĩ canone xxvi q. vi. Nõ obseruabitꝭ dies q̃ dicuntᷣ egiptij: aut kalẽdas ianuarij in q̃b⁹ sũt cãtilene ⁊ cõmessatiões: ⁊ adinuicẽ dona donantᷣ: q̃si in ꝓncipio anni boni facta auguria: aut aliquot mẽses aut dies: aut ãnos: aut lune cursũ: qꝛ q̃cũq; has: ⁊ q̃scũq; diuinationes: aut fcã aut auguria obseruat: aut intẽdit: aut attẽdit: aut ꝯsentit obser- uãtib⁹: aut talib⁹ credit. aut in eoꝝ domũ vadit: aut in suã itrodu cit: aut interrogat: sciat se fidẽ xp̃ianã aut baptismũ ꝑuaricasse: et paganũ: et apostatã. i. retro abeuntẽ: et dei inimicũ: atq; irã dei ĩ currere ineternũ: nisi ecclesiastica penitẽtia emẽdatus reconsilietᷣ.

Constructio

Ecce ꝙ detestabilis sit q̃libet diuinatio. ¶ Cõstrue nũc ꝟsus sic si specio. i. hoc verbũ specio cis. spexi re. idẽ qđ video des: sed nõ ẽ in vsu: sit iũctũ huic noĩ auis: et si capio sit iũctũ huic nomĩ auis. vel si garrio sit inuctũ in ꝯpõne huic noĩ auis. tunc auspicoꝛ aris hoc auspiciũ cij: hic ⁊ hec auspex cis. media coꝛrepta: simul pꝛo ⁊ hoc verbũ aucupoꝛ aris. et hic et hec auceps cupis. media coꝛrep ta. et hic et hec augur ris. ⁊ hoc auguriũ rij. silr ꝑ ⁊ auguroꝛ aris efficiuntᷣ. i. deriuantᷣ vel facta sunt.

Arca

Dic arcas thecas/cistas/vel scrinia/capsas

Capsula/capsella de capsa diminuuntur.

¶ Hic docet autoꝛ quot sũt noĩa sinonyma cũ isto noĩe hec arca ce. et idẽ qđ hec cista te. et idẽ ẽ qđ scriniũ nij: ⁊ idẽ qđ capsa se: ⁊

idē qđ capsula. idē qđ capsella. idem qđ arca Et autor dicit ꝙ ista duo vltia. s. capsula ꝛ capsella sūt dīnutia de hoc noīe hec capsa se ¶ Cōstrue sic: dic tu techas eē arcas: vel ꝑ et dic scrinia eē arcas Capsula quod idem est qđ arca. et capsella qđ idē est. diminuūt .i. sunt diminutiua de hoc nomie capsa. se. ¶ Hec arca. ce. de arceo. ces. dicit qꝛ arceat .i. ꝓhibeat vis ¶ Hec theca ce. positio vł positoriū qꝛ imponitur aliqd vel dicitur de tego gis ꝛ tūc non aspirat sicut nec arca ¶ Hec cista te đ hec costa te dr ¶ Hoc scriniū nij. a scrutor taris ¶ Hec capsa. se. de capio. pis. — constructio. Arca Theca. cista. Scriniū. capsa.

Arduus/excelsus/celsus/sublimis/et altus/ — Arduus.

Summus/et elatus/sublimatusqȝ/leuatus:

Est et sublatus predictis associatus.

¶ Hic docet auctor quot sunt noīa sinoia cū isto noīe arduus. a. um dicēs ꝙ oīa illa que sequūt iversib idē signt ¶ Cōstrue sic. excelsus. a. um. ꝛ hic ꝛ hec sublimis ꝛ hoc me. Celsus. a. um. ꝛ Altus. a. um Sūmus ꝛ Elatus a. um. qȝ ꝑ et ꝛ sublimatus. a. um leuatus. supple sūt idē qđ arduus. a. um. et sublatus. a. um. sit associatus. i. adiūctus ꝑdictis adiectiuis q̄ ad significationē. Arduus. a. um. ab ardeo. es. dr Excelsus de ex et celsus cōponit. Sublimis de sub et limus. mi. Celsus a cello lis. dr. vł a celo q̄si celestis. Altus de alo lis. Sūmus de sup Elatus de effero fers. Sublimatus de sublio as. Sublatus de suffero. — constructio. Deriuatiōes

Auxiliū: vel opem: suffragia: dic et asilum: — Auxilium.

Presidiū: vel subsidium: quibus adde iuuamē.

Hijs adiumentū: simul adiutoria iunge.

Hijs amminiculū: simul addas opitulamen.

Et de propitior fit propiciatio nomen.

¶ Hic docet autor ꝙ oīa noīa q̄ ponūt hic sūt eiusdē significatōis cū hoc noīe hoc auxiliū lij. de augeo es. dr ¶ Opes opē ab ope de ops .i. de dea terre dr. ¶ Hoc suffragiū gij. de suffragor aris. dr. ¶ Hoc asiliū li. cōponit de a. qđ est sine. ꝛ silē qđ est tractus. qꝛ nō lȝ alicui trahē aliquē đ loco illo. ꝛ ꝓpꝛe ē domus refugij quā Romulus fecit rome. Sc̄d'o ē ecclīa ¶ Hoc p̄sidiū dij. de p̄sideo es ¶ Hoc subsidiū dij. de sbsideo. es Hoc iuuamē nis Hoc adiumētū ti. Hoc adiutoriū rij. de iuuo as. dr. ¶ Hoc adminiculū de ad et miniculū sicut hoc opitulamē nis. dr de opitulor aris ¶ Cōstrue sic. dic — Opem. Suffragiū

suffragia.i.suffragiū.vel ꝑ et.opem.vel ꝑ et.assū ⁊ auxiliū.i.idē qđ auxiliū.quibꝰ noībus adde.i.iunge pſidiū.vel ꝑ ⁊ et subsidiū et iuuamen.simul ꝑ et.iunge his noībus hoc adiumētū.ti.et adiutoria.i.hoc adiutoriū.rij et hoc nomē ꝓpitiatio ꝙ consimilis significationis sit cū illis.⁊ deriuat̄ de hoc verbo deponēti ꝓpitior aris.quod idem est qđ auxiliari vel suffragari. ¶ Adiumentum adminiculū opitulamen stant male hic. Sed excusat se autor de huius positione supra in ꝓhemio suo ibi.Quod breue ⁊c.

Aqua.

Torrens/flumē/aqua/fluuius/lacus/vndaqꝫ limpha
Dic riuos/latices/puteos/dic stagna/paludes:
Illis addatur amnis:simul atqꝫ fluentum:
Est aqua stans arte stagnum:stannūqꝫ metallū.
Amnis iungatur:a quo mediamna vocatur.
Immotas natura facit stagnare paludes.

¶ Hic docꝫ autor:ꝙ oīa ista noīa que hic ponunt̄.ꝯsignificant.i. sunt eiusdē significationis cum hoc nomīe aqua.ponit etiā equiuocationē istius dictiōis stagnū:in illo versu. Est aqua ⁊c.dicens ꝙ stagnū est aqua stans:et hoc per artē ⁊ ingeniū hoīm. Itē alit̄ stagnū naturalit̄ fit:qđ innuit autor cū dicit imotas natura ⁊ late declarāt Albertꝰ magnꝰ sup metheoꝛoꝝ vbi agit de metallis.⁊ Bartholomeus de ꝓprietatibꝰ rerū. Item stagnū metallū qđ (vt quibusdā placꝫ) dr̄ stannū. Sed vere Isidorus Papias ⁊ alij nobiles autores dicūt stagnū p g.et non stānū per n. Stagnū anglice tyn ¶ Cōstrue torrēs/flumē/fluuiꝰ/lacus/vndaqꝫ ꝑ et.lipha: sūt idē qđ aqua. Itē dic riuos.i.riuū.puteos ⁊ dic stagnū ⁊ paludes eē idē qđ aqua. Et ponunt̄ in plurali causa metri.amnis addat̄ illis. ¶ Est aqua.hic est equocatio istius dictōis stagnū. Cōstrue est aq̄ stans arte.i.p artē hoīm: anglice a ponde ⁊ ꝑ et.stannū ē spēs cuiusdā metalli.i.qđdā metallū.anglice tyn Itē amnis iūgat̄ his.a q̄ noīe hec dcō mediamna vocat̄.i.deriuat̄. Et est mediamna spaciū t̄re circa quā vtrinqꝫ decurrit aq̄. anglice a holme Et cōponit̄ de mediꝰ.a.um.et amnis q̄si sita.i.posita ī medio amnis ¶ Immotas ⁊c. Cōstrue Natura facit aliq̄n paludes imotas .i.imobiles stagnare.i.deuenire stagna nullo hoīe subueniēte. ¶ Et ꝓpe palus est cuiꝰ supficies tenuis terra coopit: subtꝰ tñ aq̄ lutosa est.et in pte stans ꝓpter sui spissionē: et nec pōdus magnū ferre pōt qn illud absorbeat ¶ Hic torrēs.tis.de torreo.es. Hoc flumē de fluo.is.et similit̄ fluuiꝰ. Hec aqua de equus.a.um. Hec

Albertus. Bartholomeus. constructio. Palus. Deriuatiōes Torrens.

lacus.ci.de liqueo.es. Et differt a stagno et piscina. Stagnū est aqua stans artificio: habēs pisces Et dicit de sto.as. Piscina est aqua stans artificio: habēs pisces vel carens piscibus. Unde a pisce dicit per ꝯtrariū. ¶ Lacus est aqua stans naturaliter: vel parū fluens. siue habeat pisces siue non Qꝫ autē dicit lacus q̄si loc⁹ aque ethimologia est. Secunda de eo is. dr. Hec lipha a nimpha .i. mutata n. in l. dicit limpha. Hic puteus.tei.a puto.as. Hic latex.cis.a lateo es.dicit. Hoc flumen a fluo.is. — Stagnum. Piscina. Lacus.

Glaria/vel gipsis/glis/est argilla/bitumen: — Argilla.

Glis aīal/glis terra tenax/glis lappa vocat.

Ris primū/glissis tenet altera/tercia glitis.

¶ Hic docet autor quot sunt nomina synonyma cum isto nomie hec argilla le. dicit ꝙ hec glaria e. est idē. hic gipsus si. est idē. hec glis glissis est idem: hoc bitumen nis. est idem. ¶ Deinde ponit autor equiuocationem in ista dictione glis. dicit ꝙ equiuocat ad tria: nam glis est quoddā aīal paruū: quod per totam hyemē dormiens: vigilat in estate ¶ Glis aīmal. glis ris. dicit a glicero qd est dulce. vel a glisco cis. quod est ipinguescere: quia dormiendo pinguescit: et habet circa collū et subventre album colorem et in dorso rubeū vt mustela Isidorus dicit glires dicti sūt: qꝛ pingues eos effecit somnus. nam gliscere dicim⁹ crescere. hyeme tota dormiunt: et imobiles quasi mortui iacent. estiuo tēpore reuiuiscūt. Et glis est argilla: ⁊ glis est lappa. Deinde dicit ꝙ glis ꝑm diuersam sui significationē diuersā habet variationē in gtō. Nam glis qn̄ est animal facit gliris in gtō. ⁊ declinat hic glis gliris. Sꝫ qn̄ est terra tenax facit glissis in gtō: et est feminī generis: et quādo est lappa facit glitis in gtō: et est femini generis. Unū versus. Hic aīmal: hec terra tenax: hec lappa vocat. ¶ Construe glaria: vel ꝑ et. gipsis. glis faciēs glissis in gtō. et bitumē est argilla. i. idē qd argilla. ¶ Glis animal ⁊c. hic est equocatio istius dictionis glis Construe glis vocatur quoddā animal: et glis vocat terra tenax et glis vocatur lappa. primum. i. animal: glis tenet. i. habet ris. .i. gliris in genitiuo: altera. i. glis quādo est ꝯra tenax: tenet glissis in genitiuo. Tercia. i. glis quādo est lappa: tenet glitis in genitiuo. hic glis ris. anglice a dormovvs. hec glis. glissis. anglice clay. hec glis glitis. anglice a burre. ¶ Glaria scdm Uirgiliū est argilla scꝫ terra humida vel lapilli parui. qs fluuius trahit. Hoc gipsū ꝑm vnguē. vnde gipscus. a. um. et gipso. gipsas. aui. are. i. linire ⁊ est grecum nomen gipsum. Hec argilla argille de argos quod est proprium nomen ciuitatis in grecia. Hoc bitumen bituminis de bibo bibis. — Glis. constructio. Deriuatiōes

Abenum. Est sartago/patella/lebes/cacabus/vel ahenū

A pateo patenam dicens coniūge patellam.

Vas dico patenam: sed qd tegit esse patenam.

De sarcos et ago: sic est sartago vocata.

Nam sarcos grece: caro dicitur esse latine.

¶ Hic docet autor quot sunt nomīa synonyma cū isto nomīe hoc ahenū.i.qd ꝓprie est olla enea. anglice a brason pott. Et dicitur de hoc es eris dicēs: ꝙ hec sartago nis est idē. hec patella le. (dī
Lebes. minutiuū ē de patina) est idē. hic lebes tis. media ꝓducta est idē et est masculini generis apud virgiliū. Papias dicit lebes etis. scdm regulā presciani femini esse. Sed Ouidius masculinū facit hec lebeta te. scdm papiā est idē qd lebes. Salue sācta lebes que nobis fercula prebes. per hūc versū notatur feminini generis. Tercia dona facit geminos ex ere lebetes. per huncversū notatur masculini generis: et dicitur de leuo uas. ¶ Hic cacabus bi. idem est et dicitur de hoc camina. tis. media correpta. qd est incendium.
Patina. qr multū est i icendio.i. in igne. Ahenū dicitur de es eris. Hec pati
Patella. na. ne. media correpta est idē. Hec patella. le. est idē. Sed patella proprie est in qua frixantur carnes Deinde ponit autor drñam inter patenā cuius media ꝓducitur: et patenā cuius media corripitur Patena cuius media ꝓducitur ē coopertura calicis. ¶ Deinde
Sartago. dicit autor: ꝙ sartago. nis. componitur de sarcos grece quod est caro latine et ago. gis vñ versus. Quam tibi dat sarcos et ago: sar-
Constructio. tago patella ē. ¶ Cōstrue sartago/patella/lebes/vel cacabus/est ahenū.i. idē quod acen. Hic cacabus. bi. de caro. nis. et hoc camina componitur. Hec lebes. tis. est grecū. Vel dicitur de leuo. as. Cetera plana sūt: dicēs.i. tu dicēs patenam a pateo. es. supple deriuari. coniunge patellā: qd est idem qd ahenum vas dico etc. ¶ Construe ego dico patenam (cuius media corripitur) esse vas scz ahenum. vel cacabū: sed dico patenam (cuius media ꝓducitur) esse illud qd tegit supple calicem: scz coperculū calicis. ¶ De sarcos. Cōstrue hec sartago. ginis. est vocata sic de sarcos grece: et ago. gis. Nā sarcos grece dicitur esse latine caro.i. idem quod caro.

Affecto. Affecto: vel amo: cupio: desidero: glisco:

Opto: vel admiror: aueo: vel gestio: capto:

Ambio: quod facit ambicio: simul ambiciosus.

¶ Hic docet autor quot sūt verba eiusdem significatiōis cum hoc verbo affecto tas: dicens q omnia illa que ponuntur in versibus Dicit et in tercio versu: q hec ambitio onis: idem est q cupiditas et ambitiosus.a.um idem est quod cupidus.a.um: descendūt ab hoc verbo ambio bis. idē qd cupere. ¶ Cōstrue. amo/ cupio/ desidero/ vel glisco: opto/ vel admiror: aueo/ vel gestio: capto/ et ābio quod verbū facit. i. deriuat ex se ambitio: simul pro et ambitiosus. Omnia ista sunt idē quod affecto as. aui. are. verbū frequentatiuum et formatur ab vltimo supino huius verbi afficio cis. s. affectu u. in o fit affecto as. Afficio cōponitur de ad et facio cis: et significat tria: vt patz per versū. Afficit: informat: punit: cupit: hec tria signt. ¶ Amo as. cōponitur cū ad et dr adamo as: et cū re et dr reamo as: et aliqñ interponitur d. et dicitur redamo as. i. iterum amare. ¶ Cupio pis. pſi. vel piui. cupe pitū. pitu. habet pteritū et supinū ad modū verborū quarte cōiugatiōis. ¶ Desidero as. cōponitur de de. et sidero as. qd non est in vsu: qd descendit ab isto nomie hoc sidus sideris. ¶ Glisco cis. re. caret pterito et supinis. vñ versus. Glisco pteritū cōquexi tolle supinū. Sēsus est: q glisco non hz pteritū: et cōquexi qd est preteritū de cōqnisco cis. cōquexi. cōquiniscere. i. caput inclinare. vñ. Cū caput inclino me cōquiniscere dico. non habet supinū. ¶ Opto as. cōponitur cū ad: et dr adopto as. et exopto as. ¶ Admiror aris. cōponitur de ad et miror aris verbū deponēs ¶ Aueo es. aui. auere. i. cupere. Vñ quidā dixit Si dare multa potes quicqd auebis habes. ¶ Gestio tis. tiui. re. quarte coniugatiōis: dr de gero ris. ¶ Capto frequentatiuū est de capio pis. captu. u in o fit capto as. ¶ Ambio bis biui ire. interposita b cā euphonie. ¶ Et nō hic q oia cōposita de eo is. hñt e. añ o: vt transeo habeo exeo ineo: preter ambio: qd habet i. añ o. Itē oia corripiūt i añ tū in supinis: vt trāsitū tu: exitū tu: media correpta: pter ābio qd producit i. añ tū: vt ambitū tu. media producta. Itē eo is. cū suis cōpositis facit pticipiū psītis tpis terminare gtm in vntis: vt iens euntis. ambiēs ambeūtis. obiēs obeūtis. subiens subeūtis: pter ābio qd facit gtm pticipij sui i entis: vt ābiēs entis. vñ versus. Sp iens cū prole sua formabit eūtis. Ambio lege caret: qd in entis dat gtm.

Constructi*o*

Afficio

Amo

Cupio

Desidero

Glisco

Aueo

Notabile de cōpositis ab eo

Est rector currus auriga/ vereda/ veredus/

Plaustrū/ plaustellū subit illis annumerandum.

De veho de reda dictum reor esse veredā

Aurigeqz suum dant aures et rego nomen.

Sunt supra partes epiredia reda dicte

Auriga

¶ Hic docet autor quot sūt noīa sinonyma cū isto noīe hec auriga aurige. Et ē auriga ille q̄ ducit currū. anglice a carter. ¶ Hic veredus veredi. i. auriga: et etiā equus vehens redā dicitur veredus ẜm Vguī. in capitulo deveho is. ¶ Hec reda de. reda dis. vl potius de hec rota: et est reda quattuor rotarū. Et qꝛ sollicitudo aurige est circa ducēdos currus: docet quot noīa ponunẜ ꝓ curru dicit ergo ꝙ currus: plaustrū: et plaustellū: siue plostellū: et reda que omīa regēda ad officiū aurige requirunẜ sūt sinonyma et significātia pro vno et eodē sumunẜ. ¶ Deiñ dicit Veredus cōponiẜ de veho is. vexi ere. i. ducere. et hec reda de. vñ vereda quasi vehens redā. i. ducēs redā. i. currū. Et hec auriga ge. cōponiẜ de hec auris ris. et rego gis: qꝛ auriga regit equū ad tactū auris cū virga. Item epi quod est supra componiẜ cū hec reda ꝛ diciẜ hoc epiredium dij. Et epirediū est operimentuȝ quoddam quod collis equorum imponi solet ne trahendo ledātur. anglice an homera.

¶ Construc sic: vereda est auriga. i. rector currus: et veredus est auriga: plaustrū: plaustellū qđ est diminutiuū de plaustro. subit annumerandum illis scȝ currui et rede. ¶ Deveho ꝛc. reor. i. credo: veredā. i. hoc nomē veredā esse dictum de hoc verbo veho is. ꝛ de hec reda de. ¶ Aurige ꝛc. Construe. aures. i. hec dictio auris et rego. i. hoc verbū rego: dant aurige. i. dictioni aurige nomē suum. i. deriuationē suā. ¶ Currus dicitur de curro is. quia videẜ currere cū trahiẜ. ¶ Plaustrū a plaudo dis. vnde plaustellū diminuitur de plaustrum

Reda

Veredus.

Epirediū

Constructio.

Aper

Porcus. aper. verres. mas et sus. porcaqȝ. scropha

Femina sus. sucula. porcellus diminuūtur.

Sus suis ex illa caro dicitur esse suilla.

Scropha parit fetū. morbus quoqȝ scropha vocatur.

A scrobe dic scrophā cui rostro terra cauatur

Aut quia verrit humū verres de verro vocatur

¶ Hic docet autor de cōsignificatiōe dictionū hui⁹ dictiōis aper pri. q̄ idē est qđ hic porcus ci. idē est qđ hic verres ris. ri. idem est qđ ꝛ sus suis ẜm qđ est masculini generis: idē ē qđ aper anglice a bore. hec porca ce. hec scropha phe. ꝛ sus suis ẜm qđ est feminini generꝭ idē signt. anglice a sowe. qꝛ sus decliaẜ hic ꝛ hec sus suis sigt masculū ꝛ puellā int porcos. Deiñ illa nomīa que ex istis deriuantur et diminuunẜ. s. sucula que est diminutiuū de hec sus suis. et hic porcellus li. diminutiuū. hic porcul⁹ li. diminutiuū de

Deriuata de sus ꝛ porcus

hic porc⁹ci. Et Suilla (q vocant carnes suis) deriuat de sus suis et hoc p mediū. qz de sus suis dr suin⁹ a. um. dr suill⁹ a. um. ⁊ hec suilla diminutiuū ¶ Postea ponit autor equocationē in ista dictione scropha phe. dicēs q scropha in vna sigtiōe ē sus. i alia significatiōe ē morb⁹ qdā ¶ Deīde docz vñ scropha ⁊ verres diriuant: di. q dr de hic scrobs bis. i. fouea: qz libenter foueas īcolit Vl fz alios dr a scro. sono quē solz emittere ¶ Verres dr a verro ris. qz verrit humū cū rostro suo. i. sulcat trā cū rostro suo ¶ Construe. porc⁹. i. hoc nomē h porc⁹ci. aper. i. hoc nomē. h ap. verres . i. hoc nomē h verres ris. ri. ⁊ sus mas. i. hoc nomē sus fm qd est masculini gñis. s. signt id siue vnū. anglice a boze. porca. i. hoc nomē hec porca ce. q p et. ⁊ scropha. i. hoc nomē scropha. ⁊ sus feia . i. hoc nomē sus fz qd ē femi gñis. s. signt vnū. anglice a sovve. sz sucula et porcell⁹ diminnūt. i. sūt diminutia de sus suis. porcell⁹ de porc⁹ ci ¶ Sus suis ⁊c. Cōstrue. Sus supple facit suis ī gtio ⁊ caro ex illa. s. sue. dr. i. vocat suilla le. Scropha. i. sus parit. i. p fert fetū. i. ptū qz p et scropha vocat qdā morb⁹ ¶ A scrobe. Cōstrue. o lector dic scrophā deriuari a scrobe. i. ab hoc nōie h scrobs bis. i. fouea vl cauea. cui. i. a q tra cauat. i. sulcat vl pforat. Aut qa ⁊c. Cōstrue. aut p et ⁊ verres. i. hoc nomē verres. vocatur. i. dr de verro ris. i. sulco as. vl qz euertit trā sicut sues faciūt. qz verrit . i. sulcat humū. i. trā cū rostro suo ¶ Porc⁹ qsi spurc⁹ dr. i. vilis: qz vile aial ē. ⁊ assuete faciat sevilib⁹. Porc⁹ quasi puro carēs. vl pus custos. Vl porc⁹ dr de puro per ɔriū: qz minime fit pur⁹ īmergit ei se sceno. i. stercore. Hic porcari⁹ āglice svvynherder. hec porcaria ¶ Aper dr de apio is. rui. rire. qz rostro apit trā Vl fz Isidoz aper a feritate dr: qz bestia fera ē. vñ apn⁹ a. um. possessiuū ad apū ptinēs. ⁊ hec aprina caro apri āglice bravvne. ¶ Sus a subigo is. dr: eo q terra subacta estus acqrit. vl fm Isidoz dr de suo is. sui suere qz ex setis ei⁹ sotulares suunt

Scropha.
Verres.
Cōstructio
Porcus
Aper
Sus.

Est veruex aries: cui virt⁹ est generandi.
Fit bino de dente bidens: dic inde bidental
Fulmē vbi cecidit: vel victima facta bidentū.
Sacrificās ouat: ex ouib⁹ fit ouatio plausus.
Sed cum balatu/balantem/balo figurat.
Veruex in capite vermē gerit. arietat inde.
Hinc veruecine carnes/dicunt ouine.

Veruex

¶ Hic docet autor quot sũt noīa sinonyma cū isto noīe hec auriga aurige. Et ē auriga ille q̄ ducit currū. anglice a carter. ¶ Hic veredus veredi. i. auriga: et etiā equus vehens redā dicitur veredus fm Aguc. in capitulo deveho is. ¶ Hec reda de. redo dis. vł potius de hec rota: et est reda quattuor rotarū. Et q2 sollicitudo aurige est circa ducēdos currus: docet quot noīa ponunt̄ ꝑ curru dicit ergo ꝙ currus: plaustrū: et plaustellū: siue plostellū: et reda que omīa regēda ad officiū aurige requirunt̄ sūt sinonyma et significātia pro vno et eodē sumunt̄. ¶ De īn dicit Veredus cōponit̄ de veho is. vexi ere. i. ducere. et hec reda de. vn̄ vereda quasi vehens redā. i. ducēs redā. i. currū. Et hec auriga ge. cōponit̄ de hec auris ris. et rego gis: q2 auriga regit equū ad tactū auris cū virga. Item epi quod est supra componit̄ cū hec reda ꝛ dicit̄ hoc epiredium dij. Et epiredium est operimentū quoddam quod collis equorum imponi solet ne trahendo ledatur. anglice an homera. ¶ Construc sic: vereda est auriga. i. rector currus: et veredus est auriga: plaustrū: plaustellū qđ est diminutiuū de plaustro. subit annumerandum illis sc3 currui et rede. ¶ Deveho ꝛc. reor. i. credo: veredā. i. hoc nomē veredā esse dictum de hoc verbo veho is. ꝛ de hec reda de. ¶ Aurige ꝛc. Construe. aures. i. hec dictio auris et rego. i. hoc verbū rego: dant aurige. i. dictioni aurige nomē suum. i. deriuationē suā. ¶ Currus dicitur de curro is. quia videt̄ currere cū trahit̄. ¶ Plaustrū a plaudo dis. vnde plaustellū diminuitur de plaustrum

Reda

Veredus.

Epiredium

Constructio.

Aper

Porcus. aper. verres. mas et sus. porcaq3. scropha

Femina sus. sucula. porcellus diminuūtur.

Sus suis ex illa caro dicitur esse suilla.

Scropha parit fetū. morbus quoq3 scropha vocatur.

A scrobe dic scrophā cui rostro terra cauatur

Aut quia verrit humū verres de verro vocatur

¶ Hic docet autor de cōsignificatiōe dictionū hui9 dictiōis aper pri. q̄ idē est qđ hic porcus ci. idē est qđ hic verres ris. ri. idem est qđ ꝛ sus suis fm qđ est masculini generis: idē ē qđ aper anglice a bore. hec porca ce. hec scropha phe. ꝛ sus suis fm qđ est feminini generis idē signt. anglice a sowe. q2 sus decliat̄ hic ꝛ hec sus suis signt masculū ꝛ puellā int porcos. Deīn illa nomīa que ex istis deriuantur et diminuunt̄. s. sucula que est diminutiuū de hec sus suis. et hic porcellus li. diminutiuū. hic porcul9 li. diminutiuū de

Derinata de sus ꝛ porcus

hic porc⁹ci. Et Suilla (q̄ vocant carnes suis) deriuat de sus suis et hoc p medium. q: de sus suis dr suin⁹ a. um. dr suill⁹ a. um. ⁊ hec suilla diminutiuū ¶ Postea ponit autor equocationē in ista dictione scropha phe. dicēs ꝙ scropha in vna signtiōe ē sus. ī alia significatiōe ē morb⁹ q̄dā ¶ Deinde doc; vn̄ scropha ⁊ verres diriuant: di. ꝙ dr de hic scrobs bis. i. fouea: q: libenter foueas īcolit Ul; alios dr a scro. sono quē sol; emittere ¶ Verres dr a verro ris. q: verrit humū cū rostro suo. i. sulcat frā cū rostro suo ¶ Construe. porc⁹. i. hoc nomē h porc⁹ci. aper. i. hoc nomē. h ap. verres .i. hoc nomē h verres ris. ri. ⁊ sus mas. i. hoc nomē sus ƒm qd est masculini gn̄is. s. signt id siue vnū. anglice a boze. porca. i. hoc nomē hec porca ce. ꝙ ꝓ et. ⁊ scropha. i. hoc nomē scropha. ⁊ sus feīa .i. hoc nomē sus ƒ; qd ē femi gn̄is. s. signt vnū. anglice a sovve. s; sucula et porcell⁹ diminuūt. i. sūt diminutia de sus suis. porcell⁹ de porc⁹ ci ¶ Sus suis ⁊c. Cōstrue. Sus supple facit suis ī gtio ⁊ caro ex illa. s. sue. dr. i. vocat suilla le. Scropha. i. sus parit. i. ꝓ fert fetū. i. ptū q; ꝓ et scropha vocat q̄dā morb⁹ ¶ A scrobe. Construe. o lector dic scrophā deriuari a scrobe. i. ab hoc noīe h scrobs bis. i. fouea vl cauea. cui. i. a q̄ fra cauat. i. sulcat vl pforat. Aut q̄a ⁊c. Cōstrue. aut ꝓ et ⁊ verres. i. hoc nomē verres. vocatur. i. dr de verro ris. i. sulco as. vl q: euertit frā sicut sues faciūt. q: verrit .i. sulcat humū. i. frā cū rostro suo ¶ Porc⁹ q̄si spurc⁹ dr. i. vilis: q: vile aīal ē. ⁊ assuete faciat se vilib⁹. Porc⁹ quasi puro carēs. vl pus custos. Ul porc⁹ dr de puro per ƺriū: q: minime fit pur⁹ īmergit ei se sceno. i. stercore. Hic porcari⁹ āglice svvynherder. hec porcaria ¶ Aper dr de apio is. rui. rire. q: rostro apit frā Ul; Isidoꝝ aper a feritate dr: q: bestia fera ē. vn̄ apn⁹ a. um. possessiuū ad aprū ptinēs. ⁊ hec aprina caro apri āglice bravvne. ¶ Sus a subigo is. dr: eo ꝙ terra subacta estus acq̄rit. vl ƒm Isidoꝝ dr de suo is. sui suere q: ex setis ei⁹ sotulares suunt

Scropha. Verres. Cōstructio Porcus Aper Sus.

Est veruex aries: cui virt⁹ est generandi.
Fit bino de dente bidens: dic inde bidental
Fulmē vbi cecidit: vel victima facta bidentū.
Sacrificās ouat: ex ouib⁹ fit ouatio plausus.
Sed cum balatu / balantem / balo figurat.
Veruex in capite vermē gerit. arietat inde.
Hinc veruecine carnes / dicunt ouine.

Veruex

¶ Hic docz autor. q ista noia veruex: bidēs: ouis: balās: sūt idez cū ariete. Et deriuat balans de balo as. aui. are: qd est proprium clamare ouium: et balās est participiū de balo. as. sz in pori sensu. s. pro ariete vel oue tenet substātiue. In ista significatione participiali tenet adiectiue. et qn tenet substantiue declinat hic balans. tis. p masculo. hec balans. tis. p femella. et a balo. as. hic balat9tus. tui. i. clamor ouiū. ¶ Sz cū balatu rc. Construe. hoc verbū balo. as. figurat. i. format balātē. i. istam dictionem hic balans cū balatu. i. cū ista dictione hic balat9tus. tui. concordāt in significatiōe cū hoc noie hic aries tis, media correpta: et dicit vn diriuant et pmo incipiēs ab hoc noie aries. dicit q Aries dr de ares grece q est virt9 latine: qr inest sibi virtus gñandi ¶ Bidens dr de bis: et dens. tis. et non de binus a. um. et dens tis. sz dicit bidens quasi binos dentes habens: qr habet inter octo dentes duos altiores aliis. Et q nō componitur de binus a. um. r dens tis. patet: qr bidens corripit pmā sillabā: et binus pducit pmam sillabā. sed pponit de bis aduerbio qd corripit et de dens dent s et de bidens tis deriuatur hoc bidental talis. media pducta: qd est locus vbi fulmē cadit. vel vbi oues et bidentes sacrificabātur antiquit9 ¶ Ouis fm assi. dr de offero fers. eo q offerebat diis apud antiquos. Uel ouis dr de ouo as. aui. are. idē qd gaudere: qr sacrificantes oues ouabant. i. gaudebāt. Et de ouo as. dr hec ouatio nis. i. plausus vel gaudiū ¶ Ueruex dr eo q vehit. i. gerit vermem in capite: cui9 pruritū verueces se inuicē pugnātes pcutiunt: et cū magno ipetu feriūt. Uel veruex dr a virib9: eo q ceteris ouib9 sit fortior. Uel dr eo q sit vir ouiū ¶ Construe veruex ē aries. cui scz arieti. virt9. i. potestas. gñandi ē. bidēs fit de bino dente. i. dr qr hz binos dentes altiores iter octo, sed pponit sicut dixi de bis et dens tis. Tu dic inde. i. de bidens. hoc bidental supple eē locū vbi fulmē cecidit. vel locū. vbi victima. i. sacrificiū bidentū. i. ouiū fuit. facta. i. frequētata ¶ Sacrificās rc. sacrificās. i. aliquis sacrificās. i. faciēs sacrificiū ex ouib9. ouat. i. gaudz. r p hoc innuit autor. q ouus dr ab ouo as. Ouacio. i. hoc nomen verbale qd idē est qd plausus. i. gaudiū fit. i. factū ¶ Ueruex rc. declinat hic veruex cis. ci. media pducta. Et inde dr verucinus a. um. nomen possessiuū aliqd ptinēs ad verucē. et carnes verucine. i. de veruece. ¶ Construe. hinc verucine rc. hinc. i. inde q veruex est ouis. verucine carnes dicūt ouine et scribet veruētis i gtio cū t Cōstrue veruex vehit. i. gerit vermē in capite suo. inde. i. ea cā arietat. i. ille vuex arietat. i. pcutit cū capite suo qdcūqs fuerit sibi obiectū. Et est pes pcelleumatic9 pstans ex quattuor breuib9. et ponit pro dactilo: qr equipollet ei in temporibus.

Cōstructio

Aries

Bidens

Bidental

Ouis

Ueruex.

Constructio.

Ouacio

Cōstructio

Astruo

Astruit: affirmat: asseuerat: tria sūt hec:

Afferit est quartū: que signāt quattuor vnum.

Annuo/ꝯcedo/simul autorizo/tibi do.

¶ Hic docet autor ꝙ ista q̄ttuor verba Astruit qđ cōponit cū ad et struo is ¶ Et affirmat qđ ꝯponit de ad. ꝛ firmo as. Asseuerat qđ ꝯponit de ad. et seuero as. qđ ī simplicitate nō est in vsu sꝫ ī cōpō ne vt hic. Et cōponit cū per: et dr p̄seuero av. Assero is. rui. re. cō ponit cū ad et sero is. ¶ Cōstrue hec tria verba scꝫ astruit: affirmat. et asseuerat: sunt. et asserit est quartū. scꝫ verbū q̄ quattuor verba sūt vnū scꝫ sig̅tione. ¶ Astruo facit astruxi in p̄terito et astructū tu. in supinis ¶ Assero is. facit asserui in p̄terito. et assertū tu. in supinis. ¶ Itē annuo is. nui. ere. annuitū tu in supinis: qđ cōponit de ad. ꝛ nuo is. qđ nō est in vsu. ¶ Cōcedo dis. cessi. dere. cessū. su in supinis: qđ cōponit de con. ꝛ cedo. dis. cessi. dere cessū. su. in supinis ¶ Et autorizo as. aui. are. ista tria verba significāt idē qđ p̄dicta quattuor verba ¶ Cōstrue ego do tibi annuo: ꝯcedo: simul pro ꝛ autorizo in ꝯsili significatione cū p̄dictis q̄ttuor verbis autorizo as. de autor autoris dr.

Constructio.

Astruo.

Assero

Annuo.

cōcedo.

Autorizo

Abdicat ecōtra: negat: abnuit: inficiat

abdico.

Obuiat: ꝛ renuit: his vnū significatur.

Et ꝯtradicit: his abnegat associatur.

¶ Hic docet autor q̄ sūt verba eiusdē significatiōis cū hoc verbo abdico as. et dicit ꝙ ista nego as. ¶ Abnuo is. qđ cōponit de ab ꝛ nuo is. ¶ Inficior aris. verbū deponēs: et cōponit de in. et facio ꝯm catholicō. et inde inficie arū. i. treuge vel negationes de negate vel fracte: ꝛ caret singulari nūo ¶ Obuio as. aui. are. verbū neutrū. et ꝯstruit cū dtō casu. et obuio est contraire. vt cū dico talis obuiauit mihi invico. Silr est ꝯdicere: vt cū dicit dicta tua obuiāt rōi. i. ꝯdicūt. Et cōponit de ob et via e. et dr de obuius a. um. qđ certe cōponit de ob et hec via e. ¶ Renuo is. renui. ere. cōponit de re et nuo is. Renuo is q̄ advsū nō hꝫ supina tū ꝯm artem hꝫ. s. renuitū tu. ¶ Cōtradico de cōtra et dico cis. cōponit. ¶ Abnego as. aui. are. de ab et nego as. cōponit. ¶ Itē nota ꝙ ista verba que hic ponūt sūt cōtraria in significatione verbis ī significatione locatis. scꝫ astruit ꝛc. qꝛ illa dicūt affirmatiuā: ista dicūt negatiuā ꝛc ¶ Cōstrue vnū. i. vna res significat his. i. ī his verbis: scꝫ abdicat: negat: abnuit: inficiat: obuiat: et renuit. econtra. i. ꝯ significationē supiorꝫ verborꝫ. scꝫ astruit ꝛc. et contradicit associatur his verbis: abnegat. associatur his verbis. ¶ Abdico as componitur de ab et dico as. cuius prior sillaba corripitur.

abnuo

Inficior

Obuio

Renuo.

cōtradico.

abnego.

Cōstructio

abdico

Et dico as. hz tres significatiões: vt in hoc versu. Hec dico signat confirmo: copulo: sacro ꝛc.

auxilior Cũ suffragaẜ: iuuat: adiuuat: auxiliaẜ

Subuenit: addaẜ: succurrit: ꝓpiciaẜ.

Si ꝑmittaẜ a metris: opitulaẜ

Suffragor Juuo Adiuuo. Subuenio ¶ Hic docz autor ꝙ sũt verba eiusdẽ significatiõis: cũ isto verbo auxilior aris dt ꝙ suffragor ris. qd cõponiẜ de sub. et hic frag⁹ gi et est fragus patella q̃ est in genu. ꝛ inde dr hec suffrago nis. id ẽ poples. vñ poples facit poplitis in gtiõ. anglice a hãme. idẽ est. et est deponens: ꝛ inde venit hoc suffragiũ gij. i. auxiliũ ¶ Juuo as. iuui. in preterito. iutum. tu. in supinis. ꝛ ide hoc iuuamẽ nis, ꝓ auxilio ꝛ iumẽtũ ti. i. equa vel aĩal auxiliare ¶ Adiuuo as. iuui ĩ pterito: et adiutũ tu. in supinis. et adiutor. adiutrix verbalia et hoc adiuuamen nis. Adiuuo ꝯponiẜ de ad et iuuo. ¶ Subuenio nis. est idẽ cũ auxilior aris Subuenio nis. facit subueni in pterito media ꝓducta. et subuẽtũ tu in supinis. et ꝯstruiẜ cũ datio vt subuenio tibi. et inde hec subuentio nis. et subuentor ris. subuẽtrix oĩa verbalia. Et cõponiẜ subuenio nis de sub et venio nis. veni. ire. et retinet dictionẽ. et lraturam simplicis: et per omnes

Succurro modos et tpa. ¶ Succurro is. succurri in pterito. succursũ su. in supis. vñ hic succursor oris. et hic succursus sus. sui. i. auxilium. Succurro est idẽ qd auxilior aris. ꝛ est verbũ mediũ. et ꝯstruitur cũ dtõ casu sic succurre mihi dñe ¶ Propitior aris. verbũ depo

Propitior nẽs. est idẽ qd auxilior: et opitulor aris. est idẽ qd auxilior ris Et dr opitulor de opus. et tulo lis. qd nõ est invsu. propicior de propici⁹ a. um. ¶ Et nõ ꝙ opitulator hz ꝑmas tres sillabas breues: et ideo non potest stare inversu. Sed autor qui posuit illud ĩversu excusat se dicẽs. Si ꝑmittaẜ ꝛc. ¶ Cõstrue iuuat scz auxiliaẜ

Construcio. . i. idẽ qd auxiliaẜ. ꝛ adiuuat cũ suffragaẜ est idẽ qd auxiliaẜ. subuenit addaẜ. i. iũgaẜ illis. et succurrit supple addaẜ. et opitulaẜ addatur illis. si illud scz opitulaẜ ꝑmittatur. i. tollereẜ. a metris scilz a metro sm qd debet penultima istius dictionis opitulator ꝓut stat hic in versu ꝓduci.

aufero Subtrahit. et tollit. subducit. et eripit aufert.

Surripit. et spoliat. asportat res alienas

Priuat. ꝑdaẜ. defraudat eis sociaẜ

¶ Hic docet autor ꝙ sũt verba ꝯsignificatiua siue synonyma cũ

isto verbo aufero fers.abstuli auferre ablatū tu. in supinis.dicitꝫ ꝙ subtraho is.subtraxi in preterito subtractū tu.in supinis ē idē qđ aufero. ℂ Subtraho estverbū actiuū:ꝛ cōponit᷑ de sub ꝛ traho is.traxi re. ℂ Tollo is est idē.tollo ē actiuū. ℂ Subduco cis est idē:et ꝯponit᷑ de sub et duco cis. ℂ Eripio pis.pui. in p̄terito ereptū tu.i supinis est idē:et cōponit᷑ de e.ꝑpositiōe et rapio pis ꝛ est actiuū. ℂ Surripio pis cōponit᷑ de sub et rapio qđ est actiuum. ℂ Spolio as aui are.vn̄ hoc spoliū lij est idem. ℂ Asporto as aui are:ꝛ dr̄ asporto de ab ꝛ porto as.ē idē: ℂ Priuo as.aui. are ē idē. ℂ Predor aris.datus sū ri.ē idē:et dr̄ de hic p̄do nis. ℂ Defraudo as aui are:est idē:et cōponit᷑ de de:ꝛ fraudo as qđ dicit᷑ de hic fraus dis. ℂ Cōstrue subtrahit est aufert.i.idem qđ aufert:tollit:subducit:et eripit:sunt idē qđ aufert:surripit:spoliat:ꝛ asportat sunt idē quod aufert:res alienas:ꝑ istū accusatiuū casum innuit autor ꝙ istaverba regūt accusatiuū casū:vt sic dicēdo:fur subtrahit res alienas:et sic de ceterisverbis. ℂ Priuat ꝛc.p̄uat.i.hocverbū p̄uat:sociat᷑ eis scʒverbis p̄cedentibꝰet predatur sociat᷑:et defraudat sociatur eis.

Subtraho · Tollo · Subduco · Eripio · Surripio. · Spolio · Constructio.

Conuenit/alloquitur/pariter compellit/ et inter. — Alloquor.

Pellat/et affatur/predictis associatur

ℂ Hic docet autor ꝙ istaverba ꝯuenit: cōpellat:interpellat:ꝛ affat᷑ ꝯueniūt in significatione cū hocverbo alloquor ris.qđ est depones:et cōponit᷑ de [illegible] loquor ris. ℂ Cōuenio nis.ueni. cōuenire ꝯuentū tu.in significatione q̄ hic sumit᷑ est actiuū: vt ꝯuenio te:ꝛ tu ꝯuenieris a me bn̄ dicit᷑. Sed ꝯuenire in alia significatione est simulvenire:et tūc estverbū neutꝝ tm̄. Itē ꝯuenit aliq̄n est verbū impsonale:et tūc est idē qđ ꝯtingit. Vn̄ pamphilus. Cōuenit vt nostros q̄ras q̄si nescia casus ℂ Cōpello as aui.are.verbū actiuū:et cōponit᷑ de con.et pello as. ℂ Inꝛpello as.verbū actiuum:et cōponit᷑ de iter ꝛ pello as. ℂ Affor aris .verbū depones cōponit᷑ de ad et for faris.i.loq̄ ℂ Cōstrue ꝯuenit.i.hocverbum ꝯuenit:estalloquit᷑.i.idem qđ alloquit᷑:pariter ꝑ simul:et cōpellat est simul alloquit᷑. Interpellat est alloquit᷑:et affat᷑.i.hocverbum affatur associatur predictisverbis.

conuenio · compello · Interpello · Affor · Cōstructio

Auget/et augmentat/exaggerat/et coaceruat — Augeo

Aggregat/accumulat/congestat/congerit/addit/

Ampliat/amplificat/apponit/et adiicit/vnit

Cum supradictis assint adiungit/adunit

¶ Hic docet autor q omnia verba superius posita sunt eiusdē signi
ficationis cū isto verbo augeo ges. auxi gere. auctū ctu. in supino
Augeo ¶ Augeo componitur cū ad et dicitur Adaugeo es: et cū ex et df
Exaugeo es. Ab augeo ges. dicitur hic autor toris. hec aux gis
hec auctio nis. noīa verbalia: et hoc augmentū ti. vnde augmēto
as. ¶ Augeo verbū actiuū est cū oībus suis ɔpositis. ¶ Augmē
to as. de hoc augmentū dicit. ¶ Exaggerat cōponit de ad et ag
gero as ¶ Coaceruat cōponit de con. et aceruo as. aui. are. qd ē
Aggrego idē. ¶ Aggregat cōponit de ad et grego as. qd dicit de hic grex
gregis: sed in simplicitate non est in vsu. ¶ Accumulo as. de ad
congesto componit et cumulo as. qd dicitur de hic cumulus li. ¶ Cōgesto
as. verbū frequentatiuū: et format ab vltimo supino huius verbi
cōgero is. gessi. gere. congestū tu. u in o fit congesto as. aui. are.
congero ¶ Congero ris. cōponit de con et gero ris. gessi. ere. gestū tu. in
supinis. ¶ Addo dis. cōponit de ad et do das. ¶ Amplio as. de
riuat ab amplus a. um. ¶ Amplific9 a um. cōponit de amplus a
Adijcio um. et facio cis. ¶ Appono nis. de ad et pono nis. ¶ Adijcio cis
adieci in preterito: adiectū tu. in supinis: cōponit de ad et iacio
cis. ieci iacere verbū tercie cōiugatiōis. Et nota q adijcio cis scri
bitur in secūda sillaba cū duplici ij. et i priori i ɔsonante: secunda
i vocali: quia iacio in cōpositione mutat a in i. et sic habet duplex
ij: et si ibi esset nisi simplex i versus esset falsus. ¶ Unio is. niui
ire. de vnus a um. deriuat ¶ Adiungo gis. de ad et iūgo gis. iūxi
gere. cōponit. ¶ Aduno onis. niui. de ad et vnio is componitur
Constructio: ¶ Construe sic: exaggerat est auget. i. idē qd auget: et augmētat
est auget. i. idem qd auget: et sic de ceteris vsq ibi. cum supra di-
ctis. Construe sic: adiūgit id est hoc verbū adunit assint id est sūt
cum predictis verbis.

arceo Arcet / compescit. inhibet. cohibetq. coheret

Refrenat. reprimit. angustiat atq coartat

Cogit. constringit. angariat artat et angit

Urget. compellit his sensus conuenit idem

¶ Hic docet autor quot sūt verba eiusdē significationis cum isto
verbo arceo es to constrayi. dicit q oīa illa que ponunt in versi-
compesco bus Compesco cis. cōpescui in preterito caret supinis cōponitur
Inhibeo de con et pesco quod non est in vsu. ¶ Inhibeo bes. inhibui ere.
inhibitum tu in supinis: qd cōponit de in et habeo bes. vñ inhi-
cohibeo bitor et inhibitrix et inhibitio nis. verbalia nomīa. ¶ Cohibeo
es bui. ere. cohibitū tu i supinis: de con et habeo es. cōponit. vñ
coherceo cohibitor cohibitrix et cohibitio is. vbalia ¶ Coherceo es. cui.

in pterito cere. cohercitū tu. vel cohertū tu. p sincopā de con ꝛ ar ceo es ⁋ Refreno as. aui. are. de re et freno as. dr ⁋ Repmo is. Refreno. Reprimo.
pssi pmere repssū su. vn repssor oris. ꝛ repssio onis. verbalia. ꝛ cō ponit de re ꝛ pmo is. ⁋ Angustio as. aui. are. de hec angustia e. Angustio
dr. ⁋ Coarto as. aui. are. cōponit de con. ꝛ arto as. aui. artare. coarto
⁋ Cogo gis. cogi gere. coactum tu. in supinis. vn coactor trix ꝛ cogo.
hec coactio nis. noia verbalia. cōponūt de cō. ꝛ ago gis. ⁋ Cōstri cōstringo.
go gis. ꝯstrinxi gere. cōstrictū tu. in supis. ꝯponit de con et strigo
gis. ⁋ Angario as. de hec angaria dr. ꝛ idē est qd cogere Anga Angario.
riauerūt symonē cyreneū vt tolleret crucē iesu. i. cogerunt symo nē ꝛc. ⁋ Arto as. freqntatiuū de arceo es. format eni ab vltimo Arto
supio. scʒ artu v. in o. fit arto as. ⁋ Ango gis. anxi angere ꝛ carʒ Ango.
supinis fm vsū: ꝛ notent hic versus. Respuo / linquo / timet / disco Actia carentia supis fm vsum
posco / metuoqꝫ. Et duo: cū renuo: simul addit: vrget: et angit. Sūt
licet actiua dam⁹ illis nulla supina. Sensus est. ꝙ illa verba q̄ i ist
versib⁹ ꝯtinent carent supinis: nō obstāte ꝙ sūt actiua. ꝛ hoc fm
vsū nō fm artē ⁋ Urgeo es. si. gere. caret supinis vsualiter ⁋ Cō Urgeo
pello is. compuli re. cōpulsū su. in supinis inde compulsio onis. ꝛ compello.
compulsor oris verbalia. ⁋ Construe sic idem sensus id est vnus cōstructio
sensus. vna significatio conuenit. i. est coueniens his id est verbis
scʒ arcet compescit ꝛc.

Indignās onager seruire: per arua vagat. onager

Est simplex asin⁹: seruili lege ligat.

Fet⁹ asellus erit: asinināt morib⁹ illi.

Qui nō accipiūt doctrinam pectore duro.

⁋ Hic docet autor duo. Unū de significatione istaꝝ dictionuʒ onager: asin⁹: et asell⁹: q̄ tres dictiōes vnā rē signt sʒ hoc implicite Alteꝝ de dr̄a istaꝝ dictionū. dicēs ꝙ onager est asinus siluestris labori bus hoim insuet⁹. Asinus econtra sub ꝯtinua seruitute laborat. Onager.
Asell⁹ est diminutiuū de asinus et ppe pullus vel fet⁹ asini ⁋ De inde docet autor. ꝙ asinino as. qd ppe ptinet ad asinū transsumi tur ab illa significatione ad signdum illud qd desipio pis pui re. i. male sapere. vel stulte sapere. vt dicim⁹ de aliquo qui hʒ optusum ingeniū. Iste asininat. i. nō bene sapit. vel iste asininat id ē ita hebes est sicut asinus ⁋ Construe onager indignās. i. nō dig nās fuire. vagat per arua. q̄si diceret sp est in siluis et locis deser= cōstructio
tis. et simplex asinus. i. humilis asinus. ligat seruili lege. i. lege seruitutis. Asellus erit fetus. id est pullus asini vel asine. illi pue ri vel homines. asininant moribus. id est faciunt ad modum asi= ni. moribus. id est conditionibus. qui non accipiunt doctrinam.

Onager asinus. scz magistri sui. in pectore duro. i. ꝓpter duriciã cordis. Et dicit onager ab anos grece qd ē asin⁹ latine. et de hic ager gri. ¶ Asinus dr de sedeo sedes qꝛ homines anteꝙ equos habebãt asinis insidebant.

dfa vborũ. Dicit accusãs equales: atqꝫ minores.

Dicit incusans maiores et meliores.

Sed scelus excusans minuit: renuitqꝫ recusans

Questio ¶ Hic ponit autor dfam inter accusare/ incusare/ excusare/ ꝛ recusare. Et si querat quare ponit hic doctrinã de differentib⁹. ex
Solõ quo pncipale ꝓpositum fuit tractare de synonymis ¶ Ad hoc dico ꝙ ista verba quodãmõ possunt intelligi synonyma. qꝛ oia deriuantur et componuntur de cuso as. quod est frequentatiuum de cudo is. format enim cuso as. ab vltimo supino illius verbi: v. in o. mutata fit cuso as. sed qꝛ prepõnes venientes secum in compositione faciunt ea ab inuicem differre non omnino. sed aliqualit. qꝛ illa dfa causatur a parte prepositionis: que est pars secundaria. et non a parte verbi. que est pars principalis. ideo ponẽs dif-
accusare ferentiam inter ista quattuor verba. dicit ꝙ Accusare est culpare
Incusare. sed qui sunt equales. i. pares alicui. siue minores. i. minoris status et dignitatis ¶ Incusare est rephendere vel crimen imponere maioribus et meliorib⁹ scz viris qui sũt maioris stat⁹ vel altioris dignitatis: sicut quando aliquis simplex presbiter reprehendit epm de aliquo crimine. et componitur de in prepositiõe et cu-
Excusare. so as. Excusare est crimen impositum repellere: negare: depone-
Recusare re: aliqua iusta causa exigente: et faciente ad hoc. et componitur de ad et cuso as. ¶ Recusare est renuere: refutare: repellere: et
Constructio. componit de re et cuso as. ¶ Cõstrue sic. aliquis accusãs equales. i. pares suos. atqꝫ ꝑ et minores. i. illos qui sunt minoris status ipo. et aliqs dicitur incusans maiores et meliores se. scilicet illos qui sũt altioris grad⁹ ipo. ꝛ aliquis excusans se minuit. id ē minorat. scelus. i. culpam sibi impositam. qꝫ ꝑ et aliquis recusãs renuit. i. refutat ꝛc.

dfa vborũ. Qd dat iudicio iudex adiudicat: et quod.

Aufert iudicio iudex: abiudicat illud.

Iudico te damno: tibi iudico commoda quero.

Et litem dirimens: partes diiudicat inter

Et quos suppliciis affligit iudicat illos.

¶ Hic docet autor dr̃am inter Adiudicare: qđ cponitur de ad et iudico as. et Diiudicare. qđ cponitur de di ppone inseparabili. et Iudico as. Et iudico as deriuatur de iudex cis ¶ Adiudicare est aliqđ p iudiciũ alicui dare ¶ Abiudicare est auferre alicui p iudiciuz rẽ quã habuit. ¶ Diiudicare est qñ aliqs elect⁹ arbiter inter duas partes: iudicat pvtraq parte qđ equũ videtur et iustũ. ¶ Iudicare aliquẽ est damnare ¶ Deinde dicit autor q iudico regit accusatiuũ post. et tũc est idẽ qđ damno: vt iudico te. i. damno te. et tunc est actiuũ. et aliqñ regit post se datiuũ. vt iudico tibi. et tunc est idem qđ bonũ iudiciũ et vtile tibi dare ¶ Construe. iudex abiudicat illud qđ ipe dat iudicio. i. per iudiciũ. et iudex abiudicat illud qđ ipe aufert ab aliquo iudicio. i. p iudicium. et iudex dirimens. i. delẽs lites: diiudicat inter partes scz litigãtes Iudico te. i. damno. Iudico tibi. i. quero cõmoda tibi. i. vtilia tibi — adiudicare, abiudicare, Diiudicare, Judicare, Cõstructio

Artificis nomẽ opifex assumit: et auctor: — artifex.

Inuenit autor: agit actor: res ampliat auctor.

¶ In isto versu docz autor q̃ noĩa cueniũt in signĩoẽ cũ isto noĩe h et hec artifex cis. dr̃ artifex de ars tis. et facio cis. di. q h et hec opifex cis dr̃ de opis opem ab ope et facio cis. et idẽ ẽ qđ artifex. et autor idẽ est ¶ Deĩde in scđo versu ponit dr̃az inter autor scriptũ p u. et simplex t. sine c. et actor p c. et t. sine u. et etiaz auctor p u. c. et t. scriptũ ¶ Autor dr̃ ab autentim grece qđ est auctenticũ vel graue latine. Autor dr̃ inuẽtor marie: de q̃ tractat. et est cõis duũ gener h et hec autor oris ¶ Actor scriptũ per c. et t. et sine u. est nomẽ verbale: formatũ a pmo supĩo isti⁹ verbi ago gis. egi. agere. actũ tu. in supinis fit. et actor. i. factor. ¶ Auctor scriptuz p u. c. et t. est nomẽ verbale de augeo ges. auxi. augere: auctũ tu. um in or. fit auctor toris. et est ille q̃ auget aliq rem ¶ Cõstrue opifex assumit. i. capit nomẽ artificis. et autor. i. hoc nomẽ autor. assumit. i. capit nomẽ artificis. i. idẽ qđ artifex. autor ĩuenit. i. ĩuẽtor marie de q̃ ĩtẽdit tractare. actor agit. i. facit. auctor ãpliat res ãplio res ¶ Et nõ alios versus q̃ ponũt dr̃am inter dicta noĩa. — artifex. Opifex. autor. actor. auctor. Cõstructio

Autor ab autentin hic et hec sine c venit: actor
T sine prebet ago: venit auctor ab augeo cũ c.

Inter se distãt timid⁹: temerarius: audax: — dr̃a noĩm.

Linquit omittenda: facit audax aggredienda

Cessat ab audẽdis timid⁹: simul et fugiendis.

Audet omittenda temerari⁹ et facienda.

Audax. Timid⁹ Temerarius cōstructio

¶ Hic ponit autor d̄fam int̄ ista nōia timidus: temerari⁹: et audax. dicēs ꝙ Audax est ille q̄ audet facere ea q̄ sūt facienda. et dimittit ea que nō sūt faciēda ¶ Et timid⁹ est ille q̄ non audet facere faciēda. nec omittere omittenda ¶ Sȝ temerari⁹ est ille q̄ audet faciēda ꝛ nō facienda ¶ Cōstrue timid⁹ a timeo es. d̄r temerar i⁹ a temere. i. stulte d̄r. audax ab audeo audes ausū su. Temerari⁹ ꝛ audax ista nōia. distāt. i. drn̄t inter se. audax est ille. q̄ supple audax. linquit. i. dimittit omittenda. i. ea q̄ debēt omitti. ꝛ facit aggredienda. i. ea que audax dȝ aggredi Et est aggredi icipere aliquid cum audacia. timid⁹ cessat. i. deficit ab audendis. i. rebus faciendis. et simul. i. pariter a fugiendis. i. a reb⁹ nō faciendis. temerari⁹ audet. i. audax est facere omittenda. i. ea q̄ debent omitti. ꝛ faciēda. i. ea que debēt fieri.

auidus

Est auid⁹: cupid⁹: ꝛ auarus: et ambiciosus.

Diuitias cupid⁹ cupit: ambitiosus honores

Auarus Ambitiosus

Dr̄a int̄ cupid⁹ ꝛ ābitios⁹

cōstructio

¶ Hic docet autor. ꝙ oīa ista verba sūt eiusdē sigtionis cum isto noīe auid⁹ a. um. dicēs ꝙ cupidus a. um. idē est. et d̄r a cupio pis. cupiui vel pij. cupere ¶ Auar⁹ a. um. est idē. et d̄r ab aueo es. auiere. i. cupere ¶ Ambiciosus a. um. est idem. et d̄r de hec ambicio onis. Et est ambitio cupiditas honoris. ꝛ d̄r de hic ambitus tus tui. cui⁹ media corripit̄. q2 est nomē. nā si media ꝓducit̄ tūc ē ꝑticipiū. vn̄ versus. Ambit⁹ est nomē: ambit⁹ ꝑticipale. ¶ Diuitias ꝛc. Hic ponit autor d̄fam inter cupid⁹ ꝛ ambitiosus dicēs ꝙ cupidus est ille q̄ cupit diuitias. Ambitiosus est ille q̄ cupit honores ¶ Construe cupid⁹: et auar⁹: ꝛ ambitiosus est idē qḋ auid⁹. diuitias ꝛc. mō ponit d̄fam. Construe cupid⁹ cupit. i. optat diuitias. ambiciosus honores supple cupit.

alo

Nutrit: fomētat: reficit: fouet: et refocillat.

Pascit: alit: sensus his verbis ꝯuenit vnus.

Nutrio.

Architreni⁹

¶ Hic docȝ autor. ꝙ oīa ista verba ꝯueniūt in sigtione cū isto verbo alo is. lui. lere. ¶ Nutrio tris. triui. re. verbū q̄rte cōiugationis. ꝛ inde nutrior et nutrix: qḋ nomen sincopat̄. et d̄r nutrix deposita media sillaba tri. et de nutrix deriuatur nutricius a. um. et est idem quod nutrix si esset omnis generis. Unde Architrenius in ꝑncipio libri. Languida segnities: veneris nutricia tractat. Ocia: dilatrix operum: dissuada laborū. Loquitur de vicijs que sequuntur ociosos. Et ecce habes ibi nutritia: quod declina

nutricius a.um. et ibi nutricia est idem quod nutrices. ¶ Fomento as a fomentum ti. dicitur: et est fomentum idem quod nutrimentum: et dicitur de foueo. ¶ Reficio cis. componitur de re et facio cis. Papias dicit reficere. refocillare. recreare. constipare. vnde versus. Constipat/reficit/recreat/simul et refocillat ¶ Foueo es. foui ere. fotum tu. in supinis: componitur cum con: et dicitur confoueo es media correpta Et cum re et dicitur refoueo es. refocillo as. de refoueo es. dicitur ¶ Pasco cis. paui re. pastum tu. in supinis. vnde hic pastor oris. et hec pastura re. et hec pascua cue. et pluraliter hec pascua orum. et est etheroclitum in genere et declinatione: quia in singulari numero est feminini generis et prime declinationis. In plurali vero secunde declinationis et neutri generis. Unde versus. Pascua sola dat sed pascua plura dabunt. Item potest declinari hec pascua e. et pluraliter hee pascue arum. Unde scribitur Ezechielis xxxiiij° capitulo: quasi in medio In montibus israel erunt pascue earum. Item in eodem capitulo. insuper reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris. Item in eodem capitulo inuenitur pascua in plurali numero. Nonne satis erat pascua bona depasci. Pasco componitur cum de et dicitur depasco. cis. ¶ Nota quod passiua istorum passiuorum scilicet pascor et depascor construuntur cum accusatiuis casibus transitiue: vt capra pascitur vel depascitur siluas: et cum ablatiuis in eodem sensu. vnde secundum Papiam bene dicitur pascor hanc rem vel ab hac re. ¶ Alo is. lui. lere. altum tu. in supinis: vel altum tu. secundum vgu. bene hic altor toris: et hic alitor ris. verbalia. i. nutritor: et hec altrix tricis. ¶ Construe vnus sensus conuenit. i. conueniens est: his verbis. s. nutrix etc.

Fomento
Reficio.
Foueo.
Pasco
Pastura
Pascua
Notabile
Alo
Constructio

Hinc nutrimentum deducitur ac alimentum

Fomentumque comes simul est alimonia fomes.

alimentum.

¶ Hic docet autor quod ista nomina deriuantur a predictis verbis: et vnum et idem significant: et sic sunt sinonyma conuenientia in significatione cum illo nomine hoc alimentum ti. et dicitur de alo lis. ¶ Nutrimentum dicitur de nutrio is. ¶ Fomentum ti. et hic fomes tis. deriuatur de foueo es. ¶ Construe: nutrimentum deducitur. i. deriuatur: hinc. i. de nutrio tris. ac pro et alimentum deducitur hinc. s. de alo lis. que pro et fomentum est comes. i. sociatum illis in significatione quod deriuatur a foueo es. simul pro pariter: et alimonia est comes illis quod dicitur de alo is. et fomes est comes illis quod dicitur de foueo es.

Nutrimentum
Fomentum.
Constructio.

Inter se distant albescit/albat/et albet

Albitat/albificat/transire scias duo prima.

Inchoat/albescit/minuit simul atque frequentat.

albeo

Albitat istorum celebratur vtrumqꝫ solutum.

Candeo candesco non transit: candido transit

¶ Hic docet autor: ꝙ ista verba que hic ptinent in versib⁹ ꝯueniunt in significatiõe cũ albeo albes. Itẽ docet differẽtiã inter ista verba dicens ꝙ aliqua istorum sũt actiua/ aliqua neutra et absoluta: aliqua sũt inchoatiua. et vnũ istoꝝ verboꝝ est frequẽtatiuũ

Albesco ¶ Albesco cis est inchoatiuũ verbũ: et caret preterito: qꝛ oĩa verba inchoatiua ex significatiõe significãt pñtialiter: pteritavero significãt pteritiõnẽ. vñ si haberẽt pterita haberẽt sibiipsis contraria. Format̃ ĩchoatiuũ a secũda ꝑsona pñtis tpis singularis numeri et indicatiui modi: vt amo as. addita co. fit amasco cis. .i. incipere amare. albeo es addita co fit albesco cis. i. incipio albere.

Albo ¶ Albo as. i. albũ facere: ab albus a. um. dicit̃ verbũ trãsitiuũ.

Albeo ¶ Albeo es. caret supinis et hoc ꝑm vsũ sed non ꝑm artem.

Albito. ¶ Itẽ albito est frequẽtatiuũ de albo as. albatu u in o. ⁊ a ꝑposita mutata in i correptã fit albito as. aui. are. i. parũ albere. Et est neutꝛ.

Albifico ¶ Albifico as. i. albũ facere: et ꝯponit̃ de albus a. um. et facio cis.

candeo. ¶ Candeo es. cãdui cãdere caret supinis. i. cãdidũ vel albũ esse: qḋ idẽ est esse vel fieri albũ.

candesco Candesco cis. inchoatiuum formatum a candes addita co fit candesco. i. incipere candere

candido ¶ Candido as. daui. are. i. facere cãdidum verbum transitiuum

Constructio ¶ Cõstrue albescit: et albat: et albet: albitat: ⁊ albificat ista ꝟba distãt. i. differũt inter se: scias. i. tu lector cognoscas: duo. i. verba de istis verbis ꝑme ꝯiugatiõis trãsire. i. esse trãsitiua: scꝫ albo as aui. are. et albifico as. aui. are: et alia tria sũt neutra. s. albescit albet ⁊ albitat. ¶ Inchoat ⁊c. Hic docet autor ꝙ albesco cis est inchoatiuũ: albito as. est freqntatiuũ: ⁊ sigt min⁹ ꝙ suũ ꝑfectũ. i. albeo: qꝛ albeo sigt albũ esse vel fieri: et albito sigt modicũ vel parũ albere. ¶ Deiñ dicit ꝙ vtrũqꝫ istoꝝ verboꝝ est absolutũ. i. nullo

Constructio. modo regit accusatiuũ trãsitiue et sic vtrũqꝫ ẽ neutꝛ. ¶ Cõstrue albescit. i. hoc verbũ albescit: inchoat. i. inchoatiuũ est: albitat. i. hoc verbũ albitat: minuit. i. sigt minutionẽ significatiõis sui ꝑfecti verbi scꝫ albeo es: atqꝫ. p et: simul. i. pariter: freqntat. i. est freqntatiuũ sicut supius dr̃: et vtrũqꝫ istoꝝ verboꝝ scꝫ albescit et albitat celebrat̃. i. dr̃ esse solutũ. i. absolutũ. ¶ Candeo ⁊c. Hic dicit ꝙ hec verba cãdeo et cãdesco non sunt transitiua sed neutra: et ꝙ

Constructio. candido as est transitiuũ. ¶ Cõstrue hoc verbũ candeo non transit id est nõ est transitiuũ: ⁊ candesco nõ est trãsitiuũ: sed candido transit. i. est transitiuũ.

Cathaplasma Dicitur vnguentum cathaplasmaqꝫ: nardus: amomũ

Suauiter hinc redolens illis sociatur aroma.

Fert aromaticū: similē qd pstat odorem

¶ Hic docz autor queniētiā significatiōis eē iter ista noīa cathaplasma / nard⁹ / amomū / aroma / et aromaticū. oīa ista noīa signt vnguenta pciosa ¶ Cathaplasma fz Aguc. cōponit de catha. qd est supra: et plasma tis. qz supra formā morbi ponit: vel inducit ꝛ est emplastrū medicamē. Sz cū hoc cathaplasma dr a catha prepositione greca .i. iuxta et plasma formatio: qz efficit vt ponat iuxta apostema: et remouetur apostema a membro nobili ad minus nobile. vñ versus Delet apostema iuxta positū cathaplasma ¶ Nard⁹ ponit p nardo spicato siue p nardo pistico: et vtrūqz est vnguētū factū de nardo arbore. Et est nard⁹ arbor suauissime redolēs: et cōputat inter herbas ppter suaz breuitatē ¶ Hoc amomū mi. cōponit de aer: et oma qd est odor. quasi bonū aer¦ odorem repñtans. Et dicit Isido. amomū dr qvelut odorem cinnamomi referat ¶ Aromaticū ab aromatis et potest declinari adiectiue aromaticus a. um. et est omne quod ptinēs est ad aroma. ¶ Construe cathaplasma qz p et nardus. et amomū sūt vnguentum et idē in significatione. aroma hinc redolens .i. hinc qz redolēns est suauiter. sociat illis. s. pdictis nominibus ¶ Fertur aromaticum ꝛc. et illud fertur id est dicitur aromaticum. quod prestat. id est dat. similem odorem sicut illa que superius memorantur.

Nardus. amomū aromaticum Cōstructio

Debet fex olei / sedimen / vel amurca: vocari.

amurca.

¶ Intentio autoris est dicere. q sedimen: et fex olei queniūt in significatione. cū hoc noīe amurca ce. qd est fex olei. et fm Aguc. componit amurca ab a. qd ē sine. et mergo gis. qz ab oleo se mergat inferius scz inferior fex olei Sed murca dr supior fex olei. qz sit quasi murus in oleo. et inde mucrosus a. um. hec mucrositas tatis. Et scias q amurca pars olei est: sed ponit p fece alteri⁹ liquoris. et fm quosdam dicit ab amarus qz est amara. ¶ Sedimen sedīminis a sedeo sedes. qz sedet vel residet in fundo olei. Oleum ab hec oliua oliue dicit. hoc oleum olei. Et est differētia inter oliuam oleam et oleum siue oliuum Oliua est arbor Olea est fructus illius arboris. Oleum vel oliuum est liquor fluens vel factus de fructib⁹ illi⁹ arboris. ¶ Cōstrue. Fex olei dz vocari sedimen: vel amurca. Et dicit fex a figo figis

Murca. Sedimen Oliua. Olea Oleum. Cōstructio Augur.

Augur. sortileg⁹. est diuinator aruspex.

Atqz mathematic⁹ illis sociat. et auspex.

Addit ariolus: hinc dicit ariolari.

Sortilegus. Diuinator mathematic⁹ Mathesis Matesis

¶ Hic docet auctor q̄t sūt noīa synonyma cū isto noīe hic augur ris. dicēs q sortileg⁹ idez est. et cōponit de hec sors sortis et lego gis. Diuinator est idē. et dr̄ de diuino as. hic Mathematicus ci. est idē. et dr̄ a mathesis cui⁹ media ꝓducit: et est diuinatio. Et est dr̄a inter mathesis cui⁹ media corripit. et cū aspiratione. et matesis cuius media ꝓducit sine aspiratione. Mathesis cui⁹ media corripit: est doctrinalis scīa. Matesis cuius media ꝓducit est scientia diuinādi. Unde versus. Scire facit mathesis: sȝ diuinare matesis.

Ariolus

¶ Ariolus li. est idē. Et dn̄r arioli ſm papiā incantatores: eo q circa aras ꝑces nepharias emittāt. vnde ariolor aris. i. diuinare. Cetera noīa exponūt superi⁹

Cōstructio

¶ Construe. sortileg⁹ est augur et sic de ceteris dicas.

Fert anus vetula: minuit sȝ anicula sensum

anus.

Dum dormitat anus: turpis sibi sibilat anus

¶ Hic docet autor ꝯuenientiā istoꝝ noīm anus: vetula: anicula: q̄ oīa idem signt anglice a carlyng. hec anus nus nui quarte declinationis. et inde hec anicula diminutiuū. et hic et hec anilis: et hoc le. aliqd ꝑtinēs ad anū

Vetula.

¶ Vetula devet⁹ veteris: q̄ vetus est. i. antiq̄. ¶ Dū dormit ⁊c. dr̄a est anus cui⁹ ꝑor corripit. et anus cui⁹ ꝑor ꝓducit. Anus cui⁹ penultima sillaba corripit est feminini gn̄is: et quarte declinationis: et idē qđ vetula. Anus cuius penultima sillaba ꝓducit est masculini gn̄is: et secūde declinatiōis et est idem qđ culus

Cōstructio

¶ Cōstrue vetula est anus: ⁊ anicula est an⁹ sed minuit sensum. i. significationem illius. q̄ est nomen diminutiuū. hic anus ni. pro culo. et hec anus pro vetula. dicitur De hic an⁹ ni. hec anicula le. vetla devet⁹ ris ¶ Dū dormitat anus. Dū anu sid est vetula dormitat. i. dormit. turpis anus. id est vilis culus. sibilat sibi. Et est sibilare proprie serpentum. sed quia culus emittit similem sonum. transsumitur ad significandum taliter sonare.

arbor

Unū significāt arbor: cū robore stipes

Stips stipis est obolus: sed stipes stipitis arbor

Stipo: cōstipo: stipendia dicimus inde.

Arbutus arboris est spēs: sūt arbuta fruct⁹.

¶ Hic d. a. conuenientiā istarū dictionū hoc robur ris. et hic stipes

tis media correpta: cū isto noīe hec arbor ris. ¶ Hic stipes tis secūdū vguc. est titio vel truncus ligni: qui sustinet aliqd et dicit̄ de sto as. ¶ Cōstrue hec noīa arbor et stipes cum robore significāt vnū. i. vnā rem. ¶ Stips tis rc. Hic ponit drīam inter hec stips stipis: r hic stipes pitis: dicēs. q hec stips pis. femini generis est est obulus: quoddā pōdus: qd olim militibꝰ stipēdiarijs distribuebat̄ pro pecunia: r ponitur pro obulo. Et quia obulus solet dari mendicis pro elemosina: ideo stips quādoqꝫ dicitur mēdicitas: elemosina: victus: vnde hic stipus pi: mēdicus Sꝫ stipes pitis est arbor. ¶ Stipo cōstipo: dicit hic stipo as qd cōponit̄ cum con: et dicit̄ cōstipo pas: r hoc stipēdiū dij: descēdit de stips pis. ¶ Stipo pas. i. facere stipata hoc stipatū: āglice a stoche vel stipare est ornare cū stipa. ¶ Cōstipatus āglice to be costyf. ¶ Arbutus rc Hic autor ponit drīam inter hec arbutꝰ ti: r. plr hec arbuta orū: dicēs: q hec arbutus est quedam species arboris: r sic nō est generat̄ arbor: r arbuta sunt fructus illius arboris: et declinat̄ hoc arbutum ti: et dicitur de hec herba: et similiter hec arbor boris. Construe quia satis leuis est cōstructio.

Stipes.
constructio.
Stips.
Stipo.
constipo.
Arbutus.
Arbuta.

Stips.

Stips stipis: as: obulus: indeclinabile pondus.

Illius est natus: dipondius as duplicatus.

Altera pars assis semis: duo tercia bisse.

Tressis: quincussis: occussis: et inde decussis.

¶ Hic docet autor q ista noīa scꝫ hic as assis: et hec stips pis hic obulus: li. r hoc pōdo indecliabile sunt synonyma r eiusdē significatiōis. ¶ De inde dicit q pōdus cōponit̄ cū dia quod est duo et inde dicit̄ hic dipondius dij. Et dipōdius est duo asses vel eqˀles duobus assibus. ¶ As assis est pondus duodecim vnciarū et quandoqꝫ ponitur pro obulo. As componitur cum semus ma. mū. i. dimidius a: um: et dicit̄ hic semis semissis. Et est semis media pars assis: vꝫ sex vncie vel obuli quando as ponit̄ pro obulo ¶ Itē hic as componit̄ cum binus et dicit̄ bisse īdecliabile: r est pōdus octo vnciarū: quia si as diuidat̄ in tres partes eq̄les octo sunt due partes illius. ¶ Itē as componit̄ cum tres et dicit̄ hic tressis sis: si. i. tres asses: vel preciū trium assium: r cum quinqꝫ r dicitur quincussis sis; sꝫ quinqꝫ de partibus assis dicimus quod potest dici quodlibꝫ totū: qd etiā potest diuidi in duodecim ptes equales: cuius vndena pars dicit̄ deuns quasi vna vncia dempta de asse: dena pars dicit̄ decuns. ¶ Nouena pars dicitur dodrās ¶ Octaua pars dicitur bisse. ¶ Septima pars dicitur septuns ¶ Sena pars dicitur seuns: quinta pars dicit̄ quincūs: quarta

Dipondius.
As.
Semis.
Bisse.
Tressis
Quincussis.
Deuns:
Decuns.

pars dicit triens. ¶ Trina pars quadrās: et pondus duarū vnciarum dr sexcuns: quia est sexta pars: et inde fit vntia duodecima pars assis: qr as cōtinet duodecim vncias. ¶ Cōstrue ptermissis duobus vsibus pmis qr satis faciles sunt. Altera pars assis ꝛc.

constructio. Hic ānumerat autor ea que sunt composita ab as assis: quoꝝ vnū exponit. s. semis. Et est semis altera ps. i. dimidia ps assis : duo tertia. i. qui cōtinet sex vncias. Uel si as accipiat pro obolo sicut superi⁹ dr tūc semis significat medietatē oboli: cetera plana sūt ¶ Uel aliter pōt exponi ille vsus . Altera pars ꝛc. hic semis est altera pars assis et duo: hic semis est altera pars assis: et duo tertia id est due trium partium sunt bisse id est in bisse: et potest declinari hic bissis sis: et est ablatiui casus.

assiduus. Assidet assiduus studio suo continuato.

Dicitur assiduus diues: ab asse vocatus.

¶ Hic ponit autor equiuocationē in hoc nomine assiduus a: um dicēs: ꝙ assiduus est idem qd sollicitus: et tunc diriuatur de assideo es. i. indulgeo es ꝛ tot significatiōes habet assideo sicut patz

assideo. perversū. Assidet indulget: iuxta sedet: assimilat. Item assiduus idem est qd diues: et tūc descēdit de as assis textus satis plan⁹ ē

astus. Calliditas: astutia: vel cautela: vel astus.

His prudentia: vel versucia consocietur.

¶ Hic docet autor quot sūt noīa ꝯueniētia in significatione cum hoc noīe hic astus tus tui dicens: ꝙ hec calliditas tis est idē: ꝛ dr

astutia. de callidus a: um. i. sapiēs. ¶ Hec astutia cie ē idē. Et ppe astus astutꝫ ꝛ astutia sūt i malo ꝛ dr astutia de astut⁹ a: um format cui a

cautela. gtō astuti addita a fit astutia Hec cautela idē: et dr de caut⁹ a: um

prudentia. Hec prudētia cie: idē: ꝛ fomat a dtō prudēti addita a: fit prudētia

versucia. ¶ Uersutia ē idē: ꝛ format a gtō vsuti addita a: fit vsutia: vsut⁹ a verto tis dr. Astut⁹ deceptor ē qr ei⁹ mēs in qlibꝫ actu ad qualibet fraudē in facili vertit. Textus satis facilis.

ago. Exigit: ac peragit: facit: efficit: ac operatur.

Patrat: agit: complet: consumat: perficit: implet.

Exequitur: claudit: concludit: terminat: atqꝫ

Decidit: finit: medios: deducit in actus.

¶ Hic docet autor quot sunt verba ꝯsignificantia cum hoc verbo ago gis. dicēs: ꝙ ista scʒ exigo gis. egi. gere. exactū tu. in supinis verbū actiuū et componitur de ex ꝛ ago gis. Et est exigere perfecte agere vt iste exegit opus suum: i. ꝑfecte fecit opus suū vel compleuit vel ꝑfecit. Item exigere est expellere Et exigere est iniuste petere: vnde exactio nis. est iniusta petitio. Item exigere sumitur pro simpliciter petere vel requirere. Item exigere ē vltra vel extra agere. i. diuidere: vnde exiguus a. um. ¶ Perago gis. de per et ago gis. componitur a facio cis. eci. re. factum tu. Afficio cis. ꝯponitur de ad ꝛ facio cis. et sign͞t tria: que patet ꝑ versū. Afficit infortat punit/ cupit/ hec tria signat. Item cū ex cōponitur et dr̄ Efficio cis. et cum in: et dicitur Inficio cis. i. intingere: ꝛ cū de et dicitur Deficio et cū per et dicitur Perficio cis. et cū ob et dicitur Officio cis. et cuʒ sub et dicitur Sufficio cis. et hēt multas significatiōes. nā sufficio cis. est idē qꝺ satisfacere: āglice to suffice. vt sufficit tibi gr͞a mea et ſm hāc significationē inuenitur sufficit ipersonale. Itē sufficere est subrogare: substituere: vn͞ bene dicitur iste est suffectus. i. substitutus. Itē sufficere est subministrare. vt iste sufficit mihi necessariis. i. subministrat. Itē facio componitur cū pro et dr̄ Proficio cis et ꝓficiscor ceris. verbū deponēs. i. ire et habʒ suppetionē preteriti ꝓfectus sum vel fui. i. transiui: et cū re ꝛ dr̄ Reficio cis. refeci refectū tu. ¶ Et nota ꝙ facio cis. est neutrū quo ad vocē: nō quo ad significationē: qꝛ quo ad significationē actiuū: et oīa ab eo cōposita cum ꝑpositionibus (ꝓut donat ꝯaccipit ꝑpositiones) si desinant in o actiua sunt: preter ista quattuor. scʒ deficio/ ꝓficio/ officio/ sufficio: que sūt neutra. Deficio tn̄ pro relinquo. et Sufficio pro sub et ministro substituto actiua sunt. Si vero desinant in or passiua sunt ꝑter ꝓficiscor ris. et inficior aris. que sunt deponentia. Alie plures regule dantur a facio. cis. et eiusdē compositis: q̄s vide in Aguc. capi. facio in fine. Efficio cis. cōponitur de ex et facio cis. ¶ Operor aris. verbū deponēs: de hoc opus ris. dr̄: et cōponitur cuʒ con. dēpta n. et dr̄ coopor aris. ¶ Patro as. aui. are. i. facere et ꝓpe opus veniēs. et cōponitur cū per: ꝛ dicitur ꝑpetro as. i. facē: ꝛ cū in et dicitur Impetro as. i. q̄rere. ¶ Cōpleo es. eui. ere. pletū. tu. cōponitur de con et pleo es: qꝺ nō est in vsu in simplicitate sed in cōpōne vt repleo es. ipleo es. Suppleo Depleo: et est deplere valde deplere vel euacuare. Expleo es. Oppleo es. de ob ꝛ pleo es. i. iplere obturare. ꝛ a pleo deriuatur plenꝰ a. um. ꝛ hic splen. nis ¶ Cōsumo is. sūpsi. ere. sumptū tu. in supinis de con et sumo is. cōponitur: ꝛ est cōsumere deuastare: destruere: expēdere sil͞r sumere vnde consūptor ꝯsūptrix. ꝯsūptio noīa verbalia. Sumo cū omnibus suis cōpositis est actiuū. ¶ Perficio cis. de ꝑ et facio cis. i. ꝑfectū facere. ¶ Impleo es. de in et pleo es. qꝺ non est in vsu cōponitur. ¶ Exequor ris. executꝰ sū exeq̄ media correpta de ex et sequor ris. cōponitur. vn͞ executor. ris. et hec executrix ꝛ hec executio nis. noīa verbalia ¶ Claudo dis. clausi re. clausum su. in supinis

Exigo

Perago

Operor

Patro et cōposita

compleo

consumo

Perficio

Impleo

Exequor

claudo

clatrus
Termino cū cōpositis

vnde hic clausor oris. et hec clausura re. et hic clatrus tri Et ē clatrus tri. repagulū quo hostiū firmat vel quod opponitur hostio vel ipsum hostium precipue ortorum vel vinearum. ¶ Termino as. aui. de hic terminus ni. dicitur: vnde Contermino as. aui. nare. simul terminare vel ꝯiungere. Determino as. aui. are. i. diffinire vel terminos auferre. Extermino as. aui. are. terminos auferre vel exulem facere: quasi extra tminos ponere et extrahere: et ꝓpe dicitur de exulibus: et ponitur pro demolitur: vt ibi extermināt enim facies suas. i. demoliuntur. i. deuenustant/ destruunt/ dissipant: et extra tminos humane conditionis ducunt. Unde hoc exterminiū nij. i. desolatio extra terminos cōcussio: exiliū. ¶ Decido dis. decidi re. decisum su. i supinis. id est terminare. vnde iste decidit causam. id est determinat causā. componit de de: et cedo dis. cecidi media producta. sed cado dis. facit cecidi in preterito media correpta. vnde versus. Preterito cecidi prebet cado: cedo cecidi ¶ Finio is. finiui finire a finis dicitur Diffinio is. iui. ire. i. detminare. i. diffinitionē dare ¶ Deduco cis. deduxi re. de de componit et duco cis. duxi ere. ¶ Construe exigit ac peragit ꝛc. oīa ista idem sunt qd̄ ago gis. medios deducit in actus. i. aliquis deducit. id est vlterius ducit rem suam vel opus suum in medios actus. id est vltra medios actus

Exterminiū
Decido
cedo
cado
Finio
Deduco
Constructio.

De promo promus qui prōptuaria seruat.

De promo promis sunt promptuaria dicta.

Promptuaria/ vel celaria/ dic apothecas:

Est apotheca domus: cui victus traditur omnis.

Est ypotheca rei non mobilis/ ut domus aruū:

Rerum mobiliū traduntur pignera pugno.

¶ In istis versib⁹ docet autor quid est ꝓmus: qꝛ in sequētibus facit memoriā de ista dictione promptuariū: dicēs ꝙ dicit de ꝓmo mis. dicit ergo ꝙ hic ꝓmus mi. qui est custos promptuarij ꝛ vtrū ꝙ deriuatur de promo mis. ¶ Construe illos versus duos pmos sic: promus dicit. i. deriuat de promo mis. prompsi. re. promptū tu. in supinis. i. ostendere. et qui scꝫ promus seruat id est custodit promptuaria id est celaria. et promptuaria id est promptuarium sunt dicta id est dictum de promo is. Et est promptuariū domus secreta in qua oīa victualia reponitur. ¶ Promptuaria ꝛc. Hic docꝫ autor ꝙ ista noīa sūt synonyma. i. ꝯsignificātia hoc Celariū qd̄ dicit a Celo as. i. tego gis. qꝛ celat. i. tegit res q̄ ibi reponunt

constructio

¶ Hec apotheca ce. dr ab apo qd est re: et theca qd est positio latine: quasi repositio vel repositoriū: quia ibi seruant res in repositorio. ¶ Est apotheca ꝛc. Hic ponit differentiā int apotheca et ypotheca: dicēs ꝙ apotheca est idē qd celariū. ypotheca est vadium rei immobilis: sicut domus/aruum/terre et similia: et sic pōt esse differentia in istis versib⁹ inter ypotheca et pignus. ¶ Item nota ꝙ differentia est int hoc pignus eris. cum e in gtō: ꝛ pignus oris cū o scriptū in gtō. vñ versus. Pignora natoꝝ dicunt pignera reꝝ. ¶ Cōstrue: apotheca est vna domus: cui. s. domui: omis victus. i. victualia: tradunt. i. dant: et ypotheca est. s. vadiū rei immobilis: que facile moueri non potest: vt domus. i. edificiū: et aruum. i. campus. Apotheca Ypotheca Constructio.

Nuncupat/appellat/sic euocat/aduocat ista Nuncupo

Vociferat/censet/sensu funguntur eodem.

¶ Hic docet autor: ꝙ ista verba que ponunt in versib⁹ p̄dictis sinonyma sūt. Nūcupo pas. dr de hoc nomen nis. ¶ Nomino as. dr de hoc nomen nis. ¶ Appello as. componit de ad et pello as qd ñ est iusu. i. vocare. ¶ Aduoco as. de ad et voco as. ¶ Vocifero as. dr de vocifer a. um. adiectiuū. i. ferens vel portās vocē. ꝛ cōponit de hec vox cis: et fero fers. Censeo es. censui ere. censū su. habet istas significatiōes. i. cōputo as. ꝛ idem est qd nuncupo as et idem est qd iudico as. et ꝓprie de morib⁹. versus. Censeo computo: censeo nūcupo: censeo mores. Censeo cōponit cū sub: et dr Succēseo ses. sui. et est idē qd irasci: et cum per et dicit Percenseo es. i. perfecte vel valde censere: vel perquirere circuire pererrare. Vñ Ouidius in scdo met. Percensuit orbē. i. circuiuit orbē Item componit cum re ꝛ dicitur recenseo ses sui. ere. censum su ĩ supinis. i. numerare vel recitare: remēorari: reuenerari. vñ versus. Censeo si studeas lector cōponere debes Sub notat irasci: ꝑ circuit: et numerat re. Et de censeo venit hic censor oris. iudex de moribus: et hec censura re. iudiciū. ¶ Construe: ista. i. ista verba nūcupat appellat ꝛc. funguntur eodem sensu. Fungor ris. cōstruitur cū ablatiuo casu. ¶ Itē nota ꝙ est censeo es. sui. ere. censum sū in supinis: et Censo is. sui. ere. censitū tu. verbū tercie ꝯiugationis. et Censio sis. siui. sire. quarte cōiugatiōis: et ista non differunt in significatione sed in litteratura: quia censeo es. scđe coniugationis facit censui in preterito: et censū su. in supinis. Censo is. tercie ꝯiugatiōis facit etiā sui. in p̄terito et censitū tu. in supinis media correpta. Sed censio sis. q̄rte cōiugationis facit censitū tu. media producta in supinis. Versus. Censeo cēso sui. so. sitū sed censio censum. Censio sed q̄rte voluit prudentius esse. Et ista verba componunt: Sed ꝯm quod simplicia variant in dictione

Nomino Appello Vocifero. censeo cū cōsitis. Constructio censeo censo cēsio dr̄nt

d. iiij.

sua cōposita varianꝛ:vt possumus dicere recensita media producta vel correpta:qꝛ recensita penultima correpta descēdit de recēso qd est verbū tercie ꝯiugatiōis:sed recensita descēdit de recensio sis.siui.sire.recensitū tu.cuius penultima ꝓducitꝛ qd est quarte ꝯiugatiōis.hec vguc. Sed alij dicūt ꝙ censeo es facit censum su in supinis: et omia cōposita ab eo faciūt censitū tu. in supinis penultima correpta:vt recēseo ses.sui.ere.recensitū tu. penultia correpta. Sed recenso sis.verbū tcie ꝯiugatiōis facit recensiui ī preterito et recensitum tu.in supinis ad modū quarte cōiugationis et nunꝙ recensui recensitū tu.penultima correpta:per istam regulā:ꝙ omē verbū desinēs in so tercie cōiugatiōis facit preteritū in siui et supina in situ ad modū quarte coniugationis:preter q̄nqꝫ scꝫ capesso/lacesso/facesso/viso et pinso.vn̄ doctrinale. So siui situmqꝫ facit ꝛc.

Appello is. **Applicat appellens/appellas nomine queuis**

¶ In isto vsu assignat autor dr̄ntiam inꝛ appello lis.appuli re. appulsū su.in supinis verbū actiuū.i.ad portū venire vel applicare vt ibi:postꝙ poeta aim suū appulit ad scribendū:appulit.i.applicauit:et cōponiꝛ de ad et pello is.pepuli ere. pulsū su. in supinis

Appello as. ¶ Appello as.i.vocare vt superiꝰ dicitꝛ ¶ Construe:appellēs .i. aliqs appellēs applicat. Et applicat componiꝛ de ad et plico as

Plico plicui vel plicaui care citū.tu.vel catū tu.ī supinis. ¶ Et nota ꝙ plico facit preteritū in cui.vel in caui.ꝛ supina in citū vel in catū ꝛ oīa sua cōposita cū ꝓpōnibus silr̄ faciūt preꝛitū in cui: vel in caui:et supina in citū.vel in catū.sed freq̄ntius in cui. ꝛ raro ī caui et in catū.ꝑter supplico as.qd facit sp̄ preꝛitū in aui.et supina in atū.vt supplicaui catū.tu. Esopus habet supplicui.de supplico. Sed cōposita a plico et ab aliq̄ noīe faciūt semꝑ ꝑteritū in aui:ꝛ supina in atū.vt multiplico as aui catū.tu. duplico as.aui.catū.

Constructio. ¶ Construe sic:appellēs.i.aliqs appellēs applicat: et tu appellas.i.vocas:queuis.i.omnē hoiem:noie.i.per nomē suū:vel quē vis sūt due dictiōes:et tūc sic expone: tu appellas.i.vocas illum quē tu vis vocare:nomie suo.i.per nomen suum

Aperio **Hostia qui reserat aperit/panditqꝫ/recludit**

Eiusdem sensus depessulat additur istis.

¶ Hic ponit autor sinonymationē in istis verbis Apio ris.resero as.pādo is.ꝛc.

Resero ¶ Resero as.aui.are.ꝯponiꝛ de re ꝛ sero as.i. claudere cū sera.

Aperio ¶ Apio ris.rui.ire.apertū tu.in supinis verbū actiuū cōponiꝛ de ab:vel ab a:et pario ris.peperi re. et cōponiꝛ

Pando apio cū ad ꝛ dicitꝛ adapio ris.rui.ire. ¶ Pando dis.di.pādere:

pansũ su:vel passũ su.in supinis:ꝺm quosdã videlȝ donatũ in maiori et pap̃. Sed vguc. ⁊ doctrinale dicũt ꝙ facit tm̃ passũ su.i supinis. De pãdo dis. dꝛ pãdus a.um.i.curu⁹a.um.sed dr̃nt qꝛ pandus sursũ curuatꝛ:et curuus deorsũ curuatꝛ:et cõponitꝛ repandus da.dũ.vñ versus. Pans pando passum subducit n s geminando. Vguc.dicit ꝙ hec tria verba pãdo et pateo ⁊ patior habẽt simile supinũ:viȝ passum.vñ versus: Pando:pati:pateo passũ fecere supino ¶ Recludo dis.reclusi re.reclusũ su.in supinis: cõponitꝛ de re et claudo dis.clausi claudere. ¶ Et nõ ꝙ Re notat aliqñ ꝯrietatẽ:vt in hoc verbo recludo dis. qꝛ si hostiũ sit clausũ: et dicã recludo hostiũ:idẽ est qꝺ aperi:et si hostiũ sit apertũ ⁊ dicã recludo hostiũ:tũc idẽ est qꝺ claude hostiũ:et ita re notat cõtrarios act⁹. ¶ Depessulo as.aui.are.i.apire: ⁊ cõponitꝛ de de p̃põne ⁊ pessulo as.et est pessulare claudere vel firmare hostiũ cum pessulo:hoc pessulũ li.anglice a lache:et dꝛ de pello is ¶ Construe ille q̃ reserat hostiũ aperit:ꝗ.ꝑ et pãdit:⁊ recludit:depessulat eiusdẽ sẽsus id est eiusdẽ significatiõis:additꝛ istis scȝ verbis

Pandus curuus.

Recludo

Nota de Re.

Depessulo

Constructio.

Hec tria iungas presumit/vsurpat:et audet — Vsurpo

¶ In isto versu docet autor cõuenietiã significatiõis esse in istis ꝟbis vsurpo as.aui.are.qꝺ deriuatꝛ de vtor et rapio ¶ Presumo mis.p̃sumpsi re.sumptũ tu.in supinis: ⁊ cõponitꝛ de p̃.⁊ sumo is. et inde p̃sũptor:p̃sumptrix:p̃sũptio verbalia:et hic p̃sũptus t⁹tui Vñ p̃sũptuosus a.um. ¶ Audeo es.ausus sũ:audere verbũ neutro passiuũ. ¶ Et dr̃a est interverba neutra passiua:et ꝟba neutro passiua. Verba neutro passiua dicuntꝛ illa q̃ passiuis sũt similia i hoc ꝙ carẽt preteritis: et habẽt suppletionẽ preteritoꝝ ꝑ participiũ et verbũ substãtiuũ:sicut et passiua: Ista aũt q̃nqꝫ sũt q̃ indicant versus: Audeo cũ soleo fio quoqꝫ gaudeo fido: Quiqꝫ pene numero neutro passiua tibi do. Sũt aũt neutra passiua q̃ significationẽ passiuoꝝ hñt:et q̃ signt passionẽ aliũde illatã:q̃ sunt q̃ttuor vt pȝ ꝑ versus Exulo vapulo veneo nubo q̃ttuor ista Sẽsũ passiui sub voce gerũt aliena.et ab audeo hic aus⁹sus sui. hic ⁊ hec ⁊ hoc audax cis.vñ hec audacia cie ¶ Cõstrue:iũgas vel simul iũgas hec tria q̃ sũt eiusdẽ significatiõis viȝ vsurpo:p̃sumo:et audeo

Presumo

Audeo.

Neutra passiua et neutro passiua dr̃nt

Constructio.

Sulcat/arat/versat/glebas colit/excolit agros — Sulco

¶ Hic docet autor ꝯuenientiã esse quo ad significationẽ interista verba sulcat ⁊c. Sulco as.aui.are verbũ neutꝝ dꝛ de hic sulc⁹ ci. Et sulcus dꝛ de hic sol solis.vñ sulcus q̃si solem capiẽs: ⁊ est ethimologia et non cõpositio:dꝛ de suo is.suere:qꝛ vomere transsuitꝛ ¶ Aro as.aui.arare atũ.tu.verbũ neutꝝ cõponitꝛ cũ ex et dꝛ Exaro as.aui.are.i.extra arare vel ꝑfecte arare vel scribere vñ Job

Aro.

Quis mihi det vt exarent sermones mei in libro stilo ferreo vel celte sculpant in silice. De aro as. arator ris. aratrix cis. et hoc aratrū tri. fm quosdā media pducta: et fm alios media correpta pfert. ¶ Verso as. aui. are. verbū frequētatiuū. i. frequent vertere: et format ab vltimo supio istius verbi verto tis. verti vertere versu. u in o fit verso as ¶ Hec gleba be. i. durus cespes cū herba vel sine herba fra auulsus: et dr de hic glob9 bi: qz simul q̄si glob9 vn̄ hec glebula le. vel hec glebella le. ambo diminutiua: et globo sus a. um. et cōparat globosior globosissimus. vn̄ hec globositas tatis. et de globa dicit hic globo onis. i. rusticus arator. ¶ Colo lis. lui. lere. cultū tu. in supinis: qnqz habz sensus: colo ciuitatē. i. habito: colo terrā. i. aro terrā: colo formā. i. orno: colo deū. i. venero: colo parentes. i. diligo parētes: q̄s qnqz significationes vers9 seq̄ntes declarant. Agros: rus: formā: superos colit atqz parētes Hos arat: hos habitat: ornat: honorat: amat. Vn̄ verbalia cultor cultorꝫ cultrix: et hic cultus tus. tui. et hec cultura re ¶ Excolo is lui. lere. excultū tu. in supinis componit de ex et colo lis. lui. lere hic ager: gtō huius agri: datiuo huic agro. i. cāpus: et cōponit cū cultura et dicit hec agricultura re. ¶ Cōstrue: sulcat/ arat versat glebas: colit/ excolit agros. om̄ia ista significāt arare. Et nota qꝫ versat glebas pvna dictione accipit: et etiā excolit agros: et tātū significat quantū aro as.

Verso

Gleba

colo

Excolo

Constructio.

algeo

Alget: et algescit: friget: frigescit: et inde

Algidus: ac algor: pariter maris alga vocatur

Ac infrigidatur predictis associatur.

¶ Hic docet autor quot sūt verba conueniētia in significatiōe cū hoc verbo algeo es. alsi algere: dicēs qꝫ ista q̄ sequunt in versibus ¶ Algeo es. alsi gere. alsū su. in supinis: cōponit cū in infposita d: et dr Indulgeo es. indulsi indulgere indulsū su. vel indultū tu in supinis: et habet tres significationes. Nā indulgere est gratis ɔcedere: vt papa indulsit mihi potestatē. i. gratis ɔcessit mihi Et idulgē ē operā dare. vn̄ Cato. Indulgere gule noli qz vētris amica est Et indulgere pro remittere: vt idulge nobis peccata nostra In p̄ma significatiōe idulgere est actiuū: i alijs neutrū. Vn̄ v̄sus Est indulgere q̄cq͞ cōcedere gratis Ac operā dare siue remittere significabit. Actiuū dicas pro primo pro reliquis nō. ¶ Algesco cis. verbū inchoatiuū. i. incipio algere: et cōponit cū ex et dr exalgesco cis. ¶ Frigeo ges. gui. caret supinis: et est frigere frigefieri vel esse frigidum. Item frigere poitur sepe pro cessare: sicut econtrario feruere ponitur pro frequentare: vt dicit Vgucio capitulo frigeo es. Frigesco eius inchoatiuū. ¶ Infrigidor aris.

Indulgeo

Algesco

Frigeo.

Infrigidor

datus sum dari et est passiuū. Infrigido as. quod conponitur de in et frigido as. id est valde frigidare: et est frigidare frigidū facere sed infrigidari frigidū fieri. ¶ Cōstrue alget: et algescit: friget: frigescit. ista verba significāt idem. et inde. i. de hoc v̄bo algeo es. venit algidus. a. um. i. frigidus. a. um. ac ꝑ et. hic algor oris. i. frigus. et pariter id est simul. hec alga maris. i. que est herba maris. viȝ crescens in mari. et quā mare proijcit a se. quelibȝ istarū dictionū: creatur. i. fit. i. deriuatur ab algeo es. ac infrigdatur ꝑ infrigidatur: q: non potest stare inversu infrigidatur: et ideo deposuit i. ante d. et dixit infrigdat̃. ¶ Cōstrue ac pro et. et ifrigdatur: associatur. i. adiungitur. p̄dictis suppleverbis ꝛc̃. Constructio. Alga

Ara / vel altare dominivel mensa vocatur. Ara.

Atqȝ tripos dici consueuit apolinis ara.

Aras inspiciens hinc deriuatur aruspex.

¶ Hic docet autor quot nomīa inueniūtur posita pro hoc nomīe hec ara re. et dicit ꝙ ista quesequūtur ꝛc̃. hec ara re. ſm Isidorū dicitur de hoc es eris quia are antiquitus facte fuerūt in ere. vł ſm Vguc̃ de aro as. Et componit̃ cū specio cis. quod nō est invsu. i. videre. et dicitur hic et hec aruspex cis. media correpta. i. diuinator: q: vētura p̄dicit ab aris. Item ara componit̃ cum altus. a. um. et dicit̃ hoc Altare ris. quasi alta ara vel altorꝫ. i. deorꝫ superorum ara. Vnde hoc altariū rij. idem quod ara. et hoc altariolū li. diminutiuū: et hoc altare ris. in eodem sensu ¶ Hec mensa se. dicitur de metior ris. mensus sum. Metiri verbū deponēs. Et de mensa se. dicit̃ hec mēsula le. diminutiuū ¶ Hic tripos dis. componitur de tris qđ est tres. et pos qđ est pes. quasi tres habēs pedes. q: sup tres pedes. i. tres colūnas stetit illa ara. et ꝓprie dicebat̃ ara apolinis. i. phebi vel solis q: in illa solebāt dari rñsa de oībus q̄sitis. Sȝ modo fides xp̄iana ꝓhibet talia fieri. Vnde Galfridus in poetria nouella: sana fides alumine tollit. Ecclesie tripodē phebi soliūqȝ sibille. ¶ Cōstrue altare vel mēsa dn̄i vocatur scȝ ara. atqȝ pro et. tripos podis. ꝯsueuit. id est solebat dici vel vocari a poetis. ara. id est altare apolinis. id ē solis vel phebi quod idem est. Aras inspiciēs. ¶ Construe dum aliquis est inspiciēs aras. i. hinc inde aruspex picis. deriuat̃. Ara Aruspex. Altare. Mensa Tripos Galfridus construcṫio.

Induit / ac operit / amicit / vestit / tegit / atqȝ

Velat / predictis sensū dedit vsus eundem. Amitio.

Occulit / obnubit: et obumbrat: celat: et abdit.

¶ Hic docet autor quot sūt verba synonyma cū isto verbo amicio
cis. amicire. quarte cōiugatiōis qđ verbū actiuū est et facit supi=
na amictū tu. iuxta illud doctrinalis amicere figurat amictum.
Amicio cis. idem qđ cooperire. vel adstringere. vel ligare. et dicit
de hic amicus ci. et inde dicit hic amictus tus. tui. Amicio com=
ponit cum circū. et dicit circūamicio cis. Et nota q vguc. vult q
scribet circuamicio ita q circū nō maneret integra dictio: cuius
Induo opinionē (qr rationi non cōuenit) nō admitto. ¶ Induo is. dui.
ere. indutū tu. in supinis. vñ hoc indumentū verbū actiuū: ꝛ com
Operio ponitur induo de in et duo is. qđ nō est in vsu. ¶ Operio ris. iui.
ire. opertū tu. in supinis verbū actiuū. i. tegere vel amicire: cōpo=
nitur de ob et pario ris. peperi re. Unde optus a. um. et hic oper
tus tus. tui. et hoc opimen nis. penultima correpta. i. tegimē. vñ
hoc opimentū ti. et hoc optoriū rij. ꝛ hoc operculū li. omīa idem
qđ tegimē. vnde in veteri lege scribit vas sine operculo. i. sine te=
gimine imundū erit. Inuenit et hoc operculū li. per sincopam.
cooperio ¶ Item coopio cōponit de cū vel con deposita n. et dicit coopio
ris. rui. rire. coopertū tu. i. tegere. cooperio cōponit cū dis. et dr
discooperio ris. i. denudare exuere: vnde cu3 videris nudū coopi
eum. i. tege eū cū vestibus. Item nota q habet operior ris. oper=
tus sum operiri verbū deponēs. i. expectare vt opior te. i. expecto
te. Sed quādo est deponens pducit primam sillabā. et quādo est
Vestio passiuū corripit primam sillabā. ¶ Vestio vestis iui. ire vestitum
tu. in supinis verbū actiuū: dicit de hec vestis tis. ti. vnde hoc ve=
Tego stimen nis. et hoc vestimentū ti. et hic vestitus tus. tui. ¶ Tego
gis. texi ere. tectum tu. vñ verbalia textor ris. textrix cis. et hoc te=
ctum ti. i. domus: et hoc regimen nis. Tego componit cu3 de: et
dicit detego gis. detexi. re. i. discoopire reuelare: vt iste detexit se
creta mea. i. reuelauit. Item cū pro et dicit ptego gis. texi re. p=
tectū tu. in supinis. i. tueri defendere: vt ibi ptege me dñe ab om
ni malo. i. defēde. Uel hic ptege dñe famulos tuos. i. defēde. Uñ
Velo. ptectio. i. defensio tuicio qđ idem est ¶ Velo as. aui. are. actiuū
. i. tegere: vnde hoc velū li. illud linteū quo vehitur nauis in mari
ipulsione venti. Et a velū li. dicit hoc velamen nis. ꝛ hoc velamētū
ti. tegimē vl tegmē. Uñ velū dr qsi alas volātis Itē a velo as. dr hoc
velabrū bri. illud vas q frumētū purgat. Itē cōponit aduelo as.
id est valde velare ꝛ abuelo as. id est discoopire: ꝛ deuelo as. idem
Item reuelo as. id est tegere: detegere/ vel aperire/ vel manife=
stare/ et omnia composita ab eo actiua sunt: et producūt hanc sil
cōstructio. labam ve ¶ Construe: induit ac operit ꝛc. vsus id est consuetudo
dedit pdictis sc3 verbis eundē sensū id est eandem significationē
Occulo ¶ Occulo is. lui. ere. occultū tu. in supinis verbū actiuū ꝛ cōpont
tur de ob et colo is. per mutationē b. in c. et illa sillaba co in v. i.
abscōdere tegere. Uñ Ouidi⁹ Ruinosas occulit herba domos oc
Obnubo cultit. i. tegit vñ vbalia occultor occultrix. et hoc occultū ti. i. pctū
vnde ab ocultis meis munda me dñe. ¶ Obnubo bis. nupsi ere.

obnuptū tu in supinis.i.tegere verbū actiuū:ꝛ componit̃ de ob ꝛ nubo bis nupsi nubere nuptū tu in supinis:et habet duas signifi catiōes:in vna idem quod tego tegis:vnde ob nubo bis componi tu: nubo bis:tūc est actiuū. In alia significatiōe nubo ptinet ad mulieres:ꝛ tūc est verbū neutꝝ ꝛ neutra passiuū:q: sub voce actia sigt passionē:vt hec mulier nubit mihi.i.est nupta mihi vñ ṽsus: Neutrꝝ nubo feres:cū ptinꝫ ad mulieres. Dū signat tegē vult ac tiuū remanē. ¶ Obūbro as braui are ṽbū actiuū de ob ꝛ vmbro as:qđ in simplicitate nō est in vsu. ¶ Celo as:aui:are.i.sculpere pingē:ꝛ celo as.i.tego gis p cōtrariū ad reuelare sicut in pñti le ctiōe accipit̃:ꝛ ꝼm hoc cōstruit̃ cū duobus accusatiuis:vt celo te cōsiliū:ꝛ est sēsus:abscondo a te cōsiliū meū:pro illis duabus sig nificatiōibus nota istum versū. Hoc verbū celo:notat ista duo:te go sculpo. Celo componit̃:cōcelo as:aui.i.simul celare:ꝛ recelo: as.i. reuelare:ꝛ est actiuū cū oībus suis compositis ꝛ oia ꝓducūt hāc sillabā ce. ¶ Abdo abdis didi:re:ditū tu:in supis.i.tegere: et est actiuū:et componit̃ de ab ꝛ do as dedi:re:ditū tu:in supinis obumbro. celo. abdo.

Est globus:atq; strues:cumulus:vl' aceru⁹:vl' agger. accruus.

Est glom⁹:hic glomero:globo:ꝯglobo nascitur inde

¶ Hic docet autor quot sunt synonyma cū isto noīe hic aceru⁹ vi uo.i.coadunatio dicēs:ꝙ ista q ponūtur in versib⁹. ¶ Hic glob⁹ bi:est idē:vñ hec gleba be: durus cespes cū herba. Itē a globus globo:as:aui:are.i.aceruare:cumulare: coadunare:conspissare: globosū facē: ¶ Hec strues is.i.aceru⁹ cōgeries.vñ hec strucula le:diminitiuū:ꝛ hec struma me:gibbus in pectore:q̄si strues hu moꝝ. ¶ Et nota drñam inter hec congeries ei: ꝛ hec glomeratio nis:ꝛ h strues struis. Hec ꝯgeries est ꝓp̄e cumul⁹ lapidū Hec glo meratio est ꝓp̄e collectio fili vl' filoꝝ. Sꝫ strues est collectio ligno rū.vñ ṽsus. Cōgeries lapidū:tibi glomeratio fili. Lignorū ꝓp̄e: dr̃ esse strues ¶ Hic cumul⁹ li:vñ cumulo as aui are:et componi tur accumulo as:ꝯcumulo as:actiua ābo. ¶ Aceruus ui:de acer ꝼm litterā:vñ aceruo as aui are:ꝛ componit̃ coaceruo as are aui id ē cumulare. ¶ Hic agger ris ri dr̃ de aggero ris: aggessi gerē id ē afferre vel apportare. Et est agger ꝓp̄e cumul⁹ ꝼre nō nālit̃ sꝫ artificio īstruct⁹. Vñ lucan⁹ Late iacēs appuit agger. ¶ Hic glo m⁹ mi:masculi gñis ꝛ scd̃e decliatiōis:et hoc glom⁹ ris neutri ge ner̄ ꝛ ꝼtie decliatiōis idē signt.i.idē qđ collectō sꝫ ꝓp̄e fili. vñ ṽ sus. Hic glom⁹ hoc ve glom⁹ fert̃ glomeratō fili:āglice a clavve:et qñ decliat̃ hoc glom⁹ r̄ :tūc deriuat̃ ab eo glomero as aui are.i. facē glomera filoꝝ. Est glob⁹ ꝛc Et glom⁹ ē aceru⁹ hic.i.ex hoc glo mero as:nascit̃.i.deriuat̃ ꝛ ide.i.ex glob⁹ bi:hec ṽba globo as:et cōglobo as qđ cōpōit̃ de cō:ꝛ globo as:nascit̃ id ē orit̃ vl' deriuat̃ Globus. Strues. Nota drñam cumulo. aceruus. agger. Glomus

Anachorita.

Hic anachoritas: reclusos: ac heremitas.

Ex heremo venit hic: sed ab ana nascitur ille.

Hinc anachorite: quasi corde superna colentes.

Reclusus. Anachorita. Heremita. Heremus. constructio.

¶ Hic docet autor que nõia ꝯueniũt in significatiõe cũ hoc noĩe anachorita te: dicẽs ꝙ ista. ¶ Hic reclus⁹ si: dr̃ de recludo is: idẽ qđ claudẽ: q̃a clausus est in vna cella p̃se: hic ⁊ hec heremita te: et est idem. ¶ Deinde docet vnde hic et hec anachorita te: et hic et hec heremita deriuanẽ: dicẽs ꝙ anachorita dicit̃ ab ana: qđ est sursũ: et cor dis: quasi sursũ hñs cor ad deũ. Uel a theoros qđ est intendẽs quasi sursũ intẽdens viꝫ ad celestia. ¶ Heremita dr̃ de heremus mi: q̃ debet habitare iu heremo .i. in deserto. Et herem⁹ mi. dr̃ de hereo es: hesi ere: q̃ ibi nũq̃ vel raro sit mãsio: heremus enĩ est inuia solitudo vbi nũq̃ habitatũ est: vel heremus dr̃ a remoueo ues: eo ꝙ remotus est a cõspectu hoĩm: ⁊ habet̃ heremũ mi: gñis neutri in eodẽ sẽsu. ¶ Cõstrue sic: dic reclusos: ac ꝓ et et .s. heremitas esse anachoritas. ¶ Ex heremo ⁊c̃. hic .s. heremita venit ex heremo .i. deriuat̃ ab hoc noĩe hic herem⁹ mi. Sed ille: scꝫ anachorita nascit̃ ab ana grece: qđ est sursũ latine: q̃ circa superna et diuina sollicit⁹ est ¶ Hinc anachorite ⁊c̃. Cõstrue vel anachorite: supple dicũtur quasi colentes .i. venerãtes: superna .i. diuina: corde id est cordibus suis.

ambulo.

Ambulo: vel gradior: eo: vado: deambulo: pergo.

Additur his spacior: vel itinero: vel proficiscor.

Predictis iunge tendo: cum curro mouere.

¶ Hic docet autor ꝙ omnia ista verba que hic ponũtur: sunt eiusdem significatiõis cum hoc verbo: Ambulo as: aui: are: quod est verbum neutrũ: vude hoc ambulatrũ tri: locus ad spaciandum spaciosus: ⁊ hoc ambulatorium rij: pro loco apto ad ambulandũ et hic ambulus li: lo: porticus lata ⁊ spaciosa. Ambulo componit̃ Obãbulo as: id est circũambulare: ⁊ Deambulo as: id est de vno loco ad alium spaciari. Perambnlo as. Item ãbulo as: componitur cum funis: id est corda: ⁊ dicit̃ hic funambulus funambuli ille qui discurrit per funem: id est cordam. ¶ Gradior graderis gressus sũ: gradi verbum deponẽs. Unde verbalia. Gradior componit̃ cum con: et dicitur congredior congrederis congressus sũ congredi: id est simul gradi: simul ire: confugere: pugnare: disputare. Illi ꝓprie congrediũtur: qui contra se gradiũtur ad pugnã

Gradior cum suis compositis.

vt verboꝝ:manuū:vel armoꝝ. Et cū ad. et dr aggredio2 ris.i.assi lire:iuadere:arripere. Disgredio2 eris.i.in diuersas ptes gradi vel diuersis modis gradi. Ingredio2 ris.i.ītrare. Progredio2 ris. .i.pcedere pire:in qua significatiōe et pgredio2 inuenit. Preter gredio2 ris.iuxta gradi vel iuxta transire pterire. Regredio2 ris. redire. Trāsgredio2 ris.i.vltra gradi puaricari ¶ Gradio2 depo nēs: sic oīa eius composita sunt deponentalia: ⁊ oīa a sui simpli cis in e.mutant. pter antegradio2 ris. et pgradio2 eris. et omnia faciunt supina in gressum: sicut et simplex ¶ Item a gradio2 ris dr grasso2 ris.inuadere/latrocinari/pdari/impugnare/proprie grassare est cum impetu gradi ad aliquid crudeliter faciendum. Vñ Boecius de ꝯsolatione philosophie in libro pmo tertio capi tulo in fine ⁊c. vñ hic grassato2 ris.qui crudeliter agit:latro pda tor:seuiens crudeliter:homicida. Et qñq3 grasso2 ris. ponit pro niti vel conari. Caueat lecto2 ne proferat grassari pro crassari:vl ecōuerso. Aliud enī est grassari ⁊ aliud crassari scdo libro regum vltimo caplo prope finem scribit:⁊ cesset indignatio vel infectio que grassatur in populo.i.crudeliter graditur in populo vl deua stat ¶ Crasso2 aris.est passiuum hui9 verbi crasso as.aui are id ē crassum facere. Crassus a.um.ide3 qd hic et hec pinguis: et hoc pingue: vt tu es crassus.i.tu es pinguis facie ¶ Eo is.iui.ire.tu in supinis.i.ambulare.vñ verbalia. Et nota q eo is.et oīa cōposi ta ab eo corripiūt istā sillabā.i.ante tum in supinis: vt itū tu.ini tum tu.transitū tu.reditum tu.media de omnibus correpta: exce pto hoc solo verbo ambio bis qd producit.i.ante tum in supinis vt ambitum tu.media producta. ¶ Item eo is.et sua composita habent e.ante o.in pma psona singularis numeri et modi indica tiui.vt eo is. Abeo is. Exeo is. Ineo is. Obeo is Subeo is. Ade o is. Redeo is. Preeo is. Veneo is.i.vēdo2 ris. pter ambio bis. qd habet i.ante o. ¶ Item eo is et oīa cōposita ab illo faciūt fu turum indicatiui in bo et am. pter ambio qd facit in am tm. Itē omnia habent i.ante bam.immediate pcedētem. vt ibam:transi bam:exibam:inibam: pter ambio: qd habet e ante bam: vt ambie bam:ambiebam: sicut cetera verba quarte ꝯiugatiōis. ¶ Vado dis vasi vadere vasū vasu ī supinis.i.ire. vñ hoc vadum di.loc9 hu milis in aqua: q2 per eum possit vadi.i.ambulari pedib9 sine pe riculo. Vñ hoc vadulū li.diminutiuū. ⁊ vadosus a.um. plenus vel abundans vadis. et vado as.aui.are.i.per vadum transire: vl per vadum ducere. vñ vado equum.i.per vadum duco. Item compo nitur peruado as. Reuado.transuado as.et est neutrum cū om= nibus suis compositis pro transire. sed pro ducere per vadu3 est actiuum. Item a vado is.dr hic vas vadis id est fideiusso2: q2 da to vade.i.fideiussore licet abire et vadere. vnde quidam dixit alte ri. Tu non euades quin dabis ante vades.i. tu non euades a me quin inuenies ante fideiussores reuertendi ad me. Item de hic

Grassato2

Crasso2 aris

de eo nōbilia

Vado. Vadū

Vadio vas dis hoc vadiũ dij. et hoc vadimoniũ nij. in eodez sensu pign⁹
vel fideiussio. Unñ vadio as. i. vadiũ ponere. ⁊ cõponit̃ cõuadio as
inuadio as. i. cõtrauadio. est actiuũ cum omnibus suis cõpositis

Vadior aris. ¶ Item a vas vadis vador aris. verbũ deponẽs. i. vadem dare vel
inuenire. vt vadior illũ. i. do illũ in vadem tibi. i. fideiussorẽ: et nõ
solũ ꝑtinet ad hoĩes: sed etiam ad alias res: vt vador tibi equum
vel mantellum meum. et componit̃ euador aris. i. reposcere a va
ditione liberare ¶ Vado dis ꝯponit̃ euado is. inuado is. i. aggre
di. Vado ⁊ eius ꝯposita neutra sũt. ꝑter inuado is. qđ est actiuũ.
⁊ oĩa faciũt ꝑterita in si. ⁊ supina in sũ. vt vado dis. vasi dere. vasũ
su. Euado dis euasi dere. euasũ su. in supinis. ¶ Deambulo as.

Deãbulo aui. are. cõponit̃ de de. et ambulo as. vñ hoc ambulatoriũ. i. loc⁹

Pergo gis. spaciosus: aptus ad ambulãdũ in eo ¶ Pergo gis. perexi ere. pre-

Spacior. ctum. tu. ¶ Spacior aris. atus. sum spaciari verbũ deponens de

Itinero spaciũ cij. ⁊ ꝯponit̃ expatior aris. i. extra spaciari ¶ Itinero as.
aui. are. verbũ neutrũ. i. ire. dr̃ de iter ris. itineri: cui⁹ nomĩatiu⁹

Proficiscor. itiner ris. nõ est in vsu ¶ Proficiscor ris. ꝓfect⁹ sum ꝓficisci. id ẽ

Tendo: ire: et ꝯponit̃ de pro et facio cis. et est verbum deponẽs. ¶ Tẽdo
is. tetendi dere. tensũ su. vel tentũ tu. in supis. i. ire. vñ hec tendi
cula le. et sũt tendicule insidie que tendunt̃ ambulantib⁹ hoĩb⁹:
vel etiam aliĳs aĩalib⁹. Tendo et eius cõposita qñ sigt̃ ire neutra
sũt in alia vero significatione actiua sũt. Itẽ ei⁹ cõposita faciunt
ꝑteritum intendi et supina intensũ vel tentũ Item simplex gemi
nat ꝑmã sillabã in ꝑterito sed nullũ ab eo compositũ geminat eã

Curro ¶ Curro is. cucurri ere. cursũ su. verbũ neutrum vñ verbalia Et
nota ꝙ curro et oĩa cõposita ab eo faciũt preteritũ in curri et su-
pina in cursũ su. Item curro geminat ꝑmam sillabam in ꝑterito
vt cucurri: sed nullum eius compositum geminat ꝑter ꝑcurro qđ
sepe geminat vt ꝑcucurrit citius petro. Item curro ⁊ ꝯposita ab
eo sunt neutra: exceptis ꝑcurro ꝓ ꝑuenire: et transcurro ꝓ transi
re que possunt esse actiua. ¶ Moueo es. moui ere. motum tu. in

Moueo supinis. i. motum facere. vñ verbalia motor motrix: et hec motio
onis. et hic et hec mobilis. et hoc mobile. Et nõ ꝙ moueo ues et
ei⁹ cõposita actiua sũt: et faciũt ꝑteritũ in moui: et supina in mo-
tum: et omnia corripiũt in pñti tp̃e hanc sillabam mo. sed in pre-

Constructio. terito et in supinis eam producũt ¶ Cõstrue: Ambulo vel gradi-
or ⁊c. signt̃ idem spacior: vel pro et itinero: et proficiscor. additur
his. supple verbis que ponuntur in priori versu. ⁊ iunge scȝ predi
ctis verbis: hec verba scilicet tendo. et mouere id est moueo: cum
hoc verbo curro

Amussis Amussis ꝑpendiculũ qđ regula signat

Hinc examussim: qđ dicit̃ indubitãter

Musso dum dubito / musso dum murmuro / dico

Dum stolidum stolido lumine respicio.

¶ Hic docet autor ꝙ ista tria noīa amussis: ꝑpendiculū et regula ꝯueniūt in significatiōe: ⁊ dicit ꝙ amussis sis. f. est plūbū vel plūbata cementarioꝝ: qđ demittit a sursum vsqꝫ deorsum ad ꝑcipiendum equalitatē parietis: et dicit ab a quod est sine: et musso as qđ est dubitare: quia reddet cemētariū indubiū. i. certū quō ꝑietem dirigat et coequet. ¶ Perpendiculū li. a perpendo is. dicit id est amussis. Itē perpendiculū est illud vnde lebetes ferunt. i. suspendunt anglice a leneyll. ¶ Hec regula le. a rego gis. q: regit. i. dirigit equalitatē muri. ¶ Hinc examussim. Hic dicit ꝙ examussim est idem quod indubie vel indubitanter: et componitur de ex et amussis. ¶ Musso dū. Hic docet autor ꝙ musso as equocatur ad tria. nā mussare. i. dubitare: vel murmurare cū silentio. et mussare est respicere indignant vel toruo vultu aliquē stultum dum quis stulte fecerit. Amussis Perpēdiculū Regula Musso as

Obliquo / sinuo / curuo: simul arcuo: limo: Arcuo.

Omnibus his verbis sensum dedit versus eundem

Sic lento: flecto sensu comprendis in vno.

¶ Hic docet autor quot sūt verba idem significantia cum hoc verbo Arcuo as. dicens ꝙ ista Obliquo as. aui. are. verbū actiuū cōponitur de ob et equo quas. aui. are. vñ obliquꝰ a. um. ⁊ hec obliquitas tatis. ¶ Sinuo as. aui. are. dr de hec sinus nus. nui. Curuo as. aui. are. cōponit de curuo as. i. deorsū curuare verbū actiuum. vñ curuus a. um. ¶ Arcuo. as. aui are. de arcus cus. cui. dr ¶ Limo as. aui. are. actiuū de hec lima me. dicit verbum actiuū Lento as. aui. are. de lentus a. um. qđ idē est qđ hic et hec flexibilis et hoc le. ¶ Flecto tis. flexi re. flexū flexu in supinis actiuum et componit Reflecto tis. deflecto tis. omnia sunt actiua: et faciunt preterita in xi. et supina in xum. ¶ Construe versus dedit oībꝰ his verbis eundē sensū: his verbis dico obliquo ⁊c. sic cōprendis lento flecto in vno sensu cum predictis Obliquo. Sinuo Curuo. Arcuo Limo lento as Constructio.

Conflictus: bellum: congressus: et ala: duellum. Ala.

Obsidio: mars: atqꝫ rebellio: prelia: pugna

Sunt acies: guerra: predictis associanda

Conflictus. ¶ Hic docet autor quot sūt noīa sinonyma cū isto nomīe hec ala le.i.bellū dicēs: ꝙ ista que sequunt: Hic ꝯflictus tus.tui: dr̄ de cō ꝛ fligo gis.conflixi ere.conflictū tu.in supinis.i.pugnare bellare

Bellum ¶ Bellū dicit de bonus a. um. per antifrasim quia bellū nō est bonum.componit cum gero ris. et dicit Belliger a.um. et cū in et dicit imbellis et hoc imbelle.i.debilis non aptus ad bellandū

Congressus. vel imbellas a.um ¶ Hic ꝯgressus sus sui. dicit de ꝯgredior ris

Ala. Duellū .i.pugnare. ¶ Hec ala le.de alo lis lui.ere.dr. ¶ Hoc duellum li cōponit de duo et hoc bellū li. Uñ duellū quasi dubellū.i.duorū

Acies. bellum. ¶ Hec acies ei.dicit de acuo is.et tria significat. nā acies est ferri summitas.acies oculorū acumen: acies exercitus: eo ꝙ armatus acutis armis eat ad bellū.

Guerra ¶ Hec guerra re.vñ guerro as.aui.are.i.pugnare.

Bellus.

Bellus/formosus/procerus/et speciosus/

Preclarus/nitidus/pulcher/paritercꝫ decorus

Splendidus/egregius forma/faciemcꝫ venustus

Multorum procerꝝ: corpus decet esse procerum

Est procerum vere procerum corpus habere.

¶ Pertractato supius competenter de sinonymatiōe ꝛ ꝯsignificatiōe dictionū q̄ ab a littera inceperūt: hic autor intēdit agē de sinonymatiōe dictionū q̄ incipiūt a B. Et p̄mo docet quot sūt nomina sinonyma cū isto nomīe bellus a.um.i.pulcher ra.rum. Et deriuatur a bonus a.um.i.aliquantulum bonus. dicens ꝙ ista

Formosus ¶ Formosus a.um.et dicit de hec forma me ¶ Procerus ra rū

Procerus componitur a procul ꝛ hec terra re. ¶ Speciosus a.um.et dicit de hec species ei. ¶ Preclarus a.um. ꝛ cōponit de pre et clarus ¶ Nitidꝰ a.um.et dr̄ de niteo es. ¶ Pulcher a.um.et dr̄ de hec pellis lis.li.i.cutis. ¶ Decorꝰ a.um.et dr̄ de decor ris. ¶ Splē-

Egregius didus a.um.et dr̄ de splendeo es. ¶ Egregiꝰ a.um. ꝛ cōponit de ꝑpositione et hic grex gis: q̄si extra gregem. ¶ Venustus a. um.

Drā int inter pcerꝝ ꝛ pcerꝝ de hec venus ris.i.luxuria. ¶ Multorꝝ ꝛc. Hic ponit autor differentiā inter procerum media correpta: et procerꝝ media ꝓducta. Procerū cuius media corripit: est genitiuꝰ istius nomīs in plurali numero: ntō hi proceres: gtō horꝝ procerum: datiuo his proceribus. Proceres idē quod nobiles: ꝛ dicitur de pro quod est procul: et hec caries ei.i.turpitudo vilitas: quasi ꝓcul a carie. Procerum cuius media producitur est accusatiuus casus de hoc nomine procerus ra.rum.et potest esse nominatiui vel vocatiui ca-

Constructio sus: quia vbilibet producitur ce in procerus. ¶ Construe decet

id ẽ decens est. corp⁹ multoꝝ ꝓceꝝ. i. nobilium vel generosoꝝ virorum. eẽ ꝓceꝝ. i. pulcrum. ¶ Est ꝓcerum. Hic maior differentia inter ꝑdicta noīa ꝙ̄ supi⁹ ponit̄: qꝛ ponit dr̄am inter ꝓceruꝫ cui⁹ due p̄me sillabe corripiunt̄. ꝛ ꝓcerum cuius due p̄me sillabe ꝓducunt̄ ¶ Et nō ꝙ pro: quando stat ꝓ ꝓcul in compositione: corripitur: et quando stat prepositionaliter: semper producitur vt supi⁹ ponitur ambobus modis. ¶ Construe. est id est pertinet hit befallet ḃ procerum id est nobilium. habere corpus procerum idest pulchrum.

Est fortunatus: felix: faustusqꝫ: beatus. beatus

De trans atqꝫ beans: trabeam dic et trabeatum

¶ Autor hic docet. ꝙ ista noīa ꝯueniūt in significatiōe cum hoc noīe Beat⁹ a. um. i. fortunat⁹ a. um. et dr̄ de fortuno as aui ¶ Hic et hec et hoc felix cis. et cōponit̄ infelix cis. vn̄ felicit̄ felicissime aduerbia et hec felicitas tatis. ¶ Faust⁹ a. um. et dr̄ a faueo es. . i. ille cui fortuna accidit vel fauet. vn̄ fauste faustius aduerbia. ꝛ hec faustitudo nis. i. felicitas. et ꝯponit̄ infaustus a. um. i. īfelix ¶ Beat⁹ a. um. et dr̄ de beor. aris. atus sum beari. ¶ De trans. Autor hic docet ꝙ trabea e. ē vestis regalis vł̄ ꝑgialis. ꝛ dr̄ a trāsbeo as. ꝛ illud de trans et beo as. vn̄ trabeatus a. um. i. indutus trabea. Vn̄ legit̄ ꝙ dn̄s noster indut⁹ fuit trabea carnis. i. regia veste carnis. Satis facilis est ꝯstructio p̄mi versus. Cōstrue scd̄ꝫ versū sic dic trabeā supple deriuari de trabea Felix Faustus Beatus Trabea

Res eadem femoralia: sunt perizomata: bracce. bracce

A braccis braccale venit: lumbare qꝫ lumbis.

¶ Autor hic docet: ꝙ iste dictiōes. s. perizoma: ꝛ femoralia: sunt eiusd̄ sigtiōis cū isto noīe hee bracce arū. ¶ Perizoma decliat̄ hoc perizoma perizomat[?]. ꝛ cōponit̄ de peri. qd̄ est circū. ꝛ zoma qd̄ est corp⁹: quasi circūueniens corp⁹. Et vt dicit Vguc. est vestis antiquissima. s. succinctoriū femoralia: quo genitalia tm̄ regūt̄. Alii dicūt ꝙ sit tunica folijs cōsuta: qualē fecit dn̄s ade post lapsum ¶ Hoc femorale lis. dr̄ de hoc femur ris. i. crus vel vsqꝫ ad femora descēdit. ¶ He bracce caꝝ. dr̄ a braccos grece: qd̄ est breue latine. qꝛ breues vestes sūt ¶ Hoc braccale lis. ꝛ hoc lumbare r[?]. idem sunt. s. illud qd̄ ponit̄ in braccis vel circa lumbos. cui ligule ligantur pro caligis sursū ligandis. et dr̄ hoc braccale a braccis. et lumbare a lumbis Perizoma. Femorale Bracce Braccale

Fiber: idem castor qꝫ: beuer: castoria cuius

Fiunt testiculi: castratos dicimus esse

Fiber — Castor.

Autor hic docet quod ista nomina: hic fiber bri. et castor oris. sunt eiusdem significationis cum hoc nomine. hic beuer ri. Hic fiber dicitur a findo is. di. ere. i. scindere: quia cum venatores insequuntur eum: findit testiculos suos. i. abscindit. quia medicinales sunt. Hic castor oris. media correpta genitivo Juxta illud versum doctrinalis. Format oris rethor: memor: arbor: neutraque: castor. Et dicitur castor de castro as. quia castrat seipsum vt dictum est dum sentit venatores sequentes: sciens se fugari propter testiculos. vnde hoc castorium rij. medicamen quod fit de testiculis eius et adiectiue declinatur castoreus a. um. aliquid pertinens ad castorem. Hic beuer beueri media correpta.

Bisantius. Dragma: bisancius: est mna: vel aureus: atque talentum:

Sed dracma proprie speciem dic ponderis esse

Dracma. Dragma. Mna Aureus

Autor hic docet quod ista nomina dragma: aureus: et talentum significant vnam rem cum isto nomine hic bisancius cij. Et est bisancius quidam nummus aureus sicut nobile francus muto florenus et huiusmodi. Hec dracma me. vgu. dicit quod scribitur cum c. dracma me. et est proprie species ponderis. scilicet octaua pars vncie. Sed hoc dragma tis. per g. in genitivo est questio siue interrogatio. Hic bisantius cij. dicitur de bisancio ciuitate quadam que nunc dicitur constantinopolis. et adhuc bisancius moneta illius ciuitatis dicitur. Hec Mna Mne scribitur cum tribus litteris. Et Na est imperatiuus modus de no as. vnde in accentuario. Mvult nomen Mna. na verbum non habet illam. Hic aureus rei. et potest declinari adiectiue aureus a. um. et dicitur de hoc aurum auri.

Est neutrum dragma: cui dragmatis est genitiuus

Questio dragmaticum dicas genus esse loquendi.

Autor hic docet quod dragma quando est neutri generis faciens dragmatis in genitivo. i. questio: sicut supius docetur. Unde dragmaticus a. um. i. interrogatiuus. vnde quoddam genus loquendi dicitur dragmaticum quia sit interrogatiuum et responsiuum. et proprie per personas introductas: vt in Therentio.

Boletus. Unum significant boletus: tubera fungus.

Quos fructus terre faciunt tonitrus: pluuieque

Additur asperagus: his sensus conuenit vnus

¶ Autor hic docet q hec noia hic bolet⁹ ti. hoc tuber ris. h fungus gi. h asperag⁹ gi. sūt idē in sigtione ¶ Hic bolet⁹ ti. dr de h bolus li. ¶ Hoc tuber ris. a tumeo es. dr: qr ex tumore terre pcedat. Et dicūt tubera: qsi tumera. i. quasi tumores terre: et sepe ponit p tumore: et p pctō gnalr. vn̄ tuberosus a. um. i. tuberibus plenus. inflatus: supb⁹. vn̄ hec tuberositas tatis. inflatio supbia. ¶ Hic fungus deriuatur a fungo gis. ḿ vocē. s3 defungor ris ḿ significationē. vn̄ Marcialis cocus. defungi fungis hoīe3 crassiue negabas. Boleti leti causa fuere mei. et est defungor ris. idem qd morior ris. ¶ Hic asperagus gi. vt dicit Vguc. dict⁹ est qr spinosus et asper. est frutex ei⁹ quedā herba z etiā sic dr. qdā pu⁹piscis sed optimi saporis: et etiā bolet⁹ dicit. — Tuber. Fungus. Asperag⁹

Balsamus est arbor: sūt balsama dicta liquores. — drn̄a.

Arboris emanant opobalsama: cortice ceso.

De foliis effecta scias folibalsama tritis.

Tritis vel incisa faciunt calobalsama ligna

¶ Drn̄a hic ponit inter hec balsam⁹ mi. z hoc balsamum mi. et opobalsamū mi. folibalsamū mi. z calobalsamū mi. ¶ Vguc. dicit hec balsam⁹ mi. est arbor crescēs. vnde hoc balsamū mi. lignū vl fruct⁹ vel liquor ei⁹ z ɔponit cū apo. qd est mansio vel cauerna vel cortex. z dr opobalsamū. i. liquor manās de incisione corticis q per cauernas eximij odoris guttas distillat. Itē ɔponit cū folium z dr folibalsamū. i. foliū balsami liquor manans de folijs tritis illius. Itē componit cum calo qd est lignū. z dr calobalsamū. i. lignū balsami. vel liquor manans de ligno eius trito. Ide3 dr xilobalsamū: ab xilo qd est lignū. Itē cōponit cū xiros vl carpos quoz vterq interptatur fructus. et est carpobalsamū vel xirobalsamum fruct⁹ siue semen balsami. vel liquor qui fit ex eius fructu siue semine ¶ Multiplex ḡ vnguentū balsam⁹ affert. pmum est z pciosius alijs qd sponte manat de folijs. et illud vocat balsamū. Scdm est carpobalsamum vel xirobalsamū. Terciū opobalsamū Quartū folibalsamum Quintū est calobalsamū vel xilobalsamū Et pbat ita si feratur. i. in manu contra solem perurit carnem: si non: tunc est corruptum. Et a balsamus balsamatus. a. um. id est balsamo inunctus. et potest esse pticipium. nam balsamo as. est balsamo inungere. et est actiuum et cōponit cum in. et dr inbalsamo as. i. valde balsamare: et silr est actiuum. — Balsamus Balsamū Opobalsamū Folibalsamū calobalsamū. Xirobalsamū Carpobalsamum.

Est bacchus vitissator: eius baccha sacerdos. — Bacchus

Viuunt insane: qui bacchanalia viuunt.

Quelibet insanum bacchari dicimus inde.

Bacchus

Baccha bacchanalia

¶ Hic docet autor. ꝙ ista duo noīa sūt idē in significatione. scȝ vitissator et bacchus. Et est bacchus de⁹ vini. et ponit̄ qnqȝ ꝓ ipso vino. vñ hic baculus li. qui a baccho vt dicitur est repertus: quia hoīes moti vino baculo v tebant̄. Vel dr̄ a baiulando: qꝛ aptus ē ad baiulandū. Item a bacchus hec baccha che. femina colens festa bacchi. i. sacerdotissa ei⁹: q̄ et bacchis dis. dr̄ ¶ Bacchanalia declinat̄ in plr̄li numero: hec bacchanalia lioꝝ. i. festa bacchi. ⁊ ponit̄ hoc nomē qnqȝ aduerbialiter. s. ꝓ bacchanaliter vel furiose. vñ Juuenalis incipit scdam satirā vltra sauromatas fugere hic licet et glacialem Occanū: q̄tiēs aliquid de morib⁹ audent. Qui curios simulant ⁊ bacchanalia viuūt. i. bacchanaliter vel furiose viuūt. Itē a bacchus chi bacchoꝛ aris. verbū deponēs. i. furere vel insannire

Vitissator cōstructio

¶ Dic vitiss. toꝛ oris cōponit̄ de hec vitis tis. ti. ⁊ satoꝛ oris. i. ille qui serit. i. plātat vites ¶ Cōstꝛue vitissatoꝛ est bacch⁹. baccha est sacerdos ei⁹. illi viuūt insane q̄ viuūt bacchanalia id ē bacchanaliter nos dicim⁹. s. a bacch⁹ quelibet insanū. i. furiosuȝ bacchari. i. furere vel insannire

basis

Sustentamenta: columen: basis: atqȝ columna.

Pes substans proprie fertur basis esse columne.

Basis Columen

¶ Autoꝛ hic docet. ꝙ ista noīa ꝯueniunt in significatione cū hoc noīe: hic basis sis. scȝ hoc sustamētum ti. et dr̄ de sustēto as. ⁊ hoc columen nis. Et est columen fm̄ Vguc. alacritas vl fortitudo. vñ homer⁹. Huc patrie columen pungit mauoꝛcius heros. et basis sis. s. feminini gener. Et est basis nomē fortissime petre ligua slrioꝝ. vñ basis fultura: columen. s. qd̄ supponit̄ illi. et dr̄ extremitas plante

Columna

Culmus

Tres ꝑtes columne

¶ Et hec columna ne. et dr̄ de hic culmus mi. Et ē culmus ipse calam⁹ spice: q̄ a radicibus nascit̄: lȝ culmus inueniat̄ ꝓ ip̄o folliculo vñ spica exit. et qnqȝ culmus ꝓ spica ponit̄. ⁊ dicit̄ culmus a calamo quasi calamus ¶ Et nō ꝙ columna ꝯstat ex tribus ꝑtibus. p̄ma ps dr̄ basis: et est basis ꝓꝓe pes columne Scda ps dr̄ stilus: qui portatur a basi. et est illa pars que est a basi vsqȝ ad summitatem. Tertia pars dr̄ epistiliū et est epistiliū capitellū qd̄ supponit̄ columne. vñ versus. Dico basim portare stilū: qui vectus ab ip̄a. portat epistiliū: stilus est erecta colūna. Et est columna ip̄m totum factum ex istis trib⁹ ꝑtib⁹ supi⁹ recitatis

basileos

Basileos grece: rex dicitur esse latine

Hinc scio basilicam nasci/ simul et basiliscum.

¶Hic dicit autor quod basileos et rex idem sunt. ¶Basileos componitur de basis et leos quod est populus quasi basis populi. i. sustentamentum populi: Sed basileos est grecum et versum est latinum: et dicitur basileus lei. id est grex vel imperator. unde hec basilica ce. i. aula regia vel palacium regis: sed modo basilica per translationem dicitur ecclesia: quod est palacium summi regis. A basilica dicitur basilicanus a. um. i. palatinus scilicet aliquid de curia regali vel de palacio regis: quod componitur cum sub et dicitur subbasilicanus a. um. et subbasilicani proprie dicuntur qui habitant intra basilicam et sub alis eius. Item basilica est quedam herba que genciana dicitur: cuius radix dat fortitudinem et sanitatem omnibus vtentibus ea. Item a basileos dicitur hic basiliscus ci. rex serpentum qui solo visu inficit animalia: et dicitur nasci ex ouo galli cuius puluis dicitur vertere omne metallum in aurum purissimum: vt dicunt quidam alchimiste: et vocatur ille serpens anglice a cocatrice. Basileos Basiliscus

De balo siue balatu dic forte tu balatrones.

De baratro recte formari dic baratrones

¶Hic docet autor quod ista duo nomina baratrones et balatrones idem significant. ¶Hic balatro nis. i. leccator gulosus vel prodigus vel ioculator anglice a ioguler or a gloton Et nota hic quod balatro onis producit illas duas sillabas ba et la. secundum vgu. et cath. et doctrinale: que secundum autorem corripiuntur: vnde predictus versus potest corrigi sic dat balatrones balo baratrum baratrones: et isto solo versu continetur sensus illorum duorum versuum. ¶Hic baratro nis a baratrum dicitur quod est vorago atra. Et est baratro leccator vel gluto: quia omnia baratro. i. ventri committit Balatro Baratro

Unum significant batulus/batus/atque batillus: Batus.

Uas affirmatur batulus quo pruna locatur.

Hic dicit autor quod ista nomina batulus batus et batillus idem significant ¶Hic batus ti. est mensura capiens quinquaginta sextarios vel tres modios: et deputatur tantum liquidis proprie: licet etiam in aliis rebus talis mensura habeatur. Unde componitur cum ad et ablata d: dicitur hic et hec abbatis indeclinabile per omnes casus: qui cum bato diuidit auenas vel aliud. Et a bato dicitur batillus li. vel batulus li. diminutiua. Item batulus est vas ferreum quo ardentes prune siue carbones portantur. vnde in vita sancti Laurentii allati sunt batuli cum prunis ardentibus.

Nam barrin grece graue dicitur esse latine Barrus

Baro baronis grauis/ac autenticus est vir.

Baro
Elephas

¶ Hic docet autor q̄ ista noīa sūt eiusdē significatōis ¶ Hic bar rus ri. qđ dr̄ de barrin grece qđ est graue latine: q2 aīmal graue est. Et a barin dr̄ hic baro onis. i. vir ꝓbus/ grauis et autēticus: et est baro anglice a baroñ. Hic elephas antis dr̄ de elephas gre ce qđ est mons latine: q2 repñtat magnitudinē mōtis. Uñ quidā Corpe tā grandes apud indos sūt elephantes. Ut bene firmares mōtibus esse pares. ¶ Hic elephantus ti. de hic elephas dr̄. De barrus ri. dicitur barrio ris. riui. ire. i. clamare ad modū elephā tum. vñ hic barritus tus. tui. vox elephantis

Ouis

Lanigeras/ vel oues/ balantes/ siue bidentes

Dicimus: eiusdem tot nomina sunt animalis.

Esset in his: si non vitaret ouicula versum.

Lanigera

¶ Hic docet autor q̄ ista noīa sūt eiusdē significatiōis. ¶ Hec la nigera re. q̄ cōponit̄ de hec lana ne. et gero ris. q̄si gerēs lanam. ¶ Hec ouis ouis ui. dr̄ de offero fers obtuli offerre. ¶ Hec ba lans tis. a balo as. dr̄. ¶ Hec bidens tis. componit̄ de bis: ⁊ hic dens tis: q2 binos dētes habet ceteris lōgiores. ¶ Hec ouicula le. diminutiuū de hec ouis ouis oui ouem.

balteus.

Balteus insignes matronas aureus ambit

Hinc auro mixta contexunt serica fila.

¶ Hic docet autor quid sit balte9. Balteus est zona facta ex seri co: cui fila aurea ɔtexunt̄: q̄ dñe et nobiles mulieres vtunt̄: ⁊ de cliat̄ hic balte9 tei. in singulari: sed ī plī īuenit̄ masculini ⁊ neutri gñis: hij baltei: vel hec baltea. ꝭm Uguc. est cingulū militare: sed dictū quasi pendēs q2 ex eo signa depēdēt ad demōstrandū legio nis militaris sūmā. s. sex miliū: sexcētax: sexagita sex: q2 tot cōsti tuunt legionē. Uñ ⁊ balteus dr̄ nō tm̄ qđ cingit̄: sed q̄ etiā bñ ar ma dependēt. vñ balteolus oli. diminutiuū a balte9 a. um. et bal teo ornatus et baltero ris. iui. ire. i. cingere et est actiuū.

Betam/ maguderim/ caulem dic esse secundum.

beta.

Hinc adiectiuum nomen betacius exit.

¶ Hic docet autor q̄ ista noīa beta: maguder̄: caulis sūt eiusdē significationis. Beta est secūdus caulis qui post p̄mā abscisionē

Maguderis.

in eodem trunco nascit̄. ¶ Maguderis ꝭm quosdā est trūcus vel

spẽs oleris.vñ illd Maguderis spẽs olerisvel trunc⁹habet ¶ Hic caulis lis.li.de coaleo les.vel a coalo lis.i.crescere dr. Et ẽ caulis gñalr herba vel olex medi⁹frutex: q̃ vulgo dr tirsus: qr a terra sursũ ascẽdit: ex q̃ tractũ ẽ. Al spãlr qd dã gen⁹ olex caulis dr. qr tirsus illi⁹ampli⁹ceteris olerib⁹coalescit. Itẽ nõ ꝙ a beta dr betacius a.um.nomen possessiuum Caulis.

Signat idẽ bilis: offensaqꝫ: rancor: ꝛ ira: Bilis

Sed ꝓpe bilis est humor fellis amarus.

¶ Hic docet autor ꝙ hec noĩa bilis: offensa: rãcor: ꝛ ira: sũt eiusd sigtionis ¶ Hic bilis lis li.a bis dr.i.fel fellis vel tre sedes vl ex fellis cõmotione ꝓcedẽs amaricatio: et ponit qñqꝫ ꝓ ipo felle: vl ꝓ q̃libet nigro vel malo humore: et qñqꝫ ꝓ ira. ¶ Hec offensa se. dr de offendo dis: qd est facere aliquẽ irasci vel inuenire: cũ ei ad lapidẽ offendim⁹ illũ inuenim⁹. vñ et hec offensio onis. et hec offensa se.i.culpa foris facti: et hoc offendiculũ li.illud idẽ qd culpa: vel illud ad qd pedẽ offendim⁹vel obex vl ipedimentũ ¶ Hic rancor oris a ran dr qd est ira: vel loc⁹ire: et est rancor idignatio dolor: amaritudo mentis: vel fetor: et ꝓpe carnis ex vetustate ꝓuentẽs. et hinc rancidus a.um.i.iracũd⁹: vel fetidus: et amarus ex vetustate: et insipid⁹: ꝛ rancidul⁹ a.um. aliquãtulũ rancid⁹. ꝛ a rancor hec rabies biei ¶ Hec ira re ab vr quod est lingua caldea ignis siue flãma dr. deriuat. et dr ira q̃si vra: qr accẽdit ꝛ inflammat. vñ irascor ris. sum irasci. vñ iracund⁹ a.um. facile irascens: qr accenso sanguine in furorem impellitur Bilis Offensa Rancor Ira.

Ex geminis libris constat mensura bilibris. Bilibris.

¶ Hic docet autor ꝙ hoc nomẽ h et hec bilibris et hoc bre. cõponit de bis ꝛ hec libra bre. vñ mẽsura bilibris ꝯstat ex geminis.i. ex duab⁹libris ¶ Libra est q̃ pficit de duodecim vnciis: et habet pfecti ponderis: qr ꝯstat tot vnciis q̃t mensib⁹annis. et dr libra a liber a.um. qr sit libera et cuncta inter pondera precedentia ꝛ in vno ꝯcludat Libra

Dicunt bifores value gemine coeuntes.

¶ Hic docꝫ autor ꝙ hoc nomẽ bifores cõponit a bis ꝛ fores. Et dñr bifores biforib⁹duplices fores. et hic h et hec biforis et hoc re.i.duplex. vñ Ouidi⁹in scdo meth. Argenti bifores radiabant lumine value. bifores value.i.duplices value ¶ Fores a foris vel foras dr. et declinatur in plurali numero he fores riũ: sed in singulari inuenitur gtĩo huius foris. accusatiuo hanc forem. et di- Bifores Fores.

Valua. cunt fores:qꝛ foris ponūt:et foris aperiunt ⁊ voluūt.vñ hic fora culus li.de⁹qui preest foribus ⁊ eas custodit ¶ Hec valua ue.dr a voluo is.⁊ value sūt ꝓp̄e q̄ interi⁹ voluūt. et sūt duplices et repli

Vulua. cabiles.Vulua dr quasi valua ianua ventris.vl qꝛ semen recipiat vel qꝛ ex ea fetus ꝓcedat.vulua etiā dr sumen suis Et geminus a. um.i.duplex vel duo.vñ gemini dicunt duo simul nati. et non tm̄ duo simul nati:sed et plures simul nati.et dr gemin⁹ a gigno is. genui re genitū tu.in supinis.

Boo Intono:vl resono:reboo:boo:mugio:clamo:

A boo buccella fit:buccula:bucca:boat⁹

De cano de bucca:cū buccino:buccina fiūt

Os oris bucca:minuit quoq; buccula sensum.

Infantū buccas ostilla vel ostula dicas.

Est buccella cibus:quantū semel accipis ore.

¶ Hic in versib⁹ docet autor q̄ sūt verba ꝯuenientia in significatio

Intono ne cū hoc verbo boo boas aui.boare.⁊ ista sūt ¶ Intono as.aui. intonitū intonitu.qd cōponit de in.⁊ tono as.aui.are.intonitum

Resono tu in supis ¶ Resono as.aui.are.et cōponit de re ⁊ sono as.aui.

Reboo. are.sonitū tu.in supinis ¶ Reboo as.aui.are.de re et boo boas

Mugio. boaui boare boatum boatu ¶ Mugio mugis gire.gitū tu.in supinis.⁊ ꝓp̄e boum.vñ hic mugit⁹ tus.tui.clamor vel vox boū.Vñ Ouidi⁹ in de remedijs. Parte sonāt alia silue mugitib⁹ alte. Et querit vitulum mater abesse suum.et cōponit mugio:admugio: cōmugio:obmugio.⁊ est neutrū cū oībus suis compositis.et pro ducūt hanc sillabā mu. ¶ Clamo as.aui.are.ab hic calam⁹ mi.

Clamo. dr.i.clamorē facere sonare:q̄si clamare. vñ hic clamor oris. a quo clamosus a.um. Et nō ꝙ clamo est verbum neutrum:ponit tamē q̄nq; transitiue:sed impꝛop̄e:vt clama illum.i. cum clamore voca illum:⁊ componit.acclamo as.are.cōclamo as.aui.are.reclamo as.aui are.et sūt neutra oīa composita ab eo. ¶ A boo buccella.

Deriuatia a boo. Hic docet autor ea q̄ deriuata sūt ab hoc verbo boo as. ⁊ sūt ista hec buccella le.et est diminutiuū de bucca ce.et hec buccula le.⁊ est diminutiuū de bucca ce.a boo as.dr:folliculus et inflatio Vl bucca est nomen ficticiū:sūptū ex ꝓꝓetate vocis ipsi⁹ rei. et a bucca h bucco onis.i.verbo℞ sator:qui multum loquitur et multum comedit:ꝓp̄e quidē bucco dr garrulus qui loquacitatē oris sui non sensu cunctos exuperet. Itē bucca cōponit cum durus a.um

Duribuccus et dicitur hic duribuccus ci. ille que nunq̄ vult os vel buccam.

aperire hic boatus tus tui:a boo as:dicit.i.sonus bou. ¶ Item a bucca dicit hec buccina ne. Vel dicit a boo as:quia sonat : vel secundum istum autorem buccina componitur de hec bucca ce:et cano is:quia in illa canimus cum bucca.s.sufflando:et inde buccino as.i.cum buccina sonare:et hic buccinus ni.i:clangor buccine. Hugu.dicit quod cano componitur cum buccina et dicit hic buccinen buccininis cum buccina canens. ¶ Construe illos versus. Infantum buccas etc. dic dicas:buccas infantum.i.puerorum esse ostilla vel ostula. Ostillum vel ostulum vtrunque est diminutium de os oris.s. paruum os:et buccella est cibus:accipis.i.quantum potes accipere semel in ore tuo:et est buccella diminutiuum de bucca:et etiam buccula:et est buccula parua bucca. Item bucula pot esse diminutiuum de hic et hec bos bouis et tunc bucula est parua bos: vnde virgilius: in buccolicis. Aut errans bucula campo. Item a buccula hic buccellarius rij id est gluto vel leccator

Buccina.

constructio.

Bucula.

Inter se lituus:tuba:tibia:buccina:distant.

A lituo gracilis sonus exit:grandior illis.

A componenti sortitur buccina nomen.

Lituus.

¶ Hic dicit autor quod ista nomina in generali sunt idem:in speciali tamen differunt scilicet lituus etc. Lituus est tuba gracilis:gracilem sonum emittens. ¶ Tibia bie:est instrumentum musicum quia primum de ceruinis et gruis pedibus et cruribus hinnulorum fieret. Sed postea abusione de vnaquaque re fiebant tibie:et dicitur tibia cirpus vel genus vasculi in modum scrinij ex virgulis textum. vnde versus Tibia dat sonitum:sic portat tibia totum. ¶ Tuba be:feminini generis anglice:a trumpe:legalis erat fistula cantatoria de argento ad quattuor ordinata. versus. Legalis populi tuba:cum clangore vocabat: In bello:castris:festisque: sonora tonabat. ¶ Buccina (secundum istum autorem) componitur de bucca et cano is. ¶ Construe ista nomina lituus:tuba:tibia: et buccina distant.i.differunt inter se: gracilis sonus id est exilis et subtilis exit.i.emittitur a lituo:sed grandior sonus exit illis.i.ab illis.s.tuba:tibia:et buccina:hec buccina ne sortitur id est habet vel percipit:nomen a componenti scilicet a cano is:et hec bucca ce.

Tibia.

Tuba:

Buccina.
Constructio.

Bubo :bubastus:bos:bostar:buccra:buris.

Bubalus.et bulbus.buculus.buglossa.bubulcus

De boue preterea fit bosforus.atque boetes.

bos.

Est bostar statio bouis:est curuamen aratri.

Buris:bubastus:tumidis estvua racemis.

Bos paruus buculus:sed bubalus est boue maior.

Forme consimilis:ac alterius speciei.

Sunt pisces bulbi:seruant armenta bubulci.

Lingua bouina sonat:gramen buglossa vocatur.

Sed cornuta sonant:animalia bucera grece.

Sed via bossforus:est bouis appellata meatu.

Arcteo defixa polo stat stella.boetes.

¶ Hic cōnumerat autor quedā nomina cōsonātia ſm vocem quē
tū differunt inter se ſm rem:deriuata ab hoc noīe hic et hec bos
bouis:p̄mo ponit numerū : post expositionē illoꝝ subiūgēs p̄mo
ergo dicit:ꝙ ista noīa fiunt de bos bouis:scȝ bubo:bubastꝰ ꝛc̄.et
preterea hoc nomen bossforus fit de bos atqȝ boetes : fit de bos.

Bostar ¶ Est bostar ꝛc̄. Hic expoīt p̄dicta noīa sic:hoc bostar arȝ ē statio
bouis.i.boum:scȝ stabulū in quo stant boues:ꝛ sicvidetur bostar
cōponi de bos bouis et sto stas. ¶ Hec buris buris ri:est curua-

Buris mē.i.curuatura aratri. Et dicitur de bos hic bubastus ti:est vua

Bubastus cum tumidis racemis.i.maturis racemis. ¶ Buculus est p̄uus

Buculus bos: diminutiuū de bos bouis:sȝ Bubalꝰ est maior boue.cōsilīs

Bubalus forme:ac ꝑ et alterius spēi. Unde invita sācti Marci dicit̄ traha
mus bubalū ad loca bubali:nec bubalus est idem in specie cū bo
ue. ¶ Bulbi sunt quidam pisces cum magnis capitibus de qui-

Bulbi bus commerorat Ouidius Damus.a.libicis bulbus tibi missus
ab oris. Item quintus seruius dicit Contritus cum melle dabit
medicamina bulbus. ¶ Bubulci.i.custodes boum:seruant.i.cu

Bubulci stodiunt armēta:ꝛ dicitur bubulcus de bus quod est bos: ꝛ ycos
custos:quasi custos bouis:id est boum.vndevirgilius.Tardeve-
nere bubulci ꝛc̄. ¶ Buglossavocatur gramē.i.quedā herba:nam

Buglossa sonat idem quod lingua bouina:dr̄ enim buglossa a bus quod est
bos:ꝛ hec glossa.i.lingua q̄si lingua bouis:vl̄ glossa bouis. Sed

Bucera Bucera sonāt grece cornuta aīalia latine:et dr̄ bucerus a:um:de
bus qd̄ est bos ꝛ ceros grece:qd̄ est cornu latine.vn̄ buceri sūt bo
ues cornuti. vn̄ Ouidius .Lanigeros ꝙ greces armētaqȝ bucera

Armenta pauit.lanigeros greges.i.oues armēta bucera.i.boues.armēta

asit sūt ꝓꝓe collcōnes boum ¶ Sȝ bossoꝛ⁹ ē via appellata meatu vel trāsitu bouis Est enī mare bossoꝛus vbi bos trāsiuit. vn̄ de ipa dcōne ꝯmēoꝛat dicēs Astringēs bossoꝛus vndas. ⁊ ꝯponit̄ de bos bouis ⁊ foꝛos qd̄ ē ferre. Stella boetes stat defixa in arcteo polo. .i. boꝛeali polo. Arctos nanqȝ est stella fixa iux̄ polū arcticū v̄sus ꝑtē boꝛealē. vn̄ arcticus a. um. i. boꝛealis. Est enī pol⁹ duplex. scȝ pol⁹ antarcticus. polus arctic⁹ est in sūmitate spere: et sic directe in boꝛea. Pol⁹ antarcticus est in ifima ꝑte spere. directe in oppo sitū poli arctici: et illi duo poli sunt axes quib⁹ voluit̄ totū celum | Bossoꝛus. Boetes. Pol⁹ arctic⁹. Polus antarcticus.

Est bufo / rana / ranūculus / atqȝ rubeta: | bufo:

Turpis auis bubo / turpissima belua buffo.

¶ Hic docet autoꝛ: ꝙ ista nomia rana: ranūculus: ⁊ rubeta: sunt eiusdē significatōis cū hoc noīe h̄ bufo onis. Et est bufo vilissima rana: fugiens et habitans in siccis caruernis muroꝝ et parietū. ¶ Rana dicit̄ a ran qd̄ est iravnde ⁊ rancoꝛ dicit̄: hic ranūculus li. deriuatiuū siue diminutiuū. ¶ Hec rubeta te. rubus bi. dicit̄: qꝛ in rubis moꝛat̄. ¶ Turpis auis bubo ⁊c. Hic ponit̄ dr̄a inter bubonē ⁊ bufonē: bubo est quedā auis que a sono vocis nomē h̄ȝ de qua cōmēoꝛans Ouidi⁹ dicit. Fedaqȝ fit volucris: vēturi nūcia luct⁹ Ignau⁹ bubo: dirū moꝛtalib⁹ omen. Bufo est turpis rana vt supi⁹ exponit̄ ¶ Cōstrue bubo ē turpis auis sȝ bufo ē turpissima belua. i. bestia. Bubo. anglice a ovvle. Bufo. anglice a toode. | Rana. Ranunculus Rubeta. Constructio.

Res eadem blata / vespertilioqȝ vocata. | Vespⁱtilio.

Hinc de clamare garritu fit blaterare.

¶ Hic vespⁱtilio nis. de vespa dr̄. auis ī vespe volās. Hec blata te. fm̄ vguc. de blafo as. dr̄ qd̄ dā aīal de nocte tm̄ ambulās q̄ ꝯphen sa manū intīgit: sȝ fm̄ istū autoꝛē idē ē qd̄ vespⁱtilio Alii dicūt ꝙ ē gen⁹ muris in s̄btraneis cau̇nis habitās. Blatero as. fm̄ istū autoꝛē de blata dr̄: idē ꝙ clamare ad modū blate vguc. dicit blatero as. dr̄ de hec blafa re. que ē son⁹ rane. Et est blaterare stulte et sn̄ causa loq̄. vel detrectare. vel detrahē. vel trepide aliq̄d ꝓferre. i. metu trepidanci a v̄ba referre vel ꝓferre. qd̄ et balbutire dicitur | Blata. Blatero.

Mercedem cursus bꝛauium victoꝛia donat. | bꝛauium.

¶ Hoc bꝛauiū uij. est hasta vel gladi⁹ ad finē stadij posit⁹: q̄ solebat dari certatim currentib⁹ ꝓ mercede. et dr̄ bꝛauiū q̄si breuis vie p̄ciū vel p̄miū ¶ Vguc. dicit bꝛauiū: laurea: palma: mun⁹: pꝛemiū. cursus. q̄si pauiū. i. ꝑtū ⁊ acq̄situ̇ vi et v̄tute. vn̄ h̄ et hec Bꝛaueta te. qui accipit bꝛauiū mercedē cursus. i. qd̄ ē merces cursus

Bractea. Bracteola

Bractea/bracteola/ tenuissima lamina fertur.

¶ Hec bractea tee. de bracus ci. dicitur tenuissima lamina auri. vnde hec bracteola le. diminutiuum de bractea Et etiam bracteola dicitur campanula aurea: vnde bracteatus a .um. id est bracteis ornatus: secundum vguc. sunt lamina. anglice a plate

Imber.

Imber/hyems/bruma/tribus his res vna vocatur

Sed nomen bruma trahit a breuitate dierum.

Namque brachos grece breue dicitur esse latine.

Fertur humera dies componunt hec duo bruma

Hyems. Bruma.

¶ Ista tria nomina scilicet ymber/hyems/bruma/ idem significant: hic ymber bris. bri. dicitur a greco ymbros ¶ Hec hyems mis. mi. alias hyems grece quod est dimidium latine dicitur: quia tunc breuiori et diminuto vsque ad medietatem vel vltra soluertitur circulo. Et nota quod in hoc nomine hyems non est p. ¶ Hec bruma me componitur de brachos quod est breue: et humera dies: quasi brassos dies: id est breuis dies propter breuitatem dierum qui sunt. Et dicitur bruma matutinale proprie frigus: tempus vero dicitur bruma a breuitate dierum.

brucus.

Brucus/et atelabus/res vna locusta vocatur.

Hec tres etates tria nomina dant animali

Cum breuis est brucus/cum de tellure leuatur:

Dicitur atelabus: postque sit adulta locusta.

Nomine concordi quasi longam dicimus hastam.

Atelabus Locusta.

Ista nomina brucus: atelabus: locusta idem significant. ¶ Hic brucus ci. dicitur a brachos quod est breuis quia cum nascitur breuis est: et de bruco fit atelabus. Et dicitur atelabus quasi alta labens: vel quia est a tellure leuatus vel quia est longus sicut tela. ¶ Hec locusta te. componitur de longus et hec hasta: vnde et eam greci tam maritimam quam terrestrem astaton appellant: et dicunt quod est grillus vel aliud simile. Uel locusta quasi loco sta.

e St canis/et catulus/leporarius/atque molosus

Ni metra peccarent: odorisseccus esset in istis

Ista noīa canis:catulus:leporariꝰ:molosus:odorissecus idē significant. ¶ Hic ꝛ hec canis nis.ni.vniversus doctrinalis. Est hic et hec testis ciuis burgensis et hostis. Et canis ꝛc. Et dr̄ canis de cano nis.cecini ere. ¶ Hic catulus li.diminutiuū de canis:ꝛ sūt catuli ꝓꝓe filij canū:abusiue tn̄ filij aliaꝝ bestiarū. ¶ Hic leporarius rij.de lepos oris dr̄:qꝛ maxime ꝑsequit̄ lepores. ¶ Hic molosus si.magnꝰ canis a molo lis.dr̄ quasi ad molendinū paratus Uel dr̄ molosus a molosia quadā terra vbi optimi ꝛ magni canes abundāt. ¶ Hic odorissecus ci.et tūc mutat̄ q in c..componit̄ de hic odor oris.ꝛ sequor ris.qꝛ odore sequit̄ feras vel bestias quas venat̄. Et nota ꝙ odorissequus ꝓducit hanc sillabā do. sed autor iste corripit eā necessitate metri: et ideo excusat se in ꝑncipio istiꝰ opis:ibi Sed qꝛ dactilici ꝛc. — Canis. Catulus Leporarius. Molosus. Odorissecus

Ether/et ethra/polus/celū/dicatur olympus — ether.

¶ Ista noīa ether ethra:polus:olympus vnū significāt cū hoc nomine celū li. ¶ Hic ether ris.ꝓꝓe est supius elementū.s.ignis ꝛ est nomen grecū:et facit accusatiuū singularē etherē vel ethera: et ille accusatiuꝰ ethera transfert̄ in nominatiuū:et declinat̄ hec ethera re. ¶ Hic polꝰ li.a polio lis.i.ornare dr̄:qꝛ politꝰ est.i.ornatus stellis. Polus etiā dicit̄ extremitas axis. Et est axis linea idealis.i.naturalis:q̄ dirigit̄ a polo artico vsqꝫ ad polū antarticū per meditulliū terre. Uguc.dicit:poli sūt due stelle in capite axis ꝛ dicunt̄ a polliendo quia rotūdi sūt:et ponit̄ quandoqꝫ pro celo qꝛ politū est ꝛ sculptū varijs stellis. ¶ Hoc celum li.dicit̄ de celo as.qꝺ in vna significatione est contrariū ad reuelare:qꝛ celat nos celestia Uel dr̄ celū a celo as.qꝺ in alia significatione idem est qꝺ sculpere vel pingere:qꝛ celū est celatū.i.sculptū vel pictum varijs stellis:Uel ꝯponit̄ celū a casa et elyos qꝺ est sol:quasi casa elyos id est solis. ¶ Et nota ꝙ triplex est celū:aereū:sydereū:et empyreum. Aereum celum est ille locus q̄ est inter terram et firmamētum. Sydereū est vbi fixe sunt stelle in firmamento et planete errantes. Celum empyreū est vbi angeli et archangeli sūt. Et dicitur empyreū ab en qꝺ est in:et pir qꝺ est ignis qꝛ ille locus est totus igneus:videlicet ardens in caritate dei. ¶ Hic olympus pi. dicit̄ de olon qꝺ est totū et lampas quasi totꝰ in lāpade.i.ardens in igne.i.caritate. Uel componit̄ olympus ab olon qꝺ est totum: et fos qꝺ est lux vel ignis ƒm vgucion̄. — Polus. Celum. Nota. Olympus

Est latrina locus/idem catacūba/cloaca — Latrina.

¶ Ista nomina latrina:et catacūba vnū signt cū hoc noīe cloaca ce. ¶ Hec latrina ne.de lateo tes.dr̄.i.ꝑuatus secessus in domo que alio noīe dicitur hec priuata te. Latrina quasi latrans ani.

Catacumba. quia anus.i.culus latrat:et est ethimologia. ¶ Hec catacũba be dr̃ de caco as.qꝛ ibi cacat̃.i.malus humoꝛ vel mala possessio:vel

Cloaca. mala substãtia deponit̃ ¶ Hec cloaca ce.a colo as.aui.are.qꝛ fe ces ibi colant̃.i.purgant̃ ꝛ emittunt̃ ꝛ eliquant̃.vñ hic cloacarius rij.qui eã facit vel purgat.anglice a gũge fermer. Et dr̃ cloaca a cleo es qd̃ est soꝛbere:qꝛ soꝛbet feces illuc defluentes.

Tristegũ Signat idem quasi triste tegens tristega vocata.

Dicunt tristega sunt quedam tricamerata.

Nam stegen grece tectum dixere latine.

¶ Hoc tristegũ gi.idẽ qd̃ cloaca in vna significatiõe:in alia vero est domus habens tres cameras.dicit̃ etiã q̄ arca noe fuit distin cta per tristega:et pducit penultimã ſm istũ autoꝛẽ et plures ali os.vñ doctrinale Añ g/coꝛripis e:sed abest tristega ceteg⁹. Alij di cũt q̄ coꝛripit penultimã: qd̃ pcipit̃ p grecũ ex q̄ cõponit̃. Nam componitur de tris quod est tres:et tegen grece sic telop cui⁹ pri ma sillaba scribitur cum bꝛeui e.vñ quidam dicit Qui tristega le git hic contradicit acheis.i.regis.

Coꝛda Coꝛda/fidis/restis/est funis/funiculusq̄

Est antemna/rudens/amentum iungitur istis

Est a rudo rudens/fidicen fidis/et cano foꝛmat.

¶ Omia ista noĩa fidis restis sũt eiusdẽ significationis cum hoc nomine hec coꝛda. ¶ Hec coꝛda de.dr̃ de hoc coꝛ coꝛdis:qꝛ sicut pulsus coꝛdis est in pectoꝛe:ita pulsus coꝛde ẽ in cithara. ¶ Hec

Fidis fidis dis.di.est coꝛda cithare:et dr̃ de findo dis.fidi findere Fidis ꝯponit̃ cũ cano is. et dr̃ hic fidicen fidicis.i.q̄ cũ coꝛda canit.vñ hec fidicina ne.citharista qui cũ fide canit vel cantat. ¶ Hec restis

Restis tis.ti.i.funis vel qd̃ fit ex funib⁹ ad aliquid trahẽdũ. Et dicunt̃ re stes:qꝛ his rhetia tendant̃:vel qꝛ rates detineant. Et dr̃ restis ab hoc noĩe hoc rhete tis.vñ hic rhetio onis.qui facit vel vendit re=

Funis. stes. ¶ Hic funis ni. a fos quod est lux dr̃: qꝛ funes ante vsũ pa= piri olim invsum luminis fuerũt circũdati terra.vnde funicul⁹ li diminutiuũ:et per compositionẽ hic funãbulus li.q̄ super funem

Antemna ambulat. ¶ Hec antẽna ne est coꝛda capitalis in naui que sursũ dirigit velum:et dr̃ antemna:qꝛ ante se habet aquas. Vel dr̃ an= temna ptica ex qua velum dependit quasi ante amnẽ posita. vn= de Ouidius libro tristiũ. Non tulit antẽnas aura secunda meas Et componitur antemna ne.de ante ꝛ annis nis.ni.i.fluuius vel

aqua. ¶ Hic rudens tis. a rudo dis. di. rudere dr: et rudentes di cunt funes quibus velum sursum trahitur: et dicunt sic ex nimio stridore quē faciūt. Et nota q rudo dis. i. clamare: et ppie est asi norum: et est pma breuis. vñ Ouidius. Ecce rudens rauco sille ni victor asellus Intempestiuos edidit ore sonos. vñ ille versus persij falsus est. Findor: z archadie pecuaria rudere credas. Si eni esset lōga faceret pteritū rusi: sicut ludo dis. lusi: qd nihil est sic dicit vguc. Doctrinale dicit q pma sillaba de rudo indrñs est: sicut rudo pones ceu metra redrūt: qr Persius pducit: vt supra: Et Ouidius corripit in alio loco. ibi vt rudit a scabra turpis asel la mola. ¶ Hoc amentū ti. i. corrigia qua iaculū vibrat: et pijcit vnde amento as. i. iaculū vibrare: hoc amentū fm vguc. est corri gia ligata in medio haste vel lancee: qsi amentū ligatū vel quasi haste aptū. vnde amento as. — Rudens — Amentum

Cantares: et patera: calices: et pocula: crater: — Cantarus.

Ciphus apud veteres: comitantur cornua concha:

Cimbia: vel ciatus: carchesia iungimus istis.

¶ Omia ista noia sūt idē in significatione. s. vas in quo potat vl bibit. ¶ Hic cantarus ri. i. vas vinariū qd cantado deportat cir cū circa in tēplo. ¶ Et patera dr de pateo tes. qr patēs est supi9 ¶ Hic calix cis. a caleo les dr. Solebāt aūt antiq callidā et frigi dā potionē miscere in calice. vñ et calix dict9 est a calida potione: vt ait vguc. ¶ Hoc poculū li. i. potus vel vas quo bibit. vñ marci alis cocus Sceuola tu comedis apud omnes: nullus apud te Al terius gustas pocula: nemo tua Aut tu redde vices: aut desine vel le vocari Turpe qd ē est semp sumere: nilq dare. ¶ Hic craterus dicit vguc. est qd dā vas duas hñs ansas: et est ppie gen9 calicum . i. poculoz: et fiebat pus de cōnexiōe virgaz. vñ hic craticul9 li. di minutiuū ¶ Hic ciph9 fm qsdā dr de cephas grece: qd ē caput la tine: qr totus ɔsistit in capite. i. in rotūditate: qr rotundū vas est: z corripit pmā sillabā vñ vsus doctrinalis. J sup f lōga nisi cposi tiua ciphusq. Sed dicūt q apud veteres pducit pmā sillabā. vñ de cōtēptu mūdi. Insignesq chori cupe ciphiq decori. Cūcta re linquent zc. Sed ego credo q pma sillaba de ciphus est cōis sil laba: qr grecū est z poti9 pma dicēda est lōga q breuis: qr sic scri bit apud eos cyphos. vñ de hec caro carnis dr: et qr veteres sole bant bibere in cornib9 ideo ponit pro vase de quo bibit: et adhuc cornu pro vase habet. ¶ Hec concha che. p quodā vase terreo in uenit vt dicit vguc. et dr de cau9a. um. qr intus cauata est. ¶ Car chesia ppie sunt in cacumine arboris nauis troclee: qsi foramia per que funes trahunt. vnde quedā vasa ad similitudinem illorū — Patera — Calix — Poculum — Epygramma — Craterus — Ciphus — Concha — Carchesia

Trochee
Cimbium
Ciatus

facta carchesia dicunt. Trochee aut sunt vocate qr rotulas habent troclos aut grece rota dicit latine ¶ Hoc cimbium bij. de hec cimba be. dr: qr fit ad modu cimbe ¶ Hic ciatus ti. dicitur de cieo es id est comoueo ues.

Cultellus. Artauos/canipulos/adiunge nouacula/cultros

Cultellos/qz spatas/rasoria iungimus illis.

Neqz spata credas/sic dictos esse spadones

Artauus
Nouacula
Culter
Spata
Rasorium
Spado

¶ Ista conueniut in significatione scz artauus rc. cum isto nomie hic culter tri. tro. vel hic cultellus li. lo ¶ Hic artauus ui. pprie e puus cultellus: cu quo penne aptant qui ponit i pennario iuxta pennas: et dicit de artus a. um. qr artu locu vendicat. ¶ Hic canipulus. i. artauus: qd nomen vulgus imposuit ¶ Hec nouacula le. est rasoriu a nouo. as. qr nouat hoiem. vn illud. Nouacula non ascendet super caput eius. Et psalmista: sicut nouacula acuta fecisti dolu. Ite nouacula dicitur ferreu instrumentu quo solet radi pgamenu. ¶ Hic culter tri. a colo lis. dr: qr anteq falces essent vepres: vites: et arbores: cum cultellis putabant et colebant. vn hic cultellus li. diminutiuu ¶ Hec spata te. i. gladius a spacio dictus: quia fit spaciosus amplus et latus. Uel dr a spatin quod est passio. ¶ Hoc rasorium rij. de rado is rasi radere dr. i. nouacula ¶ Hic spado nis. (sm istu autore) dicitur de hec spata te. qui cu spata abscidit sibi testiculos: vel cuius testiculi absciduntur cum spata. Uguc. dicit spado deriuari de hic spadix cis id est palma: spado. i. eunuchus.

Cophinus Est cophinus/calathus/cu sporta/sportula: corbis

Qualus: quasillum simul istis associandum

Calathus
Sporta
Corbis
Qualus

¶ Omnia ista que hic ponunt ide significat cu hoc nomie hic cophinus ni. Et est cophin9 pprie illud vas quo fimus vel stercora deportant ad terras impinguandas. Un ibi scribit: manus eius in cophino seruierunt: id est ad tale officiu fuerat deputatus ioseph in egipto vt portaret fimu in cophinis. et est grecu. ¶ Hic calathus thi. de calon grece: qd est lignu latine. ¶ Hec sporta ab asporto as. dr quodda genus vasis vimineu vel virgeu. vn paulus i sporta dimissus sum p muru. vn hec sportula le. et sportella diminutiua. Uel sporta dicit a sporto frutice. vnde in quibusda locis texitur. et hic sportarius rij. qui facit sportas. r sportarius a. um ad sportam pertines. ¶ Hic corbis bis. bi. aglice a secle lebe qsi corbis a curuus a. um. dicit. ¶ Hic qualus li. de colo as. dicitur

vasvinariũvimineum:vel de salice per quod mustũ colatur vnde quasillus li.vel hoc quasillum li.lo.

Fiscina/fiscella/quo caseus efficiatur. Fiscina.

Vas est vas lactis mulctrum mulctraleq; dicas.

Quod de mulgere nomen sibi constat habere.

Fiscina ne.a findo dis.fidi findere dicitur vas factũ ex vimine in quo fit caseus. vñ hec fiscinula le.diminutiuũ:hoc mulctrũ tri ꝛ hoc mulctrale lis.sunt vasa in quibus lac colligitur siue mulgetur:et a mulgeo es.dicũtur. Fiscina. Mulctrum

Balteus/et strophium/cinctoriũ/cingula:zona. Cingulum

Ista nomina idem significant cum hoc noie cingulũ li. Hic Balteus baltei. sed in plurali inuenitur hij balteivel hec baltea: et est balteus signum militare. Hoc stropheum id est cingulũ et proprie aureum cum gemmis:quia a posteriori parte:conuertitur anterius:et dicitur de strophos grece qd est ꝯuersio latine. Hoc cinctoriũ rij.ꝛ hoc cingulũ li.de cingo gis.dicunt Hec Zona ne.est cingulum proprie latũ.vnde hic zonarius rij.qui facit zonas:et zonarius a.um.ad zonam pertinens. Cingulũ. Balteus. Stropheum Cinctoriũ Zona.

Sunt ocree/calige/quas tibia portat amictus. Ocrea.

Ista noia ocree calige tibialia calciamenta que suras tegunt: dicte quia crura tegunt: vnde ocreatus a.um.qui ocreas habet. vnde ocrea as.aui.are.induere et est actiuũ cum omibus suis cõpositis: et sũt ocree siue de ferro siue de coreo. Hec caliga ge a calceo as.dicit est calciamẽtũ crurum:siue sit de panno:siue de ferro.Vel caliga dicit de caligo as. quia calige sursũ ligant cum ligulis:vel a callo pedũ dicit caliga. Cal.ga.

Camisiam/simul interulam:rem dicimusvnam Camisia

Additur his alias subitura subuncula: vestis

Ista noia iterula subuncula vnũ signt cũ hoc noie hec camisia Dicitur camisia:quia in ea dormim⁹ in camis id est in castris nostris. Vel dicit sic:quia primũ fiebat de canabo. Unde camisiola le diminutiuũ.ꝛ camisiatus a.um.qui hab;vel indutus est camisiam. Hec Interula le.dicit de interius etvoʋis.qd est hume-

Subuncula — cto as. quia humectant interius per sudorem nostrū vel dicit de interio ris. iui. interire. ¶ Hec subuncula le. de subeo bis. dicit: quia subit ceteris vestibus vel ceteras vestes.

Crudus.

Crudus / crudelis / austerus / et improbus / atrox.
Est ferus / atqꝫ ferox / violentus / acerbus / et acer:
Impius / immitis / seuusqꝫ: molestus: iniquus
Asper: inhumanusqꝫ: tiranuus: siue proteruus:
Toruus: et indomitus: his iungatur qꝫ seuerus
Predictis dirus sociabitur: et truculentus.

¶ Omnia ista nomina sunt idem in significatione ¶ Crudus a. um. de cruor ris dicitur: ꝛ est proprie crudus non coctus quasi cū sanguine: et inde per translationem dicitur homo crudus: quasi non coctus nec sanguine humilis: est enim asper et durus: hic et hec crudelis et hoc crudele. a crudus a. um dicit. ¶ Austerus a. um. et hic et hec austeris et hoc re. in eodē sensu ab auster tri. dicitur. ¶ Improbus a. um. cōponitur de in et pbus a. um. ¶ Hic ꝛ hec ꝛ hoc Atrox cis. de ater a. um. ¶ Ferus a. um. de fero fers dicit. ¶ Hic et hec ꝛ hoc ferox cis. de fero fers dicit. ¶ Siṁr violētus. a. um. cōponit de vi. et lentos grece. qđ est plenū latine. vñ hic et hec violēs tis. in eodē sensu. ¶ Acerbus a. um. de acer dicit hic acer cris. et hoc acre. dicit de acuo is. ¶ Impius a. um. componit de in et pius a. um. ¶ Hic et hec īmitis et hoc īmite. de in et mitis ¶ Seuꝰ a. um. vñ hec seuicia cie. et seuio vis. vire. ¶ Molestus a. um de hec moles lis. dicit: vñ hec molestia ꝛ molesto as. actiuū ¶ Iniquus a. um. componit de in et equus. a. um. Asper ra. um. vnde hec asperitas tis. de aspero as. qđ componit. exaspero as. et sunt actiua. ¶ Inhumanus a. um. componit de in et humanus a. um. ¶ Tirānus ni. no. a tiro grece qđ est fortis latine dicit. vñ hic tirānus nidis. i. crudelitas: et de tirānus hic tirānulus li. diminutiuū: et tirannicus a. um. et hec tirannia tirannie. ¶ Proteruꝰ a. um. de pro ꝛ toruus componit. et est pteruus crudelis valde terribilis. et cōpatur: vñ hec pteruitas tis. et pteruio vis. viui. vire. id est esse vel fieri pteruum superbire crudere ferocitate. ¶ Toruus a. um. de torqueo es dicit. i. crudelis tribilis: qꝛ fit torto vultu: ꝛ cōpatur. ꝛ inde hec toruitas tis ¶ Indomitꝰ a. um. de in et domitꝰ cōponit. ¶ Seuerus a. um. de satis et verꝰ a. um. componit: qui tenet sine pietate iusticiam. qđ dicit seuerus quasi sequēs vera ethimologia est et nō cōpositio. Item seuerus est quidā mons in italia: ꝛ seuerus cōpatur. vñ hec seueritas tis.

(Margin: Austerus. Atrox. Ferus. Acerbus. Seuus. Molestus. Iniquus. Tirānus. Proteruus. Toruus Indomitus Seuerus)

id ē austeritas tatꝭ:rigor vł itegritas iudicij:vel vehemētia vltio-
nis:et seuero as:qđ non est in vsu:sed cōponiƚ asseuero as.i.affir
mare:asserere.perseuero as:ꝑsistere in proposito permanere vñ
perseuerās:et comparatur.vnde perseuerāter aduerbiū:et hec ꝑ
seuerantia cie. ¶ Dirus a:um:de hec dira re:đr que est furia in- Dirus
fernalis:et dira re:de durus a:um:deriuatur et illud de duro as
¶ Truculētus de trux et lentos quod est plenum componitur. Truculētus

Est chorus:atqꝫ cohors:concentus:contio:cetus. Chorus

Dic consorcia:contubernia:dicqꝫ choream.

Turma:phalanx:acies:societur cuneus istis.

Est sexcentorum:sexaginta legio sex.

Ut numerum peragas:super hūc sex milia iungas.

Sed quingentorum:numerum dic esse cohortem.

Conuentus.conuenticulum:manus additur istis.

Istis concilium.vel consistoria iungas:

¶ Oia ista noia sūt eiusdē significatiōis cū hoc noīe hic chorꝰ ri chorus.
qđ est idem qđ societas:ꝓpe tamē chorus est mltitudo in sacris
collecta.đr tñ et similiƚ chorꝰ locꝰ vbi canūt q̄ de choro sūt:⁊ scri-
biƚ cū aspiratōe:sꝫ tūc corripit p̄mā. Itē hētur corus ꝓ quodā vē
to sine aspiratiōe:et tūc ꝓducit primā.vnde Boecius.vt cum p̄-
cipiti glomerantur sidera coro. Sed tunc prima de corus produ
citur:sed pro societate corripitur.vñ in ymno. Quod chorus vatū
⁊c.ibi chorus corripit primā: nam p̄mus pes est trocheꝰ. ¶ Hec cohors.
Cohors tis:đr de cohortor ris. Et est cohors proprie multitudo
rusticorū. Castrū multitudo militum. Cohors maior cōtinet quī
gētos viros.cohors mīor cōtinet trecētos. ¶ Concētus tus.tui: concentus.
de concino nis. ¶ Hec concio de cōcio cies:ciui:cire:vł de concio concio.
cis:ciui:cire:q̄rte cōiugationis.i.cōmouere vł cōuocare.vñ cōcio
nor aris:verbū deponēs.i.populū alloqui. Hic cetus tus: tui: de
coeo is coiui ire đr. Hoc cōsorciū cij:de cōsors tꝭ:đr hoc. Cōtuber cōtuberniū.
niū nij:de hec taberna ne. Vñ hic cōtubernio onis:sociꝰ:ꝭ et hec
cōtubernał lis:idē:et mobiliƚ declinaƚ.hic ⁊ hec cōtubernalis et
hoc le:hec chorea ree:a coro hec. ¶ Turma me:a turbo đr et dif Turma.
fert turma ab ala. Ala ꝓpe est societas trigīta militū:turma tri-
gīta peditū:vñ hec turmella le:diminutiuū.hec ¶ Phalāx gꝭ vł hec Phalanx.

cuneus. legio. conuentus. Manus. consilium.

phalãga ge: lingna macedonũ dr legio: vñ phalãgarius a: um id est legionari⁹. s. de phalãga exñs vel ad phalangã ptinẽs. ¶ Hic Cune⁹ nei: a coeo is: . i. collecta invnũ militũ vł peditũ multitudo ¶ Hec Acies ciei: ab acuo is: dr: et habz tres significatiões vt pz ibi. Est acies belli: cultelli: vis⁹ ocelli. ¶ Hec Legio onis: fei gener ſ dr a lego gſ: qr legebãtur. i. elegebãł q̃ deberẽt eẽ de legiõe. Uel legio dicebał a lex gſ. qr lege ĩ castris se habebãt: vł lege seu in legiõe dispositi erãt Et sũt in legiõe sex mylia: sexcẽti: sexagita sex. ¶ Hic ꝯuẽtus tus tui: de cõuenio nis cõueni ire dr. Hoc Cõuẽticulũ li: ꝛ h ꝯuẽticul⁹ li: ambo diminutiua de cõuẽtus. ¶ Hec Man⁹nus nui: invna significatione idem est qd societas: ꝛ tũc de munio nis dr: vel de mun⁹ neris. ¶ Hoc Cõciliũ lij: sine s. i. collectio sapiẽtũ: ꝛ pcipue epõrum vel eccłasticorũ: ꝛ etiam alioꝝ. vt regũ ꝛ magnatũ suorũ: ꝛ cõponił de con: ꝛ hoc ciliũ lij: q̃dã silitudie illoꝝ. qr sicut cilia iũgũł ꝛ cũ o cuł q̃escẽ cupiũt: ita quoqꝫ cõcordił iũgunł hoĩes in ꝯsilio vł ꝯsistoriũ rij: a ꝯsisto tis deriuał.

Cimbalum

Cimbula: campana: nola: tintinabula iungas.

campana.

¶ Ista q̃tuor nomina in significatiõe. ¶ Hoc Cimbalum li: a ciendo dicitur: proprie instrumenũ musicum quo populus accipił id ẽ aduocał. ¶ Hec campana ne: dr a cãpania nie: prouincia: q̃a eiusvsus primũ ibi repertus est. ¶ Hec nola le: dr de nola q̃dam ciuitate campanie: vbi prius inuenta fuit. Et est nola illud tintinabulũ quod appenditur collis canũ vel pedibus auiũ: vel illud qd appendił frenis: ꝛ pectoribus equoꝝ vt cũ q̃dã sonitu incedãt id est vadãt vel eant equi: vñ hoc tintinabulũ li: a tinnio nis: niui: ire: dr: quod alio noĩe dicił tonabulũ li: a tono as: aui: are.

Campus.

Campus: agellus: ager: rus: ortus: et ortulus. aruum

Quem colit assidue. venit ortolanus ab orto.

Ager. Rus. Ortus. Aruum.

¶ Ista noĩa idẽ signt h Cãpus pi: dr a cami grece qd est breue et hũile: et inde h cãpul⁹ li: ꝛ h cãpell⁹ li: ãbo dĩnutiua. ¶ Hic Ager gri ab agis dr: vñ h agellul⁹ li: ꝛ h agell⁹ li: dĩnutiua: ꝛ h agellari us rij. i. rustic⁹ vł custos agri. ¶ Hoc Rus rurſ a ruo is dr. Uñ hoc rusculũ dĩnutiuũ. i. pũ rus: ꝛ h rustc⁹ ci: ꝛ hec rusticia cie: ꝛ rusticus a um: ꝛ pt dici a loco. s. opari⁹ vł qr rure morał: ꝛ colit rus qd aũt dr rustic⁹ q̃si rurſ custos: etimologia ẽ ꝛ nõ ꝯpõ. Hic ort⁹ ti ab orior rerſ vł rirſ diriuał qr sp ibi aliq̃d orił puta herbe ꝛ olera: et hic ortul⁹ li: dĩnutiuũ: vñ ortul⁹ iste breuis mitia poma gerit: vñ h et hec ortilio onis: ꝛ h ortolan⁹ ni: custos orti: vł cultor. Hoc aruũ ui: ab aro as: aui: re: qr ad arãdũ aptũ: vñ hoc aruiolũ: ꝛ hoc aruulũ diminutiua: hic ortulan⁹ ni: de hic ortus ti: vt predicił.

Vela. vel aulea. cortine sunt anabrata. Velum.

Cortine limbus peripetasma vocatur.

Dicimus aulea que dependuntur in aula.

Cum ana sursum batim gradus hinc anabatrum.

¶ Ista noīa idem significāt. Hoc velū develo as. i. tego gis. Hoc auleū lei: ab hec aula le: qꝛ solet depēdi in aula. ¶ Hec Cortina ne. de coreū rei: dicit̄. ¶ Hoc anabatrū tri: componit̄ de ana qꝺ est sursū: ꝛ batrū gradus quia sursū gradit̄ et extenditur. ¶ Hoc peripetasma tis: penultima correpta: peri componit̄ cum petasma: quod est velum vel tentoriū: vel cortina. Vel potius quelibet adiectio ei in circuitu facta. vnde proprie peripetasma dicitur superior pars in cortinis que depicta est: improprie tamen dicitur peripetasma limbus cortine sicut hic. Hec catholicon.

cortine. Anabatrum Peripetasma

Certamen: lites: rixas: et iurgia vites. Certamen.

Est contentio: vel dissensio. litigiumqꝫ.

Assit agonia. que coniungatur agoni.

¶ Ista noīa consignificant vnum. Hoc certamē nis: de certo as. Hec lis tis: a limes mitis deriuatur: et dicitur lis a contentiōe limitis qui agros diuidit: et inde litigo as. i. contēdere: litē agere ex quibus videtur esse cōpositū: vel pōt esse etimologia: litigo litē ago. ¶ Hec rixa e: a ringo gis: vnde hec rixula le: et rixor aris et rixosus sa: sum. ¶ Hoc iurgiū gij: et hoc iurgamē nis: in eodē sēsu: dicit̄ a iurgor aris. Et est iurgiū gij litigatio vel verberatio ꝺm vguc: vel pap̄ iurgiū dr̄ cōuitiū cā litis. ¶ Cōtētio nis: de cōtendo dis: dicit̄ hec dissensio onis: a dissentio tis: dissētior tiris. ¶ Hoc litigiū gij: a litigo as: vnde litigiosus a: um: q̄ litigat. vel potius de quo litigat̄: vt ista terra est litigiosa. i. de qua litigatur ¶ Hec agonia nie penultima ꝓducta ab agon onis idē qꝺ agon. Vel agonia. i. fiducia: victima. vel hostia: hic agon onis: ab ago agis id est certamen pugna.

Rixa. Iurgium Contentio. Litigium. Agonia.

Est coma: cesaries: crinis: pilus: atqꝫ capillus. Coma.

Cedo cesariem: maribus facit appropriatam.

Fit de como coma: mulieribus appropriata.

Anterior capitis pars crinis densa vocatur

Posterior capitis pars cirrus densa pilorũ.

Dicitur hinc cirrus: quia cirrum gestat alauda.

Est iuba cornipedis: porcorum seta vocantur.

coma. ¶ Ista noĩa que hic ponũtur significãt vnũ ꝛ idẽ vt patebit in eorũ expositiõe. ¶ Hec coma me: de como mis. i. crinis: sed ẽm istũ autorẽ est ꝓprie mulierũ: qꝛ sepe comũt comas suas. Scd̃m autorẽ Grecis. Coma est ꝓprie crinis q̃drupedis colubri: vnde ponit drñam inter illa noĩa sic. Est coma quadrupedis colubri: iuba siue leonis. Cesaries hoĩs: crinis ꝓprie mulieris. Et dꝛ coma de

cesaries. como mis. ¶ Hec cesaries ei: a cedo dis dꝛ: et ẽ ꝓpꝛe viroꝝ: decꝫ ei

Pilus. virũ esse tonsum et non mulierẽ. ¶ Hic pilus li: ab hec pellis lis li: qꝛ a pelle procedit Itẽ pilus dꝛ instrumẽtũ cũ quo tondit᷑ et teritur in pila: sꝫ pilus pro instrumẽto primam producit: aliter eaꝫ corripit. vñ vsus Qui terit est pilus: pilus est in fronte capillus. Item hoc pilũ li: quoddã genus teli et est romanorũ et tũc dꝛ de pello: quia pellit᷑. i. emittit᷑ et torquetur: et producit primã vnde lucanus in primo. Signa pares aquilas et pila minantia pilis. Itẽ hoc pilũ est rasoriũ et ꝓducit primã. vñ quidã. Ad tactũ pili: mille ruere pili.

capillus. ¶ Hic Capillus li: dꝛ de hoc caput tis.

crinis. Hic Crinis ni: de cerno nis: dꝛ: et sunt prope crines mulierũ: sic dicti qa crinibus a viris discernãtur: et ita quantũ ad vocẽ descendit crinis a cerno. sꝫ quantum ad significationẽ potius a discerno nisi.

cirrus. ¶ Hic Cirrus ri. i. crinis vel plicatura capilloꝝ: et dꝛ a cirrin qd̃ est tondere: qꝛ aptus est tõderi: propter sui lõgitudinẽ.

Jubs. ¶ Hec iuba be: a iuuo as: dꝛ: et est iuba crinis equoꝝ ꝛ alioꝝ aĩalũ irrationabiliũ: ꝛ iuba dꝛ crista q̃ supponit᷑ galee: vel ꝓpter notitiã vł fractionẽ ictuũ. Inde iubatus ta: tum: ꝛ iubosus a: um: plenus et abũdãs iubis

Seta. ¶ Hec Seta te: a sus suis qꝛ: a sue ꝓcedit: vel a suotis quia valet ad suẽdum: vnde setosus a: um. i. plenus ꝛ abundãs seta: vñ hec setositas tatis: ꝛ ꝯponit᷑ seta cũ in et dꝛ inseto tas.

Laurea. Laurea: crinale: sertum: diadema: corona

Addas aureolam: quia paucis sit data dictam.

Et duo q̄ demat credo diadema vocatum.

Finem: principium: sicut facit omne rotundum.

¶ Ista noīa sūt eiusdē sigtiōis. Hec laurea ree. a laurꝰ ri. dr. Hoc Laurea
crinale lis. a crinis nis. dr. Hoc sertū ti. de sero. i. corona de flori Sertum
bꝰ insertꝭ et piūctis fcā. iū hoc sertulū li. diminutiuū: ꝛ sertatꝰ a. um
cū serto ornatꝰ vl' coronatꝰ. Hoc diadema tis. ꝯponit' de dia qd ē Diadema.
duoꝝ demo mis. qꝛ duo demit. s. pncipiū ꝛ finē. Et nō ꝙ oē rotun
dū et oē corpꝰ spericū vel circulare pōt dici diadema eadē rōne q̄
duo demit. s. pncipiū et finē. Hec aureola le. de hec aurea ree. dr Aurea.
aurea ree. est pmiū subſtale. s. visio diuina. Aureola le. ē pmiū ac Aureola.
cidentale: qd debet' virginibꝰ / martiribꝰ / et ꝯfessoribꝰ / et ceteris

Vt tendo genere dic currum: curriculumqꝫ Currus.
De veho vehiculū quod versibus est alienum
Horum dic species ea: que subscripta sequuntur
Redas: quadrigas: carpenta vel esseda: bigas:
Istis pilentum: sarratum: iunge liburnum.

¶ Hic ponit synonyma in gnāli ꝛ postea in speciali. In generali
sūt ista. ¶ Hic currꝰ rus. rui. de curro ris. dr: h curriculꝰ li. dimi- Currus.
nutiuū de currꝰ. ¶ Hoc vehiculū li. de veho is. dr. Et nō ꝙ vehicu Vehiculū.
lū nō pōt stare in v̄su: qꝛ hꝫ q̄ttuor breues imediate seq̄ntes: et iō
dicit autor ꝙ v̄sibꝰ ē alienū excusādo se qꝛ posuit hoc nomē in v̄su
in q̄ stare nō pōt rcē ¶ Deiñ ponit autor synonyma in spāli q̄ ꝯti
nent' sub gn̄e currꝰ: et sūt ista. Hec reda de. ꝛ dr de redo dis. Hec Quadriga
q̄driga ge. cōponit' de q̄ttuor. et hoc iugū gi. s. currꝰ a q̄ttuor eq̄s
tractꝰ sicut biga cū duobꝰ: et triga cū tribus equis tractꝰ currus.
¶ Hoc Carpētū ti. de carpo pis. dr qd dā genꝰ curruū. qd aūt car Carpentum.
pentū dr q̄si currus pōpatus qꝛ in pōpis solet haberi potiꝰ videt'
eē ethimologia ꝙ ꝯpositionis ostēsio. vñ hic carpentariꝰ. rij. qui
facit vel ducit carpentū dicit' tñ generalit' omīs artifex lignarius
carpētariꝰ. vñ hic carpētariolꝰ li. diminutiū. ¶ Essedū di. ē spēs Essedum.
currus et tm̄ in plurali: et sılr pilentū: et petorīū. vñ Oraciꝰ Esse-
da festinant pılēta: petoria naues. ¶ Hoc pilentū ti. de hic pilus Pilentum.
li. qd ē instrumētū terēdi dr ¶ Hoc sarratū ti. genꝰ currꝰ firmissi Sarratum.
mū ad portādū ligna ꝛ lapides. hoc liburnū ni. de liburnꝰ ppl's dr

Testudo / cithara / chelis / et lira dicitur vnum. Testudo.
A cithara citharizo venit: simul et citharedus:
Hinc liricum carmen. liricen lira cum cano format

Pollice tango liram: facio cum vomere liram.

Deliros inde fatuos censere solemus.

Et delirare discordes inde feruntur:

Cithara. Chelis. Lira.

¶ Ista nomina vnū et idem signt. Hec testudo nis. anglice an harpe. vñ Virgili⁹. Ipse cana solans egrū testitudine amorē: ⁊ dr̄ de hec testa te. vl ſm q̄sdā de tāgo gis: q2 de tacto sonū facit. ¶ Hec Cithara re. vñ citharo as. ludere in cithara. ⁊ hic citharedus di. i. citharista. ¶ Hec chelis lis. li. de chele que vocat brachiū scorpionis dr̄. ¶ Hec Lira re. de liros grece dr̄. i. dulcis latine. vñ liricus a. um. i. dulcis in sono: vt lira. vñ ⁊ liricū carmē dr̄ illud vbi diuersa metra colligant. vñ v̄sus. Carmina sūt lira si dissona sūt ibi metra. et hic liricen nis. componit de hec lira re. ⁊ cano is. Et est liricen ille qui cantat cū lira. ¶ Et nota hic drñam inter lira cuius p̄ma corripit: et lira cuius prima ꝓducit. Lira cuius p̄ma corripit est idem q̄d cithara: et lira cui⁹ p̄ma ꝓducitur est idē q̄d sulcus. vnde delirus a. um. i. fatuus et stultus: ⁊ deliro as. i. errare: discordare Item habet deliro as. cuius media corripit et tunc deriuatur de hec lira re. pro cithara ⁊ hoc melius ponitur pro discordare. sed deliro as. cuius media producitur melius ponitur pro errare vel deuiare. vnde v̄sus. Deliro discordo: deliro deuio dico. et sic patet differentia inter ea.

Ambigo. a Ambigit/et dubitat/et fluctuat/hesitat/heret:

Necnon predictis mussat cū mussitat horret:

Dubito. Hesito. Musso. Mussito. horreo.

¶ Omnia ista verba idem signt. Ambigo gis. cōponitur de am ⁊ ago gis. interposita b. Dubito as. de dubius a. um. Fluctuo as. de fluct⁹ tus tui. ¶ Hesito as. aui. frequētatiuū formatū ab vltimo supino istius freqntatiui heso as. aui. are. hesatū tu. v in o. ⁊ a lōga mutata in i breuē fit hesito as. et heso as. format ab vltio supino istius verbi hereo es. hesi re. hesū hesu mutatur v in o. fit heso as. aui. are ¶ Musso as. aui. id est dubitare vel cum silencio murmurare et dicit mutio tis. tiui. tire. i. murmurare vl velle loq̄ et non audere: vel loqui non audenter. vñ psius. Men mutire nephas ⁊c̄. men. i. mene. ¶ Mussito as. frequentatiuum de musso. ¶ Horreo es. horrui ere. car3 supinis quod in duabus significationibus inuenitur: vt patet per hos versus. Horreo pro vereor: reperitur et horreo sepe. Idem quod terret significare solet.

domus. Est domus/atq3 doma/presepe/domūcula/tectum.

Edes: edículas: habitacula: vel stationes.

His pastoforium: magale: tuguria iungas.

Atqꝫ mapale: casa sit ipepis mansio iuncta.

¶ Ista noīa sunt eiusdē significationis cum hoc nomīe hec domus: quod secundū secundā declinationē per omnes casus declinatur absqꝫ datiuo et ablatiuo pluralibus in quibus declinatur secundū quartā tm̄: dicitur enim domibus et nunq̄ domis nominatiuus tamen et vocatiuus plurales et singulares. scꝫ dome et domi non sunt in frequētivsu secundū secundā declinationē: similiter ablatiuus singularis secundū quartā: scꝫ domu. versus. Tolle. me. mi. mu. mus. invariādo domus. Et de domus dr̄ hec domūcula domūcule diminutiuū: ⁊ dicit̄ dom⁹ de doma tis. quod idē est grece quod domus. ¶ hoc Presepe pis. de pre ⁊ sepio. pis dr̄ ¶ hoc Tectū ti. de tego gis. dicit̄. ¶ hec edes dis. vnde hec edicula le. diminutiuū. ¶ hoc habitaculū li. de habito as. dr̄. ¶ hec stacio nis. de sto stas dr̄. ¶ hoc pastoforiū rij. i. casa pastoꝝ. ⁊ dicitur de pastor et foris aduerbiū. qꝛ foris scꝫ in cāpis fit pro pastoribus: vel de pastor ⁊ foros quod est ferre qꝛ fert pastores. ¶ hoc Tuguriū rij. de tego. gis dicit̄. ¶ hoc Mapale lis. de manus et hic palus: quia fit de manibus et palis infixis terre. ¶ hoc magale lis. de man⁹ et ago gis. Vel fm̄ Jsidoꝝ. magale lingua punica casa pastoꝝ. ¶ hec Casa se de cado dis. qꝛ cito cadit vi ventoꝝ ¶ Cōstrue illū versū atqꝫ mapale et casa sit mansio iūcta ipepis i. illis paruis ppl̄s qꝛ ꝯuenit paruis hoībus. Domus. Domuncula. Pastoforiū. Mapale. Magale. Constructio.

Est hera: vel domina: mulier: matrona: virago. Hera

¶ Ista noīa ꝯueniūt in significatōe. cū hoc noīe hec dn̄a ne. Hec hera re. de hic her⁹ri. dr̄ et facit dtm̄ et ablatiuū plurales in ab⁹ vt herab⁹: vt dn̄abus: et dr̄ herus de her grece qd̄ est terra latine ¶ hec dn̄a ne. vn̄ hec domicella le. diminutiuū. hec mulier ris. a mollis dr̄. ¶ hec matrona ne. de mat̄ tris. dr̄ et matrona dr̄ q̄ iaꝫ nupsit et genuit: q̄si mater nati vel natoꝝ: vel qꝛ iam pōt fieri mater: vn̄ hic et hec matronalis ⁊ hoc matrōale. ¶ hec virago ginis dr̄ q̄si viriliter agēs: et sic supponit ꝓ qualibet nobili muliere: et componitur de vir et ago gis. fm vguc. Domina. Matrona. Virago.

Doctor: et instructor: monitor: pedagogus: ⁊ autor Doctor

Corrector. papas. didascolus. atqꝫ magister.

¶ Ista nomia idem signt cum hoc nomine hic doctor ris. ⁊ dicit̄

Instructor. de docco ces. Hic instructor ris. de istruo is. hic Monitor ris. de
Pedagogus moneo nes. ¶ Hic pedagog⁹ gi. cōponit de peda: qd ē pene: et go
gos ducere. et ē ꝓprie pedagogus ille qui ducit pueros ad studiū
Hic autor ris de augeo es. dr: hic autor oris. de aueo es. i. ligare
Papas. qr ligat metra pedib⁹. Hic corrector ris. de corrigo gis. rexi rige
Didascolus. re dr ¶ Hic papas papantis est idē qd doctor vel magister. vnde
Magister. Juuenalis pregustet pocula papas. ¶ Hic didascolus li. a di da
scoverbo greco idez qd doceo latine. ¶ Hic Magister tri. de ma
gis et sterion qd est stacio dicit et non de maior vt vguc. placet.

destruo. Destruo/desolor/populor/consumoq: vasto

Diruo/dispergo/subuerto/dilapidoq:

Dissipo: predictis pariter demolior addes.

¶ Omnia ista verba sūt eiusdē significatiōis cū hoc v̄bo destruo
is. destruxi ere. qd ꝯponit de de. et struo is. Desolor verbū depo-
Populor. nēs de de. et solor aris. ¶ Populor aris deponēs qd inuenit ac
tiuū populo las. vn̄ Virgili⁹. Populatq ingentē farris aceruū.
Gurgulio: et dr de populus li. Cōsumo mis. de con et sumo mis.
Vasto. Vasto as. aui. are. actiuū. devastus a. um. vn̄ deuasto as. de de. et
vasto as. Diruo is. actiuū de dis et ruo is. Dispgo gis de dis et
spargo gis sparsi gere. Subuerto tis. subuerti tere. de sub et ver
Dissipo. to tis actiuū. Dilapido as. de de et lapido as: ¶ Dissipo as. ui. re
de dis et sipo as. i. spargere: et proprie escam gallinis: et est dissi
Demolior po actiuū. ¶ Demolior ris. deponēs de de. et molior ris cōponi-
tur. Et dicit tinea demolitur vestem. i. destruit vel corrodit.

dumus. Hic dumos/fruticesq/rubos/arbusta: frutecta.

Hecq rubo dictas bufones credo rubetas.

Arboris et fruticis loca: sunt arbusta: frutecta.

Que crescunt instar fruticis/fruticare feruntur.

¶ Ista noīa sunt eiusdē significationis cū hoc nomie hic dumus
mi. Et est dumus spina vel poti⁹ spinaꝝ collectio. vn̄ dumosus sa.
sum. i. plenus dumis. et hoc dumetū. i. locus vbi dumi crescūt. Et
dumo as. aui. are. i. spinare. vn̄ dumeo es. i. eē vel fieri dumosū vl
spinosū. a quo dumesco cis. inchoatiuū vt iste ager dumescit. i. in
cipit esse dumosus: et est dumus primū. ¶ Hic frutex cis a fruor
Frutex. ris. vel fruges. dicit densitas virgularū vel paruarū arborum vel

spinar. Un̄ hoc frutectū ti. vel fruticetū qd idem est ꝙ locus dici turvbi frutices crescūt. Item a frutex frutico fruticas ⁊ fruticor aris. verbū deponens in eodē sensu. i. frutices emittere vel multiplicare pullulare crescere admodū fruticis ¶ Hic rubus bi. i. dumus. et dr rubus quasi rubeū habens fructum. vnde hoc rubetū ti. locꝰ vbi rubus crescit. et hec rubeta: id est rana vel bufo que habitat in rubis. ¶ Hoc arbustū ti. ab arbore dicit̄ et est locus vbi arbores crescūt: et pro hijs qn̄qꝫ ponitur et p̄cipue nouellis. Arbustum eni qn̄qꝫ dicit̄ arbor nouella ⁊ tenera in qua insertio fieri potest: et dicit̄ arbustum quasi arboris statio. Rubus. Arbustum.

Diuicie/vel opes/censusqꝫ/pecunia: gaze. diuicie.

Res/et proprietas/hinc proprietarius exit.

Est opulentia: vel possessio: peculiumqꝫ.

¶ Ista nomina sūt eiusdē significatōnis cū hoc noīe hee diuitie arū. et dicit̄ h ⁊ hec diues tis. vnde diuitiosus a. um. plenus diuitijs. ¶ Opes in plurali numero. i. diuitie: cuius nominatiuꝰ singularis deficit: et est nomen diuersimodū aliud in singulari ⁊ aliud in plurali. In singulari opis opem ab ope. est auxiliū/ tutela/ studiū/ vsus. Sed opes in plurali diuitie. Inueitur tn̄ qn̄qꝫ in singulari pro diuicijs et in plurali pro auxilio. Un̄ opulentus a. um id est plenus opibus: et de opulentus hec opulencia cie. i. plenitudo vel habūdancia opū: Hic census census cēsui de censio cēsis dicicitur. ¶ Hec pecunia pecunie et hoc peculiū lij. de pecus cis. dr. ¶ Hec gaza ze. i. diuicie thesaurus. vnde hec gazula le. ⁊ hoc gazetū ti. vel gazaretū ti. id est expositoriū: quod et pro ipsa gasa inuenitur. ¶ Hec res rei de reor reris dicit̄: et sunt proprie res quas sola rei estimatiōe ⁊ intellectu cōprehēdimꝰ vt incorpalia. alia vero corpa appellant̄. Item qn̄doqꝫ dicuntur omnia que in nostro iure existunt. Unde hec regula le. diminutiuū ¶ Hec ꝓprietas ꝓprietatis de proprius a. um. dicit̄. Unde hic proprietarius ꝓprietarij. ille qui habet ꝓprietatem rei. Hec possessio onis de possideo possides dicitur. Opes. Pecunia. Gaza. Res. Propetariꝰ.

e Sca/dapes/epule/cibus/atqꝫ cibaria/pastus Esca.

Pabula sunt etiam conuiuia: victus: et esus.

Jantamur manc: iantacula dicimus inde.

Sed contra somnum veniunt obsonia cene.

Atqꝫ die medio dat prandia debitus ordo.

Dapes. Cibus. Esus. Jantor. Obsonium Cena.

¶ Oia ista noia sūt eiusdē sigtionis cū hoc noie hec esca ce. Et dr de edo is. vñ esculent9 a. um. plenus et abūdās escis. vñ hec esculentia cie. plenitudo et abūdātia vel copia escaꝝ. et ꝯponit inesco cas. interpascere. ¶ Hec dapes vel pis. pis. pi. pem. a dape. a do as dr: sed ntūs singularis nō est in vsu. et sūt dapes nobilium. et epule puatoꝝ: vel dapes deoꝝ: epule hoim: et de dapes hic ꝛ hec dapsilis et hoc le. id ē largus et pcipue in cibis. ¶ Hic cibus bi. de capio pis. dicitur: vnde cibos9 a. um. plenus cibus. ꝛ hoc cibarium rij. vas ad deferendū cibos: et hoc cibariū rij. et a cibo as. aui. are. Hic pastus de pasco cis. hoc pabulū li. silr de pasco cis. dr. hic Esus sus. sui. de edo es. edi re. esum su. vel estum tu in supinis. ¶ Jantor aris. vel ianto as. deriuat de iano qui est de9 pncipij. i. comedere añ prādiū: soluere ieiuniū añ prādiū. vñ iātaculo as. et iamtacular aris. depones. i. iātari. Hoc obsoniū nij. de ob ꝛ hic sōnus ni. qui ꝯtra somnū sumit. Hec cena ne. de cenon grece qd est cōe latine dicit: hoc prandiū dij. de prandeo des dicit.

equus.

Est sonipes: vel equus: ferus: equiferusqꝫ. caballus.
Istis cornipes. simul emissarius insunt.
Est manui mannus. dextre dextrarius aptus.
Rede vectores. nos dicimus esse veredos.
Quadrupedes dictis poteris adiungere si vis.

Sonipes. Equiferus Caballus. Cornipes. Emissarius. Mannus. Dextrarius. Ueredus.

¶ Ista noia sunt eiusdē significatōis cū hoc noie hic equus qui. Et dicit equus ab equus equa equū qꝛ eque currit. et inde hic et hec eques tis. i. miles: et equitissa. i. vxor militis ¶ hic Sonipes dis. de sonus ni. et pes pedis: qꝛ facit sonū in pedib9 gradiendo. ¶ hic Ferus de fero fers. hic Equifer9 ri. i. equus fer9: cōponit de equus et fer9. hic Caballus li. dr de cauo as. qꝛ cauat terrā pedibus ambulādo. ¶ hic Cornipes dis. de cornu et pes dis. qꝛ hꝫ cornutos pedes. ¶ hic Emissarius rij. equi qui emittunt ad currendū libere int equas: vt pcreant pullos ¶ hic Mānus ni. equ9 qui ducit in manu alicui9. ꝛ dr de manus. ¶ hic Dextrarius rij. idem qd man9 a dextra: qꝛ in dextra manu dr. ¶ hic Ueredus di. ꝑprie ē equus qui vehit redam. ꝛ componit de veho is. vexi re. et hec reda de. hic quadrupes dis. de quattuor ꝛ pes dis componit qꝛ habet q̄ttuor pedes.

eunuchus. Dicimus eunuchos. castratos. atqꝫ spadones

Sic metrum sineret ementulatus inesset.

¶ Ista noīa habent vnā et eandē significationē cum hoc nomine hic eunuchus chi: et dr ab eu qđ est bonum et noys mens: et icos custos q̄si bone mētis custos. ¶ Castrat⁹ a. um. de castro as. aui. are. ¶ Hic Spado nis. de hec spata te. dr: vel de spadix ꝯm vguc. ¶ Hic Emētulatus ti. vel emētulat⁹ a. um. est ille cui⁹ mētula est abscisa. Uel emētulatus dr ille qui est extra mentulā positus id ē qui non habet potentiā coeundi. ¶ Et nota ꝙ hec dcō ementulatus non pōt stare inversu: qr ista sillaba tu est breuis: et stat inter duas lōgas: et iō autor se excusat dicēs Sic metrū sinerz. ¶ Cōstrue sic ꝑ et emētulat⁹ incēt istis dcōib⁹: si metꝝ sineret. i. pateret

Eunuchus. Castratus Spado. Emētulatus. Constructio.

Uocibus hic sensus verbalibus accidit vnus.

Coniecturo / reor / vel coniicio / vel opinor

Autumo / coniecto / vel suspicor / estimo credo:

Cōiecturo

¶ Unus sensus. i. vna significatio. accidit. i. ꝯuenit. his vocibus ꝟbalib⁹. i. his ꝟbis. ¶ Cōiecturo as. aui. are. et dr de hec ꝯiectura; re. Reor ris. rat⁹ sum. rei ꝟbū depones ¶ Cōiitio is. eci. re. cō iectū tu. in supinis: cōponit de con. et iacio cis. ieci. re. a mutata i i. et sic coniicio scribit cū duplici i. añ cio. Opinor aris. deponēs. vñ hec opinio nis. ¶ Autumo as. aui. are. cōponit de ab et timo qđ est mens. b mutata in v. et i. de timo mutata in v. dicit Autumo as. et non autimo. quia nusꝙ reptitur sic scriptū apud autores Catholicō ponit etiā autumo et nō autimo. qđ ꝑcipitur per hoc: ꝙ autumo ponit post istas dictiones Autor et autoritas. ꝙ si scriberetur autimo poneret ante illas et non potest. Autumare ꝯm vguc. est affirmare / credere / putare / quasi in mēte sic habere. vñ hec autuma me. i. existimatio. et autumo est actiuū. ¶ Cōiecto as frequētatiuū. coniicio cis. coniectu. v. in o fit coniecto. Suspicor aris. verbū deponens de suspicio cis. ¶ Estimo as. componit de ex et timo. qđ est mēs. x mutata in s. quod ꝑcipit ex hoc ꝙ estimo cōponitur iterū cum ex. et dicitur existimo as. ista littera e de estimo mutata in i. et sic dicit existimo quasi exestimo ¶ Credo dis di. dere. componit de cretū quod est iudiciū: et do as. dedi re.

coniitio. Autumo. coniecto. Estimo. credo.

m Ancipiū / famulus sic cliens / est verna minister: Famulus.

Atqꝫ ministrator / puer / assecla / vernula / seru⁹:

Satrapa predictis conuingitur: atqꝫ satelles.

Seruus
Mancipiū.
Uerna.
Minister.
Puer.
Assecla.
Satrapa.
Satelles.

¶ Ista nōia cōueniūt in significatiōe cū hoc noīe hic famulus li. Et dr famulus a famulor aris. et est ppē famulus qui ex ppā ser uorū familia nascitur: ⁊ dicit famulus quasi vnus ex familia. Sz Seruus dr ex cōditione seruitutis a seruo uis. ¶ Hoc Mācipiū pij.i.seruus ab hec manus et capio pis. Cliens a cleo es. p incli nare. ¶ Hic ⁊ hec verna ne. a vernus a um. dr.i.famulus pulcher fuiēs: qui vernat ī domo militū vel diuitū in pulchritudine vestiū vñ hic et hec vernula le. diminutiuū. et hic vernacul9 li. et hec vna cula le. p verna. ¶ Hic minister tri. de ministro as. aui. are. dr: ⁊ hic ministrator ris. de ministro as. dr ¶ Hic puer ri. de pus ris. .i.custodia: vñ qdā. pone pueros ī pure.i.in custodia. Uel puer dr a punio nis. qr pueri dñt puniri et coherceri verberib9 ne in vicior pcipiciū delabāt. ¶ Et nō q trib9 modis dr puer. Natiuitate: vt puer nat9 est nob. Etate: vt decēnis nouēnis. Obsequio ⁊ fidei puri tate: vt dñs ad hieremiā. puer meus es tu: uoli timere. et hoc vlti mo mō h accipit ¶ Hic et hec assecla cle. sincopat de assecula.i. comes vel seruus qui sequitur aliquē. et dicitur de assequor ris. ¶ Hic Satrapa pe. dicit de satis aduerbio qlitatis. ⁊ dicunt sa trape vnomō sapiētes iudices. vel reges siue iudices. et dicūt qsi sapiētes vel potētes. anglice a wyse iuge. a kyngs a duke. a mayre of a puynce. or a cetyle. ¶ Hic Satelles litis. ppē est minister crudelitatis ⁊ scelerr miles. tirānus: malefactor: soci9 latronū do mestic9. āglice a cachepolk. or a balij erconde. ⁊ dr a satisfacio cis. Et satelles dr qui adheret alteri. iuxta lat9 ad custodiā: ⁊ tūc deri natur a latus ris. vel ab alter: qr adheret alteri iuxta latus ad cu stodiā. quilibet tamē miles pōt dici satelles. Unde hoc satelliciū cij.i.officiū vel exerciciū vel stipendiū. vñ ⁊ cuiuslibet officij et cu iuslibet artificis suum est satelliciū et nō tm milicie.

Foramē

Cancellus/porus/forus/atq fenestra/foramen.
Cancellum muri quadratum dico foramen:
In quo sunt solite sibi nidificare columbe.
Cancellus templi pars intima dicitur esse.
Est cancellare: que sunt damnanda notare.
Nomina per mediū que signant linea ducta.
Qui male scripta linit: hic cancellarius extat.
In cruce cancellat pro nobis brachia cristus.

¶ Ista noīa sūt idē in significatiōe cum hoc noīe hoc foramē nis   canenlus.
¶ Hic cancellus li: hic Porus ri: mīmū et subtile foramē in cor-   Porus
pore: per quod sudor emanat. i. fluit. Hic Forus ri: vnde foro as: Forus.
:ui: are. i. cauare: vel de foro as: dicit̄ hoc foramē nis: et est forus
foramē in naui per quod remus exit. vñ Lucanus. Ad sūmos re
pleta foros ¶ Hec Fenestra tre: dr̄ de fero fers et extra: quasi fe   Fenestra.
rens lumen ab extra. Hic Cācellus li: dicit̄ de hic cancer cri: et est
cancellum equiuocum: nam cancellus est foramen quadratum in
pariete: in quo colum ba nidificat: et cancellus dicit̄ intima pars
ecclesie: et cancellus dicit̄ aula palacij. vñ cancellarius dicit̄ qui
habitat frequēter in cancello palacij: et est officiū cācellarij scrip
ta regis vel principis inspicere: et male vel false scripta cācellare:
et bene et fideliter scripta signaculo sigilli imprimē. Cancellare
est notare noīa: id est verba dānanda cum vna linea ducta per me
dium illorum falsorum verborum: vt hic. Item cancellare est trā
sponere manus vel brachia vnde cristus dicitur cancellasse man9
suas in cruce pro nobis.

Fossa: specus: fouea: spelunca: cauerna: vel antrum.   fossa.

Scrobs scrobis est fouea: sed scobs scobis vñ fit illa.

Traco: vel amfractus. cauus: his addatur abissus.

Unde fluunt imbres: celi cataracta meatus.

¶ Ista noīa sunt eiusdem significationis cum hoc noīe hec fossa   Fouea.
se: qd̄ deriuat̄ de fodio dis: fodi ere. ¶ Hoc specus ris: hoc spe-   Specus
cum ci: hic specus ci: hec specus cus: cui: vel hoc specu indeliabl̄e   Spelunca
in singulari numero. ¶ Hec Fouea a foueo foues dr̄ id est fossa.
Sz fouea est natural̄ fossa. fossa vero artificialis: indifferēter tñ
fouea et fossa accipiūtur. Item fouea proprie est spelunca subter   Cauerna.
ranea vbi aliquid fouetur. Unde illud. Uulpes foueas habent et   Scrobs.
volucres celi nidos: filius autem hoīs non habet vbi caput suum
reclinet. Unde hec fouella le: dimitiuum. ¶ Hec spelunca ce: de
speleum dicitur: et est speleum grece idem quod spelunca latine.
¶ Hec Cauerna ne: ab hec cauea uee: dicitur. Hoc Antrū tri est
grecū idem qd̄ spelūca latine. hec Scrobs bis: dr̄ de scrofa fe: p-   Scobs.
prie fouea quā scrofa. i. sus facit. ¶ Et nota drñam inter scrobs   Traco.
bis: et scobs bis. Scrobs bis: ē fouea. i. fossa: sz scobs is: ē illd̄ qd̄
eijcit̄ de fossa: s. purgamētū fosse: sz ppe est purgamētū dom9 vñ
scobo bas: vi: bare: atū: tu. i: mūdare purgare et ē ppe domū: vsus
Uilia scoba leuat: sed scobs bis: aspa planat. Itē scobs bis: est in
strumētū ferreū q̄ ligna planāt̄ et dr̄ de scobo bis. Traco nis: me

¶ Ista noīa cōueniūt in significatiōe cū hoc noīe hic famulus li.
Et dr famulus a famulor aris. et est ppe famulus qui ex ppa ser
uorū familia nascitur: et dicit famulus quasi vnus ex familia. Sz
Seruus — Seruus dr ex cōditione seruitutis a seruo uis. ¶ Hoc Mācipiū
Manciplū. — pij. i. seruus ab hec manus et capio pis. Cliens a cleo es. p incli-
Uerna. — nare. ¶ Hic et hec verna ne. a vernus a um. dr. i. famulus pulcher
vulēs: qui vernat ī domo militū vel diuitū in pulchritudine vestiū
vn hic et hec vernula le. diminutiuū. et hic vernaculus li. et hec vna
Minister. — cula le. p verna. ¶ Hic minister tri. de ministro as. aui. are. dr: et
Puer. — hic ministrator ris. de ministro as. dr ¶ Hic puer ri. de pus ris.
i. custodia: vn qdā. pone pueros ī pure. i. in custodia. Uel puer dr
a punio nis. qr pueri dnt puniri et coherceri verib9 ne in viciorū
pcipiciū delabāt. ¶ Et nō qr trib9 modis dr puer. Natiuitate: vt
puer nat9 est nob. Etate: vt decēnis nouēnis. Obsequio et fidei puri
tate: vt dns ad hieremiā. puer meus es tu: uoli timere. et hoc vlti
Assecla. — mo mō h accipit ¶ Hic et hec assecla cle. sincopat de assecula. i.
comes vel seruus qui sequitur aliquē. et dicitur de assequor ris.
Satrapa. — ¶ Hic Satrapa pe. dicit de satis aduerbio qlitatis. et dicunt sa
trape vnomō sapiētes iudices. vel reges siue iudices. et dicūt qsi
sapiētes vel potētes. anglice a wyse iuge. a kyngs a duke. a mayre
Satelles. — of a puynce. or a cetyle. ¶ Hic Satelles litis. ppe est minister
crudelitatis et scelerū miles. tirānus: malefactor: soci9 latronū do
mestic9. āglice a cachepolk. or a balij ercondе. et dr a satisffacio cis.
Et satelles dr qui adheret alteri. iuxta lat9 ad custodiā: et tūc deri
uatur a latus ris. vel ab alter: qr adheret alteri iuxta latus ad cu
stodiā. quilibet tamē miles pōt dici satelles. Unde hoc satelliciū
cij. i. officiū vel exerciciū vel stipendiū. vn et cuiuslibet officij et cu
iuslibet artificis suum est satelliciū et nō tm milicie.

Foramē — Cancellus/porus/forus/atqz fenestra/foramen.

Cancellum muri quadratum dico foramen:

In quo sunt solite sibi nidificare columbe.

Cancellus templi pars intima dicitur esse.

Est cancellare: que sunt damnanda notare.

Nomina per mediū que signant linea ducta.

Qui male scripta linit: hic cancellarius extat.

In cruce cancellat pro nobis brachia cristus.

¶ Ista nõia sũt idẽ in significatiõe cum hoc nõie hoc foramẽ nis ¶ Hic cancellus li: hic Porus ri: minimũ et subtile foramẽ in corpore: per quod sudor emanat. i. fluit. Hic Forus ri: vnde foro as: ut: are. i. cauare: vel de foro as: dicit hoc foramẽ nis: et est forus foramẽ in naui per quod remus exit. vñ Lucanus. Ad sũmos repleta foros ¶ Hec Fenestra tre: dr de fero fers et extra: quasi ferens lumen ab extra. Hic Cãcellus li: dicit de hic cancer cri: ⁊ est cancellum equiuocum: nam cancellus est foramen quadratum in pariete: in quo columba nidificat: ⁊ cancellus dicit intima pars ecclesie: et cancellus dicit aula palacij. vñ cancellarius dicit qui habitat freqũter in cancello palacij: et est officiũ cãcellarij scripta regis vel principis inspicere: et male vel false scripta cãcellare: et bene et fideliter scripta signaculo sigilli imprimẽ. Cancellare est notare nõia: id est verba dãnanda cum vna linea ducta per medium illorum falsorum verborum: vt hic. Item cancellare est trãsponere manus vel brachia vnde cristus dicitur cancellasse man⁹ suas in cruce pro nobis.

cancellus. Porus. Forus. Fenestra.

Fossa: specus: fouea: spelunca: cauerna: vel antrum. — fossa.

Scrobs scrobis est fouea: sed scobs scobis vñ fit illa.

Traco: vel amfractus. cauus: his addatur abissus.

Unde fluunt imbres: celi cataracta meatus.

¶ Ista nõia sunt eiusdem significationis cum hoc nõie hec fossa se: qd dertuat de fodio dis: fodi ere. ¶ Hoc specus ris: hoc specum ci: hic specus ci: hec specus cus: cui: vel hoc specu indeliabile in singulari numero. ¶ Hec Fouea a foueo foues dr id est fossa. Sz fouea est naturalr fossa. fossa vero artificialis: indifferẽter tñ fouea ⁊ fossa accipiũtur. Item fouea proprie est spelunca subterranea vbi aliquid fouetur. Unde illud. Uulpes foueas habent ⁊ volucres celi nidos: filius autem hõis non habet vbi caput suum reclinet. Unde hec fouella le: diminitiuum. ¶ Hec spelunca ce: de speleum dicitur: et est speleum grece idem quod spelunca latine. ¶ Hec Cauerna ne: ab hec cauea uee: dicitur. Hoc Antrũ tri est grecũ idem qd speluñca latine. hec Scrobs bis: dr de scrofa fe: proprie fouea quã scrofa. i. sus facit. ¶ Et nota drñam inter scrobs bis: ⁊ scobs bis. Scrobs bis: ẽ fouea. i. fossa: sz scobs is: ẽ illd qd eijcit de fossa: . s. purgamẽtũ fosse: sz ppe est purgamẽtũ dom⁹ vñ scobo bas: vi: bare: atũ: tu. i: mũdare purgare ⁊ ẽ ppe domũ: vsus Uilia scoba leuat: sed scobs bis: aspa planat. Itẽ scobs bis: est instrumẽtũ ferreũ q ligna planãt et dr de scobo bis. Traco nis: me

Fouea. Specus Spelunca Cauerna. Scrobs. Scobs. Traco.

Amfractus. dia correpta est via subtranea. ¶ Hic Amfractus tus: tui: de am
cauus. et frango gis. ¶ Hic cauus vi: de cauo as: dicitur. ¶ Hec Abissus si:
cataracta. fei gnis dr de a quod est sine et bissus quod est clarus quasi sine claritate.
Hec cataracta te est via subtranea qua aqua sub terra discurrit:
vnde per translationem in celo dicuntur cataracte nubes vel discursus
et meatus pluuiarum vel tonitrua

Fur. Raptor: vel predo: latro: latrunculus: et fur.

Sunt et stratilates: abigei: vispiliones.

Tempore nocturno fur aufert: latro diurno.

Vispilio quasi vi spolians de iure vocatur.

Quosdam stratilates quasi strata dico latentes.

Qui pecus aut pecudes abigunt: hi sunt abigei.

Dra inter furem et latronem. ¶ Noia hic posita conueniunt in significatione cum hoc noie hic et hec
fur furis cois generis: a furuus a um: dr. i. obscurus niger: et dicitur
fur: quia noctis vtatur tempore: proprie quidem est fur qui de nocte vadit
et pfodit domos. Latro vero qui latet in siluis: et expoliat transe
untes: et dicitur latro a lateo es: et de fur hic furunculus li: diminutiuum et
hoc furtum ti. Et est furtum aliene rei inuito dno contractio. ¶ Hic
Predo. Predo nis: de hec preda de: dr. Hic Raptor oris: de rapio pis dr
Stratilates. Hic latrunculus li: diminutiuum de latro. ¶ Stratilates dicuntur la
Vispilio. trones: quasi latentes in stratis. vnde videtur coponi. Hic Vispilio onis:
componitur de vi: et spolio as: vnde vispilio quasi vi spolians dr. ¶ Hic
Abigeus. Abigeus gei: et hic abiges gis: quod idem est proprie. i. fur armentorum
et pecorum: eo quod illa abigat aliorsum: vt competentius illa furari
possit. Item abigeus gei: qui pecora terrefacit vel cum virga vel
cum martello: et dicitur de abigo gis: abegi: abigere: abactum tu
id est fugare separare de vno loco ad alium agere

Gladius. r Rumphea: vel framea gladius. vel mucro vel ensis

Addatur sica sicarius exit ab illa.

Rumphea. Framea. ¶ Ista noia sunt idem in significatione cum hoc noie: hic gladius
dij. ¶ Hec Rumphea ee: gladius flameus et versatilis bis acutus ante
portas paradisi positus: Hec Framea ee: a ferrum [illegible] qui ferrea. s. gladi
us ab vtraque parte acutus vel a fremo is dr quia meticulosos fremere facit

¶ Hic gladius dij. dr de hec gula le. Et hoc iterest inter gladiū et ensem. Ensis tm ferꝝ est sꝫ gladi⁹ to t⁹e ¶ Hic mucro onis. de macros grece qd est lōgū latine. et ꝓpe mucro cuiuslibet teli acumen sꝫ freqnter ꝓ gladio ponit. ¶ Hic ensis sis. si. a seco cas. dr ſm Aguc. vn̄ ensiculus li. diminutiuū. et ensatus a. um. i. cū ense armat⁹. et ensifer a. um. qui fert ensem. et hoc ensicrū cri. occisio facta per ensem ¶ Hec sica ce. ꝓpe est abscondit⁹ gladi⁹ in baculo: qualē hn̄t latrones insidiantes viantibus. | Gladius. Mucro. ensis. Sica.

Est stilus graphium calamus scriptoribus aptus | Graphiū

Atqꝫ pugillaris fertur capiente pugillo.

¶ Ista sūt eiusd significationis cū hoc noīe hoc graphiū phij. ⁊ dr graphiū vel graphius ij. scriptura. ¶ Hic stilus li. a sto as. dr qꝛ stat in cera ¶ Hic calam⁹ mi. ꝓpe est canna vel stipula segetis qꝛ ex imisso flatu calescit et ponit pro stilo vel penna. qꝛ cū illo an̄ inuentionem penne scribebant ¶ Hic pugillaris. ri. i. graphiū. ⁊ deriuat de hic pugill⁹ li. | Stilus. Calamus Pugillaris

Gratulor. exulto. letor. plaudoqꝫ. resulto. | Gratulor.

Gaudeo tripudio. vel ouo. cum iubilo psallo.

Jocundor. simul exhilaro. sit in his hilaresco.

¶ Oīa ista verba idē significāt. Gratulor arꝭ. verbū deponēs de grat⁹ a. um. ¶ Exulto as. aui are. frequētatiuū de exilio lis. liui lire. vel exilij. exultū tu. u. in o. fit exulto as. ¶ Letor aris. verbū deponēs de let⁹ a. um. ¶ Plaudo dis. plausi re. i. gaudere. et cō ponit applaudo dis. de ad et plaudo is. ¶ Resulto as. aui. are. freqntatiuū de resilio is. resultū tu. u. in o. fit resulto as. ¶ Gaudeo des. gauisus sum. dere. verbū neutro passiuū. vn̄ hoc gaudiū dij. et hoc gaudioliū li diminutiuū ¶ Trepido as de hoc trepidium dij. vn̄ h tripidiator rꝭ. ⁊ hec tripidiatrix cis. ꝛ balia. ¶ Ouo as. aui. are. i. gaudere hec ouis. Jubilo as. aui are. de hic iubil⁹ li. Psallo lis. psalli re. caret supinis verbū neutrum ¶ Jocūdor arꝭ. iocūdat⁹ sū dari. de iocūdus da. dum. ⁊ ꝓducit p̄mam sillabā iocundus et iocundor ¶ Exhilaro as cōponit de ex et hilaro as. et scribunt cū vno l. hilaris hilaro exhilaro hilarisco cis. Item reperitur hilaresco cis. et tunc venit de hoc verbo hilareo es. addita co. | exulto Letor Plaudo. Resulto Gaudeo Trepido. Ouo. Jocundor Exhilaro

Gibbus. vel struma. fertur pars turgida dorsi | Gibbus

h. i.

Istinc gibbosus:strumosus dicitur illinc

¶ Ista duo noīa idē signt:s3 in hoc drñt:qr gibb9 est tumor i dor so.vñ gibbosus a.um.q est plenus gibbis.⁊ h gibber bri.i.gibb9 vel ille qui hz gibbum ¶ hec struma strume est tumor in pectore et dicitur de struo struis.vnde strumosus a.um. et hic et hec stru mositas.

Struma

Horreo.

Orreo:formido:metuo:timeoq3:tremesco

Et tremo:cum paueo:trepido:pauidoq3: pauesco.

¶ Oīa ista sūt eiusd signtōis cū hoc verbo horreo es.rui.ere. qd cōponit.exhorreo es.vñ horridus a.um.Formido as.et ꝯponit. reformido as.Metuo is.tui.ere.caret supis.Timeo es.mui.ere. caret supis ¶ Tremesco cis inchoatiuū de tremo mis.mui.ꝯpo nit cū con.⁊ dr contremo is.vñ inchoatiuū cōtremesco:et de tre mo hic tremor ⁊ tremebund9 a.um.⁊ tremulus a.um.vñ tremu lo as.et tremefacio cis.et tremefio is.per ꝯpōnem ¶ Tremo is. neutrū.et facit pteritū in vi.et supina in itum.cū suis compositis exceptis tremefacio cis.et tremifio fis:q faciūt tremefactum tu. ¶ Paueo es.ui.ere.caret supis.qd cōponit cum ex:et dr expa ueo es.vñ expauesco cis.inchoatiuū.⁊ de paueo pauidus a.um. vñ pauido as.⁊ de paueo pauesco cis inchoatiuū Trepido as.aui are.de trepid9 a.um.dicit..

Tremesco

Tremo:

Paueo

ignis

Gnis:et igniculus:fornax:focus.atq3 caminus.

Est rogus.atq3 pira.fornacula iungit istis

¶ Ista noīa sunt idē in signtione cū hoc noīe hic ignis nis.ni.qd cōponit de in:qd est nō et gigno nis.quasi nō gignens:qr nihil ex se gigni possit:s3 ꝯsumit cūcta que reperit.vñ hoc igniculū li. ¶ hec fornax cis.a fos qd est ignis:et dr fornax quasi fosvrnavr gens.vñ hec fornaculavel hoc fornaculū in eodē sensu ambo di minutiua de fornax. ¶ hic foc9 ci.de foueo es.dr:et est foc9 qcqd fouet ignē:ignis est ipa flamma. ¶ hic camin9 de campso as.dr: qd idē est qd flecto tis.et dr sic qr flammas in se reflectit. ¶ hic rogus gi.a rogo as dr:et est rogus ignis p mortuo:sed est ꝓprie compositio lignoꝝ pusq3 corp9 impositū est. ¶ hec pira re.ignis dr:a pir grece qd est ignis latine:sed hec pirra re.ꝓpum nomen mulieris.vñ versus.In feruente pira calet ouum femina pirra.⁊ est rogus dum non accensus est.Pira dum ardet:bustum postq3 arserit.

Fornax

Focus:

Caminus

Rogus:

Pira

Janua:porta:fores:bifores sunt hostia value | Janue

Ista noia vnū signt cū hoc noie hec ianua e. Et est ianua ꝓpe pmus ingressus:pmus introit⁹. Vel ianua est hostiū quale videmus i cellarijs per qđ videri potest intus et extra. ꝛ dr a iano deo principij:qꝛ ianus fingit videri ante et retro Hec porta te. ꝓpe est ciuitatis. cū eni antiqui ciuitatē aliquā volebāt edificare i circuitū ducebant aratꝝ ne terrā tangeret et portabant:pōt etiā ab alijs dici porta ab exportatione vel importatione reꝝ per eā: et a porta hec portacula le. et hec portella diminutiua. et hic portitor ris. i. ianitor. et hic portensis sis. pro eodē. et hic porticus cus cui domus illa que preest foribus:et dr sic qꝛ ibi fit transit⁹: et nō stā dum sit quasi porta vel porticus ibi fit aperta. Fores sunt que extra voluunt:et dicunt de fori. cōponit cū bis et tunc bifores:et sūt duplices fores. Hostiū hostij ab hostis dr: qꝛ hostē morat ibi eni aduersarijs nostris nos obijcim⁹. Hec valua ue. a valuo is dicit et sunt value que intus aperiunt et voluunt:et sūt duplices et replicabiles:quia in se replicant cum aperiuntur. valua a velo quia a se velent.

Porta. Fores. hostium Valua.

Insanus:vehemens:vecors:vesanus:et excors: | Insanus.

Secors:et demens:bacchans:cerritus:et amens.

Ista noia ꝯueniūt in significatione. Insan⁹ a. um. qđ cōponit de in et sanus. hic et hec ꝛ hoc vehemēs tis. cōponit de ve ꝛ ha beo es. ꝛ hec mēs tis. vn vehemēs q̄si ve hn̄s in mēte hic et hec ꝛ hoc vecors dis. cōponit de ve ꝛ cordis vn vecors q̄si ve hn̄s in corde. vel cōponit de ve qđ est sine et cor q̄si sine corde. Vesanus a um. de ve et sanus a. um. q̄si nō san⁹ vel sine sanitate hic et hec ꝛ hoc excors dis. cōponit de ex et e ꝓpōne et cordis. hic ꝛ hec et hoc secors dis de se:qđ est sine ꝛ cordis. hic ꝛ hec et hoc demēs de de. et mēs tis hic et hec ꝛ hoc bacchās tis de bachor aris. i. furē vel insanire. Cerrit⁹ a. um. de ceres reris. dea frugū in festo cui⁹ solebāt furere et isanire:sicut in festis bacchi. hic ꝛ hec et hoc amēs tis. de a qđ est sine:et mens tis q̄si sine mente.

Vehemēs Vecors Vesanus Excors Bacchans Cerritus

Tartarus:infernus:acheron:stix:orcus:auernus | Infernus.

His herebum:baratrum: coniungas atq; gehennam

Ista noia significant vnū cū hoc noie hic infernus ni. qđ declinatur in plurali hec inferna orū neutri gnis: et dr de infra quia in inferiori parte terre est:vel infra terrā:quia sicut cor hominis est in medio corporis:ita infernus in medio terre esse perhibet.

Tartarus ¶ Hic tartarus ri. et plr hec tartara orū dr a tartarꝰ vel a tartarin grece qđ est horrere latine et tremere. Et est tartarꝰ ꝓfūdissimus locus infernoꝝ de quo neminē extrahit deus: illis enī est fletus et stridor dentiū horror tenebrarū: tremor frigoris. vñ tartarius a. um. et tartarinꝰ a. um. **Acheron.** ¶ Hic acheron ontis. dr ab a qđ est sine: et chere salus q̄si sine salute ⁊ saluatōe. **Stix** ¶ Hec stix gis. i. fluuius īfernalis. et dr de stigo as. i. stimulo as. qꝛ valde stimulat et angustat potātes de eo. Uel dr a sto stas: qꝛ semꝑ stat ad penā vel a statim: qꝛ statim inficit. Uel a greco stigestos qđ ē tristitia qꝛ tristes facit: et qꝛ tristitiā gignit. et sepe ponit pro inferno. vñ stigius a. um. et hic et hec stigialis et hoc le. **Orcus** ¶ Hic orcus ci. dr de orce grece qđ est cape latine: qꝛ quos capit semel iterū non reddit. **Auernus** ¶ Hic auernꝰ ni. cōponit de ad qđ est sine et ver: quasi sine vere. i. delectatione. **herebus** ¶ Hic herebus bi. de horreo es dicit. **Baratrum** ¶ Hoc baratrū est nomen nimie ꝓfūditatis vel altitudinis: et est dictū baratrum q̄si vorat⁊. i. vorago atra ex ꝓfunditate: qꝛ om̄ia deuorat: et q̄nq̄ dicit infernus et q̄nq̄ ꝓfundissimꝰ locus inferni: a quo deꝰ neminē extrahit. q̄nq̄ fossa: q̄nq̄ gurges vertiginosus: q̄n q̄ venit vñ baratro onis. i. leccator: qꝛ om̄ia baratro. i. ventri committit. **Gehenna** ¶ Hec gehēna ne. dr de ge qđ est terra et hemon ꝓfundū: qꝛ in profunditate terre est.

Juncus Est iuncus/biblus/cirpusq̄/papirus/arundo.

Cum canna/calamus/simul est his associandus:

¶ Ista noīa ꝯueniūt in significatiōe cū hoc noīe hic iūcus de iūgo gis. eo q aliqđ cū eo iūgit vel ligat. vñ hic iūculus li. diminutiuū: qꝛ iūctis radicibus hereat. hoc iuncetū locꝰ est vbi iunci abūdant. et iunceus a. um. de iuncis existēs vel ad iuncos ꝑtinens. et inde hec iūcata. i. lac ꝯcretū et iūcis inuolutū. **Biblus** ¶ Hic biblus bli. a bibo bis. qꝛ aquā est biblus. **Cirpus** ¶ Hic cirpus pi. a carpo pis. vñ cirpius a. um. **Papirus** ¶ Hec papirꝰ ri. a pir grece qđ est ignis: eo q igni et cere est aptus. **Canna.** ¶ Hec canna de cano nis. dr: quia in eo canitur Vñ hoc cānetum ti. locus vbi canne crescūt: et hec cānula le: ⁊ hec cānella le. ambo diminutiua. **Calamus** ¶ Hic calamus mi. a caleo les. i. cāna vel stipula segetis: qꝛ ex immisso flatu calescit. vnde calamizo zas. i. lete cantare: et calamos post messores colligere. ⁊ hec calamitas tatis. i. miseria dicta a calamo. Cāna q̄ est inanis et vacua Et ad instar calami: ꝓprie q̄ñ dē est calamitas quando aliquis nō habet in spe: nec in re: nec exterius: nec interius: sicut canna vacua est et exterius et interius. **Arundo** ¶ Hec arundo nis. ab areo es. dicitur: qꝛ cito aret: et ꝓprie dicit foliū dependens: sed simplicit sepe ponitur pro canna. vñ arundineus a. um. et hoc arūdinetū ti. locus vbi arundines crescunt

Suffio.turifico.suffumigo cum quibus addo | Suffio.

Incenso: sensum dedit istis vsus eundem

Suffio sumatur quod sic autore probatur.

Et suffire locum sumpta properabat acerra.

¶ Ista verba habēt vnā et eandē sigificationē. Suffio fis fini re. de sub et fio fis. et tunc suffio est actiuū anglice to ensense ¶ Turifico as de tus ris et facio cis ¶ Suffumigo as de sub et fumigo as ¶ Incēso as de i et cēso as vel deriuatur ab incēdo dis quia turificātes incēdūt thus. Incēso as verbū frequētatiuū de incendo is ¶ hec Acerra re. i. turibulū Ille vltimus versus est versus virgilij inductus in exēplū quō suffio is idē est quod turificare vel suffumigare.

Turifico. Suffumi go Incenso. Acerra.

Interimit.perimit.interficit.et necat.occat. | interimo

Occidit.mactat.extinguit.siue trucidat.

Suffocat.iugulat.funescat.siue sugillat

Mortificat.truncat.disterminat.exanimatque

¶ Ista verba conueniūt in sigtione cū hoc verbo interimo mis. quod componitur de inter et emo is. emi re. ¶ Perimo mis. de per et emo is. Interficio cis. de inter et facio. Neco as cui are. et componitur eneco pro neco as. ¶ Et nō quod neco as. et oia sua cōposita faciūt preteritū in aui vel in ui. vt neco as caui. vel necui. et supina in atū vel in nectum vt necatū tu. vel nectū tu. vt dicit Hugu. ¶ Occo as aui re. de ob et ceco deriuatur: et proprie occare est cū rustici aratiōe et sacione dimissis. grādes glebas cedūt: et ligonibus frāgūt: sed ponitur pro scindere secare et truncare. vñ hec occa ce. quoddā instrumētū ad perscindē dum terrā aptū: sicut rastrū. et componitur occo exocco as et ē actiuum cū suis cōpositis ¶ Occido dis occidi re. penultima producta de ob. et cedo is cecidi re penultima producta cessū su. in supis et est actiuū ¶ Macto as aui are. i. interficere. vnde hoc macellū li. anglice a bowchery: quia ibi mactantur pecora. Vñ hic macellio onis. et hic macellarius rij. qui pecora mactat et vendit carnes. ¶ Extinguo is tinxi gere. de ex et stingo gis. quod non est in vsu. Trucido as. aui are. de trux cis. dicitur. Suffoco as aui are media producta cōponitur de sub et hec faux cis. Iugulo as de hec gula le. dicitur. Funesco as de funestus a. um. Sugillo as de suggero ris. et sugillare suffocare strangulare vel manū gule dare et eā strīgere: et tūc dicitur quasi suggulare. i. sub

Nota Occo Occido Macto. Iugulo Funesco Sugillo

Mortifico gula capere ¶ Mortifico as aui are. de mors tis. & facio cis. ¶ Trunco as. aui. are. de trunc⁹ ci. dr. ¶ Distermino as de dis & fmino as.

Exanimo. ¶ Exanimo as aui are. de ex et aio as ɔponitr & est idē qd debilitare frefacere vel vitā alicui⁹ rapere

Venefica. Veneficas/magicas/dicas lannas/quoqȝ sagas

Istis signantr eadem quibus associantur

Hec incantatrix/strix/sagana/prestigiatrix

¶ Ista noīa sūt eiusd sigtiōis hec venefica ce. āglice a vvhiche. & dr a venenū & facio cis. & pt decliari mobilr venefic⁹ a. um. ¶ Hec magica ce. vel magic⁹ a. um. ¶ Hec lanna ne. a lanio as. & dr lanna qsi lania a laniādo. s. pueros. fabule fingūt lānas claudr ianuis itrare: et ifātes corrūpere et laniare et postea viuos restituere. et hnt hoīs vultū sȝ corp⁹ bestiarȝ ¶ Hec saga ge. a sagio gi. i. igeniose aliqd facere. et ē saga igeniosa vl icātatrix vl diuinatrix. vnde hec sagana fuit nomē cuiusd icātatricis. Sȝ ponitr mō p qlibȝ icātatrice. Itē sagana ē gen⁹ gūmi vel vestis. ¶ Hec icātatrix cis. ab icāto as. dr icātare āglice to enchannt. sic faciūt magice ¶ Hec strix gis. ppe ē qdā auis nocturna d sono vocis dicta: qn ei clamat stridȝ hec auis. s. strix vulgo dr amare pueros. vn & lac pbere ferr nascētibus. & dr a strideo des. ¶ Hec prestigiatrix cis. de hoc pstigium gij. dr & ē pstigiū qd spēs magice artis. s. humanorȝ sensuū illusio & dr pstigiū a pstringēdo: qr aciē oculorȝ pstringit p prestrigium. incredibiles rerȝ mutatiōes vider fieri: vt terre cumulus vider castrū: lapis vider taletū: seges cohors militū galeata.

Lanna

Saga

Incantatrix.

Strix

Prestigiatrix

Histrio. Histrio/vel palpo/mimus/vel gesticulator

Est cpulo/nebulo/parasitus/scurra/lecator

Sic pantomimus/comedus: vel ioculator.

De serpente nepa dictos: his adde nepotes.

¶ Ista noīa sūt eiusd sigtionis. histrio onis. āglice a ioguler. or herramit a bordoare. et dr histrio ab histerion grece qd ē testiculatr latie ¶ Hic palpo nis. de palpo as. aui. re. i. adulari. ¶ Hic mim⁹ mi. dr ioculator: et ɔponitr cū pāteo qd ē de⁹ & dr patomimus mi. i. de⁹ vl dn̄s vl mgr vl pnceps mimorȝ ¶ Et nota q̄ q mimo vl hmōi ioculatorib⁹ donat xenia nō min⁹ arguitr q̄ si diabolo sacrificiū imolaret. vn qd Mimo donar th⁹ ē dare & demonizatr. hic io

Palpo.

Mimus

culator ris. a ioculor aris. h epko nis. ab hoc epulū li. h nebulo onis a nebula le. h parasit⁹ ti. a papsis dis. h ꝛ hec scurra re. de seq̄ ꝛ ris. ꝛ hec curia rie dr̄ cponi ꝛ est scurra lecator vaniloqu⁹ ꝓpe ꝛ dicit̄ scurra q̄ seq̄r̄ curiā grā cibi. ꝙ āt dr̄ scurra q̄si scutellā radēs vl̄ ro dēs ethimologia ē: ꝛ nō cōpō. ¶ h lecator dr̄ de hec leca ce: ꝛ ē le ca ꝓꝓetas lingendi: de lingo gis. linxi lictū tu. dr̄. hec leccacitas .i. ꝓꝓetas ligēdi. h lecator hec lecatrix. ¶ hic comed⁹ di a come dia dr̄. vl̄ a comos qd̄ est villa ¶ hic nepos tis. ꝓ lecatore dicit̄. et hec nepa pro quadam serpente — Nebulo / Scurra / Lecator / Comedus / Nepos.

Alx: scrup⁹: ꝛ scrupul⁹: mola: calcul⁹: atq̄ molar. — Petra.

Addat cautis: qꝛ sepe fit obuia nautis.

Petra: lapis: saxum: scopulus: silicesq̄: lapill us

Ista noīa sūt eiusd̄ sig̃tōis hec petra tre. dr̄ de petros grece qd̄ ē durꝫ latīe. vn̄ petrosus a. um. vel petra de pes et tero is. vn̄ petra q̄si pede trita hic lapis dis de laos grece qd̄ ē lapis latīe dr̄. vn̄ h lapillus li. hoc saxū saxi de scindo dis dr̄. vn̄ saxens a. um: et saxo sus a. um. hic scopul⁹ li. vn̄ scopulosus a. um ¶ hic ꝛ hec silex cis .i. lapis dur⁹ sic dict⁹: qꝛ ab eo saliat ignis. vn̄ silicin⁹ a. um. ꝛ silice⁹ a. um. de silice exn̄s vl̄ ad silicē ptinēs. h lapill⁹ li. diminutiuū de lapis. h calx cis mim⁹ lapis a calco as dr̄. ¶ hic scrup⁹ pi. pu⁹ lapis asp a scrutor. vn̄ h scrupul⁹ li diminutiuū hec mola mole di citur de molo lis. hic calculus li diminutiuum de calx cis. h mo laris de hec mola le dr̄. hec cautis tis de caueo es dr̄: qꝛ cauere debet a nautis. — Saxum / Silex / Scrupus. / Cautis.

Est thorus: et stratum: lectus: theoreuma: grabatum. — Thorus

Accubitus: his dormitoria iunge: cubile

Ista noīa id̄ sig̃nt. h thor⁹ ri ꝛ dr̄ de torq̄o es. hoc stratū ti. de ster no nis straui sternere dr̄. h lect⁹ ti. de lego gis. dr̄: vn̄ h lectul⁹ li. di minutiuū. et hec lectica ce. curr⁹ in quo sternit̄ lect⁹. vl̄ dr̄ lectica f̄m q̄sd̄ a lectis herbis: ꝛ est idē qd̄ thor⁹. hoc theoreuma tis: ꝛ est nomē grecū ¶ hoc grabatū ti. et dr̄ a grabaton grece qd̄ ē caput latīe. h accubit⁹ tus tui. de accūbo bis. hoc dormitoriū rij. de dor mio mis dr̄. hoc cubile lis dr̄ de cubo as baui are — Lectus. / Grabatum

Phebe: vel luna. titania: cinthia. mene — Luna

Ac nouitas lune neomenia dicitur esse.

¶ Ista nomīa vnū et idē sig̃nt. hec phebe bes. hec luna de luce.

Cinthia ces dr. hec titania nie. dr de titan tanis: quod ẽ sol ¶ Hec cithia
Mene e. de cinthi⁹ thij. qd ẽ sol dr ¶ Hec mene dicũt greci vbi nos dici-
mus luna. Et mene ꝓut est luna cõponitr de neos grece: qd est no-
uum latine: et dr hec neomenia nie. i. nouitas lune: vl noua luna:
quã nos alio nomie nouilunium appellamus. de nouus a. um. et
hec luna lune

Carta Cartula. vel carta. codex. liber. atq3 libellus

Si breue longari licet. et longum breuiari.

His codicillus coniungitur. atq3 volumen

¶ Ista noia sũt eiusd sigtiõis hec carta te. ⁊ dr de careo es. eo ꝙ
Codex caret pilis ⁊ carne Vñ hec cartula le. diminutiuũ ¶ Hic codex cis.
vñ h codicillus li. et dr codex de hoc noie codex cis. qd est trunc⁹.
qd dr de codex qd est idẽ ¶ Et nõ ꝙ codicillus nõ potest stare in
versu: q2 ista sillaba di. est breuis: et stat inter duas longas silla-
bas co. et cil. et iõ nõ potest inversu stare. et iõ excusat se autor cũ
Liber. dicit. Si breue longari. ¶ Hic liber bri. dr de liber a. um. vnde h
libellus li. diminutiuũ ¶ Hoc volumen nis devoluo uis voluivol
uere volutũ tu.

Gustu libellum. visu commendo libellum

¶ Hic ponitr dra iter hoc libellũ cui⁹ pma ꝓducitr: et libellũ cui⁹
Libellum pma corripitr. Libellũ cui⁹ pma longatur: est diminutiuũ de hoc
libũ: et ẽ libũ quidam panis: sed libellum cuius pma ꝓducitur: ẽ
accusatiu⁹ casus huius nominis hic libellus li. quod est paruus
liber.

Subligar Subligar. et ligula. caligas quia subligat alte
Ligula.

¶ Ista duo noia hoc subligar ris de subligo subligas. ⁊ hec ligu
la ligule de ligo ligas significant idem

Lutum Junge luto / scenum. quibus addo volutabra. limũ

Cum sterquilinio. predictis adiice fimu3

Hinc scenolentus. illimus dicitur inde

Lutum. ¶ Ista nomina sũt eiusdẽ sigtionis hoc lutũ ti. et dicitr deluo is.
Volutabrũ Hoc scenu3 ni. dicitur de hec cena ¶ Hoc volutabrũ bri. penultia

correpta devoluo is. et ppe volutabr est illud in quo porcus in=uolnit se. ¶ Limus mi. de hic et hec leuis et hoc leue dr: et cōpo=nitur cū in et dicit hic et hec illimis et hoc me. i. purr mundū sine limo. ¶ Itē scenū cōponit cū lentus qd est plenū et dr scenolen=tus a. um. ¶ hoc sterquiliniū nij. stercus vel locus plen9 stercori=bus. et dr sterqliniū a stercus ris. et stercus a sterno is. Limus Scenum. Sterqliniū

d Ic mare/dicq3 salū/dic equora/dicq3 pfundū: Mare.

Dic pelagus: pontū: freta: iūgas et bitalassū.

Dic anphitritem/qui circuit et terit orbem.

¶ Ista noīa sūt eiusdē significatiōis cū hoc noīe mare ris. et dr a meo as aui are. quia in ɔtinuo meatu. i. transitu est. ¶ hoc salū li. a sal salis: qr aqua maris est salsa. ¶ hoc equor ris. dr de equ9 qua. quū. qr eius supficies equa est. i. equalis. nulla pcella mouē te mare. Silr mare dicit altū: qr altum et profundū. ¶ hoc pela gus gi. de pello lis dicit: qr pellitur huc et illuc per procellas ⁊ tē pestates. ¶ hic pontus ti. a pons tis dr per contrarium: qr non possit pontari. i. habere pontem. ¶ hoc fretum ti. i. mare: et dici tur a fretus. a. um. i. impauidus. tutus: per contrariū: qr fretum reddit p auidum. ¶ hoc bitalassum si. i. duplex mare vbi duo ma ria concurrunt: et dr de bis et talassim grece quod est mare lati=ne. ¶ hic amphitrites tis. dr ab amphi qd est circū. et trites qd est tritor quasi circumtritor orbis: ⁊ est grecū nomen. vñ Ouidi9 in pmo met. nec brachia lōge ⁊c. Margine terrarum porrexerat amphitrites: et est versus spondaicus Salum Equor Pelagus Pontus Fretum Bitalassum. Amphitrites

Est meretrix: scortum: thays: lupa: capra: chimera. Meretrix.

Post nonam prostans nonaria: iungitur istis.

¶ Ista noīa sunt eiusdē significationis: hec Meretrix cis. et dr meretrix qsi mera trica. i. clara trica. i. plicavestis: sed ethimolo=gia est: cōponit enim meretrix a merces dis. et trico tricas. i. im=pedio dis. ⁊ dicit meretrix quasi pro mercede hominē tricans. i. impediens. Uel deriuatur de mereor mereris: quia meretur pre cium libidinis. ¶ hoc scortum ti. a scortes tis quod est pellis ari etis. Uel dr a scorton grece qd ē dulce latine ¶ hec Thais idis. ppriū nomē cui9dā meretricis: ⁊ nūc p oī meretrice accipit ¶ hec lupa pe. silr dr meretrix. hec capra pre. qr fetet vt capra. Et chime ra dr meretrix. vñ qdā: Dis reuera mētrix est dcā chimera. Par te leo pma: media caper: anguis i ima. Nō moror cetera exponē: qr Scortum Thays.

Nonaria. sensus patet intelligēti. ¶ Hec nonaria e. est meretrix ꝓstās ī nona vel post nonā. Prostare verbū meretricū est. nā meretrix ꝓstat ante hostiū ꝓstibuli parata cuilibet cōmisceri.

Gausape

Gausape / mensale / mappas / manitergia dicas

Addas mantile / manibus quasi tela vocamus

¶ Ista noīa idē significant hoc gausape pis. et dicit᷑ de gaudiū ꝛ sapio pis. ¶ Hoc mensale lis. de hec mensa se. dicitur: quia tegit mensā quando comedimus. ¶ hec mappa pe. de manus ꝛ pio as qꝛ piat id est mūdat manus. ¶ hoc manitergiū gij. de hec manꝰ

Manitergiū et tergo gis: ꝛ est proprie manitergiū quo manus tergimꝰ: et potest dici mensale ¶ hoc mātile lis. dicit᷑ de manus et hec tela q̄si tela pro manibus.

Miles.

Miles / eques / tiro / tirunculus / atq̧ quirites:

Atq̧ neoptolomus / nouus est regnator in istis.

¶ Ista noīa signt vnū et idē cum hoc nomine miles cōis gn̄is vn̄ Ouidius in ep̄lis Nescio q̄ subitos faceret mihi causa dolores Et rudis ad ꝑtus: et noua miles eram. Et d᷑ miles a mille: quia

Eques olim mille milites erāt ī numero. ¶ hic et hec eques tis. i. miles

Tiro de equus equi d᷑ ¶ hic tiro onis. d᷑ de tiro grece qđ est fortis latine. Et est tiro nouus miles nouit᷑ ad militiā electus: sic dictꝰ qꝛ fortis ad hoc officiū solet eligi: vel qꝛ ad q̄rendū ꝓbitatē se angustiat: laborando per diuersa regna. vn̄ ꝛ tiro grece d᷑ angustia latine. Et de tiro hic tirunculus li. ꝛ hoc tirociniū nij. noua militia

Quirie officiū tironis: rudimentū: iniciū: nouitas militie ¶ hic q̄ris tis dicit᷑ de q̄rinus ni. i. romulus q̄ condidit romam: et proprie q̄uis ciuis romanus dicitur quiris. ¶ hic neoptolomus mi. dicitur a neos quod est nouū: ꝛ ptolomus miles quasi nouus miles. Vel a neos nouū: et thelomo regno quasi de nouo regnans: ꝛ neoptolomus dicebatur pirrus filius achillis.

Maceria

Maceriam / vel maceriem / dic esse domorum.

A pariete venit paries / qui iungitur istis.

Sed muros proprie vel menia dicimus vrbis.

Dicitur ac vallum: palis ac vimine factum.

Hinc inuallare/res est includere vallo

Sepibus/et septis/includitur ortus et aruum

Indago siluas siluisqz latencia claudit.

Hinc indicare res explorare latentes.

¶ Oia ista noia sũt idẽ in gñali: drũt tñ in spãli: hec Maceria e.
vel hec maceries ei. dr a macron qd est lõgũ ¶ Et hic paries tis. Paries
dr de par ris. i. equs: ꝛ ꝓpe ista tria noia ptinẽt ad domos ꝛ man Murus
siones includendas. ¶ hic murus ri. et hec menia orũ. dicunt de
munio is. p defendere: et ꝓpe sũt vrbis vel ciuitatis quas muniũt
. i. defendũt ¶ hoc vallũ li de vallus li. Et est vallus idẽ qd palus Vallum
. s. lignũ acutũ qd figit in terra. ãglice a stake. de validus a. um. dr
hic vallus li. i. palus q̃si validus: et hoc vallũ li. cõcathenatura que
fit de palis sup aggerem. Vel vallum est ipe agger. s. illud molle
qd e terra erigit vt custodia ptendat: et est vallũ iter murum ꝛ fossũ
sic hoc vallũ li. est locus munitus p vallos. i. palos. vñ Galterus in alex
andreidos pmo. Nõ opus est vallo. i. castro. Et nota istos versus q=
bus notat dr̃a intervallus li. et hoc vallũ. Est vallus palus circa
castrum pacutus. Nexio palorum sibi mutua fit tibi vallum. i. locus
q munit talis connexio virgarum dr vallum. ꝛ de vallum dr vallo as.
aui. are. i. munire cũ vallo. ꝛ inuallo inuallas. i. intus vallare inclu
dere ¶ hec sepes pis. hoc septum ti. dicunt de sepio pis. piui. re. Sepes.
et sunt ꝓpe sepes et septa munitiones facte circa ortos ꝛ arta sa Indago
ta cum virgis et vimibus vel spinis ¶ hec indago nis. ꝓpe ẽ iqui
sitio vel inuestigatio: sed hic ponit pro munimine facto circa sil=
uas et portas. et dicit de indago as aui are. i. inquirere explora=
re res latentes.

Intimat/insinuat/enucleat/atqz reue la manifesto.

Designat/retegit/edisserit/atqz retexit.

Publicat et pandit/enodat/promit/et edit

Nunciat: exponit/elucidat/atqz serenat

Explicat. extricat. declarat. et manifestat

Exprimit. et reserat. propalat. et indicat. atqz.

Notificat. verbis his sensus conuenit idem.

Expedit. euoluit. aperit nudat q3. recludit.

Manifesto — ¶ Omnia ista verba sūt eiusdem significationis cū hoc verbo Manifesto as. qd dr de manifestus a. um. Intimo as. aui. are. de in. et time grece qd est mens latine. Insinuo as. aui. are. de in. ⁊ sinuo as cponit ¶ Enucleo as. de e. ppōne et nucleo as. qd dr de h nucleus clei.

enucleo — Reuelo as aui are. de re et velo as. Designo as. de de. et signo. Vñ Ora. Quid nō ebrietas designat: apta recludit. id ē qd est ita secretū qd ebrietas nō reuelat. iuxta illud. Ebrius insipiens pueri dicēt tibi ver. Retego gis. retexi re. de re et tego gi. texi re. Edissero ris rui re. de re et dissero ris. Retexo is. de re. ⁊ texo is texui ere. Publico as. de public⁹ a. um. i. publicū facere. ¶ Pando pādis pandi pandere. passum passu in supinis: et fm

Pando — aliquos pansum su. in supis. Enodo as. de e. ⁊ nodo as. Promo pmis pmpsi promere promptum tu. in supinis: et componit de

Nuncio — promo expromo. Edo is didi re: de e. ⁊ do das ¶ Nuncio nūcias de nuncius nuncij. et componit annuncio as. denuncio as. renūcio as. Expono exponis exposui re. de ex et pono ponis posui ere Elucido as de e et lucido lucidas. Sereno as aui are de serenus serena serenū. Explico as explicui vel explicaui: de ex et plico plicas

extrico. — ¶ Extrico as aui are de ex et trico as: id est impedire tardare

Declaro — morari ¶ Declaro declaras declaraui declarare. de de. et claro as qd non est in vsu. Exprimo exprimis expressi re. expressum su.

Propalo. — in supinis. de ex et pmo is Resero reseras de re ⁊ sero as ¶ Propalo propalas propalaui propalare id est aperte vagari fm papi

Notifico. — am. Indico as de in et dico dicas. ¶ Notifico notificas de notu3 et facio facis. Expedio expedis expediui expedire id est manifestare Vñ persius in pmo quis expediuit psitato suum chere? id est manifestauit. Euoluo euoluis componitur de e et voluo voluis volui voluere volutum tu. in supinis

Aperio — ¶ Aperio aperis de ad. et perio peris. Nudo nudas nudaui nudare de nudus nuda nudum. Recludo recludis reclusi recludere. de re et claudo claudis clausi dere.

Morior — Interit. expirat. moritur. defungitur. atq3.

Occumbit: vel obit. dissoluitur. exanimat q3.

Excidit. exalat. discedit eis sociatur.

Interit occumbit mortem signant violentam.

Ad naturalem concordant cetera mortem.

Et potes illud idem: complexa dicere voce.

Tollitur e medio: nature debita soluit.

Nature nostre: soluit generale tributum

Clausit presentem: supremo funere vitam.

Carcere corporeo: resolutus spiritus exit.

Mortuus est mundo: victurus postea cristo.

¶ Vel prosaice: sic presẽtis vite cursum feliciter termĩauit vel cõsummauit. Vel sic de corporeo spiritus se relaxauit ergastulo. Hic ponuntur verba eiusdem significatiõis cum hoc verbo morior reris vel moriris mortuus sum: mori: vel moriri: et pmo docet quot modis potest dici iste homo moritur: et hoc pmo vnico verbo: secundo ratione metrica: et tertio rarione psaica: primo ibi. Interit secundo ibi. Tollitur etc. Tertio ibi. Presẽtis vite etc. ¶ Interio is interiui vel interij ire componitur de inter et eo is. ¶ Expiro as de ex et spiro as. morior moreris vel moriris mortuus sũ mori vel moriri. Inuenitur fm vguc. fere vbiqȝ fm quartã et fm tertiã ɔiugationem et caret supinis: deberet enĩ facere mortũ: qd exigit mortuus vel moritũ tu: qd exigit moriturus: neutrũ tamẽ est in vsu: vñ mortuus a um: componitur semimortuus a: um: ex parte mortuus et dicitur morior de mors tis: et est deponens. ¶ Defũgor ris: defũctus sũ gi: de re et fũgor ris: verbũ deponẽs. ¶ Occũbo bis: bui: bere: bitum tu: de ob et cumbo bis. Et docet autorqȝ ista duo verba. s. interit et occũbit signt mortẽ violentã: vel avi illatam: vt qñ aliquis submergitur vel suffocatur: vel cõburitur: vel trucidatur vel huiusmodi. Omnia alia signt mortẽ que accidit naturaliter homini. ¶ Obeo bis biui ire: vel obij: de ob et eo is componitur. Dissoluor ris: dissolutus sũ: dissolui verbũ passiuũ de dissoluo is: et cõponitur de dis et soluo is. ¶ Exanimo as aui are: hoc est verbũ neutrũ pro mori: in alia tñ significatiõe pro interficẽ est actiuũ: et componitur de ex et animo as: qd dr de animus mi: mo. ¶ Excido dis: cidi: re media correpta carȝ supinis componitur de ex et cado is. ¶ Exalo as laui: est prope expirare exuflare. Unde Ʋgilius. Iam medios exalat in ignes. ¶ Decedo is cessi dere: de de et cedo is cessi dere cõponitur. ¶ Postea docet quõ sẽtentia cuiuslibȝ verbi positi põt dici in oratiõe metrica etc. Tollitur e medio: e medio. i. isto mũdo q est medius inter celum et infernũ. Vel sic nature debita soluit qr Teste oratio. Cuncta suum repetũt. Vel sic. Iste clausit presentẽ vitam supremo funere. i. vltima morte. Vel sic Spũs resolutus a carcere corporeo exit id ẽ decedit. Vel sic. Iste est mortuus mundo

Morior. Interio. Expiro. Defungor. Occumbo. Obeo. Examino. Excido. Exalto. Decedo.

consumo. Ergastulum.

Uel sic decessit mūdo victurus postea cristo. Uel ,psaice sic pt dict pñtis vite. ¶ Cōsumo as aui are. i. termiare finire pficē ad eff ectū deducē. ¶ Hoc ergastulū li. i. carcer corporis in quo ani ma in hac vita tenet tanꝙ in carcē: et dicit ab erge quod est labo r: et stolon missio: r ,ppe est carcer ad quē relegati mittebātur: r ibi cō tinue laborabant operantes omnia sibi iniūcta. Itē ergastula di cūtur vincula r compedes qbus illi qui erāt in ergastulo ligabāt

Funus. et exicium. letum. mors. excidiumqꝫ.

Adde necem. vel perniciem. simul et libitinam.

His obitum. simul interitum. coniungito fatum.

Quod minime libeat: sic est li bitina vocata.

His exterminium: simul occasum sociamus.

Mors. Funus.

¶ Omnia ista nomina sunt eiusdem significatōis cum hoc nomi ne hec mors tis: quod dicit de mordeo es mordi dere. ¶ Hoc fu nus neris et dicit a funis funis funi: et est funus ,pprie cadauer sic dictū a funibus accēsis. i. cādelis quos ante feretrū antevsum papiri reges cera circūdatos ferebāt. ¶ Hoc exiciū ciij: de exitus

Exicium. Letum. Nex.

tus tui. ¶ Letū ti: de leo es. i. deleo es: quia deletvitā. Hoc Exci diū dij: de ex et cido: dis dr. ¶ Necis necē a nece cuius noīatiu⁹ non est in vsu quē tamē posuit ambrosius sup egesippū dicēs. Et erat mortuorū nex plurima. Et dicit de neco as caui vel necui ca re: r hec pnicies ei: dr de perneco as. ¶ Hec libitina ne: de libeo

Libitina.

bes: per ꝯtrariū quia minime libꝫ. Item libitina inuenit pro fe retro quo mortuus deportat: et libitina est dea libidinis: r tunc dicit de libido vel libet. ¶ Obitus tus tui: de obeo is dicit. Hic

Obi tus. Exterminiū.

Interit⁹ tus tui: de intereo is interiui ire vel interij Hoc fatum ti de for aris tus sum fari. ¶ Hoc exꝑminiū nij: de ex r hic ꝑminus ni Hic occasus sus sui: de occido is: qō de ob r cado dr. i. componit

e St linter: lembus: scapha: prora: liburna: fasclus

navis.

Nauis: nauicula: puppis: ratis: atqꝫ carina.

Et cum classe: sclataria: vel motoria: celox.

Cimba biremus eis coniungitur: atqꝫ triremus.

Quam regit ordo triplex: hanc dicimus esse triremē.

Quam regit ordo duplex: hanc dicimus esse biremē.

¶ Ista noīa vnū et idē signt cū hoc nomīe hec nauis vis.vi.dicit de no as.aui.re.vñ hec nauicula le.⁊ hec nauicella le.ambo dimi nutiua.hic et hec naualis et hoc le.locus vbi naues stant.s.port⁹. Uel locus vbi fabricant.hoc textrinū vocatur.et hoc naulū .pre cium pro transmeatione datum ¶ Hic linter tris.tri.a limo mis .i.nauicula:q: vadit sup aquā quasi limendo. ¶ hic lembus lēbi. a lego gis.dr. ¶ hec scapha phe.habet nomē qd vulgus iposuit. ¶ hec faselus li.femini generis a fase qd est trāsitus dicit. vnde luca. Tenui sufflata faselus. ¶ hec prora re.est prior pars nauis et dr de prior. ¶ hec puppis pis.pi.est posterior pars nauis.po= nuntur tamē aliquādo prora et pupis pro tota naui. ¶ hec libur na ne.a liburno quodā populo dicit ¶ Hec nauicula le.de nauis dr. ¶ hec ratis ratis ti.de ratus a.um.Hec carina ne.dr de cari= es ei.vel carina qsi currina.de curro ris.dr.Hec classis sis.si.id ē multitudo nauiū.et dr de calon quod est lignū. ¶ Sclatarea est gen⁹ nauis.i.nauis piratica ⁊ dr de hoc clata te.qd sllr ē gen⁹ na uis Motoria e.dr de moueo es.vi.uere.Hec cimba be.dr de cūbo vel de scindo dis.q: scindit mare ⁊ tūc subtrahit s. ¶ hec Celox ocis.a celeritate dr anglice a balinge.Hec biremis mis. vñ luca= nus.quē ɔtra nō lōga vecta biremi.Appulerat celerata man⁹ ⁊c. Et ē biremis nauicula hñs duplicē ordinē remoꝝ. ¶ Trirem⁹ est nauis hñs triplicē ordinē remoꝝ de tris et remus cōponitur.

Linter. Lembus. Prora. Liburna. Carina. Sclatarea Celox Biremis

Strenuus:ingenuus:illustris.idem generosus. Nobilis.

Insignis.presignis.et inclitus.egregiusq3.

Istis patricius.preclarus.nobilis assit.

Debes predictis precliuis addere sivis.

¶ Oīa ista sūt eiusdē significatiōis cū hoc noīe hic⁊ hec nobilis ⁊ hoc le.qd dr de hic ⁊ hec notabilis ⁊ hoc le. ¶ Strenuus a.um de hec strena ne dr. Ingenu⁹ a.um.de ī et genu⁹.hic⁊hec illustris ⁊ hoc illustre de illustro as.dr ¶ Generosus a.um. de gen⁹ris dr ¶ hic et hec īsignis ⁊ hoc ne.de ī et hoc signū ni. Inclit⁹ a.um.de in et cleos quod est gloria dr.Egregius a.um.de ex ⁊ grex gis vñ egregi⁹ quasi extra gregē positus ¶ Patricius a.um.i.nobilis. et vocabantur patricij nobilissimi romani quorū nomina litteris aureis scribebāt. hij ⁊ patres propter excellentiā dignitatis fue runt appellati.et dicit patricius de pater tris. Preclarus a.um de pre et clarus a. um. hic et hoc precliuis ⁊ hoc pcliue. id est val de nobilis de pre et cleos gloria.

Strenuus Generosus. Patritius. Preclarus

Lucus. Lucus/silua/nemus/vimen/virgulta/viretum.

Istis arbustum sociemus: ab arbore dictum.

Necto nemus/silua sileo dat: luceo lucus.

Lucarius luci custos: lucra q̄z lucar.

Nemus. ¶ Ista noīa sunt eiusdē significationis cū hoc noīe hoc Nemus
Lucus. ris. ¶ hic Lucus ci. et dr̄ de luceo es. ꝑ ꝯtrariū: q2 ibi minime lu
cet. Uel pōt dici a lucēdo crebris luminibꝰ: q2 in eo lucebāt cerei
ꝑpter lucis tenebras. q2 ibi fiebant sacrificia diis Unde hic lucel
Silua. lus diminitiuū. ¶ hec Silua ue. a xilon qd̄ est lignū q2 ibi ligna
cedūtur. vel silua dr̄ a xilen qd̄ est vastitas vel silencia: q2 in silua
sūt loca vasta et deserta. et silentio plana. Iste autor dicit ꝙ dicit'
Nemus de sileo es. ¶ hoc Nemus ris. ſm istū autorē de necto tis dr̄. ſm
vguc. de hoc numen nis. eo qd̄ est plenū numinibꝰ ibi sacratis et
Uimen. sculptis. vn̄ nemorosus a. um. ¶ Hoc vimen nis. de vireo es dicit'
Unde viminēꝰ a. um. et hoc viminetū ti. locus vbi vimina abundāt
Uirgultū. ¶ Hoc virgultū ti. de hec virga ge. dicitur: hoc viretū ti. de vireo
Uiretum es dicit'. Et est viretū locus viriditate plenus: sc3 viridariū ¶ hoc
Arbustum arbustum ti. de arbor ris. dicit'. ¶ hic Lucarius rij. est custos sil-
Lucar ue: anglice a forestar. et dicit' de hic lucus ci. ¶ hoc Lucar aris.
id est preciū quod accipitur pro luco: vel pro lignis vēditis de lu-
co: vel pro pastura luci. Uel lucar est omne lucrum quod habetur
de luco: anglice palbuage or iovvestyment.

Narro Retracto/reseroq3/retexo/recensco/narro.

¶ Uerba ista idem significant qd̄ narro aui. are. et est narro acti
Retracto uum quod componit'. enarro as. aui. renarro as. aui. are. ¶ Re-
tracto as. aui. are de re et tracto componit'. Uel est frequētatiuū
Refero de retraho is. retractū tu. v in o. fit retracto as. Refero fers retu
li referre de re et fero fers. Retexo is. texui. ere. retextū tu. in su
Recenseo pinis de re et texo is. Recenseo es. sui. sensum sensu. scd̄m vguc. in
supinis de re et censeo es componitur.

Negligo. Negligit/et spernit/ aspernaturq3/refutat.

Contemnit/renuit/simul abnuit/atq3 recusat:

Et paruipendit/et vilipendit in istis.

¶ Ista verba idem signt̄ cū hoc verbo negligo gis. qd̄ componit'

de nec et lego gis. abiecta c ꝛ assumpta g per abiectionē: si enim mutaret e in g: oporteret ꝙ g esset de pcedēti sillaba: qd non pōt eēvt dicitvguc. ¶ Sperno nis. spreui re. spretū tu. in supinis. vñ hic et hec et hoc spernax nacis: q frequent alios spernit. Vñ hec spernacitas tatis. Spernaculus. a. um. i. aliquantulum spernax. Sperno nis. spreui re. spretū tu. in supinis. cōponit cū ad et d Aspnor aris verbū deponēs in eodē sensu cū sperno. ¶ Refuto as. aui. are. de re et futo as. aui. are. i. arguere ꝯuincere ꝯfundē Cōtēno nis. ꝯtēpsi ere: et ꝯtemptū tu. in supinis de cō. et temno is. Renuo is. nui. re. de re et nuo is. Abnuo is. de ab ꝛ nuo. ¶ Re cuso as. aui. are. de recudo dis. recudi re. recusū su. u in o fit recu so as. Vel cōponit de re et cuso as. frequentatiuū de cudo dis ¶ Paruipēdo dis di. ere. puipensū su. a puus a. um. et pendo Et siirvilirvilipēdo dis di. re. ꝛ nihilipēdo is. et floccipēdo dis. et et nancipendo oīa pro contēnere ponunt. Sperno. Refuto. Recuso. Paruipendo.

Stragula / cento / thoral / puluinum / culcitra / lodex Stragula.

Est et puluinar / et filtra / tapetibus addas.

Cum ceruicali: ceruici dante calorem.

¶ Hic ponunt diuersa noīa q̄ ornamenta lecti sunt. ¶ Hec stra gula le. vel hoc stragulū li. vestis est discolor: que et toga dicit Et d de sterno nis. straui re. et d sic qꝛ in amictu vel in strato apta sit. ¶ Hic cento onis. et dicit cantor vel puluinar vel velū de mul tis pannis. vel cento est ille qui facit ipm filtꝝ. Itē cento d fetor ex assuetudine libidinis veniens. et cento vt qdā dicūt est panni culus cum quo meretrix inguina viroꝝ post coitum tergit. Vers⁹ Est cento cantor filtrū filtri quoqꝫ factor. Cento puluinar: sit pan nus: sic quoqꝫ velum. Est cento fetor: sit et hinc meretrix quoqꝫ cē trix. Hec centrix icis. i. meretrix: et dicit de cento onis: vel de cē tum ꝓpter multitudinē. ¶ hoc thoral lis. et hoc thorale lis. ē qc quid in lecto sternit et etiam lōga mappa: et dicit de thorus ri Hoc puluinū ni. de puluis d. Hec culcitra tre. de calco as vel de culus li et circa: quasi circa culū. Hic lodex cis. qcquid loco ster nitur a lauo as. dicitur. ¶ hoc puluinar aris. quasi puluinar de pluma me. dicitur. ¶ hoc filtrum tri. ꝓprie est sponda siue pes lecti: Inuenit tñ pro lecto: quandoqꝫ pro ornamento lecti. ¶ hic tapes tis. et hoc tapetum ti. et tapetes tis ī eodem sensu a sterno nis. et pes pedis: eo ꝙ sternit pedibus Hoc ceruical lis de ceruix cis dicit et caleo cales. Cento Thoral. Puluinar Filtrum. Tapes.

Lunula / luna / perichelides / torques: et inaures Lunula

Pectoris est proprie spinter/pariterqꝫ monile.

Ornatus colli sit torques: et auris inauris

Anulus est manuum: sunt armille scapularum.

Atqꝫ perichelides exornant brachia nimphe.

¶ Lunule sūt genus monilis: et ꝓpe lunule sūt auree dependen
tes ad similitudinē lune facte: qbus mulieres ornare solēt pect⁹
suum: anglice a lytle none. or a nouche. or a barrelyke a mend.
Murenula ¶ Murenula ãglice a golden heme: or a bawderyke. ⁊ fiebant ĩ
Perichelides finibus vestimentoꝝ ꝯtexte ex diuersis colorib⁹ ⁊c. ¶ Pericheli
des anglice a bec. a bowed a tyngȝ in theyre. a womans. arme
or the ꝑfelꝫ at the ende Mutatoria holyday clothynge Olfacto
riū: a box wyt oyntemēt. Perichelides dr̄ a peri qđ est circun:
et chiloum crurū: quasi circa crura.

Flammea. Flammea / flammeolum / cum vitta / fascia / peplum:

Dextreolas / addas armillas / atqꝫ monile

Sertum / crinale / spinter / vel fibula / mitra

Anulus / et gemma / limbus: cirotheca tiara

Istis pilliolum coniungas atqꝫ galerum

De tricatura mulieribus est sua cura.

¶ Hic ponunꝫ ornamēta qb⁹ mulieres vtunꝫ. ¶ hoc flāmeū mei
Vitta. Vñ hoc flāmeolū li. de hec flāma me dr̄. Hec vitta te. devincio cis
Fascia. ci. re. i. ligare. Hec fascia cie. q̄dā ligatura: vñ hec fasciola le dimi
Peplum. nutiuū: de hic facis cis dr̄. ¶ hoc peplū li. ꝑmitiuū: vel de pello:
is. vt q̄dā volūt: qꝛ pellit frigus a capite. Omīa ista sūt ornamen
ta capitis. Hec armilla le. dc hic arm⁹ mi. i. brachiū ornamentuȝ
brachij. et silr̄ hoc monile lis. a moneo nes. et hec dextriola le. a
dextra tre. et hoc sertū ti. de sero is. hoc crinale lis. ornamentum
Spincter. circuiens crines ¶ hoc spinter indeclinabile vel spintris in gtīo
Fibula. a spina ne. anglice a pymne. vñ spinterculū li. diminutiuū. ¶ hec
fibula le. anglice a lase: or a botoñ. vñ fibulo as. ⁊ est fibulare liga
re vel vīcere cum fibula: et est fibula quoddā firmaculū. ¶ hec mi
tra tre. de miros qđ est filū: et traho his: qꝛ cum diuersis filis con
Gemma trahitur et contexitur. ¶ hic anulus li. de annus ni. ꝓpter rotun

ditatem. Hec gēma me. a gūmi dr propter claritatē. vñ i libro lapidum. Gemmis a gummi nomen posuere priores. ¶ Hic limb9 bi. est ornamentū circa extremitatē vestis. s. fascinola quedam ¶ hec ciroteca ce. dicit de ciros grece qđ est manus latine ꝛ tota positio quasi impositio manus. ¶ hec tiara re. ornamentū est capitis. vñ Juuenalis: et frigia vestit bucca tiara ¶ hic pillle9 lei. vñ hic pilleolus li. diminutiuū de pilus li dr. ¶ hic galerus ri. a gaelon qđ est coriū dicitur: quia totus de corio factus est galer9 ¶ Construe sic vltimū versum: de tricatura: sic incipe constructionem ibi: mulieribus sua cura. id est sua solicitudo est de tricatura crinis.

Limbus. Pilleus Galerus Constructio.

Urceus: vrceolus: est vrna: vel amphora: testa

Olla: vel ydria: vas vini dic esse lagenam

Obba: vel onoforum: vel orca: fidelia vas est

Ampullas: phialas: his bullas associamus

Urceus.

¶ hic ponit autor diuersa noīa vasorū vel ollarū. ¶ hic vrceus cei. vñ hic orceolus li. diminutiuū de orce quod est capere vel recipe ¶ hec vrna ne. de vrgeo es. qꝛ vrgeat collū. s. quedā mensura quā quartariū quidā dicūt. Item vrna vas est ꝓprie quod pro condendis defunctorum cineribus adherere solet. vñ hec vrnula le. diminutiuum. ¶ hec amphora dicit ab am qđ est circū et foros ferre qꝛ circūfertur per ansas. hec ansa se est auris per quam fert olla ¶ hec testa te ƀ test9 a. um. ꝛ est testa quedā olla. vñ Oraci9 Quo semel est imbuta recēs seruabit odorē. Testa diu. ꝛc. Item matheus vindocinens. Cōsuetudo sapit naturā teste saporis. Quē noua ꝯcepit immemor esse negat. ¶ hec Olla le de oleo es dicit quia olet i liquore primo imposito ¶ hec ydria e. ē vas aquaticū ab ydor. quod ē aqua dicit ¶ hec lagena ne. de latus a. um. ꝛ hec gena quia latam habet genā: et est vas vini. Vñ virgilius primas Judice francigena sacco portatur auena. Aut bacchi vena ciato cratere lagena. Et lagena est quedam mensura vini vel alteri9 anglice galon. ¶ hec obba be. quoddam vas habens nomē a sono quē facit quando fundit de eo aliquis liquor. ¶ hoc onoforū ri. ab onos qđ est asinus ꝛ foros ferre: qꝛ asini solebant portare illa vasa et vocat āglice a costrill. hec Orca ce. de orcos quod ē capere Hec fidelia e. vas a fidelis. q. a. fideliter seruat liquorē impositū Unde parsius. Disce nec iuidas ꝙ multa fidelia putet. In locuplete penu. ¶ hec Ampulla le dicitur de am quod est circum et pulla inflatio vel ab am. et pello is. quia circumpellitur in ventrem. ¶ hec Fiala. le ab alan quod est vitrum quia vas vitreum

Urna Amfora Testa Olla. Idria Lagena Obba. Onoforum. Fidelia. Ampulla. Phiala.

est. ¶ Hec bulla bulle dicitur:qr inflata est sicut bulla que est tumor laticis:id est aque.

Pinguedo

Sumen:et aruina:sagimen:pinguedo:sagina

Abdomen:vel adeps:predictis adde popisma

¶ Ista noia sunt eiusdẽ significatiõis cũ hoc noie hec pinguedo nis.i.sagimen nis.a facio as:ꝛ plerioꝫ producũt mediã sillabam vñ quidã.Egredior limen curꝛ paro posco sagimen. Detulit ancilla:coitũ peto:noluit illa.Et de sagimen dicitur saginosus a um.et hec saginositas tis. ¶ hoc sumen nis.de sus suis dicitꝛ. Hec aruina ne. de aruũ.Hec pinguedo nis.de hic et hec pinguis et hoc pingue.Hec sagina ne. ¶ hoc abdomen inis de abditus a um.Et hoc omentũ ti.qđdã intestinũ:et est pinguedo que est ĩ intestinis porci:et maxime porci silluestris et feri. Omentum dꝛ ab omen et est mappaventrisvel illa mẽbrana q̃ continet maiorẽ ꝑ partẽ ĩtestinoꝝ. ¶ hic adeps adipis componitꝛ de ad et hoc epulum li.quia pinguedo solet addi epulis.Vñ adipicillus li.i.puus adeps:vel adipatus a.um.adipe cõditus:et hoc adipatũ ti.qđlibet edulium adipe impinguatũ. ¶ hoc popisma tis.dicitꝛ a popos grece:quod est pinguedo latine.

Sumen

Omentum.

Popisma

Fornix.

Fornix:prostibulum:genethea:crepida:lupanar

Predictis tegetem:coniungas atqꝫ proseucam.

¶ Ista noia idẽ significãt.s.domũ meretriciũ ¶ hic fornix cis.penultima genitiui correpta:et dicitꝛ de fornix quod est arcus lapideus:qr in hmõi fornicibus meretrices solebant meretricari·vñ fornicor aris.i.meretricari. ¶ hoc prostibulũ li.de prosto as.dꝛ. ¶ hoc genetheũ thei.dꝛ de genethis qđ est mulier et thesis positio.Et est genetheũ locusvbi mulieres imponuntꝛ ad fornicandũ ¶ hec crepido nis.ꝓprie est riparũ vel abruti saxi:vel rupis:vel mõtis extremitas:altitudovel sũmitas.Ponitꝛ qñqꝫ tñ ꝓ cauernavbivie conueniũt:in qua pauperes solebãt latitare ꝛ mendicare:et etiam meretrices fornicari cum ꝑtranseuntibusviam:et dꝛ de crepo as pui.pare.ꝓ sonare:qr ibi frequẽs sonitus est ventoꝝ et aquaꝝ. ¶ hoc lupanar aris de hec lupa pe.qđ idem est qđ meretrix dicitꝛ. ¶ hec teges tis.de tego gis.dꝛ:et est ꝓprie pua domus que et tugurium dicitur: scꝫ casula quam sibi faciunt custodes vinearum vel pastores ad sui tegimen:et in huiusmodi tegete solent meretrices meretricari et ideo ponitur pro lupanari ¶ hec proseuca ce. dicitur a proth quod est procul et en quod est bonum quasi procul a bono.

Prostibulũ.
Genetheum
Crepido
Lupanar.
Teges.
Proseuca

Sarcina/sarcinula/pondus/ clitellaqꝫ/fascis. Sarcina.

Fasciculus/vel onus/ globus:et moles: et aceruus.

¶ Ista noīa vnum signt. hec Sarcina ne. ꝓprie onus vel pondꝰ quod ex carne fit. Caro enī pōdus facit: et hinc quodlibet pondꝰ sarcina dicit̃. vel a sarcinādis rebus insimul. vn̄ hec sarcinula le. et sarcinella le. ambo diminutiua. et sarcino as. aui. are. quod cō ponitur desarcino as. i. deonero as. exarcino as. idē. Insarcino as. i. intus vel valde sarcinare: et est actiuū cū suis cōpositis sarcino. ¶ Hoc pondus ris. de pendeo es dicit̃. Hec clitella le. est tantū pondus quantū asinus portare pōt: ꝛ s̄m quosdā dicit̃ de cleo es. qđ est gloriari: qꝛ gloriosū est portare vel ducere hmōi onera. ¶ Hic fascis cis. i. onus. vn̄ h̄ fasciculus li. diminutiuū et dr̃ de facio cis. ¶ Hoc onus ris. vn̄ hoc onusculū li. et onustus: et onero as. et scribit̃ sine aspiratiōe. ¶ Hic globus bi. ꝓprie qđlibꝫ solidū et rotundū: et ponit̃ pro admiratione aliarū rerum. ¶ Hic aceruus ui. ab acer dicit̃ et est aceruus cumulus terre. Pondus. Clitella Onus. Globus.

Panes:artocopi:pastille:liba:placente. Panis.

Jungitur artocrea:simul artocasius illi.

Et quia materia fruitur vice materiati

Additur his simula:pariter simulago:siligo.

¶ Autor hic ponit diuersa nomīa panū: et dr̄ panis a pan qđ est totum: qꝛ cū omni cibo sumit̃. ¶ Artocopus componit̃ ab artos panis: et copos labor. i. panis cū magno labore cōpositus. ¶ hic Pastillus li. diminutiuū siue pociꝰ deriuatiuū de hec pasta te. Hoc libū bi. de libo as. i. sacrificare. Hec placēta te. de placeo es. quia placet gustui. ¶ hec artocrea cree. dr̄ de artos panis. et creos caro. i. est panis cū carnibus cōfectis: anglice a pye. ¶ Hic artocasius sei. de artos et casius. anglice a flavvne. Et qa materia sepe ponitur ꝓ mat̃iato: vt aurū ponit̃ pro anulo qui est ex auro: ideo Hec simula le. potest dici panis qui fit ex simła. Et simula est flos tenuissimus farine et etiā simulago: Vel siligo dicit̃ genus frugꝫ et ponitur pro pane qui fit inde: et dr̄ simula et simulago de simı̃ aduerbio. Teologus simulam florem fert esse farine. Itē panis factus ex siligine dicit̃ siligo. ¶ hec Siligo nis est quoddā genꝰ tritici sic selectū ab alio. nam in pane spēs eius est precipua vnde quandoqꝫ tenuissimus et purissimus flos farine dicitur vt sit panis nobilissimus. vnde Juuenalis. Sed tener et niueus molliqꝫ siligine factus: et dicitur siligo a seligo gis. s̄m catholicon. Artocopus Libum. Artocrea. Artocasius. Siligo.

pallium Pallia: palliola: clamis est cum ciclade: palla.

Ast abiles manibus: mantellos. iungimus illis.

Dant pelles pallis matrix: beuer. et cirogrillus.

Id quoqꝫ cuniculus dant: asinus: et laerones.

Sed vestes que sunt de solis pellibus he sunt.

Pellicium: reno: quibus endromade sociantur.

¶ In primo ponit autor ea noīa que cōueniūt in significatōe cū pellibus: cum quibus pallia debent fuderari: ꝛ vltimo ponit illarum vestiū noīa: que tm̄modo fiūt de pellib⁹. Primo dicit ꝙ ista noīa ꝯueniūt in significatione. ¶ hoc palliū lij. d̄r de hec palla le quod dicit̄ palliū mulieris. Uel dicit̄ palliuꝫ a pellibus vnde fiebant prius: sed modo pallium dicitur quoddā genus panni ex serico. vnde hoc palliolū li. diminutiuū. ꝛ pallio as. aui. are. pallio tegere vel occultare vel induere vel ornare. Repallio as. Suppallio as. i. sub pallio latitare vel latenter occultare. et est actiuū cuꝫ
Clamis. omibus suis cōpositis ¶ hec clamis dis. idem quod palliū. Hec Ciclas dis. a cilon. quod est rotundū. ¶ hec palla le. a palim d̄r. ¶ hic Mātellus li. dicit̄ de manus ꝛ telon qđ est longū quasi ad manus tela vel longus. Hec matrix cis. est aīmal cuius pellis cō-
Beuer. ueniēs est mantellis. hic Beuer ri. ꝛ h̄ Cirogrillus li. qui ꝓm istū autorem vt apparꝫ vocatur. anglice a squyrel. Scd̄m alios puta Isodo. pap̄. et vguc̄. est herinacius. scꝫ animal spinosū maius he-
Asinus. rinatio. ¶ hic Cuniculus li. de hec cuna ne. dicitur. ¶ hic Asin⁹
Laero. sini. est animal cuius pellis apta est vestibus. vn̄ Bernardus. Sil
Reno uester asinus obrepat. Hic Laero onis. aliud animal seruiēs ad hoc. ¶ hoc pelliciū de pellis dicitur. anglice a pilche. ¶ hec Re-
Endromada. no onis. vestis quedā de pellibus quavtuntur lōgobardi. ¶ hec Endromada de. vel endromis midis. spissa vestis de pellib⁹ arietinis. ab endros grece quod est aries latine.

Paruulus Paruulus: et pusio: puer: infans: atqꝫ pusillus.

Inde pusillanimes: animi ratione pusilli.

¶ Ista nomīa ꝯueniunt in significatiōe. ¶ hic Paruulus li. di-
Pusio. minutiuū de puus. et potest declinari puul⁹ la. lum. ¶ hic pusio nis. de pupus a. um. id est paruus a. um. et est pusio puus infans

vel puer. Unde Juuenalis. Nonne putas alius tecum ꝙuis pu' Puer.
sio dormit. ¶ Hic puer ri: a punio nis dicit: qꝛ debet puniri sepi=
us ne delinquat. ¶ Hic ꝛ hec infās tis. ab in et fans cōponit qͣsi
non fans: id est non loquēs. ¶ Hic pusillus li: et potest declinari Pusillus.
pusillus a: um : a pusio dicitur diminutiuū et componitur cū hic
animus mi: et diciur pusillanimus a: um : vel hic et hec pusillani
mis: et hoc me: id est pusillum habens animum.

Letofagus: sirtes: acroceramnia sirtis. Letofagꝰ.

Sirenes estusqꝫ: ceramnia: silla: caribdis.

Fluminis est vortex: ponti dic esse caribdim.

¶ Hic autor docet que sunt pericula maris dicēs : ꝙ ista. ¶ Hic
Letofagus gi : et lothos dicit de lethe et est quedā arbor cuius
succus gustatus cōfert obliuionē: et componit lethos cum fagin
qđ est comedere: ꝛ dicit hic letofagus gi. i. fructus illius arboris
quivalet ad irritandū amorē. Sed hic videtur poni pro quodam
periculo maris. Unde Ouidius de remedijs. Illic letofagus illo
sirenis in antro. Esse putes remis adice vela tuis. ¶ Sirtes est Sirtes.
propriū nomen cuiusdā mulieris mutate ꝓm fabulas in monstrū
marinū. ¶ Hec Acroceramina orum dicunt illud idem qđ mō= Acroceramia
tes fulminati: ꝛ est periculū in mari: et dicit de acros qđ est mōs
Et hec ceramina orum: dicunt illud idem que suut saxa preminē
tia in mari ad instar cornuū: ꝛ ceramina orum de ceros quod est
cornu: et amnis nis: vnde ceramina quasi cornuti amnes. ¶ Hec
Sirtis tis: de siren quod est tractus dicit: et sunt sirtes loca peri Sirtis.
culosa in mari. ¶ Hec Sirena ne: vel hec siren nis dicit de siron Sirena.
quod est tractus : quia dulcedine sui cantus nautas ad se trahit:
et facit eas submergi: et est monstrū marinū. hec sirena ne: ꝛ urē
is: monstrū est marinū in specie muliebri. Finguntur tres fuisse
sirenes ex parte virgines: ex parte volucres: ex parte pisces. qua=
rum vna voce: altera tibijs : tertia lira canebat: que illectos na=
uigantes sub cantu in naufragia trahebant. Papias putabat
sirenes esse demones vel dracones ysaie tertio. Et sirenes in delu
bris voluptatis. Secundū veritatē meretrices fuerūt ¶ Hic estꝰ Estus.
tus: dicit de vro ris: ꝛ est tempestas maris. ¶ Hec Scilla le: fuit Scilla.
filia phorci regis secundum fabulas que mutata est in illud mō=
strum marinum. Et Caribdis dis: est illud periculum in mari: Caribdis.
de quibus sic scribitur. Accipit et nunꝙ reddit mare scilla rece=
ptum. Euomit acceptas dira caribdis aquas. Et differentia est:
inter vorticē et caribdim. Uortex est vorago in flumine ꝛ in recē
ti aqua. Sed caribdis est vorago ponti: id est maris ꝛc.

Pellis.

Pellis. pellicula. cutis. atqȝ cuticula. pellis.
Est cum carne caret. carni cutis associatur.
Est caro cum corio. tergum sunt tergora pelles.

Cutis. Tergum. Tergus.

¶ Hic dicit autor: ꝙ ista noīa ī gñali cōueniūt ī vna signe: ī spēali drñt: hec pellis lis: dr̄ de pello lis. vñ hec pellicula le: dīnutiuū. ¶ Hec cutis tis. vñ hec cuticula le: dr̄ a cote: qđ est icisio: sȝ in hoc drūt: qr̄ pell' est qñ est extracta a carne: sȝ cutis est ꝓpe: qñ est cum carne: ⁊ eadē est drña int' t'gū gi: et hoc t'gus goris: tergū dr̄ eē caro cū corio: sed tergus dicit' esse pellis cum corio sine carne.

Libra.

Libra. bilanx. trutina. pensum. pondusqȝ. statera.
Lanx. simul examen. erit equilibris in istis.
Appensum staterem. trutinam dic esse stateram.
Est examen apis. examen lingua bilancis.

Libra. Bilanx. Pensum. Pondus. Stater. Statera. Examen.

¶ Hic ponit autor noīa pōderū: hec libra bre: a liber a: um: dr̄ ꝙ ficit' duodecim vncijs et habet' pfcī pōderis: qr̄ ꝯstat tot vncijs qt mē sibus ānus: ⁊ cōponit' cū equ⁹ a um: ⁊ dr̄ eqlibris bris bri vel sic h̄r hec eqlibris: ⁊ hᵒ bre. i. eql' libra. hᵉ Bilāx cis. i. libra statera: qr̄ binas hȝ lāces: ⁊ cōponit' de bis ⁊ lāx cis: ⁊ dr̄ lāx de latus a um: ⁊ lāces ꝓpe sūt scutelle pēdētes de libra: ⁊ hic lanx cis ponit' pro libra. hoc Pensū si: ſm qđ h̄ accipit' ē pōdus: hȝ tñ plures signes ē enī deliberatio: cogitatō: ꝯsiliū: qr̄ cū aliqđ deliberam⁹ pēsam⁹ ⁊ in pēdēdo. i. in dubio sum⁹. Et hoc pēsū dr̄ mulierȝ lana vel linū ad opus datū vl' filatura: ⁊ dr̄ a pēdeo es vl' est pōdus qr̄ ad pōdus. i. mēsurā dabat': hinc pēso as. i. cogitare: deliberare: vl' pōderare: vl' trutināre: vl' eqtare: ⁊ ſm hāc signē p̄t eē freqntatiū de pēdo es. Hoc pōdus ris: dr̄ de pēdeo es: ⁊ est pōd⁹ onus: vel ḡuitas vel qđ trutinat': et mēsurat'. Hic Stater ris: a sto as: dr̄: ⁊ ē qđ dā pōdus. s. medietas vncie. Hec Statera re: est pōdus dragmas habēs qtt uor que sūt scrupuli duodecim. Itē statera dr̄ trutina scȝ pertica ī libra ex trāuso poīta dcā sic qr̄ ex duab⁹ lācibus ⁊ vno medio stilo pēdeat ⁊ stet: ⁊ sic p̄tȝ drā int' staterā ⁊ staterē. Et statera sepe dr̄ totū illud instrumētū. Hoc examē is: ſm vguc: est filū mediū quo trutina in statera regit': et lāces equant'. vñ lācis amētū dr̄: vl' examē dr̄ lingua q̄ in foramīe trutine vertit'. huc ⁊ illuc ſm qđ ꝯsiderat' eqlitas pōderatoꝝ: vñ examē dr̄ iudiciū: ꝓbatio: discretio: inqsitio: vñ examino: as: ꝓbare eqlit'. iudicare: discutē dili

gēter indrē :inuestigare: Itē examē ē collectio apū. Hec Trutina ne.i.statera.s.ligua libre: qa sp trudit foras: vl trutīa ē illa ptica pertrāsūsū posita: vñ trutinella le: dīnutiuū 7 trutio as.i.liberare   Trutina.

Priscus: et antiquus: annosus: et inueteratus.   Priscus

Decrepitus: vetulus: vetus emeritusq3: senilis.

Longeuus fit in his: sit pristinus: atq3 vetustus.

¶ Ista noīa sūt eiusdē sigtiōis. Priscus a:um: de pdiū dr. Antiquus a:um: de ān dr. Annos9 a.um:.i.plen9 ānis. Senex de ānus dr. Et senex de sēsus dr: q2 in senib9 sol3 eē sēsus: cū in ātiqs est sapiētia 7 in mlto tpe prudētia. Inueterat9 a:um: de in 7 veterat9 a um: cōponit. ¶ Hic decrepit9 ti.i. valde senex cōponit de de 7 crepo 7 dr: decrepit9 a um: qi deorsū crepare q2 desierit crepare.i.sonare: ¶ Hic vetul9 tuli: vel vetulus vetula: um: dīnutiuū de vetus   Decrepitus.
¶ Hic 7 hec 7 hoc vet9 ris.i. senex 7 dr de veto as: aui: are.i. phibē iuuenes a delictis. ¶ Hic emeritus ti.i.senex: vl emerit9 a:um.i. ex meritū posit9: q nō pt iā mereri nec exercē officiū suū: ymo liberat9 7 solut9 a labore officij sui: sic miles olim post lx. annum non cogebat militare: s3 soluabat a labore solito: 7 dabat ei ager vel villa vl aliud vñ viuer3: 7 tūc erat emerit9 qi extra meritū positus q2 nihil postea labore solito merebat: vñ hec emeritio nis: tlis proprietas 7 tlis liberatō: dr 7 hec senil 7 h9 senile de senex dr. ¶ Lōgeu9 a:um: de lōg9 7 h9 euū vi: dr qi lōgū hñs euū. Pristin9 a:um: de pdē sic prisc9 dr. Vetust9 a:um: de vetus veteris deriuatur.   Vetus. Emeritus. Longeuus.

Segnis. inersq3. reses. piger. ignarus. quoq3 deses.   Piger.

Torpidus. et tepidus. torpens. cessansq3. remissus.

Igne animi vacuus. ignauus. dicitur esse.

Desuescit deses. et iners dormitat in arte.

Igne sine est segnis. resides reor a residendo.

Dictos. sed pigros. pedibus quasi dicimus egros.

¶ Ista noīa sunt eiusdem significationis cum hoc nomine piger gra: grum: quod dicit de pigeo ges: verbo psonali: quod antiq ui dicebant: sed nos tenemus hoc verbum impsonaliter: piget vt pigebat: et dicit piger qsi pedibus eger ethimologia est et nō cōpō

et est piger: tardus ad incedendū .i. transeundū: sed trāsfertur ad
Segnis. alia: vt est ad animā vel ad animū. ¶ Hic et hec segnis et hoc seg
ne: componit̄ de se quod est sine: et ignis: vnde segnis q̄si sine ig-
Reses. ne animi .i. calore animi. ¶ Hic et hec iners tis: de in et ars tis
cōponit̄. Hic et hec reses dis: de resideo es dr̄. Ignarus a: um .i.
inefficax tardus piger stultus: de in cōponit̄ et gnarus a: um .i.
doctus: sapiēs. studios⁹: vigilās ¶ Hic et hec deses dis: de desideo
es. Torpid⁹ a: um: de torpeo es. Tepid⁹ a: um: de tepeo es. Hic et
hec et h⁹ Torpēs tis: de torpeo es: h̄ et hec et h⁹ cessās tis: de cesso
Remissus. as. ¶ Remissus a: um: de remittor aris: qđ āt dr̄ ignauus quasi
igne animi vacu⁹: ethimologia est et nō compō. ¶ Deses s̄m istū
Deses. autorē dicit̄ de desuesco cis: quia deses desuescit .i. non frequen-
tat in bono. Iners dicit̄ ille qui dormitat siue dormit in arte .i.
opere suo. Segnis quasi sine ign e animi.

Ros. Rores: vel pluuie. nimbi dicuntur. et imbres.

Rosida de rore fiunt. sed ibernus ab imbre.

¶ Ista noīa idē significāt in gn̄ali. ¶ Hic Ros ris: de rar⁹ a um:
quia rarus est et non spiss⁹ vt pluuia. vn̄ rosidus a: um: .i. plenus
rore. vn̄ rosidulus a: um. Hec pluuia uie: de pluo is dr̄. hic Nim-
bus bi: de hec nubes bis: bi: dr̄. ¶ hic Imber bris bri de inebrio
Imber. as dr̄: quia inebriat terrā. vn̄ hic imbercul⁹ li dīnutiuū de imbro-
sus a: um: plenus imbrib⁹: et s̄m istū autorē ibernus a: um: s3 meli
us deriuat̄ ab hiems h iemis: et tunc scribit̄ cum aspiratione si-
cut hibernus a: um: et est hibernū tempus in hieme et vere: qua-
si breuevernum: quod tempus plerumq̃ totam hiemē significat.

Baiulo: porto: fero: sustento: subleuo: gesto.

Porto. Gestio cum cupio: gesto: si pondera porto.

¶ Ista verba idē significāt cū hoc verbo porto as: aui: are. ¶ Ba
Baiulo. iulo as: simplex est et non cōpositū: qđ patet in hoc hymno. Q̄ nē
terra pōthus. ibi claustꝛ marie baiulat: q2 ibi hec sillaba ba: pro
ducit̄: nam stat in tertio pede: qui est spondeus: quia si prima de
baiulat esset breuis: tūc ille pes ess3 trocheus: quod esse non pōt
maxime in illo metro: qđ est iambicū: cum non recipiat trocheū.
Et si baiulo esset dictio composita: tunc componeretur de basis:
quod corripit primam sillabam: et iulus li: qui fuit filius enee: et
sic patet q̄ ille versus est falsus: Cloto colum baiulat et cē. Vel q̄ ba
iulo potest esse compositum: et tunc corripit primam sillabam: et
potest esse simplex: et tunc producit primā sillabā. ¶ Fero fers:
Fero. tuli ferre: latum. tu: verbum actiuum sed anomalum. Sustento.

as.frequētatiuū de sustineo es. Subleuo as.de sub et leuo as.cō ponitur. ¶ Gesto as.frequentatiuū de gero ris. Et nota drñam inter gestio tis.tiui.gestire.et gesto as.taui.are.gestire.i.cupere et gestare.i.portare:etutrūqꝫ de gero geris gessi dicitur. — Gestor Gestio

Pergo:vel gradior:adeo:vado:proficiscor. — Pergo.

Predictis societur eo:vel itinero verbis.

¶ Ista verba idem signt cum hoc verbo pgo gis.perrexi pergere quod componit de per et rego gis. ¶ Gradior ris.gressus sū gra di verbū deponēs quod componit Cōgredior ris. Aggredior ris Regredior ris. Egredior ris.egressus sum egredi. Adeo is adiui adire aditū tu.media correpta in supinis: cōponit de ad et eo is. Vado is.vasi dere.et componit Euado is.euasi euadere euasum su.in supinis to skape Proficiscor ris.pfectus sum pficisci.i.per gere:dicitur de pficio cis.feci. Eo is iui ire eundi do.dum.itū itu in supinis. Itinero as.de iter ris.dicitur. — Gradior. Vado.

Vestigo.scrutor.exploro.queroqꝫ rimor. — Quero.

Scitor.et indago:percontor.sciscitor.addo.

¶ Ista verba idem signt cum hoc verbo Quero ris.quesiui que rere questū tu.i supinis ¶ Vestigo as.aui.are.quod et vestio as. aui.are.dicit:quod deriuatur de hoc vestigium gij. Scrutor aris. scrutatus sum tari.verbū deponens. Exploro as.componit de ex et ploro. Rimor aris verbum deponēs:id est inquirere. inuestiga re.et tractum est a porcis: qui per rimas terre siliquas et radices inquirūt. Scitor aris.frequētatiuū irregulare scdm significatio nē et formationē de scio scis scitum tu. v in o. et addit r. fit scitor aris.i.querere. Indago as.i.inquirere:inuestigare: vnde hec in dago nis.i.inquisicio. Percontor aris.de per et contor aris: qd idem est quod querere vel perquirere. et dicit de hic contus ti.to id est partica:cum qua piscatur.scrutatur aqua inquirēdo pisces et etiam est quoddam genus teli.et proprie quod ferrum nō hēt: sed est acuta cuspide. Sciscitor aris.tatus sum ri. id est inquire rere et formatur a secunda persona huius verbi scisco cis.abiecta s.et addita tor et fit sciscitor ris.et idem est quod scrutari.id est in quirere:inuestigare:interrogare: querere.et est similiter irregu lare frequētatiuū et scdm formationē et significationē. — Vestigo Rimor. Scitor Percontor Sciscitor

Rethe.sagena.plaga.cum casse.sagenula.lina. — Rethe.

Addas reticulum.de reti retio dictum.

Hinc irretire: quod dicitur illaqueare.

Rethe. ¶ Ista nomia idem signt cū hoc noie rethe tis qd dr de retineo nes. vnde hoc reticulū diminutiuū. et Reciarius rij. qui facit retia. ¶ hec Sagena ne. de hoc sagū gi. dr. Sagū vestis alicuius sa- (Sagum) gaciter factum. De sago saccus: de sacco sit tibi succus. De succo succus: de succo sit tibi soccus. De socco soci⁹: sic grāmatice tenet vsus. vñ hic sagenarius rij. est ille qui facit sagenas. ¶ hec Plaga (Plaga.) ge. i. rethe vel poti⁹ funis rethis, ppie quidez plage sūt funes illi quib⁹ retia tendunt circa summā partē: sed ponunt qñqȝ pro ipsis rethibus. ¶ hic Cassis sis. s. careo es. dicit vł de capio pis. (Cassis.) ¶ hoc Linū ni. est materia vñ fiunt rethia: et qñqȝ ponitur pro rethibus: materia scȝ pro materiato. vñ Ouidius. Lina madēt comites ferrūqȝ comare forātū. ¶ Itē nota q retio tis. tiui. tire. i. capere: componit cum in et dr Irretio tis. tiui. tire. i. illaqueare impendere. versus. Quas irretiui volucres has illaqueaui. (Linum.)

Rusticus. Rusticus/agricola/rudis/et villanus/agrestis:

Et cum ruricola: societur villicus istis.

¶ Ista noīa idem significant. Hic Rusticus ci. et est rusticus operarius in rure. vel qui in rure moratur. et colit rus. id ē arat rus. ¶ hic et hec Agricola le. de ager agri. et colo is. cōponit. ¶ hic rudis dis. di. vel h et hec rudis et hoc rude. q rudis est rustic⁹ nō (Rudis.) subtilis. ¶ hic villanus ni. vel hic villic⁹ ci. et possūt declinari mo- (Villanus.) biliter: villanus a. um. villicus a. um. i. rusticus. et dicūt de hec villa. ¶ Hic et hec agrestis et hoc agreste de ager agri dicitur. Hic et hec ruricola ruricole de rus ris et colo is.

Opilio. Cust o des ouium nos dicimus opiliones.

Archimandrita s constat quos esse vocatos.

Mulio sed custos mulorum dicitur esse.

Ad quos cura boum spectat: dic esse subulcos.

¶ Supius autor docuit quot noībus pōt rusticus appellari. hic docȝ qui sunt ab effectu meri rustici dicēs: q isti scȝ opilio. custos ouiū. ¶ hic archimādrita te. grecū: ⁊ dr de archos qd est pnceps (archimādrita) et mandros ouis. quasi princeps ouium. Hic mulio mulionis de (Bubulcus.) mulus li. dicitur. ¶ hic Bubulcus ci. de bos bouis et custos componitur et dr custos boum. ¶ Hic subulcus ci. de sub et sus suis. (Subulcus.)

et custos id est custos suum id est porcorum.

Inter se distant teres: orbiculare: rotundum.

Hastam dic teretem: pomum dic esse rotundum.

Effigiem pomi retinet sibi spera: vel oui.

Sperica de spera: sic credas esse vocata.

¶ Ista noīa quo ad gen⁹ idē significāt: drūt tamē quo ad speciē: Teres.
et ponūt pro rotūdo. ¶ Hic et hec Teres retis: media correpta
in gtō: et dicit a tero ris: et ꝓprie ptinet ad hastam vt dicit hasta
teres. ¶ Hic et hec Orbicularis et hoc re. i. circularis: orbis eī est Orbicularis
rotūditas circuli et cuiuslibꝫ rei: et dicit de rota te: q: q̄si rota est
Rotūdus a: um: de hec rota te: et proprie pomum est rotundum
¶ Hec spera re: et est ꝓpe spera vnū corpus rotundū: vt pomum vel Spera.
ouū: et sic diffinit abvguc. Spera est mediāte diametro cōtinua
semicirculi conductio. Et dicitur spera quasi spacium rotundū: et
dicitur de hoc spacium spacij: vnde spericus a: um

Regredior: repedoq;: remetior: atq; reuertor. Regredior

Repatrio: remeo: redeoq;: recurro: recurso.

¶ Ista verba sunt eiusdē significatiōis Regredior ris: deponēs Repedo.
de re et gradior cōponit. ¶ Repedo as: aui: are: de re et pedo as
quod deriuat de pes pedis: sꝫ pedo non est in vsu. Remetior tiris
remensus sum tiri. deponens de re et metior. Reuertor ris reuer Reuertor.
sus sum reuerti deponens: et etiam reuerto tis: in eodem sensu
inuenit: sed reuertor est deponens: et reuerto neutrū: etiam acti
uū potest esse: vt reuertā te: id est retrouertā te. Repatrio as: aui:
de re et patrio as: cōponit. Remeo as: cōpoit de re et meo as. i. eo
is: Redeo is de re et eo interposita d ¶ Recurro is: de re et curro Recurro.
is. ¶ Recurso as: aui: are: frequentatiuū de recurro is: recurri:
recursū su: in supinis: v in o: fit recurso as: aui: are:

p Essula sunt obices: sera: sunt repagula: vectes.

Addatur clatrus: a claudendo tibi dictus

¶ Ista noīa sunt eiusdem significatiōis cum hoc nomine Repa- Repagulum
gulū li. i. obex: qui ad impedimentum obijcitur et opponitur: vel
qu ecunq; firmatura hostij: anglice a durbare: et dicit repagulum

Pessulum	a repādo dis. Hoc pessulū li. de pello lis. Hic obex cis. de obiicio cis. et obex pducit penultimā gtivbqꝫ et forte tūc scribit cum du plici ij. vt obijcis: sicut obiicio a quo deriuat. Hic tamē autor cor ripit metri necessitate coactus.
Sera	¶ hec Sera re. et est pprie lignū qd extransuerso hostij ponit. vñ sero as. aui. are. hostio appone re: hostiū claudere vel firmare ¶ hec vectis tis ti. de veho is. dicit
Clatrus	¶ hic clatrus tri. de claudo is. dr quia claudit hostium. et pprie clatrus est repagulum quod hostio opponit: vel ipsum hostiū: et precipue ortorum vinearū vel viridariorum.

Parma. Dic parmas/clipeos/ancille/vel egida/scutum

Pelta rotundatur: clipei pars vmbo vocatur.

¶ Ista noia sunt eiusdē sigtionis: et sunt arma defensiua: quib ictus hostiū repellit. hec Parma me. ꝛ dicit q̄si parua arma: vel parma quasi per manui. anglice a bokeler. ¶ hic clipe⁹ ei. de clepo pis. quod est furari: qꝛ furatur ictus percutientis.

Ancile ¶ hoc ancile lis. de ante dicit: qꝛ ante hoiem debet esse.

Egida ¶ hec egida de. vel hec egis egidis de ago gis. et est accusatiui casus. acto hāc egidē vel egida. et dr egis egidis ab egle qd est capra: qꝛ tegitur pellibus caprinis. et fuit egis scutū palladis. Hec Egida de. vel egis dis. dr qꝛ agitur ante pectus pugnantis.

Scutum ¶ hoc Scutū ti. ab hec scuta te. qd forma rotunda dicit: vel ab excutio tis. qꝛ ex se excusat ictus telorꝫ

Pelta ¶ hec pelta te de pello is.

Umbo ¶ hic vmbo onis. de hic vmbilicus ci. dr et est media pars scuti vel peste. anglice a bose.

Sepulcrū. Dicas mausеolū: poliandrū: tumba sepulcrum.

Sarcofagus: bustum: tumulus: vel piramis: vrna

Dans monumenta necis ꝯiungitur his monumentū.

¶ Ista noia sunt idē cū sepulcro de sepelio lis. qꝛ in eo sepeliunt corpa mortuorꝫ.

Mausoleum hoc Mausoleū lei. dr de mausolo inuētore illi⁹: ꝛ tūc pducit penultimā: vel dr a manes niū. nib⁹. que sūt anime infernales. et tūc corripit penultimā.

Pollandrū ¶ hoc poliandrꝫ dri. dr de polis quod est ciuitas cuiuslibet viri: et andros quod est vir. qꝛ ē vltima ciuitas cuiuslibꝫ viri. vel poliandrū dr vel interpretat mltitudo virorꝫ. et sic dr cimiteriū pꝑter multitudinē virorꝫ ibi sepultorꝫ.

Tumba ¶ hec Tūba be. de tumeo es. dr: ꝛ silr hic tumulus li. ¶ hic Sarcofagus gi. de sarcos caro: et fagin comedere. qa ibi comedūtur carnes nr̄e a vmib⁹.

Bustum Hoc bustū ti. ab vro ris. dr: qꝛ ibi solꝫ corp⁹ mortui cōburi. Hic piramis dis. a pir qd ē ignis dr. qꝛ surgit i acutū sic ignis.

Urna Et vrna ne. est pprie vas qd p cōdendis defūctorꝫ cineri

bus adhiberi solet: de q̄ poeta. solo tegit̄ qd nō habet vrnā: et po nitur p sepulcro. ¶ hoc monumētū ti. i. sepulcrū mortuoꝝ: qꝛ per trāseuntiū mētes moueat ad hoc debere transire: vel qꝛ moueat mentē defuncti memoria defuncti: et a moueo es. dicit̄ Monumētū

Est callis / trames / est orbita / semita / limes: Semita.

Viculus / et vicus / est publica / strata / platea:

Est biuium via duplex: est triuium via triplex.

Computa quadriuiū: dic quattuor esse viarum.

A callet callis: sed ab orbe fit orbita trames.

A transmitto venit: sed iter dat semita semis.

¶ Ista noīa idē signt cū hoc noīe semita te ꝛ dꝛ a semis qd est dimidiū: et est semita duoꝝ pedū. s. via adeo stricta vt alter alterius in transitu trāsire nō possit. et dꝛ semita q̄si semis iter. i. dimidiū iter. et est semita ꝓprie hoīm. callis ferarū et pecudū. a calcando: vel a callendo: vel a callo. Est enim callis ꝓprie semita stricta ꝛ tenuis: a callo pedū ꝑdurata ¶ hic trames tis. a trāsmitto tis. parua via trāsuersa ꝑ agrū: qꝛ trāsmittit ad aliā partē agri. vel a trāsuerto tis. qꝛ ꝑ transuersū ducat: vel a traho is. qꝛ trahit a publica via. ¶ hec Orbita ab orbis dꝛ et est ꝓprie vestigiū carri vel rote. ab orbe. i. circulo rote dicta. s. actꝰ rote quo pecus duci solet. Hic Limes tis. de limus a. um. dꝛ: ꝛ sunt ꝓprie limites transuersa in agris itinera vel fines: qui diuidūt et exterminā̄t. vnde limito as aui. are. i. terminare. ¶ hic viculus diminutiuū de vicus ci. a vice deriuat̄: qꝛ vice ciuitatis habetur. ¶ Hec Strata te. a sterno is. straui re. dꝛ. Hec platea tee. a platon grece qd est latum latine. qꝛ lata via est. Hoc Biuiū uij. de bis et via vbi due vie cōcurrūt. Quadriuiū vbi quattuor vie concurrūt. Triuiū uij. vbi tres vie concurrunt. et exponūt se vnde componūtur ¶ hoc Compitū ti. est collectio pluriū viaꝝ. s. locus vbi plures vie se petūt et ꝯueniūt sicut biuiū triuiū et q̄driuiū: et deriuant̄ de cōpeto tis. vel ꝯponit̄ de cō ꝛ pital qd ē via. vn̄ dꝛ hec ꝯpital' et hoc le. hec via e. de veho is. dꝛ. Trames Limes Strata Compitum

Sol / titan / phebus / titulus venit hinc: et ephebus. Sol.

¶ Ista conueniūt in significatione sol / titan / et phebus. Hic sol solis deriuatur de solis sola solum: quia solus luceat et appareat fulgore suo cunctis sideribus obscuratis. ¶ Hic titan titannis

media ꝓducta.i.sol.Unde titulus li:Et dict⁹ ē titan a titan quod interpretatᷓ illuminās.Titulus diffinitᷓ sic:titulus est breuis an-
Ephebus. notatio eorū que cōfusius in sequēti opere cōtinētᷓ. ¶ Hic Ephe bus bi:componitᷓ de e:ꝛ phebus bi:ꝛ est ephebus valde pulcher etvalde lucidus.s.iuuenis pulcher et impubes vnde ephebiolus li:diminutiuum:et possunt declinari mobiliter ephebus a:um:ꝛ ephebiolus a:um:et dᷓ phebus bi:de fos grece qđ est lux latine.

Fatuus. Est fatuus:stolidus:erroneus:insipiensqꝫ.

Inscius:et brutus:simplex:ideotaqꝫ:stultus.

Indoctus:simul insipidus.coniungitur istis.

Inconsultus:et elinguis cum verba negantur.

Incautus sit in his:imprudens:imqꝫ peritus.

¶ Ista noīa idem significāt hic Fatuus tui: dicitur de for aris: et est fatuus qui impericiā suam ōndit fando quicqđ latet in aīo: vel respondēdo ad interrogata.Uel ideo dicitur a fando fatuus:
Stolidus. quia nec ipse qđ fatur:nec qđ alij dicunt intelligit. ¶ Stolidus de extollo is:extuli extollere.Stultus de extollo is.Erroneus a: um:de erro as . Insipiēs de in et sapiens.Inscius a:um:de in et
Brutus. scio scis. ¶ Brutus a:um.i.stolidus insulsus:stultus:immūdus de bruteo es đr.Hic et hecꝛ hoc simplex cis:cōponitᷓ de sineꝛ hec
Ideota. plica ce.¶ Hicꝛ hec ideota te:cōponitᷓ de idus qđ est diuis⁹a um et iota littera.i.illeteratus:q̄i diuisus a litteris.s.idoctus:insipi ens.Indoct⁹a:um:de inꝛ doctus q̄i nō doctus. Insipidus a um de inꝛ sapiēs.Incōsultus a:um:de inꝛ cōsultus a:um. Hic et hec elinguis et hoc elingue componitur de e:prepositione et hec lin- gua e:quasi extra linguam positus.Incautus a:um: de in ꝛ cau- tus a:um. Hic et hec et hoc imprudēs tis:quasi procul antevidēs ea que futura sunt.Imperitus a:um:de in et peritus a:um.

Scamnū. Scamnum:scabellum:subsellia:sella:scanellum.

Predictis pluteum:sedemqꝫ:sedilia iungas.

¶ Ista nomina cōueniūt in significatiōe cum hoc noīe hoc scam nū ni:et dicitᷓ de scando dis: Hoc scabellū li:de scanellū dicitᷓ per mutationē n.litᷓe in b.Hoc subselliū lij.de sub et h sedes dis.đr.
Scanellum. Hec Sella de sedeo es:dicitur. ¶ Scanellū pervnum n.diminu tium de scamnum:et etiam scanellum li:dicitᷓ:et scanulū in eodē

sensu cum scanellum: a quo etiam deriuatur. ¶ hoc pluteum tei. idem quod sedes et dicitur de pluo is. sola voce. ¶ hoc sedes dis de sedeo es. hoc Sedile lis. de sedeo sedes. — Plutcum. Sedes.

Est seges / atq; seres / sunt fruges et sata / messes: — Seges.
Cum seritur seges est: sata cum radicibus herent.
Fruges cum fruimur: sunt messes quando metuntur.
Deq; creando ceres fertur: quia res creat omnes
Dicitur annona: quam postulat annuus vsus.
Semineum / sementinum / sementis idem sunt.
Semina iungantur predictis: a sero dicta.
Et sementina res est a semine dicta.

Ista noia ꝯueniũt i sig͞tõe. hec seges tis. a sero is. vl' a seco as. dr̉ hec ceres ris. media correpta gti ē ꝓ̇pe dea frugũ ⁊ dr̉ a creo as qr̉ creat fruges: vel etiã alias res oẽs. ¶ Fruges non hẽt ntm̃ casum singularẽ in vsu. et dr̉ fruges a fruor ris Segetes dñr cum seruntᷣ a sero is. Messes cũ metũtur et colligũtᷣ a meto is. Fruges cũ fruũtᷣ a fruẽdo. i. vescẽdo. Hoc satũ ti. de sero seui. re. satũ tu. ⁊ sũt sata cũ herẽt radicibꝰ post seminationẽ. ¶ hec annona ne. de annꝰ ni. dr̉ eo q̇ singul'ãnis renouetᷣ. ¶ hoc semẽ inis. de sero is. dicitᷣ. Vñ semineꝰ a. um. et hoc semineũ nei. i. semẽ vl' cuiuslibꝫ rei exordiũ: vel lucrũ de semine: et sementinꝰ a. um. et hoc sementinũ ni. i. semen. et hec semẽtis tis. i. semẽ frugũ vel tp̃s seminandi. — Ceres. Fruges. Annona. Semen.

Discus / catinus / lanx / est scutella / parpasis: — Scutella.
Fit de lance bilanx / pasitis nota perapsis.

Ista noia sũt eiusdẽ sig͞tiõis cũ isto noīe hec Scutella le. et dr̉ de hoc scutũ ti. hic Discus sci. dr̉ de stus qḋ ē rotũdũ. vñ hic disculus dinutiuũ. Et nõ q̇ discꝰ ē scutella et nõ mẽsa licꝫ ꝑ ea ponatᷣ ꝑ metonomiã. hic Catinꝰ ni. i. discus. et dr̉ a caton qḋ est cõmune. q̇a cõis oibꝰ est. hec Parapsis sidis. de ꝑ et absida ꝯponitᷣ. hec Lãx cis de latus a. um. dr̉: qr̉ lata est: et ꝓ̇pe lanx est discus trutine: et ꝯponitᷣ cũ bis ⁊ dr̉ bilanx cis. i. trutina q̃ hẽt binas lances. h' Parasitus ti. cõponitᷣ de ꝑapsis et situs a. um. q̃si in ꝑapside: et ideo dr̉ in versu q̇ ꝑapsis est nota parasitis. i. lecatoribꝰ et gulosis. — Discus. Catinus. Parapsis. Parasitus.

Socius. Est consors: sociusq; comes: collega: sodalis.

Dat sors consortem: comitem via: mensa sodalem.

Missio collegam: socium labor efficit idem.

¶ Ista noĩa ꝯueniũt in vna sĩgtiõe cũ hoc noĩe soci⁹: hñt tñ aliq̃lẽ drñam: vt in eoꝝ expõne patebit. Hic socius cij. a socus ci. qđ ẽ qđdã calciamentũ: et sunt socij ꝓpter piculi et opis vel laboris societatẽ: q̃si in vno socco. i. caliga. i. in vno vestigio manẽtes: ⁊ est ꝓ
Comes. prie socius in piculo. ¶ hic et hec Comes tis. i. socius et ꝓp̃e co
Collega. mes in itinere et đr comeo as. ¶ hic et hec Collega ge. i. soci⁹: et ꝓp̃e in officio: et đr de con et lego as. i. simul mittere. ¶ h̃ et hec Sodalis. i. soci⁹ i mẽsa vel scutella: vel i sede: ⁊ đr a sedes vel a sua
Consors. deo. vel a sedeo. ¶ hic ⁊ hec ꝯsors tis. de con et sors tis. et ꝓp̃e cõsors est socius in premio: et dicitur consors quasi eiusdem sortis.

Signifer. Signifer: antesignarius: rem signat eandem.

His primicerius: vexillifer: associatur.

Primus pila ferens: est primipilus in istis.

Añsignarius ¶ Ista noĩa idẽ sĩgnt. Hic signifer ri. ro. est ille qui portat vexillũ
Primiceri⁹. in bello añ exercitũ. et đr de hoc signũ ni. ⁊ fero fers. ¶ hic Añsignari⁹ rij. est idẽ: et đr de ante ⁊ hoc signũ ni. ¶ h̃ Primiceri⁹ rij đr de p̃mus ⁊ cera grece: qđ est legio latine: q: preire dẽt legionẽ
Primipilus. ¶ hic vexillifer ri. de vexillũ ⁊ fero fers. s. q̃ fert vexillũ. Hic p̃mipil⁹ li. penultĩa ꝓducta đr de p̃m⁹ a. um. ⁊ hoc pilũ li. qđ telũ đr.

Splẽdeo. Splendet: et irradiat: lucet: nitet: atq; coruscat.

Emicat: atq; micat: rutilat: claretq;: relucet.

¶ Ista verba idem sĩgnt cũ splẽdeo es. vi. ere. caret supinis. vñ h̃ splendeo oris. et splẽdidus da. dum. Irradio as. aui. are. de in et radeo as. Luceo ces. luxi cere. caret supinis et cõponiẽ Reluceo
Niteo. es. ¶ Niteo es. tiui. tere. caret supinis. ⁊ componiẽ Reniteo es. Inniteo es. vñ hic nitor ris. et nitidus a. um. ¶ Corusco as. aui. are. i. splẽdere. vnde hec Corruscatio onis. i. splendor fulgor. Emi
Rutilo. co as. aui. are. caret supinis de e. et mico as. cui diciẽ. Rutilo as. aui. are. i. splendere et diciẽ de rutilus a. um. et illud de rubeo es. Clareo es. vi. ere. de clarus a. uum:

Proluuies Proluuies: sanies. caries: pus: res eadem sunt.

Sordes:spurcicia:fex:et feculentia:squalor.

Cum macula:tabes:assint contagia:labes.

Sordem dic tecti:scoriam dic esse metalli.

Dat tibi tabo:non plus per cetera quero.

¶ Ista noia idē signt hec pluuies ei.i.saniesvel sordes:et dr de proluo is: ¶ hec Sanies ei.i.putredo que ex sanguine nascit:et differt a tabo:quia fluere sanievivorū est: sz fluere tabe mortuorū est. Itē sanies est putredo q̄ stat:sanies que fluit: et dr sanies a sāguis nis. ¶ Tabes dr a sto as:quasi tabes:et a tabes tabi genitiuus: et tabo dtūs et abltūs in eodē sēsu cū tabes. et est neutrū diptotū.i.habetvariationē duorū casuū:vel duarūvocum casualium in genitiuo tabi:datiuo et abltō tabo. ¶ Hec Caries ei:de careo es:dicit:et est caries proprie lignorū:putredovero aliarum rerū ¶ Hoc pus indeclinabile de puteo es:dicitur.i.putredovel infirmitas que reddit hominē putridū. Item habetur hoc pus puris puri.i.custodia.vñ vsus. Pus pro putredo:non decliabile credo Pus declinat custodia quādo notat:et tunc dicitur de purus a: um. ¶ Hec Scoria e.i.suffocatiovesice:itavtvrina denegetur vl ventris officium. Unde hic scorio onis stultus:stolidus : fatuus. Hec scorea e: ab excoquo excoquis excoxi re:dicit.i.sordes et purgamentum metallorum:quia de ferro excoquit. ¶ Hec Sordes dis:putredo metallorum scoria:taliarū rerum Unde hec sordecula le:et sordes inmūdicia domusvel tecti ¶ Hec spurcicia cie:de spurcus a um:genitiuo spurci:addita cia fit spurcicia. ¶ Hic fex fecis:de fago gis:dicit: et componit fex cum lentos quod est plenum:et dicit feculentus feculenta feculentum:id est plenus fece vñ hec feculēcia feculēcie id est plenitudo fecis. ¶ Hic Squalor oris:de squaleo es:dr. ¶ Hec macula macule:de maculo maculas:et dicit maculo de macies ei:et est macula nota:viciū:turpitudo:macula:et dicit squama lorice et filū rethis. Hoc Cōtagiū gij:a contingo gis:dicit. ¶ Hec labes bis:de labor ris:dr.i.putredo pnicies:ruina:miseria.vnde hec labecula le:diminutiuū

Sanies. Tabes. Caries. Pus. Scoria. Sordes. Spurcicia Fex. Squalor. Labes.

Glabrio:vel tinca capitis sunt:hinc glabriosus. Glabrio.

Glabria sed cuius caput occupat:est glabriosus.

Corporis et reliqui scabies est:hinc scabiosus.

Pustula corporibus totaliter heret:et vlcus.

¶ Hic ponit auctor sordes q̄ ɔtigūt hoīem: ⁊ dicit ꝙ ista. ¶ Hic Glabrio onis: ⁊ prout hic sumit̄ est ꝟmes in capite: ⁊ dr̄ a glaber bra: brū: ⁊ est glaber nudis sine pilis: ⁊ de glabrio dr̄ glabriosꝰ a: um: plenꝰ glabriōibꝰ. Itē glabriosꝰ dr̄ de hec glabra bre: qđ ē scabies in capite: sꝫ nec glabrio: nec glabria: nec glabriosꝰ: ē in pap: aut catholicon.

Tinea. ¶ Hec tinea ne: ꝓꝑe est ꝟmis vestimētoꝝ: ⁊ dr̄ de tero is.

Scabies. ¶ Hec scabies ei: ⁊ hec scabia bie: dr̄ de scabo bis: bi: re: Sꝫ dr̄n̄t hec nōia Scabia ē sic lepra: asperitas carnis cū puritu: et squamatiōe. Scabies ē tenuis asperitas carnis cū puritu: et etiā cū squamatiōe. vn̄ hec scapiecula le: ⁊ scabiola le: dinutiua: ⁊ scabiosꝰ a: um.

Pustula. ¶ Hec pustula le: de pus qđ est putredo dr̄: et est pustula in sup̄ficie carnis: vn̄ hec pustella le: dinutiū: ⁊ pustulētꝰ a um: ⁊ pustulosꝰ: ⁊ pustulēs lētis. i. vlcerosꝰ pustiīs plenꝰ: ⁊ h̄ ifirmitate ifirmatꝰ.

Ulcus. ¶ Hoc vlcꝰ ceris: de oleo es dr̄: et differt a vulnē: nā vulnꝰ ad aīvlcꝰ ad corpis refert̄ iniuriā. Itē vulnꝰ corporis recēs plaga. vlcus vero inueteratū vulnꝰ: Itē vulnus qđ ferro vel fuste vel lapide q̄si vi nascit̄: vlcus qđ per se nascit̄ in carne: est putredo ipsa que oleat: vnde vlcerosus a: um.

Serpens. Est serpens: idrus: coluber. simul idra. chelidrus.

Uipera. seps. aspis. simul et nepa. iungitur anguis

Atq̄ dracena draco. fit scorpio de speciebus:

¶ Ista nomīa sign̄t quo ad spēm idē. Hic serpēs tis a serpo is: dr̄ h̄ Idrus dri: de hec idra dre: ⁊ illđ de idro qđ ē aq̄: nā serpēs aq̄ticus ē.

Coluber. ¶ Hic Coluber bri: de colo is: ⁊ hec vmbra bre: q̄i colēs vmbras.

Chelidrus. ¶ Hic chelidrus dri. i. serpēs q̄dā brachiatꝰ vt scorpio: ⁊ dr̄ a chele qđ ē brachiū ⁊ idrus dri.

Uipera. ¶ Hec Uipera e: cōponit̄ de vi: ⁊ pario is: q̄ vi pariat.

Seps. ¶ Hic Seps seps idecliabile f̄m vguc: a sepio is: dr̄ q̄dā serpēs exiguus q̄ nō solū corpꝰ: sꝫ etiā ossa veneno cōsumūt. ¶ Aspis dr̄ q̄si aspgēs pus. i. venenū: vn̄ aspis q̄ venenū immittat ⁊ aspgit.

Nepa. ¶ Hec Nepa pe: q̄dā serpens q̄ natos suos cōsumit: excepto vno q̄ dorso suo icedit ⁊ ihesit: ⁊ pꝰ ipe q̄ seruatꝰ est cōsumit parētē: ⁊ dr̄ nepa q̄i necās ptus ¶ hic āguis āguis āguī: de āgo gis: dr̄.

Dracena. ¶ hec dracena ne: vxor draconis: h̄ draco onis a greco dr̄: greci eni draconē dracōta vocāt: ⁊ dr̄ draco dū est in tēplo: āguis dū ē in aq̄: serpēs dū est in t̄ra.

Scorpio. Scorpio a scorte qđ est dulce: et poio is: qđ est fingo gis: cōponit̄. Hic scorpio onis et scorpiꝰ pij: in eodē sēsu quoddā aīal venenosū est vel serpēs: ⁊ cōstrue sic sorpio fit de spēbus. i. de specie p̄cedētiū serpentū.

Sacrifico. Immolo: sacrifico: facio: lito: mactito: macto

Nomen carnificum: de mactando trahit ortum.

A lanio dictos: quos dicimus esse lanistas.

Ista verba sunt eiusdem significationis: cum hoc verbo sacrifico as: quod componitur de sacrum et facio cis. Immolo as: aui are componitur de in: et hec mola le: et est mola prout hic accipitur panis ex farina: et aqua et sale: qua olim victime inter cornua profundebantur. Lito as aui are et differt a sacrificare: nam sacrificat qui sacrificium facit. Facio cis. i. sacrificare. vnde Virgilius. Cum faciam vitula pro frugibus ipse venito. Litat qui sacrificium dat: et quod sacrificio pertinet vel petit vel impetrat. Mactito as aui are: frequentatiuum de macto as. i. sacrificare immolare trucidare interficere. vnde hoc Macellum li: locus vbi mactantur pecora: et hic macellio onis et hic macellarius rij: qui pecora mactat et vendit carnes. Et forte autor iste cum dixit Nomen carnificum de mactando trahit ortum. intellexit de istis nominibus macellio et macellarius que habent ortum suum a macto as: quia carnifex habet ortum suum de caro carnis et facio cis: et non de macto. Hec lanista te: et hic lanio onis: et hic lanius nij: in eodem sensu. i. carnifex vel homicida vel macellarius et dicuntur a lanio as: aui: are: id est scindere lacerare. Immolo. Lito. Facio. Mactito. Lanista.

Calceus: est solea: pero: sotularis: aluta Sotular.

Et quia munda luto: nomen sibi sumpsit aluta.

Ista nomina idem significant cum hoc nomine: hic sotular aris: ri: et est calciamentum pedis. Et nota quod secundum Auicennam capitulo quinto de conseruandis extremitatibus a nocumento frigorum dicit hec verba. Non oportet quod sotularis aut calciamentum quo pes tegitur sit strictus: ita vt in eo pes moueri non possit. Et ita patet quod dicitur recte: hic sotularis in nominatiuo casu et non sotular: sed magis proprie dicitur hic sotularis ris. Hic calceus, cei. vel calcius cij: indifferenter per e: vel per i: potest scribi sicut calceo a quo deriuatur: de calix cis: vel a calcando. Hec solea lee: a solum dicitur: quia solum pedis tegat vel quia solo terre adhereat. Hic pero onis: est calciamentum rusticorum: Hec aluta te: dicitur ab alo is: quia alit pedes et est pellis tenuata: anglice corduane: et ponitur pro calceo quia calcei inde sunt. s. materia pro materiato. Iste tamen autor vult quod aluta dicatur ideo quia munda et pura a luto et sordibus. Sotularis. Calceus. Solea. Pero. Aluta.

p Pila: vel hastile: iaculum: catapulta: sagitta. Sagitta.

Missile: vel telum: nec non addatur arundo.

Spicula: vel gesas simul addas: atque sarissas.

Sagitta. Pilum hastile. ¶ Ista noia idez signt cu hoc noie hec sagitta te. qd dr de sagio vel sagax: qr sagaci iactu emittitur: fertur enim pennis. ¶ hoc pilu li. i. telu dr de pello lis ¶ hoc hastile lis. li. de hec hasta te. dr. Hoc iaculu li. de iacio cis. ieci iacere dr. Hec catapulta te. est sagitta cu ferro bipeni: qua sagitta barbata vocat. ¶ hoc missile lis. de mitto tis. dr: qr est abilis ad mittendu. hec arundo dinis. ppe est cana ponitur tn p sagitta que acuta est vt arudo ¶ hoc telu li. a telon qd est longu dr: hoc spiculu et hec spicula le. pro eode. de hec spica ce. dr. ¶ hec gesa se. est gen9 armor. ¶ Et nota q pila dicunt arma romanor. gesa gallicor. Sarisse macedonu. et declinat hec sarissa se. et ponit hic pro telo vel pro sagitta.

Missile.

Telum.

Terra. Ops/humus/atq solum/rea terra/vel arida tellus

Ops

Solum.

Arida

¶ Ista nomina idem signt cum terra. et dicit terra a tero ris. qr teritur: et terimus illam pedibus nris. ¶ Hec ops opis. i. terra que alio noie dicit rea ee. et conchia ¶ Et nota driam inter ops scops et scrobs. Versus. Fex domuum scobs est: vndarum fossaq; scrops est. Facunda scops est: terre dea fertilis ops est. et ops ponitur hic pro dea terre: et rea ree ide est qd humus mi. de humeo es. dr. ¶ hoc solu li. de sol solis qr soli pateat. vn hoc solu li. inferior pars pedis. qr eo terre vestigia imprimim9. ¶ hec arida de. i. terra. vnde in psalmo. Et aridam fundauerunt manus eius ibi aridam. i. siccam terram. ¶ hoc tellus ris proprie est terra frugifera. vnde Cato. Telluris si forte velis cognoscere cultus. et dicitur a colo lis. lui. ere. qr eius fructus colimus.

Thalam9. Lar/thalamus/chamera/simul est penetrale recessus

Addas conclaue: vel canopea: penates.

Reticulum sericum notat nobis canopeum.

Lar

Camera

Penetrale

¶ Ista nomia idem signt cu hoc nomie hic thalam9. et dr thalamus de thalamos grece qd est cubiculu latine. ¶ Hic lar ris. de largior ris. vel de largus a. um. dr: qr inde pcepit largitas. et ppe est dom9. Ite lar ris. i. ignis. vn quida dixit vidi lare in larib9. i. igne in domib9. ¶ hec camera re. de camne qd est curuu dr. Hoc penetrale lis vel hoc penetral lis. i. dom9 secreta. et dr de penetro as. vel de penit9 ¶ hoc pclaue uis. componit de con et hec clauis uis. ¶ hoc canopeu pei. penultima correpta de canop9 pi. dr. qd est ciuitas egipti. et ponitur hic canopeu pro camera: est tamen pprie reticulu quodda de serico subtilissimu quo repelluntur culices et musce circa lectos nobiliu. Vnde in aurora scribit. Reticulum sericum scriptura vocat canopeum.

Templa:monasteria:delubraqz fana vocamus. Templum

Basilicam:simul ecclesiam:coniungimus illis.

¶ Ista noia signt idē cum hoc noie hoc templū pli:plo:quod cō ponit de hoc tectū ti:et amplus a:um:vnde templū quasi tectum amplum. ¶ Hoc monasteriū rij:dr de monos qđ est vnū:et sterio statio monachoz. Hoc delubrū bri:de luo is:dr. Hoc phanū ni:dicit de phanos qđ est sonus. Uel dr a for faris p cōtrariū qz fanus nō est locus fabulatiōis sz deuote oratiōs. ¶ Hec basilica ce:proprie domus regia est.s.palaciū regis vel impatoris:sed modo per trāslationē dr basilica ecclesia:quasi palaciū regis: et dicit basilica a basileus quod est rex. ¶ Hec ecclesia sie:interpretatur cōuocatio scilicet:fidelium quia omnes ad se vocat:et dicitur de ec:qđ est prepositio greca:tantum valens quantum con apud nos:et clisis quod est vocatio:quasi conuocatio. Monasteriū. Phannm. Basilica. Ecclesia.

Sunt canopea:tentoria:papiliones. Tentoriū.

A canapo castro:canopeum namqz vocatur.

Qz conum supra portent:sic credo vocata.

¶ Hic autor dicit ꝙ hec noia idē signt cū hoc noie tētoriū rij: qđ dr de tēdo is:qz tēdit cū funib⁹:ꝛ ē āglice a pauylon. ¶ Hoc canopeū pei:supra exponit:sz nō ī ista sigtiōe ī q rarissime repit: ꝛ dicit autor iste ꝙ deriuat a canapo qđ ē castꝝ.i.ciuitas egypti:vl a con⁹ni:qz ad silitudinē coni a lato tēdit ī acutū. ¶ Hic papilio is a pape dr: ꝛ ē ꝓpe qdā auicula q in suo aduētu meret admiratione vnde papiliones dicūt tētoria ad silitudinē illius auis volātis Canopeum. Papilio.

Turis turibula:dic incensoria vasa. Turribilū.

Et quod idem signat:istis societur acerra.

¶ Ista noia cōueniūt in significatiōe:hoc tur ibilū:ꝛ dr de tus ris:et est vas in q tus adolet: ꝛ dr de rōdo dis:rasi dirū vere:nec thic aspiratur. ¶ Hoc incensoriū rij:ab incēdo dis:incensū su. ¶ Hec acerra re:id est turibulum:et dr de acer ceris qdam arbore. Tus dicitur de theos qđ est deus:quia in sacrificijs deorum adoletur. Acerra.

f St turbo ventus:et flamen:flatus:et aura. ventus.

Uentorum species:complectere versibus istis.

Sunt subsolanus/ vul turnus/ et eurus/ eoi.

Circius/ occasum zephirusqꝫ/ fauonius afflant.

Sed veniunt aquilo/ boreas/ ac corus ab arcto

Atqꝫ die medio notus afflat et affricus austro.

¶ Autor hic ponit noīa q̄ ꝯueniūt in figtiōe cum hoc noīe vētus
Turbo. deinde ponit diuersa noīa ventoꝝ: p̄mo dicit. ¶ Turbo est vent⁹
Uentus. et dr turbo a terra re. qr q̄tiēs talis vēt⁹ ꝯsurgit t̄ra ī circuitū mit
titur: est enī turbo v̄tigo ventoꝝ. Hic vēt⁹ ti. a venio nis. dr. hoc fla
men nis. a flo flas. et siīr flatus. hec aure re. ab aer ris. et est aura
leuis vent⁹ ¶ Deiñ dicit autor: o lector cōplectere spēs ventoꝝ in
istis v̄sibus qui sequunt̄. Subsolan⁹ vulturn⁹ ꝛ eurus sunt eoi. i.
Subsolanus venti oriētales. ¶ Subsolanus dr de sub et sol solis: qr sub ortu
Uulturnus solis surgit ille vent⁹. s. directe in oriēte. ¶ Uulturnus est vent⁹
eurus. collateralis sibi versus austrū. ¶ Eurus est collat̄alis sib t v̄sus
aq̄lonē qui alio noīe dr euro aq̄lo vel triphonit⁹ Circius zephir⁹
Circius ꝛ fauoni⁹ afflant occasū. s. solis. i. veniūt ab occidēte. Circi⁹ cij. de
circus ci. i. circulus ꝓp̄e vent⁹ qui diuerse ꝛ acrit̄ circuitū faciēdo
Zephirus volat ¶ hic zephirus ri. grece florens dr: qr flores in germina in
eius flatu viuificent̄: qui alio noīe dr fauoni⁹ a faueo es. qr fauo-
re flores ꝓduntur: ꝛ terra germinat̄. ¶ Sed aq̄lo boreas ac cor⁹
Aquilo veniūt ab arto. i. a plaga boreali. Hic aq̄lo nis. ab aq̄ dr: et d̄r aq̄
lo q̄si ligās aq̄s: qr ventus est serenus et aquas stringit scꝫ conge
lando Idē et boreas dr: qr ab ip̄ boreis oris flat: et idē corus voca
Nota. tur ¶ Et nō q̄ corus ꝓvento ꝓducit p̄mā: et caret aspiratione. in
aliquibus significationib⁹ corripit p̄mā et hꝫ aspirationē. vñ v̄s⁹
Constructio. Cōsona turba chor⁹ q̄tiēs est aere corus. ¶ Cōstrue vltimū v̄sū
atqꝫ nothus et affricus afflāt ab austro. i. a plaga australi: medio
die. Hic nothus ti. dr malus et sinister vent⁹. s. auster qui pluuio-
sus est et calore suo flores et pisces in mari adulterat et corrūpit
Et nō q̄ nothus ꝓvento scribit̄ cū h: et corripit p̄mā. Sed notus
a. um. de nosco scis ꝓducit p̄mā. vñ quidā. Flat̄ sūma nothus cre
bro mihi flamine notus. Hic affricus ci. est ventus flans a meri-
die. vñ Pap̄ affricū dicim⁹ ventū a meridie flantem.

Uina/ merum/ bachus/ bronius/ vel liber/ hiaccus

Uinum. Istis lineus cōniungitur atqꝫ lieus

Atqꝫ tenens ment em temetum: faciet temulentū

Est idromellum / mulsum / nectar / ceruisia / sira
Pigmentum / mustum / mellicratumq́ʒ falernum
Et sapa quod medici ponunt sub nomine vini

¶ Hic docʒ autor ꝯuenientiā in significatione cū hoc noīe hoc vinū ni. Deiñ ponit in gñali diuersa noīa potuū. hoc vinū ni. de vitis vitis dr: qr de vite pcedit. ¶ hoc merꝫ ri. a meris qđ est diuisio dr: et ppꝛie merꝫ est bonū vinū et clarꝫ ꝛ fece diuisū. ¶ hic bacchus chi. ē deus vini et ponitr qñqʒ p ipo vino vt ibi. Cū venere et baccho ꝛc. ¶ hic bronius nij. i. deꝰ vini vel ipm vinū: ꝛ dr a bronim qđ est appetere: qr dat appetitū comedēdi. ¶ hic liber ri. i. bacchus et dr de libero as. qr liberat aīm de curis. ¶ hic hiatꝰ ti. i. bacchꝰ et dr de hio as: qr facit venas hiare. Lineꝰ et lieus. i. bacchꝰ ꝛ dr a lien qđ est splen: qr a splene risus pcedit: et ebrij q̄si sp rident: vel dr a ligo as. qr ligat linguā et īpedit expedite loqui. ¶ hoc temetū ti a teneo es. et ē ppꝛe bonū vinū: qr tene at mētes. vñ tementū q̄si tenens mentē dr. vñ temulentus a. um. qđ cōponitr de tementū: et lentos qđ est plenū: et est temulentꝰ ebrius plenus vino. ¶ Post hec noīa ponit autor noīa quorūdā potuū: et sūt ista idromellū li. i. aq̄ mellita: et cōponitr ab idor qđ est aq̄ ꝛ mel lis. ¶ hoc mulsū si. vel hec mulsa se. quedā potio q̄ ex aqua vel vino ꝛ melle cōficitr: ꝛ dr de mulceo es. Itē mulsū si. idē est qđ medo. ē eñi medo a melle dictū. i. potio mixta cū melle. ¶ hoc nectar ris. penultima gti correpta de necto tis. dr liquor. s. vinū pigmētatū dcm: qr nectat linguas bibētiū ¶ hec ceruisia sie. de ceres ris dr: qr de cerere. i. de frugibus fit. ¶ hec sira p sincopā dr: de hec cicera re. ꝛ est q̄dā potio que fit ex succo frumēti pomorꝫ cerasorꝫ vel pirorū vel hmōi fructuū: et etiā oīs potus ꝯfectꝰ pōt dici sicera: ꝛ est nomē hebreū vel dr de succus. ¶ hoc pigmētū ti. a pila dr. i. taberna: qr in pila tūsū est: et est pigmentū confectio ex vino et melle et diuersis spēbus suauis et odorifera. ¶ hoc mustū sti. a mus qđ est terrra dr. Mustū ti. vinū: qr in se habeat terrā ꝛ vinū mixtū. ¶ hoc falernū ni. a falerno monte cāpanie dr vbi optimū vinū crescit. ¶ hec sapa pe. a sapio pis. dr. i. dulce acetū vel dulce acidū vinum.

Merum
Bacchus
Brouius.
Temetum
Idormellum
Multum
Nectar.
Sira.
Mustum.
Sapa.

Est indumentum / vestis / vestitus / amictus:
Exuuias / spolia / cum pannis addito texta.
Quod legis est textus: depellit et frigora textum
Panniculos inopis velamina iungimus illis.

Vestis.

His vestimentum sociectur: et operimentum.

Quod nisi longatum: versu nequit esse locatū:

¶ Ista noia ꝯueniūt in significatiōe cū hoc noīe hec vestis tis ti
et dr devestio is. ¶ hoc idumētū ti: de iduo is dr. Hic vestit⁹ t⁹ tui
de vestio is. Hic amict⁹ t⁹ tui: de amicio cis: ciui: ire. i. tegē. ¶ hec
exuuie. exuuie arū: de exuo is: ⁊ sūt exuuie ducū et spolia pmoꝝ: ⁊ dr hoc
pannus. spoliū lij: de spolio as: aui: are. ¶ hic pān⁹ ni: a pan qđ est totū vł
oē: qꝛ pān⁹ in oī hoīe appetit. vñ hic pānicul⁹ li: dīmutiuū: et sūt
pāniculi pueroꝝ. ¶ hoc velamē is: a velo as. i. tegere. Hoc vestimē
tū ti: a vestio tis: tiui: tire. ¶ Hoc opimētū ti: de opio is: iui: ire:
Operimentū id ē tegē. Et nota ꝙ opimētū nō pōt stare in vsu qꝛ hꝫ breuē silla
bā int duas lōgas: viꝫ pe. ¶ hoc textū ti: de texto is. i. vestis. Itē
habet hic textus tus: tui: qđ ē grossioꝛ lr̄a in libro: āglice a texte.
¶ Cōstrue illū versū. Qđ legis est textus: illud qđ legis in libro
est textus: sed textum id est vestis est que depellit frigora. i. frig⁹.

Vinea. Vinum significant: vinctum: vinea: vitis

Vinctum proprie locus est vbi vinea crescit.

Pampinus est folium / botrus flos / vinea totum

Vuam multa simul: dic singula grana racemos.

Surculus / aut ramus / est palmes / siue propago

Vinea siluestris sterilis: labrusca vocatur.

¶ Ista noia ꝯueniūt i sigtōe cū vinea. ¶ hoc vinetū ti: a vinea dr
hec vinea e: a vinio is: dr: hec vitis tis: a vitio cis: ciui: cire: dr. i. liga-
re: qꝛ vites ligāt. ¶ Post hec ponit autoꝛ qđā noia ptinentia ad
Pampinus. vites. ¶ hic pāpinus ni. i. foliū vitis: et dr de palmes mitis. ¶ hec
botr⁹ tri: fei gñis illud qđ ē in acino: sed ponit qñqꝫ p acino: qñqꝫ
pro vua qñqꝫ p racemo. Et iuenit aliqñ masculini gñis vt deutro-
no. xxxij. botr⁹ amarissim⁹. ¶ hic acin⁹ ē botr⁹ vel granellū illud
Vua. qđ est in grano vue: ⁊ dr de hoc acetū. ¶ hec vua ue: ab humeo es
qꝛ itus ē hūida vel hūoꝛe plena ⁊ succo ⁊ pinguedīe: et est vua ipm
totū cū racemis acinis. ¶ hic racem⁹ mi: a ram⁹ dr. i. pu⁹ ramūcu
lus cū vua: ⁊ ē ps botri vel gnū. Hic surcul⁹ li: dimīutiuū de surc⁹
qđ ē a sursū. Hic ram⁹ mi. a radix cis: dr. vñ hic ramuscul⁹ li. ¶ Hic
Palmes. palmes tis ē ramus vitis ppt fecūditatē a palma dict⁹. Hic ppa-
Labrusca. go nis: flagellū vitis de ppago as: dr. ¶ hec labrusca ce: est vitis

silvestris. a labrum dicitur. ideo: qz labris id est extremitatib⁹ vel agrorum finibus vel merginibus nascitur

Aluus/ et alueolus/ est venter/ ventriculusq3: Venter

Additur his vterus: pregnantibus appropriatus.

Virginis est aluus: et sic alendo vocata.

Ex vtero dicti germani sunt vterini.

¶ Ista nomia idem signt cū hoc noie hic venter tris. tri. et dicit venter a vent⁹ti. qz ventū cōcipiat. z differt ab aluo et vtero. Alu⁹ est illd receptaculū qd recipit cibū: et in quo fordes sūt. et purgari solet. vnde dr sic qz abluat. i. purget: ex ipso eni sordes stercoꝝ defluunt. Venter vero est qui acceptos cibos tegit et apparet extrinsecus. s. pars exterior in qua est pinguedo. et ptendit a pecto re vsq3 ad inguine. et est venter: qz p totū corpus vite alimēta trāsmittat: vel accipit ventū. ¶ Uterus ppe est mulieris in quo cōcipit. et dicit vterus qz duplex sit ab vtraq3 in duas se diuidit ptes. vel qz interius impleatur fetu. Item a venter hic vētriculus li. diminutiuū. Hic vterus ri. ab vter vtra vtrū. vt supius dicit: z est ppe mulieꝝ. s. locus cōceptōis: et ab vtero vterin⁹ na. um. et sūt vterini qui ex eodem vtero et diuersis patrib⁹ sunt geniti: qz vter⁹ tm̄ mulieris est. ¶ hec aluus ui. femini gn̄is ab aluo is. z est aluus que cibum recipit et purgari solet: et differt a vētre z vtero vt supra dr z de aluus hic alueol⁹ li. diminutiuū. i. puus alu⁹. Iste autor vult q alvus dicat ab alo alis: sed meli⁹ de abluo is. deriuatur. Uterus. Aluus.

¶ Expliciunt synonyma de recenti diligenter castigata magistri Johannis de garlandia. cū expositiōe magistri Galfridi anglici Impressa in alma parisien. vniuersitate Per me Wolfgangum hopyl Impensis mgr̄i Nicolai Comitis in londino supra cimiterium sancti Pauli in intersignio sancti Nicolai cōmorātis. Anno salutis xciiij. post millenum quadringētenū Nouembris vero die tercia et vigesima.

B L

RECOVERED